Suomalaisen Eläin- ja Kasvitieteellisen Seuran Vanamon
Kasvitieteellisiä Julkaisuja.
Osa 2. N:o 5.
Annales Botanici Societatis Zoologicæ-Botanicæ Fennicæ Vanamo.
Tom. 2. N:o 5.

OULUN LÄÄNIN VILJELYSKASVIT NIIDEN HISTORIA JA NYKYINEN LEVINNEISYYS

II. ERIKOISOSA

A. A. PARVELA

Deutsches Referat:
Über die Kulturpflanzen im Län Oulu (Uleåborg),
ihre Geschichte und Verbreitung.
II. Spezieller Teil.

HELSINKI 1932

Digitized by the Internet Archive
in 2025

HELSINKI 1932
SUOMALAISEN KIRJALLISUUDEN SEURAN KIRJAPAINON O.Y.

https://archive.org/details/annales-botanici-fennici_1932_2_5

ALKULAUSE.

Teokseni I osan[1] erikoislaatuisen luonteen tähden ei siinä ollut mahdollista käsitellä yksityisten viljelyskasvien viljelemistä ja historiaa kaikessa laajuudessaan. Tästä syystä kävi välttämättömäksi julkaista tutkimusten tulokset kaksiosaisena teoksena, jonka jälkimmäinen osa nyt ilmestyy. Se selvittelee laji lajilta kunkin viljelyskasvin historiaa ja levinneisyyttä niin yksityiskohtaisesti kuin kussakin tapauksessa näyttää tarpeelliselta. Jotta lähes 900 lajia ja muunnosta sisältävä osa tulisi mahdollisimman suppeaksi, olen viitannut joka lajista kerrottaessa teoksen ensimmäiseen osaan, josta on jo saatavissa monenlaisia tietoja. Niitä ei tässä enää toisteta. Tärkeitä ja runsaasti tietoja sisältävät sivunumerot ovat painetut kursiivilla. Nyt ilmestyvä osa tulee siis I osan hakemistoksi, joka samalla sisältää täydentäviä tietoja useimmista siinä esiintyvistä lajeista. Käytännöllisistä syistä olen kasvit järjestänyt aakkosjärjestykseen. Käyttämäni nimistö on sama kuin I osassa.

Useimmat aikajärjestykseen sovitetut kirjallisuusviitteet viittaavat I osan kirjallisuusluettelossa mainittuihin teoksiin. Kuitenkin olen tätä osaa varten koonnut tietoja eräistä julkaisuista ja kirjoituksista (niistä jotkut I osaa kirjoittaessani eivät olleet vielä ilmestyneetkään), joita en käyttänyt I osaa valmistaessani. Ne mainitaan lopussa olevassa kirjallisuusluettelossa. Maanviljelysseurojen vuosikertomukset ja eräät myöhemmin, etenkin kuluvan vuosisadan aikana ilmestyneet Oulun läänin peltokasvien viljelystä käsittelevät teokset puuttuvat mainittujen kasvien kirjallisuusviitteistä. Saadakseni tämän osan mahdollisimman suppeaksi en ole katsonut ole-

[1] Suomalaisen Eläin- ja Kasvitieteellisen Seuran Vanamon Julkaisuja. Osa 13. N:o 1. 1930.

van syytä tähän koota niissä esiintyviä tietoja, sillä niiden löytäminen äskettäin ilmestyneestä kirjallisuudesta ei tuota kenellekään voittamattomia vaikeuksia.

Itse keräämieni ja kirjallisuudesta saatujen tietojen lisäksi on minulla tilaisuus esittää tässä osassa yksityiskohtaisia tietoja rouva Ester Ulrika Roosin, talokas H. Ahon ja lääninagron. K. O. Laurinin muistiinpanoista, samoin prof. Fr. Elfvingin 1890-luvulla kokoaman viljelyskasviainehiston sisältämät tiedot Oulun läänistä. Varsinkin viimeksimainitut ovat omiansa selvittämään tutkimusalueeni viljelysoloja lähes 40 vuotta sitten. Ne osoittavat selvästi sen suunnattoman kehityksen, mikä mainitun ajanjakson kuluessa maamme pohjoisosassa on tapahtunut. Tilan säästämiseksi olen kuitenkin eräiden prof. Elfvingin keräämässä ainehistossa esiintyvien lajien viljelystä koskevista tiedonannoista tehnyt vain lyhyen yhteenvedon. Nämä kasvit ovat: ruokasipuli, ruoholaukka, tilli, pääkaali, lanttu, porkkana, pippurijuuri, kurkku, herne, tupakka, vaarain, viinimarjapensas, ruis, ohra, kaura, apilas, alopekuuri, timotei, hamppu ja peruna. Jokaisella, joka haluaa tutustua tarkemmin puheenalaisten kasvien viljelykseen Oulun läänissä, on siihen tilaisuus Helsingin yliopiston kasvitieteellisessä laitoksessa.

Kun eri lajien viljelyksestä annetaan tietoja pitäjittäin, esiintyvät pitäjät tällaisissa luetteloissa viljelysalueittain (ks. I osa, siv. 96) niin, että ensiksi luetellaan I alueen pitäjät, sitten II j. n. e. alkaen eteläisistä paitsi IV alueella. III viljelysalueen pohjoisimmasta pitäjästä Kuusamosta siirrytään seuraavalla alueella rajapitäjänä olevaan Kemijärveen tai Rovaniemeen.

Tässä yhteydessä voitaneen mainita, että keväällä 1932 lähetti tilanomistaja C. G. Tigerstedt kokeilutarkoituksessa Mustilan taimitarhasta Elimäeltä Ouluun useita ulkolaisten koristepensaiden taimia. Kesällä 1932 ne näyttivät menestyvän Oulussa Ainolan puutarhassa erittäin hyvin. Niiden jatkuvasta viihtymisestä ei kuitenkaan voida vielä mitään varmaa sanoa. Mainitut kasvit ovat seuraavat:

Abies subalpina
Berberis Thunbergii
Cotoneaster adpressa
Crataegus Douglasii
Fraxinus pensylvanica
Lonicera alpigena
Malus Sargentii
Picea albertiana
P. canadensis
P. Engelmanni
Pinus flexilis
P. Murrayana
P. Peuce
Pseudotsuga taxifolia
Rhodora canadensis
Syringa amurensis
S. japonica
S. villosa × *josikaea*
Taxus cuspidata

Oulaisten kunnanlääkärin E. Varilan talon koristetarhaan istutettiin kesällä 1932 *Aconitum anthora*, *A. carneum*, *A. Wilsonii*, *Astilbe Davidii*, *Lilium regale* ja *Spiraea arguta*, joiden menestymisestä toistaiseksi ei vielä ole kokemusta.

Tässä yhteydessä lausun syvästi tuntemani kiitollisuuden Suomalaiselle Eläin- ja Kasvitieteelliselle Seuralle Vanamo, joka on ottanut julkaisuihinsa tutkielmani II osan.

LYHENNYKSIÄ.

Alal. = Alaluostari
Alat. = Alatornio
Alav. = Alavieska
En. = Enontekiö
Et.-Ii = Etelä-Ii
Haapaj. = Haapajärvi
Haapav. = Haapavesi
Hail. = Hailuoto
Hauk. = Haukipudas
Hyr. = Hyrynsalmi
Höyh. = Höyhenjärvi
In. = Inari
Kaj. = Kajaani
Kal. = Kalajoki
Kem. mlk. = Kemin maalaiskunta
Kemij. = Kemijärvi
Kemp. = Kempele
Kerv. = Kervanto
Kest. = Kestilä
Kiim. = Kiiminki
Kitt. = Kittilä
Kol. = Kolari
Kuhm. = Kuhmoniemi
Kuol. = Kuolajärvi
Kuop. = Kuopio
Kuus. = Kuusamo
Kärs. = Kärsämäki
Lim. = Liminka
Maatt. = Maattivuono
Mer. = Merijärvi
Muh. = Muhos
Muon. = Muonio
Niv. = Nivala
Näs. = Näsykkä
Oul. = Oulainen
Ouluns. = Oulunsalo
Paav. = Paavola
Palt. = Paltamo
Parkk. = Parkkina
Pets. = Petsamo
Piipp. = Piippola
Pitk. = Pitkäjärvi
Pud. = Pudasjärvi
Pulkk. = Pulkkila
Pumm. = Pummanki
Puol. = Puolanka
Pyh. = Pyhäjoki
Pyhäj. = Pyhäjärvi
Rants. = Rantsila
Raut. = Rautio
Rev. = Revolahti
Rist. = Ristijärvi
Rov. = Rovaniemi
Sal. = Saloinen
Salm. = Salmijärvi
Siik. = Siikajoki
Sod. = Sodankylä
Sotk. = Sotkamo
Suom. = Suomussalmi
Sär. = Säräisniemi
Taiv. = Taivalkoski
Toiv. = Toivoniemi
Temm. = Temmes
Terv. = Tervola
Torn. = Tornio
Trif. = Trifona
Turt. = Turtola
Tyrn. = Tyrnävä
Töll. = Töllevi
Ut. = Utajärvi
Utsj. = Utsjoki
Vait. = Vaitolahti
Vuol. = Vuolijoki
Ylik. = Ylikiiminki
Ylit. = Ylitornio
Yliv. = Ylivieska

E. a. = prof. Elfvingin keräämä viljelyskasviainehisto
h. = harvinainen
j. = jyvä
l. = lääni
muist. = muistiinpanot
k. = koriste
s. = sato
s. t. = siellä täällä tavattava
t. = tuotu
v. = vuotta
v. s. = vuotta sitten
± = enemmän tai vähemmän

SELITYKSET ELFVINGIN VILJELYSKASVIAINEHISTOSSA KÄYTETTYIHIN LYHENNYKSIIN.

a^3 = viljellään yleisesti suurilla aloilla
a^2 = » » pienehköillä »
a^1 = » » pienillä »
b^2 = » siellä täällä jotenkin suuressa määrässä
b^1 = » » » vähässä »
c^2 = » harvinaisesti jotenkin suuressa »
c^1 = » » vähässä »
o^2 = » menestyy hyvin
o^1 = » » huononlaisesti
i = » ei ole onnistunut
s = kasvia viljellään kylmällä maalla seinän, muurin j. n. e. suojassa
d = kasvia viljellään lavassa
bl = kasvi on kukkinut
h = kasvia on käytetty aitana
t = kasvi peitetään talveksi
k = kylvetään lavaan tai ruukkuun ja myöhemmin muutetaan ulos

ERI VILJELYSKASVIEN HISTORIA JA NYKYINEN LEVINNEISYYS.

Abies balsamea: maaseudulla vain 1 säätyl. puistik. (Ii), kaup., semin. ja huvil. puist. ja Rov. metsäkoul. S. 216, 220, *222—223*, 240—241. — E. a. (1894): Oulu b^1; TAMMELANDER (1900, s. 45): luultav. kestää Oulun seudun talvea; IBID. (1914, s. 15): menestym. Oulussa ei varmaa; A. K. CAJANDER (1917, s. 131): kauniita, nuorenpuol. yks. Oulussa asti.

A. concolor: Haapav. kotitalousopistolla, Oulussa ja Rov. metsäkoul. S. 218, 220, *223*, 241, 243. — A. K. CAJANDER (1917, s. 127): nuorena menestyy Oulussa.

A. sibirica: viljelty n. 55 [1] v.: Pud., In.; 40—45 v.: Oulu, Kemi (Ajossaari), Kaj.; 30—35 v.: Raahe, Haapav. (t. Mustialasta), Ii, Sotk., Rov., Ylit.; 20—25 v.: Haapaj., Sär., Hyr., Turt. (Pello), Kitt., Muon.; 10—15 v.: Oul., Rants., Kuus., Kemij. Säätyl. joks. yl.: Sotk., Hyr., Rov.; s. t.: Ii, Sär., Pud., Kemij., Ylit., Kitt., Muon.; h.: Kal. Rahv. h.: Oul., Rants., Ii, Sär., Sotk., Hyr., Pud., Kemij., Rov., Ylit., Kitt., Muon. S. 215, 220, *223—224*, 240, 242, 248. — E. a. (1894): Haapav. o^2, Oulu b^1, Kaj. monta n. 1 m kork. kituvannäk. pens., Simo c^2 (nuoria Evolta tuot. taimia), Kemi, Kemi—Terv. kruununpuist. menestyy hyvin, Alat. 1 tilalla, In. harv. paik. vähän, c^1 s. ilman peitettä; FR. ELFVING (1897, s. 46), HJ. HJELT (1897, s. 154): Oulun kaup. istutuks. nuoria, muutam. m kork. puita, In. menestyy hyvin; A. K. CAJANDER (1917, s. 134): Pohjanm. radan varr. rautatieas. puist., Oulussa ja Kaj., jossa 15-vuot. puut 10 m kork.; ILVESSALO (1920, s. 94): Kaj. ja Oulussa, jossa 1919 pisimmät

[1] Teoksen I osassa ovat viljelysajat, mikäli siitä ei ole erikoisesti mainittu, lasketut vuoteen 1923, johon mennessä suurin osa havaintoja oli tehty, tässä vuoteen 1931.

puut 12 m kork.; PARVELA (1921 b, s. 68): Oul. as. puist. 1920 7—8 m kork. yks., Perikank. 8-vuot. 0.75 m kork. yks.; IBID. (1923, s. 12): Kuus. kansanopist. alle 10-vuot. taimia.

A. subalpina: Rov. metsäkoul. puistik. n. 15-vuot., 4 m korkea puu, menestyy tyydyttäv. Talv. 1929 sen latva paleltui. S. 240.

Abutilon hybridum: 60—70 v.: Haapav., Oulu, Kemi; 30—50 v.: Kal., Kaj., Sotk., Simo; 15—20 v.: Ii (t. S-Hämeestä). Varhemmin yleisempi kuin nyt. Säätyl. h.: Muon. Rahv. s. t.: Ylit.: h.: Ii, Sotk., Muon. S. 288, 297, 301, 306. — P u u t a r h a (1921, s. 186): 20 v. s. huonekasv., nyt melk. hävinnyt.

Acacia armata: 1929 Kaj. 1 säätyl. kod. ollut 4—6 v. S. 298.

A. dealbata ja *lophanta:* suuren kokonsa tähden suosittuja huonekasveja; vars. säätyl. kod. ennen yleisempiä kuin nykyj. N. 70 v. s.: Raahe, Oulu, Kaj., Kemi; n. 60 v. s.: Rants., Muh., Sär., Hyr., Pud., Kuus., Simo, Muon.; n. 50 v. s.: Kal., Kärs., In.; 10—20 v. s.: Haapaj., Kemij., Ylit. Todennäk. oli 1 säätyl. kod.: Haapaj., Kemij. Rahv. h.: Kal., Kärs., In. S. 288, 300, 301, 307. — NORDLING (1884 b, s. 316): *A. lophanta* avom. In. Toiv.

Acer fraxinifolia (= *Negundo*)*:* Oulussa Ainolan puist. S. 218, 220, *224*, 241, 243. — FR. ELFVING (1897, s. 94), A. K. CAJANDER (1917, s. 561): Oulun Ainolassa n. 4 m korkea puu, joka 1896 oli kasv. paikall. vähint. 10 v., ei ollut kukkinut.

A. ginnala: Haapav. Alamaan puist. S. 218, 220, *224*, 241. — E. A. (1894): Haapav. 0^2; FR. ELFVING (1897, s. 94), A. K. CAJANDER (1917, s. 552): Oulussa, Haapav.

A. platanoides: n. 80 v.: Kaj.; 40—50 v.: Raahe, Oulu, Ut., Torn.; n. 30 v.: Kal., Haapav., Kemi; 20 v. nuorempi: muissa alempana mainit. pitäj. Kaikkialla h., säätyl. puistik. sen näkee useammin kuin rahv. istutuks. Paitsi kaup. oli se säätyl. h.: Kal., Oul., Muh., Ii., Sotk., Kuus. (myöhemmin kuollut), Rov. Rahv. h.: Ii, Sotk., Pud., Rov. S. 216, 220, *224—225*, 240, 244, 245 (kartta). — MUSTONEN (1885, s. 41): Palt. Sutelassa vasta istut., menestym. ei tunneta; BORENIUS (1891, s. 223): Oulun läh. olevien huvil. puist.; E. A. (1894): Haapav. Alamaalla, Oulu c^1, Alat.—Torn. c^1 o^1; LEIVISKÄ (1894, s. 4): Oulun Hupisaar.; FR. ELFVING (1897, s. 93—94), HJ. HJELT (1897, s. 149—150): Oulun Hupisaar. n. 6 m korkea puu, tyven ympärys 48 cm, ei liene kukkinut, elää Torn.; P u u t a r h a (1900, s. 34): menestyy Torn.; A. K. CAJANDER (1917, s. 550): Torn.

kituu, Kaj. tullut toimeen kutakuinkin hyvin, Puol. ei menestynyt; PARVELA (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 68): Oul. ei viihdy hyvin; IBID. (1923, s. 12): Kuus. kirkonk. kaupp. Kaukoniemen puist. n. 5-vuot. 3 dm korkea taimi, myöhemmin kuollut.

A. pseudoplatanus: Oulussa 1896, nyt todennäk. kuollut. S. 219, 220, *225*, 241. — LEIVISKÄ (1894, s. 4): Oulun puist.; FR. ELFVING (1897, s. 94), A. K. CAJANDER (1917, s. 554): Oulussa elänyt 1 talven, latva palelt.

A. tataricum: Rov. metsäkoul., Oulussa (?). S. 218, 220, *225*, 240. — FR. ELFVING (1897, s. 94), A. K. CAJANDER (1917, s. 551): elää Oulussa.

Achillea cartilaginea: todennäk. vilj. Rov., jossa tavattu villiytyn. 1925. S. 268. — LEIVISKÄ (1894, s. 9): vilj. Oulun hautuum.; LINKOLA (1929 b, s. 222): Rov. kauppal. 2 paikassa kadun syrjässä puutarh. kohd.

A. ptarmica: kaikkialla h., vaikka onkin paikoit. kasvatettu k-tarh. jo 80 v. s.: Haapav., Oulu, Ii, Kaj., Pud., Kemi. Syrjäpit. ja Lapissa ollut 50—55 v. Silloin säätyl. nyk. yleisempi, samoin paikoit. (Kal., Pulkk., Ii) rahv. Säätyl. h.: Kal., Haapaj., Ii, Kärs., Sotk., Pud., Kuus., Kemij., Muon. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Ii, Hyr., Pud., Rov., In. Us. villiytynyt. Lienee hävinnyt sukupuuttoon: Ouluns., Muh., Kem. mlk., Ylit., Kitt. S. 261, 269, 273, 275. — MUSTONEN (1885, s. 41): Palt. puutarh. yl., kasvaa avom. melk. hoidotta; E. A. (1894): Kal.; PARVELA (1921 a, s. 9): Oul. viljel. %-luku n. 4; IBID. (1921 b, s. 68): Oul. joissak. kirkonk. puutarh. etup. rahv. viljelemänä, villiytyn. hautuum. ja puutarh. nurmik.; IBID. (1923, s. 13—14): Kuus. vilj. n. 60 v. s., säätyl. h.; IBID. (1931, s. 74, 78, 79): Pets. talvehtii.

Achimenes hybrida: levinnyt kaikkialle, etenk. rahv. keskuut. N. 60 v. s. vilj. Oulussa vaikka se myöhemmin hävisi. Ilmestyi uudell. n. 1910. N. 40 v. s.: Sotk.; 15—20 v. s.: Kärs., Pud. (t. Iistä), Kuus., Pello, Kitt., Muon., In. Säätyl. yl.: Kemij. (t. 1916 Tampereelta); joks. yl.: Rants.; s. t.: Ii, Sär., Sotk., Ylit.; h.: Kal., Oul., Muh., Hyr., Pud., Kuus., Rov., Kitt.; puuttui: Hail., Kärs., In. Rahv. joks. yl.: Rants., Ouluns., Hail. (t. Oulusta), Muh., Ii (t. 1917), Rov.; s. t.: Kal., Oul., Kärs., Sär. (t. Kaj.), Sotk. (t. 1891 Nurmeks.), Kem., Ylit.; h.: Hyr., Pud., Kitt., In.; puuttui: Kuus. S. 287, 288, 298, 302. — PARVELA (1921 a, s. 7; 1921 b, s. 68): Oul. rahv. kod.

joks. tavall., säätyl. harvinaisempi, viljel. %-luku 17; IBID. (1923, s. 17—18): Kuus. nuori tulokas, säätyl. satunn.

Achyranthes Lindeni: Oulun kasvihuon. ja kesäisin kaup. puist. S. 307.

A. Verschaffelti: ennen yleisempi, nyt h. eri puol. l. Säätyl. h.: Kal., Oul., Muh. Rahv. s. t.: Hail.; h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Muh., Ii, Kärs., Sär., Sotk. (ollut n. 60 v.), Pud., Kuus., Rov., Kemij., Ylit., Pello, Kitt., In. Kaup. sitä näkee työl. asunt. ikkun. S. 288, 298, 301. — PARVELA (1921 a, s. 8): laji (santu eli rakkaus) Oul. vähän vilj.; IBID. (1923, s. 17 -18): Kuus. satunn., ollut n. 30 v. (rakkaus eli Kristuksen hikilehti); IBID. (1931, s. 84, 88—90): Pets. säätyl. h.

Aconitum cammarum ja *napellus* esitet. yhdessä, sillä aina ei ole tarkoin selvitetty, kumpi laji on kysymyksessä. Jälkimm. lienee ensiksimain. yleisempi. N. 80 v.: Kal., Raahe, Oulu, Ii, Sotk., Pud., Kemi, Kem. mlk.; 50—60 v.: Haapaj., Haapav., Ouluns., Muh., Ut., Hyr., Suom.; n. 45 v.: Rants., Kärs., Kaj., Rov., Kemij., Ylit.; n. 35 v.: Oul., Hail. (t. Haapav.), Pello, Kitt.; n. 10 v.: Kuus., Muon. Levinnyt melk. kaikkialle, mutta rahv. ei missään yl. Säätyl. yl.: Kal.; s. t.: Oul., Rants., Ii, Kärs., Pud., Rov.; h.: Muh., Sär., Sotk., Hyr., Kemij., Kitt., Muon.; puuttui: Ouluns., Hail., Kuus., Ylit., In. Rahv. s. t.: Muh.; h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Hail., Ii, Kärs., Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Kemij., Rov., Kitt.; puuttui: Ylit., Muon., In. S. 260 (kartta), 261, 265, 266, 269, 273, 275. - MUSTONEN (1885, s. 41): Palt. yl., kasvaa melk. hoidotta avom.; E. A. (1894): Simo, Kemi säätyl., Terv.; LEIVISKÄ (1894, s. 1): Oulussa vilj. (*A. napellus*); FR. ELFVING (1897, s. 43): Sal. ja Raahen seud., Simossa; HJ. HJELT (1906, s. 250): vilj. Oulussa ja Ut.; PARVELA (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 69): Oul. kauan vilj. etenk. kirkonk.; 1920 4 säätyl. ja 3 rahv. k-tarh.; IBID. (1923, s. 14): Kuus. nuori tulokas; PAULAHARJU (1925, s. 122): Raahessa puutarh. (n. 80 v. s.); PARVELA (1931, s. 74, 78, 79): Pets. rahv. s. t.: Vait.; h.: Näs.; talvehtii.

A. variegatum: Haapav. Alamaan puist. 1921, ollut n. 15 v.

Acroclinium roseum: 70 –80 v.: Kal., Haapav., Oulu, Ii, Muh., Kaj., Sotk., Pud.; 50—60 v.: Haapaj., Raahe, Hyr., Kuus., Simo, Kemi, Kem. mlk., Rov., Kemij., In.; 40—45 v.: Oul., Rants., Ouluns., Kärs., Sär., Ylit., Kitt.; 30—35 v.: Hail.; n. 25 v.: Muon. Varhemmin ollut yleisempi, nyt säätyl. ja rahv. k-tarh. kaikkialla h. paitsi

In., jossa säätyl. s. t.; h.: Haapaj., Kal., Oul., Rants., Sotk., Rov., Kitt. Rahv. h.: Kal., Haapaj., Oul., Rants., Ouluns., Hail., Ii, Sotk., Hyr., Kuus., Rov., Ylit., Kitt., Muon., In. Puuttui: Muh., Sär., Pud., Kemij., joissa sitä on aiemmin kasvatettu. S. 261, 269, 272. — NORDLING (1884 b, s. 315): In. Toiv. useimmat avom. vilj. lajit kukkin. runs., monista saatu kypsiä siem.; E. A. (1894): Kemi—Terv. säätyl. eternellejä (ehkä tätä lajia); ROSBERG (1911, s. 138): In. Thulessa; PARVELA (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 68): Oul. säätyl. ja rahv.; IBID. (1923, s. 14—15): Kuus. n. 40 v. s., nyt rahv. tavallisimpia laj.

Adianthum cuneatum: etup. kasvihuon., 1 säätyl. kod. Haapaj. (ollut 10 v.) ja Oulussa. 30—50 v. s.: Raahe, Kaj., Kemi. S. 288, 291, 295, 301, 307.

Adonis aestivalis: 60—65 v. s.: Oulu, Ii, Muh., Kaj., Pud., Kemi; n. 40 v. s.: Kuus. Säätyl. h.: Ouluns., Rov., Kitt. Rahv. h.: Ylit., Kitt. S. 261, 269, 272. — ROSBERG (1911, s. 138): In. Thul.; PARVELA (1923, s. 14): Kuus. n. 30 v. s.

A. autumnalis: NORDLINGin (1884 b, s. 315) muk. In. Toiv. avom.

A. vernalis: E. A. (1894): Sod. säätyl.

Aegopodium podagraria: 1920 Oul. ja Kilpuan as. puistik. Ei ole tavattu paikkakunn. luonnonvar. S. 261. — PARVELA (1921 b, s. 68): Kilpuan as. vilj., Oul. as. villiytyn.

Aerodinium roseum: n. 20 v. s. In. Thul. ROSBERG (1911, s. 139). S. 268.

Aesculus hippocastanum: Haapav. ja Oulussa ei menesty. S. 219, 220, *225*, 241. — E. A. (1894): Oulussa arka; FR. ELFVING (1897, s. 94): Oulussa paleltunut us. kertoja, vihdoin kuollut.

Agapanthus umbellatus: 30—60 v. s.: Haapav., Raahe, Rants., Oulu, Kaj., Sotk., Pud., Simo. Säätyl. h.: Kal., Kemij. S. 288, 295, 301.

Agave americana: paitsi kasvihuon. oli säätyl. satunn. huonekasvi. N. 45 v. s.: Raahe, Kaj., Kitt.; n. 35 v. s.: Oulu, Simo; n. 20 v. s.: Haapaj.; n. 10 v. s.: Kuus., Muon. Säätyl. h.: Kal., Kuus., Muon. Rahv. h.: Kal. S. 288, 295, 299, 301. — PARVELA (1923, s. 17 -18): Kuus. nuori tulokas, säätyl. satunn.

Ageratum mexicanum: n. 50 v.: Raahe, Kemi, Simo; n. 30 v.: Kaj.; n. 10 v.: Sotk. Säätyl. ja rahv. h.: Sotk. S. 261, 269.

Agrostemma coeli rosea: n. 20 v. s.: Kal. Rahv. h.: Oulu, Ut., Muon. S. 261, 270.

A. coronaria: n. 30 v. s.: Sotk. 1 säätyl. k-tarh., josta tulipalon sattuessa hävisi myöhemmin. S. 267.

A. githago: Sotk. Naapurinvaaran kansak. k-tarh. n. 1900.

Alcea (Malva) rosea: Oulussa apt. puutarh. (Julin 1792, s. 25). S. 268.

Allium ascalonicum: n. 55 v. s.: In.; 35—40 v. s.: Haapav. Säätyl. h.: Sär., Kitt., Muon., In. S. 136, 147—148, 151, 156. — Nordling (1884 b, s. 315): In. Toiv. menestyy hyvin; E. a. (1894): Haapav. o^2, Raahe c^1, Pulkk. taloll. yl., Oulu a^1, In. s.; Fr. Elfving (1897, s. 61): Haapav. seud. rahv. vilj.; menestyy In.

A. cepa: vilj. todennäk. satunn. Haapav. kasvitarhakoul., Oulussa ja In. S. 126, 136, 151, 156. — Julin (1792, s. 21): Oulussa apt. puutarh. jäänyt pieneksi; Smirnoff (1909, s. 127): menestyy Ylit.; Rosberg (1911, s. 138): In. Toiv. ja Thul. sipulilajeja; toisin. saadaan hyviä satoja In. ja Utsj.; O. Lundén (1921, s. 389): koevilj. onnist. Lapissa, venäl. istukassipuli sen syrjäyttänyt.

A. c. praecox (hillosipuli): säätyl. 60—70 v. s.: Simo, Kem. mlk. Säätyl. h.: Haapaj., Rov. Rahv. h.: Haapaj. S. 148, *156.* — E. a. (1894): Kuol. o^2 c^1; Smirnoff (1909, s. 127): menestyy Ylit.

A. c. solanina: viljellyt laadut lienevät eril. muunnoksia, joista yleisin lienee venäl. laatu. Siitä on eri seuduilla kehitetty oma rotunsa. Useimmissa pitäj. on vilj. ylimuistoista. Vain itäis. ja pohjois. ja etelämpänä eräissä sisämaan pitäj. nykyinen polvi muistaa sen viljel. alkamisen (Kärs., Hyr., Kuus., Kemij., In.). Nykyj. sitä kasvattaa eteläis. pitäj. 50—75 % talollisista, 20—30 % työläisistä, pohjois. pitäj. vain 10—30 % rahvaasta. Sitä viljellään kaikissa tarkasti tutkituissa ja todennäk. muissakin pitäj. Pohjois.pitäj. riittää vain harvoille oma s. S. 132, 134, 137, 138, 140, 146—151, 154, *156, 159,* 164. — Grape (1804, s. 106), Fellman (1906 III, s. 503): En. pappil.; Roos (1823, muist.): säätyl. Kal; Sjögren (1828, s. 33): Sod. menestyy huon.; Rein (1867, s. 151): In. nimism. virkatal.; K. E. F. Ignatius (1890, s. 348): Kitt. ja Sod. asti; E. a. (1894): vilj. useimm. eteläis. pitäj. yl. suuremm. tai pienemm. aloilla. Keski-osassa, itäis. ja pohjois pitäj. se on s. t. ja h., kaikkialla, myös In. menestyy hyvin useimp. vuosina; Leiviskä (1894, s. 16): vilj. Oulussa; Keckman (1896, s. 12): Simossa yl.; Fr. Elfving (1897, s. 25, 33, 60—61): yl.: Oul.; s. t.: Siik., Palt.; rahv. myy sitä Siik., Kitt.; Grotenfelt (1897, s. 216): vilj. Kitt. asti; Rosberg (1911, s. 138): In.

Thul.; Kyyhkynen (1919, s. 71): Suom. monin paik.; Parvela (1921 b, s. 68): Oul. säätyl. yl., rahv. melk. joka tal., jotkut myyvät; Paulaharju (1921, s. 19): suomal. uudisasukk. vilj. sitä Kuolan niemim. Luttojoen varr.; Parvela (1923, s. 25—26): Kuus. säätyl. ja rahv. tavallisimp. kasvitarhakasv. Siemensipuliksi myyty vuositt. 3,000—4,000 kg; Häyrén (1925, s. 189): Pets. Pumm. 2 tal.; Ahola (1929, s. 204): Utsj. saatu 390—460 kg aarilta; Parvela (1931, s. 60, 62, 65): Pets. luost. vilj. paljon sipulia, näytti menest.; muualla Pets. h. — H u o n e k a s v i n a Pets. Vait. (Parvela 1931, s. 82).

A. c. var. (m a d e i r a s i p u l i): 30—40 v. s. säätyl. h. Haapaj. 1 säätyl. kasvitarh. S. 148, 152, *156*. — Smirnoff (1909, s. 127): menestyy Ylit.

A. fistulosum: n. 40 v. s. joks. yl.: Ii, Simo, s. hyvä. Iistä eräät torpparit myyneet viimeist. vuosikymm. aikana syksyisin monen sadan mk:n edestä. Sotk. säätyl. h. S. 147—148, 151, 152, *156*. — Julin (1792, s. 21): Oulussa apt. puutarh. menestyy sipuleista parhaiten; Hj. Hjelt [1892 (1895), s. 118]: Oulussa ilmoitet. kasvavan eritt. hyvin; E. A. (1894): Kest. o^2, Oulu c^1, Ii c^1, Sär. c^1, säätyl. h., Palt. säätyl. o^2, Sotk. b^1, Kuhm. c^1 o^2, Suom. o^2, Taiv. c^1, menestyy., Simo a^1, rahv. vilj. joks. yl., etenk. ylemp. Simojoella, s. hyvä, Kuol. c^1 o^1, Ylit.—Turt., In. useimp. vuosina o^2; Fr. Elfving (1897, s. 33, 60—61); vilj. aina In. asti; Grotenfelt (1897, s. 216), Fr. Elfving (1927, s. 161): vilj. Kemij. asti; Bergman (Vanamo) (1911, s. 13): menestyy Kemij.; O. Lundén (1921, s. 411): ennen vilj. In. asti, paikoit. kaupaksikin, nyt istukassipuli on sen syrjäytt.

Allium porrum: 50—55 v. s.: In.; 30—35 v. s.: säätyl. Haapaj., Muh., Sär., Sotk., Kuus., Kem. mlk., Ylit. Tapasin 1 säätyl. Sotk. ja Muon. S. 126, 136, 148, 151, *156*, *159*. — Julin (1792, s. 21): Oulussa jää sipuli pieneksi; Nordling (1884 b, s. 315): In. Toiv. viihtyy hyvin; E. A. (1894): Haapav. o^1, Raahe i, vain lämpim. kesinä menestyy, Oulu c^1; Fr. Elfving (1897, s. 62): Raahessa lämpim. kesinä, Oulussa, Ylit., In. menestyy hyvin; Grotenfelt (1897, s. 216): vilj. Rov. asti; Smirnoff (1909, s. 127): menestyy Ylit.; O. Lundén (1921, s. 413—414): ammattimiehiä lukuun ottamatta vain harvat säätyl. vilj. Oulussa ja Ylit. asti; Parvela (1923, s. 26): Kuus. säätyl. h.; Fr. Elfving (1927, s. 180): vilj. In. asti.

A. proliferum: 15—20 v. s.: Haapav., Oulu, Rov. Säätyl. h. Kem. mlk., jossa menestyy kohtal. S. 148, 152, *156*.

A. sativum: n. 50 v. s.: Kal., In. Kaup. puutarhurit vilj. satunn. Pud. 1 säätyl. kasvitarh. S. 126, 136, 148, 151, 152, *156.* — JULIN (1792, s. 21): Oulussa jää sipuli pieneksi; NORDLING (1884 b, s. 315): In. Toiv. menestyy hyvin; E. A. (1894): Kemp. menestyy hyvin (kynsilaukka), Sod. c^1 o^1, k o^2 säätyl., Utsj. c^1. Lajimäär. 3 viimeis. tapauks. ehkä väärin.

A. schoenoprasum: viljelty ainakin 1700-luv. lopulta lähtien. Monin paik. (Kal., Haapaj., Raahe, Muh., Oulu, Ii, Pud., Kuus., Kemi) säätyl. ylimuist. Rantaseud. luonnonvar., samoin Utsj., mistä tuotu In. N. 130 v.: En.; n. 60 v.: Kärs., Rov., In.; 45—50 v.: Oulu, Rants., Ouluns., Kemij., Kitt.; n. 35 v.: Ylit.; n. 25 v.: Pello. Säätyl. s. t.: Kal., Rants., Ii, Pud., Kitt.; h.: Haapaj., Oul., Ouluns., Kuus., Kemij., Rov., Ylit., Muon., In. Rahv. h.: Kal., Oul., Kärs., Sotk., Pud., Ylit. S. 132, 147—148, 151, *156.* – JULIN (1792, s. 21): tämä ja *A. fistulosum* menest. Oulussa parhaiten; GRAPE (1804, s. 106): En. pappil.; NORDLING (1884 b, s. 315): In. Toiv. menestyy hyvin; MUSTONEN (1885, s. 41): Palt. menestyy hyvin, ei leviä omin päin; K. E. F. IGNATIUS (1890, s. 348): vilj. Kitt. ja Sod. asti; E. A. (1894): vain säätyl. vilj., h. muualla paitsi Oulussa, Et.-Iissä ja Sotk.; LEIVISKÄ (1894, s. 15): vilj. Oulussa; KECKMAN (1896, s. 25): Simossa pappil. ympärist. villiytyn.; FR. ELFVING (1897, s. 62), O. LUNDÉN (1921, s. 420): Pohjanm. ja Lapissa vain säätyl. vilj. aina In. asti, Utsj. nimism. virkatal.; PARVELA (1921 b, s. 68): säätyl. mausteena; HÄYRÉN (1925, s. 189): kasvaa Pets. tyydyttäv.; PARVELA (1931, s. 61, 62, 65): Pets. rahv. h. — H u o n e k a s v i n a Pets. Maatt. h. (IBID. 1931, s. 82, 85).

Alnus glutinosa: Ouluns. 1 säätyl. puistik. S. 216, 248.

A. incana: säätyl. h.: Rov. Rahv. h.: Kal., Raahe, Rants., Kärs., Sotk., Pud., Rov. S. 211, 216, 248–249. — E. A. (1894): Raahe.

A. i. laciniata: Oulussa Ainolan puist. S. 218, 220, *225.*

Aloë arborescens: ollut aina h. Tapasin säätyl.: Kal., Oul., Oulu, Kaj. S. 288, 291, 295, 299.

A. aristata: Oulussa 1 harrastel. kod. S. 299.

A. variegata: n. 60 v.: Kal., Haapaj., Raahe, Kaj., Oulu, Kemi, Torn.; n. 50 v.: Pud., Kuus., Ylit., Kitt.; n. 40 v.: Oul., Hail., Simo, Rov., Pello; n. 30 v.: Kemij., Muon., In. Varhemmin yleisempi kuin nykyj. Säätyl. yl.: Kuus.; joks. yl.: In.; s. t.: Pud.; h.: Kal., Oul. Rahv. h.: Kal., Pud., Kuus., Kemij., Ylit., Kitt., Muon. S. 287—288,

299, 301. — PARVELA (1923, s. 17): Kuus. 40 v. s., säätyl. tavall., rahv. h.; IBID. (1931, s. 83, 85, 88–90): Pets. säätyl. joks. yl., rahv. h.

Alonsoa linifolia: 1 säätyl. k-tarh. Kaj. S. 267, 270.

Alopecurus pratensis: 50—60 v.: Rants., Muh., Ii. Nyt kylvet. aniharv. paik., kasvaa etup. villiytyn. vanh. kedoilla ja latojen seinust. S. 116—123. — E. A. (1894): eräissä Oulun S-puol. pitäj. kylv. yl., mutta suurimmassa osassa l. vähän, kuitenkin ain. In. asti; HJ. HJELT (1895, s. 355): lienee tullut tavalla tai toisella viljelij. mukana Oulun seud.; KECKMAN (1896, s. 12): Simossa vilj. rannik.; FR. ELFVING (1897, s. 20, 59): yl.: Ii; s. t.: Oul.; h.: Kuhm., In.; WEGELIUS (1904, s. 112, 168, 170, 261): Ouluun, Pud., Rov., Torn., Muon. tilattiin Oulun l. Talousseuralta 1858 siem.; PARVELA (1921 b, s. 68): Oul. vilj. varhemmin yleisemmin, nyt h.; IBID. (1923, s. 28): Kuus. alettu kylvää 1870-luv.; IBID. (1927, s. 6): 1840 Oulun l. Talousseura tilasi 8 leiv. ja 1858 98 kg siem.; IBID. (1931, s. 53, 59): Pets. satunn.

Althaea rosea: 70—80 v. s.: Haapav., Oulu, Kemi; n. 60 v. s.: Hail., Ii, Simo, Ylit.; n. 50 v. s.: Haapaj., Oul., Rants., Muh., Rov., In.; n. 40 v. s.: Kuus., Kitt.; n. 30 v. s.: Sär. Varhemmin yleisempi kuin nyt. Säätyl. h.: Rants., Sär. Rahv. h.: Oul., Rants. S. 261, 273. — ROSBERG (1911, s. 138): In. Thul.; KYYHKYNEN (1919, s. 109): menestyy Suom.; PARVELA (1921 b, s. 168): Oul. 1 mökin piham.; IBID. (1923, s. 14): Kuus. ollut 30 v. s.; IBID. (1931, s. 84, 85, 88, 89): Pets. huonekasv. h.

Amaranthus caudatus: n. 55 v. s.: Kaj.; 30–45 v. s.: Raahe, Oulu, Muh., Sotk., Kuus., Kemi, Torn., Ylit., Kitt., In.; 10–15 v. s.: Haapaj., Oul. Ennen yleisempi kuin nyt. Säätyl. h.: Haapaj., Oul. Rahv. h.: Ylit. S. 261, 269, 272. — NORDLING (1884 b, s. 315): In. Toiv. avom. *Amaranthus;* PARVELA (1921 b, s. 68): Oul. as. kukkapenk. n. 10 v. s.; IBID. (1923, s. 14): Kuus. n. 30 v. s.; IBID. (1931, s. 74, 78, 85, 90): Pets. ulko- ja huonekasv. h.

Amaryllis spp. (etup. *A. formosissima* ja *robusta*): n. 80 v.: Haapav. (pappila); n. 70 v.: Kal., Raahe, Oulu, Ouluns., Kaj., Simo; n. 60 v.: Haapaj., Muh., Sär., Sotk., Hyr., Rov., Ylit.; n. 50 v.: Rants., Ii, Kärs., Pud., Kuus., Kemij., Kitt.; n. 40 v.: Oul., Pello, Muon.; n. 20 v.: Hail. (t. Oulusta), In. Suku on levinnyt eri puol. l. Säätyl. yl.: Kal., Rants., Kärs., Ylit., Muon.; joks. yl.: Sär., Pud.; s. t.: Ii, Sotk., Kuus., In.; h.: Oul., Muh., Hyr., Rov. Rahv. s. t.: Hail.,

Ylit., Muon.; h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Ii, Muh., Kärs., Sär., Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Kemij., Rov., Kitt., In. Er. pitäj. ennen yleisempi. S. 287 –288, 298, 301, 304, 306. — PARVELA (1921 a, s. 8; 1921 b, s. 68): Oul. 2 säätyl. kod., tavattu rahv.; IBID. (1923, s. 17): Kuus. ollut n. 40 v. s. säätyl. h., rahv. satunn.; IBID. (1931, s. 83—85, 89 –91): Pets. säätyl. joks. yl., rahv. ± yl. melk. joka kyl., talvehtii kellar. hyvin.

Amelanchier spicata (?): 40—50 v.: Kal., Haapaj., Oul., Raahe, Oulu, Kaj., Kemi; n. 20 v.: Muh., Pud. Paitsi kaup. ja rautatieas. puist. laji säätyl. h.: Kal., Ii, Pud. Rahv. h.: Kal., Oul., Muh. S. 216, 221, *225*, 246. — E. A. (1894): *A. botryapium* (= *A. spicata ?*) Haapav. ensi kesää, Oulu b^1 bl, Simo c^1 bl (Simon pappil. k-pens. suureksi osaksi kunink. koekent. Tukholmasta); FR. ELFVING (1897, s. 77): viihtyy Oulussa hyvin, hedelmöi; P u u t a r h a (1900, s. 34): menestyy Torn. asti; HJ. HJELT (1919, s. 31): vilj. Oulussa; PARVELA (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 69): vilj. Oul. kirkonk.; Oul. as. puist. us. hyväkasv., 2 –3 m kork. pensaita.

A. vulgaris: Rov. metsäkoul. puist. S. 221, *225*, 240. — LEIVISKÄ (1894, s. 6): Oulun puist.

Ammobium alatum: n. 70 v. s.: Kaj.; n. 35 v. s.: Raahe; 20—25 v. s.: Kärs., Muon. Säätyl. h.: Kärs. Rahv. h.: Kal. S. 261, 269.

Ampelopsis quinquefolia: kahden viim. vuosikymm. aikana Kaj. ja harv. huvil. Oulun läh. Maaseud. näin Sotk. 1 säätyl. k-tarh. (t. Lohjalta). Ei peitetty talveksi. S. 216, 221, *225*, 241, 246. — E. A. (1894): Oulu c^1 s, arka, Simo c^1 bl s; FR. ELFVING (1897, s. 95), P u u t a r h a (1898, s. 85): Oulussa 3 v. s. istut. yks. eli kituen, on Simossa.

Amygdalus nana: kukkinut Oulussa (FR. ELFVING 1897, s. 87). S. 219, 221, *225*, 241, 246. — E. A. (1894): Oulu c^1 bl.

Anagallis arvensis: Kem. mlk. Rantaniemen k-tarh. (HJ. HJELT 1919, s. 379). S. 268.

Anemone caucasicus: joku v. s. Varilan k-tarh. Oul., ei talveht.

A. hepatica (= *Hepatica triloba*)*:* muutamia vuosikymm. s.: Oulu, Kaj.; 10—15 v. s.: Oul., Haapav. (Alamaa), Kärs. Säätyl. h.: Oul. (hävinnyt myöhemm.). Rahv. h.: Haapaj. Kaikkialla sitä oli vähän, pysyi elossa muutamia vuos., ei lisääntynyt muualla paitsi Renforsin k-tarh. Kaj. (t. Kuop. 1894). S. 262, 270, 274. — LEIVISKÄ (1894, s. 1): Oulussa vilj., hautuum.; HJ. HJELT (1906, s. 181): Haapaj.

pappil. (Moberg, Klim. p. 67), Palt. Sutelassa (C. F. Bohm), Alat. (C. R. Ehrström), Torn. Kivirannalla (J. Ticcander); MARTIKAINEN (PARVELA) (1908, s. 42): on Pud. puutarh.; PARVELA (1919 a, s. 159): Oul. Väinölän puutarh. t. 1913, ei ole lisääntynyt.

A. japonica: Oulun puist.; ollut säätyl. Kaj. huonekasv. S. 267, 270, 300, 302.

A. nemorosa: Oulun Hietasaar. er. huvilapuutarh., menestyy hyvin, on lisääntynyt. Kaj. Renforsin k-tarh. (t. 1904 Kuop.) joskus kuollut. S. 274. — HJ. HJELT (1906, s. 176): Hauk. (Ilmonen), Kemin pappila (Moberg, Klim. p. 66). Laji todennäk. viljelty, jos tiedonannot ovat oikeat.

A. pulsatilla: Kaj. Renforsin k-tarh. pysynyt elossa. S. 267.

A. vernalis: Kaj. Renforsin k-tarh. istut. 3 kertaa, mutta elänyt vain 2—3 v. S. 274.

A. sp.: In. Toiv. avom. (NORDLING 1884 b, s. 316); Kitt. Silénin k-tarh. (K. O. ELFVING 1912, s. 520).

Anethum foeniculum: E. A. (1894): Oulu a^2 (?).

A. f. dulce: laulaja O. Wallenius vilj. Kemin Lautiosaar. n 35 v. s. menestyks. S. 152, 156. — O. LUNDÉN (1921, s. 676): Kemin Lautiosaar. antanut monena vuonna hämmästyttävän hyviä tuloksia.

A. graveolens: useimm. paikkakunn. säätyl. ylimuist., syrjäis. sisämaan ja pohjois. pitäj. vilj. n. 60 v. Säätyl. yl.: Kal., Sotk., Kuus., Kemij., Ylit., In.; joks. yl.: Pud., Rov., Muon.; s. t.: Rants., Ii, Kärs., Hyr.; h.: Oul., Ouluns. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Muh., Ii, Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Kemij., Rov., Kem. mlk., Ylit., Kitt., Muon., In. S. 143, 146—148, 151, 154, 156. — JULIN (1792, s. 20): Oulussa apt. puutarh. 1789 siem. kyps.; ROOS (1826, muist.): Kal. säätyl.; NORDLING (1884 a, s. 307; 1884 b, s. 315): In. Toiv. menest. avom. erinom. hyvin; K. E. F. IGNATIUS (1890, s. 348): vilj. Utsj. asti; E. A. (1894): vain säätyl. vilj., kaikkialla h. paitsi Oulussa, Et.-Iissä, Simossa, Kem. mlk., Kaj. kihlak. N-Lapissa menestyy hyvin; LEIVISKÄ (1894, s. 7): vilj. Oulussa; FR. ELFVING (1897, s. 24, 97): Kuhm., Simon, Kuol. pappil., In. ja Utsj. nimism. virkatal.; FELLMAN (1906 III, s. 646): Kemij. pappil. 1809; SMIRNOFF (1909, s. 127): menestyy Ylit.; HJ. HJELT (1911, s. 198): En. Naimakan talossa koetettu; ROSBERG (1911, s. 138): In. Toiv. ja Thul.; O. LUNDÉN (1921, s. 668): vilj. niin kaukana pohjois. kuin kasvitarhavilj. harjoitet.; PARVELA (1921 b, s. 69): Oul. vilj. melkein vain

säätyl.; IBID. (1923, s. 26): Kuus. säätyl. tavall.; HÄYRÉN (1925, s. 189): Pets. kasvaa tyydyttäv.; AHOLA (1929, s. 204): Utsj. menestyy tyydyttäv.; PARVELA (1931, s. 61—62, 64—65, 67): Pets. h., menestyy.

Angelica archangelica: rahv. h. k-kasvi: Kitt., In. S. 261. — SILÉN (1906, s. 87): 1897 Silénin puutarh. Kitt.; HÄYRÉN (1925, s. 190): lappal. ja Pets. koltat syövät nuoria kukint. salaattina; PARVELA (1931, s. 74, 77, 78): Pets. Kalastajasaar. k-kasvina.

Anthemis arvensis: Sotk. k-kasv. 1 rahv. k-tarh. S. 262.

Anthoxanthum gracile: In. 1 säätyl. k-tarh. n. 60 v. s. S. 267, 269. — ROSBERG (1911, s. 139): In. Thul.

Anthriscus silvestris: Muon. 1 säätyl. k-tarh. S. 262. — PARVELA (1931, s. 74, 77—78): Pets. Kalastajasaar. k-kasv.

Antirrhinum majus: n. 70 v.: Oulu, Ii, Kaj., Kemi; n. 60 v.: Hyr., Pud., Kuus., In.; n. 50 v.: Kal., Haapav., Kärs., Sotk., Suom., Kemij., Rov., Ylit., Kitt.; n. 40 v.: Oul., Muh.; n. 30 v.: Haapaj., Rants.; n. 20 v.: Ouluns., Hail. Säätyl. yl.: Kemij.; joks. yl.: Kal., Kuus.; s. t.: Rants., Sotk., Hyr., Rov., Kitt.; h.: Oul., Ouluns., Hail., Ii, Pud., In. Rahv. h.: Kal., Rants., Muh., Kärs., Sotk., Kuus., Kemij., Rov., Ylit., Muon., In. S. 261—262, 269, 272, 275. — NORDLING (1884 b, s. 315): In. Toiv. avom.; MARTIKAINEN (PARVELA) (1908, s. 42): Pud. vilj.; ROSBERG (1911, s. 138): In. Thul.; PARVELA (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 69): Oul. säätyl. silloin tällöin; IBID. (1923, s. 13): Kuus. n. 50 v. s., säätyl. tavall., rahv. h.; IBID. (1931, s. 73, 74, 78): Pets. Patsjokilaaks. säätyl. ja rahv. h.

Apium graveolens rapaceum: säätyl. h. n. 50 v. s.: Kal., Haapaj., Oulu; n. 30 v. s.: Muh., Kemi; n. 15 v. s.: Kuus. Näin 1 säätyl. kasvitarh.: Sotk., Kuus., Muon., In. Lapissa tulee siihen juurta vain edullis. vuos. S. 126, 148, 151, 154, 156, *159*. — JULIN (1792, s. 21): Oulussa ei tahdo menestyä; E. A. (1894): Haapav. o^2, Raahe c^1, Oulu b^1, Simo c^1, In. s.; FR. ELFVING (1897, s. 25, 96): ilmoitet. viljellyn Haapav., Oulu, Simo, In.; Suomen Matkail. yhd. vuosik. (1902, s. 80), SMIRNOFF (1909, s. 126): vilj. Ylit. Jolmalla; O. LUNDÉN (1921, s. 221): juuri kehittyy Haapav. joks. isoksi, pohjoisempana (Kuus., Ylit., In.) se on pieni mukula; PARVELA (1923, s. 26): Kuus. satunn.; FR. ELFVING (1927, s. 153): menestyy ainakin Simossa; PARVELA (1931, s. 64—65): suotuis. kesinä menestyy Pets.

A. gr. dulce: satunn. viljelty Sotk.

Aquilegia chrysantha, A. coerulea, A. hybrida: etup. kaup. S. 273.

A. vulgaris: n. 140 v.: Oulu; n. 80 v.: Kal., Haapav., Raahe, Oulu, Ii, Kaj., Sotk., Pud., Kemi, Torn.; n. 70 v.: Muh., Hyr., Suom.; n. 50 v.: Rants., Ouluns., Kärs., Kuus., In.; n. 40 v.: Oul., Ylit., Kitt.; n. 30 v.: Sär., Pello; n. 20 v.: Kemij., Muon. Säätyl. yl.: Oul., joks. yl.: Kal., Muh., Sotk., Pud., Kitt.; s. t.: Rants., Kärs., Rov., Ylit., Muon.; h.: Ii, Hyr., Kuus., In.; puuttui: Hail., Sär., Kemij. Rahv. s. t.: Kal., Rants., Ylit.; h.: Oul., Ouluns., Ii, Muh., Kärs., Sär., Sotk., Pud., Kuus., Rov., Kitt., Muon.; puuttui: Hail., Hyr., Kemij., In. Paikoin kootaan siem. S. 126, 251, 260 (kartta), 261—262, 268, 273, 275. — Julin (1792, s. 23): ei tahdo menestyä Oulussa; Nordling (1884 b, s. 316): In. Toiv. menestyy avom.; Mustonen (1885, s. 41—42): Palt. menestyy melk. hoidotta avom., yl.; E. a. (1894): Pud. joskus, Simossa, Kemi—Terv. säätyl.; Leiviskä (1894, s. 1): Oulussa; Keckman (1896, s. 12): Simossa vanh. puutarh. villiytyn.; Fr. Elfving (1897, s. 43): Simossa rahv.; Hj. Hjelt (1906, s. 248): Torn. kukkii (Moberg, Klim. p. 71); Martikainen (Parvela) (1908, s. 42): Pud. vilj.; Kyyhkynen (1919, s. 94): Suom. levinnyt puutarhoista niiden ulkop.; Parvela (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 69): Oul. 5 säätyl., 2 rahv. k-tarh., us. villiytyn. nurmikolla; ibid. (1923, s. 14—15): Kuus. n. 40 v. s., säätyl. ja rahv. h.; Paulaharju (1925, s. 122): Raahessa työl. puutarh. n. 60 v. s.

Arabis alpina: Ouluns. 1 säätyl. k-tarh. S. 262, 270.

Aralia (Fatzia) japonica: 60 v.: Raahe, Oulu, Ii; n. 50 v. s.: Kal., Oul., Ouluns., Kärs., Kaj., Pud., Simo, Kemi, Ylit.; n. 40 v.: Haapaj., Rants., Hail., Sotk., Kuus., Rov., Kitt.; n. 30 v.: Muh., Kemij., Pello; 15—20 v.: Sär. (t. Muh.), Muon. Vaikka laji 20—40 v. s. oli ehkä nyk. yleisempi, on se vieläkin levinnyt kaikkialle, mutta on yleensä h. Säätyl. joks. yl.: Pud., Ylit.; s. t.: Kal., Oul., Rants., Kärs., Sär., Kuus., Kemij., In.; h.: Ouluns., Ii, Hyr., Rov.; puuttui: Muh., Sotk. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Muh., Ii, Kärs., Sotk., Hyr., Pud., Kemij., Rov., Ylit., Pello; puuttui: Hail., Ouluns., Sär., Kuus., In. S. 287—288, 301, 303, 304. — Parvela (1921 a, s. 8): Oul. 2 säätyl., 5 rahv. kod.; ibid. (1921 b, s. 69): Oul. kirkonk. säätyl. ja kauppiaskod., joskus tal. Näin 3 m kork. yks.; ibid. (1923, s. 17—18): Kuus. n. 30 v. s., säätyl. h.

Araucaria Bidwilli (?): Oulussa kasvihuon. S. 307.

A. Brasiliensis (?): 1923 Kärs. pappil. S. 288, 295, 302.

A. excelsa: Ouluun t. Saksasta n. 1875 (ilm. kons. H. Renfors); 30—40 v.: Kal., Raahe, Kaj., Hyr., Kemi, Torn., Rov.; 20—25 v.: Haapaj., Oul., Rants., Ouluns., Hail., Muh., Ii, Ylit., Kitt., In.; n. 15 v.: Sotk.; n. 10 v.: Muon. Säätyl. s. t.: Kal., Rants., Kärs., Ylit.; h.: Oul., Muh., Ii, Sotk., Rov., Kemij. Rahv. h.: Oul., Rants., Ouluns., Hail., Ii, Kärs., Rov., Kitt., Muon. S. 287—288, 295, 298, 302—304. — Parvela (1921 a, s. 8; 1921 b, s. 69): Oul. 1 säätyl. ja 2 kauppiaskod.; ibid. (1931, s. 84, 88, 90): Pets. säätyl. h.

A. imbricata (?)*:* Oulun kasvihuon. S. 307.

Arctotis grandis: Haapaj. 1 säätyl. k-tarh., t. 1920. S. 262, 270.

Artemisia abrotanum: n. 140 v. s.: Oulu; n. 80 v. s.: Raahe, Kemi; 60—65 v. s.: Kal., Haapaj., Haapav., Ii (Illinsaar.), Kaj., Hyr., Pud., In.; n. 50 v. s.: Rants. (t. Haapav.), Muh., Kärs., Kemij., Kitt.; n. 40 v. s.: Oul., Rov.; n. 30 v. s.: Ylit.; 20—25 v. s.: Hail., Sär. (t. Kaj.), Sotk., Muon. Ennen yleisempi ja laajemmalle levinnyt kuin nyt, jolloin sitä näkee etup. rahv. kukkapenk. syrjäkyl. Kemij. huone- ja hautakasv. In. t. n. 20 v. s. Norjasta. Säätyl. h.: Oul., Sotk., Pud. Rahv. h.: Rants., Hail., Muh., Kärs., Sär., Sotk., Kemij., Torn., Ylit., In. S. 216, 225, 240, 246. — Julin (1792, s. 26): Oulussa apt. puutarh.; E. A. (1894): Raahe c^1 o^2, Pulkk. k-kasv., Oulu b^1, Pud. c^1, Simo c^1, Kemi –Terv. joillakin säätyl., Alat. c^1; Parvela (1921 b, s. 69): Oul. joissak. kirkonk. puutarh.; ibid. (1931, s. 85, 88): Pets. Töll. 1 rahv. kod. huonekasv.

A. absinthium: n. 140 v. s.: Oulu; n. 75 v. s.: Kal., Haapav.; n. 65 v. s.: Pud.; 60 v. s.: Sotk., Hyr., In.; n. 50 v. s.: Oul., Muh. Rahv. h.: Oul., Muh. 40—50 v. s. oli nykyistä yleisempi ja laajemm. levinnyt. S. 126—129. — Julin (1792, s. 26), Dahlgren (1797, s. 87): lääkekasv. Oulussa apt. puutarh.; Roos (1837, muist.): Kal. säätyl.; Nordling (1884 a, s. 307; 1884 b, s. 315): In. Toiv. menestyy avom. hyvin; E. A. (1894): Simo c^1; Parvela (1921 b, s. 69): Oul. hautuum., er. talon piham. villiytyn.; Wacklin (suomennos 1924, s. 92): Oulussa 1800-luv. alkup. rehevänä vanh. haudoilla.

A. annua: Yliv. 1 säätyl. k-tarh. S. 262.

A. dracunculus: säätyl. satunn. S. 152, 156.

A. gracilis y. m. lajeja Haapav. Alamaan puutarh. 1921.

A. viridis: rahv. satunn.: Yliv., Sotk., Kuus., varhemmin ollut Ylit. S. 262, 269.

A. vulgaris: 55 v. s.: Oul., Rants., Muh., Ii, Kärs., Sär., Sotk. (vanha lääkekasvi), Kuus., Simo, Kemi; n. 50 v. s.: Haapav., Ouluns., Kem. mlk. Paitsi lääkkeell. ominaisuuksien tähden vilj. tuoksun vuoksi. Rahv. s. t.: Rants., Muh., Sär.; h.: Kal., Haapaj., Oul., Ouluns., Ii, Kärs., Sotk., Hyr., Pud. S. 128—129, 254, 256—257, 262. — PARVELA (1921 b, s. 69): ennen vilj., nyt villiytyn.

A. sp.: Pets. N-os. huonekasvi (PARVELA 1931, s. 84, 85, 89).

Arum sp.: 45—50 v. s.: Kal., Raahe, Kaj. Näin Kaj. semin. kasvihuon. S. 300, 301, 307.

Aruncus silvestris: 1 säätyl. k-tarh. Oul., Ouluns., Pud. kirkonk. S. 270.

Asclepias tuberosa: In. 1 säätyl. kod. S. 268, 269. — NORDLING (1884 b, s. 316): In. Toiv. avom.

Asparagus officinalis: k-kasv. yli 60 v. s.: Haapaj., Oulu, Kaj., Simo, Kemi, Torn.; n. 50 v. s.: Raahe; 10—15 v. s.: Kal., Rants. (t. Siik.). Säätyl. h.: Haapaj., Kaj. Rahv. h.: Rants. S. 151, 156, 159, 262, 269, 273. — HJ. HJELT [1892 (1895), s. 126]: Torn. k-kasv. (SCHÜBELER Wirid. p. 341); E. A. (1894): Haapav. o^2, Raahe c^1, Oulu c^1, Hail. i, Simo c^1, pappil. menestyy erinom., In. s; FR. ELFVING (1897, s. 24, 62—63): säätyl. Simossa asti, ilmoitetaan: In.; SMIRNOFF (1909, s. 126): Ylit.; O. LUNDÉN (1921, s. 565), FR. ELFVING (1927, s. 183): k-kasv. Torn.; PAULAHARJU (1925, s. 122): Raahessa porvari- ja työl. k-tarh. 60 v. s.

A. plumosus nanus: n. 30 v.: Kal., Muh., Kaj., Kemi; n. 20 v.: Haapaj., Ouluns., Hail., Kärs., Sär., Pud., Kuus., Rov., Kemij.; 10—15 v.: Oulu, Rants., Kitt., In. Säätyl. s. t.: Kal., Kuus., Ylit.; h.: Ouluns., Ii, Pud., Rov., In. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Hail., Muh., Kärs., Sär., Pud., Kuus., Kemij., Ylit., Kitt., Muon. S. 288, 302. — PARVELA (1923, s. 12—18): Kuus. 10—15 v. s., säätyl. h., rahv. satunn.; IBID. (1931, s. 85, 88, 90): Pets. etup. säätyl. h.

A. SPRENGERI: 30—35 v.: Kal., Raahe, Hail., Oulu, Ii, Kaj., Kemi, Torn.; 25—30 v.: Haapaj., Rants., Ouluns., Muh., Sotk. (t. Kuop. 1906), Pud., Kuus., Muon., Kitt.; 15—25 v.: Oul., Kärs., Sär., Hyr., Rov., Kemij., Ylit., Pello, In. Säätyl. yl.: Kal., Rants., Muh., Kuus., Muon.; joks. yl.: Oul., Sär., Kemij., Ylit., In.; s. t.: Ii, Sotk., Hyr., Pud., Rov., Kitt.; h.: Kärs.; puuttui: Ouluns., Hail. Rahv. s. t.: Rants., Ii, Rov., Ylit., Kitt., Muon.; h.: Kal., Oul., Ouluns., Hail., Muh., Kärs., Sär., Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Kemij., In. S. 287—288,

298, 302. – PARVELA (1921 a, s. 7; 1921 b, s. 69): Oul. 4 säätyl. ja 6 rahv. kod.; IBID. (1923, s. 17–18): Kuus. 20 v. s., säätyl. tavall., rahv. h.; IBID. (1931, s. 84, 85, 88, 90): Pets. etup. Kalastajasaar.

A. tenuissimus: vanhin ja yleisin *A*-lajeista, joka syrjäisimpiin pitäj. ilmestyi jo n. 20 v. s. Nyt rahv. yleisimpiä huonekasv. 35–40 v.: Kal., Haapaj., Raahe, Rants. (t. Muh.), Ouluns., Oulu, Hail., Muh., Kaj., Sotk., Pud., Rov., Kemi, Kem. mlk., Torn.; 20–30 v.: Oul., Ii, Kärs., Sär., Hyr., Kuus., Kemij., Ylit., Kitt., Muon., In. Säätyl. yl.: Kal., Rants., Muh., Sär., Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Rov., Kemij., Ylit., Muon.; joks. yl.: Oul.; s. t.: Ii, Kärs., Kitt., In.; puuttui: Ouluns., Hail. Rahv. yl.: Kal., Oul., Rants., Muh., Pud., Rov., Ylit.; joks. yl.: Ouluns., Ii, Kärs., Sotk., Hyr., Kemij., Muon.; s. t.: Hail., Sär., Kuus., Kitt.; h.: In. S. 286–288, 292, 293, 298, 302. – PARVELA (1921 a, s. 7): Oul. 4 säätyl. ja 69 rahv. kod.; IBID. (1921 b, s. 69): Oul. etenk. Oulaistenkyl. joks. tavall. säätyl. kod., taloll. ja työl. asunn.; IBID. (1923, s. 17–18): Kuus. 10–15 v. s., säätyl. ja rahv. tavall.; IBID. (1931, s. 84, 85, 90): Pets. säätyl. ja rahv. h. Alal. ja Salm.

Asperula azurea: vilj. varhemmin: Kemi, Muon. Rahv. h.: Sotk., Kitt. S. 262, 270.

Aspidistra elatior: n. 60 v.: Kal., Haapav., Ouluns., Kaj., Pud., Simo, Kemi; n. 50 v.: Haapaj., Oul., Raahe, Kärs., Sär. (t. 1887 Piipp.), Kemij., Rov., Ylit. (t. Ruotsista), Pello, In.; n. 40 v.: Rants., Kuus.; n. 30 v.: Sotk. (t. Alavudelta 1902), Kitt., Muon. Ensi aikoina sitä sai ostaa laivoista, jotka toivat sitä Ruotsista ja Saksasta (ilm. Alice Keckman ja Maria Forsberg). 30–40 v. s. hyvin tavall., sillä vaatimattomuutensa tähden menestyy melkein missä tahansa. Nyt sitä näkee kaikenl. asunn., etenk. pikku taloissa ja mökeissä. Säätyl. yl.: Muon., In.; joks. yl.: Oul., Pud.; s. t.: Rants., Muh., Ii, Kärs., Kuus., Ylit., Kitt.; h.: Kal., Sotk.; puuttui: Hail., Ouluns., Sär., Hyr., Rov., Kemij. Rahv. joks. yl.: Ylit.; s. t.: Muh., Kärs., Muon.; h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Ii, Sär., Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Rov., Kemij., Kitt., In.; puuttui: Hail. S. 286–288, 298, 301–304. – PARVELA (1921 a, s. 7; 1921 b, s. 69): Oul. 3 säätyl. ja 16 rahv. kod., syrjäkyl. h.; IBID. (1923, s. 17–18): Kuus. n. 30 v. s., säätyl. ja rahv. h.; IBID. (1931, s. 84, 85, 88, 90, 91): Pets. etup. Kalastajasaar., säätyl. ja rahv. h., talvehtii hyvin.

Asplenium bulbiferum: säätyl. h.: Haapaj., Oul., Oulu, Kaj., Ylit.; kasvihuon. S. 288, 295, 302. – PARVELA (1921 a, s. 8; 1921 b, s. 69): Oul. 1 säätyl. kod.

A. falcatum: Raahen ja Kaj. semin. kasvihuon. S. 307.

Aster spp. (m. m. *A. alpinum*): 70–75 v. s.: Oulu, Muh., Kaj., Kemi; n. 60 v. s.: Haapav., In.; n. 50 v. s.: Kal., Haapaj., Suom., Pud., Kuus., Ylit., Kitt.; n. 40 v. s.: Rants., Ii; 10—15 v. s.: Muon. 30—40 v. s. nykyistä yleisempi. Säätyl. h.: Kal., Rants., Sotk., Kuus., Rov. Rahv. h.: Kal., Sotk. S. 262, 268, 269. — NORDLING (1884 b, s. 315): In. Toiv. monta lajia, m. m. *A. alpinus;* MUSTONEN (1885, s. 42): Palt. monessa tarh. asterlajeja; FR. ELFVING (1897, s. 43): Raahen seud.; ROSBERG (1911, s. 138): In. Thul. useita lajeja; PARVELA (1931, s. 74, 78): Pets. Höyh. majatal.

A. himalaicus: Sotk. 1 säätyl. k-tarh. S. 262, 270.

A. Lamarckianus ja *A. salicifolius:* Pud. puutarh. [MARTIKAINEN (PARVELA) 1908, s. 42]. S. 268, 270.

Astilbe japonica (?): Rov. 1 säätyl. k-tarh. S. 268–270.

Athyrium filix femina: Pets. Salm. huonekasv. 1 rahv. asunn. (PARVELA 1931, s. 82, 85).

Atriplex hortensis: h. kasvitarhakasvi; ennen k-kasv. nyk. yleisempi. Kal. 1 säätyl. kasvitarh. S. 148, 151, 152, 156, 262. — JULIN (1792, s. 27): Oulun apt. puutarh. kylväytyy itsest.; E. A. (1894): Raahe c^1, Oulu b^1, Hail. o^2, Pud. c^1 (k-kasvi), Simo b^1 (k-kasvi), Rov. b^1 bl, In. c^1 s; FR. ELFVING (1897, s. 43, 68): Pud. k-kasvi, vilj. In. asti; ROSBERG (1911, s. 139): In. Thul.; O. LUNDÉN (1921, s. 168): vilj. Pohjanm. asti, kylväytyy itsest. vanh. puutarh., esim. Oulussa; värikk. leht. vuoksi pidet. k-kasv.

Aucuba japonica: 60–65 v. s.: Kal., Oulu, Kaj., Pud., Kemi; n. 50 v.: Haapaj., Oul., Muh., Simo, Kemij.; n. 40 v.: Rants., (t. Temm.), Ii (t. Etelä-Suomesta), Kuus., Rov., Kitt.; n. 30 v.: Ouluns.; 20–25 v.: Hyr., Ylit. (t. Ruosista), Muon.; 13 v.: Hail. (t. Oulusta). 30–40 v. s. ollut nykyistä yleisempi. Nyt säätyl. joks. yl.: Oul., Kuus.; s. t.: Rants., Ii, Pud.; h.: Ylit. Rahv. h.: Oul., Rants., Ouluns., Hail., Ii, Muh., Pud., Kuus., Rov., Muon.; puuttui Kainuusta ja suuresta osasta Lappia. S. 287–288, 301, 304. — PARVELA (1921 a, s. 8; 1921 b, s. 69): Oul. n. 40 v. s., nyt 3 säätyl. ja 2 taloll. kod.; IBID. (1923, s. 17): Kuus. n. 30 v. s., säätyl. tavall., rahv. h.

A. j. bicolor: säätyl. h.: Kal., Oul. S. 288.

Avena sativa: kirjallisuudessa esiintyv. tiedoista käy selville, että kauraa on vilj. Oulun l. kauemmin kuin mitä nyk. sukupolvi muistaa. Silloinen vilj. on ollut hyvin vähäistä ja h. Muistitiedon mukaan sitä on viljelty seur. ajat: 75—80 v.: Ouluns., Ii (hevosten matkaev. Tannilan ja Karjalan kyl. 50—55 v.), Pello, Muon.; n. 70 v.: Kal., Haapaj. (valmist. ryynejä), Oul., Rants., Hail., Lim., Muh. (hevosten matkaev.), Ut., Kärs., Sär., Sotk. (kylv. rukiin siemenen puuteessa), Ylit.; 60—65 v.: Piipp., Pud., Rov., Kitt.; 50—55 v.: Hyr., Suom., Kuus., In. (rehuksi kylv. 20—25 v.); 30—40 v.: Kärs., Utsj.; 25—30 v.: En. S. 98, 100, 108, 110—112, 115, 123. — Julin (1792, s. 17): kylvet. vähän Muh.; Deutsch (1819, s. 277, 375): vilj. menestyy Kuus., ei kylv. Kaj. kihlak.; Mehiläinen (1837, huhtik. n:o): ei vilj. Kiannalla; Roos (1841, muist.): säätyl. Kal. antavat valmistaa kauraryynejä; Ilmarinen (1848, n:o 102): vilj. vähän: Muh., Lim., Oulun mlk.; Warelius (1848, s. 107): Pohj.-Pohjanmaalla harvat vilj.; Soldan (1858, s. 343): vilj. vähän Torn. piirilääkärin piirissä; Aho (1864, muist.): Oul. Piipsjärven kylän Ahon tal. saatiin 1864 12 sidonta kauraa; Rein (1867, s. 150): vilj. Salon, Haapaj., Oulun ja vähän Kemin kihlak.; Oulun viikkosanomat (1879, n:o 17): 1878 kylvett. Oulun pitäj. 19 tynnyriä; Nordling (1884, s. 304): kylvetty In. Toiv.; Hjelt och Hult (1885, s. 67): kylvett. Kitt. kirkonk.; Mustonen (1885, s. 102—106, 111): vilj. tietoja Kaj. kihlak.; Laurin (1886, muist.): Muon. Ylimuon. kyl. kylvi nimism. Braxén 1856, sen jälk. kylvetty silloin tällöin. Itävää kauraa saatiin 1872 Muoniovaaran tal. Ruotsin puol. Kolarissa vilj. huomattav. lisääntynyt, nimism. Tegström kylvi $1\,^1/_2$ tynn. Siemenestä puutetta, saadan vähän Ruotsin puolelta Kengisin tehtaalta. Ruotsin puol. vilj. yleisempää. Rov. kylvi sitä rov. P. S. Heikel († 1862) paljon; K. E. F. Ignatius (1890, s. 346): 64°—65° välillä p. l. h., pohjoispuol. 65° 30′ on varsin vähäpät.; Kitt. ja Muon. vilj. onnistuu edull. vuos.; Hj. Hjelt (1895, s. 398): s. 1888 Lapin kihlak. 1.6 hl, 1889 12.4 hl etup. Kitt.; idässä ei vilj. ulotu niin kauas pohjois. kuin lännessä; Keckman (1896, s. 12): Simossa vilj. vähän rannik., harvoin kypsyy; Fr. Elfving (1897, s. 20—21): yl.: Oul., Ii; s. t.: Kuhm., Rov.; h.: Kitt. Kaura + vikkeri h.: Ii, Kuhm., Rov., Utsj. vihantarehuksi; Grotenfelt (1897, s. 81—82): vilj. jyvänsaantia varten Torniojokilaaks. asti; luetellaan eri kauralaatuja; Rosberg (1911, s. 138). Lapissa alettu vilj. vikantareh.;

Andersson (1912, s. 190): Kemij. vilj. 1800-luv. alkupuol. kotitarp.; R. Calamnius (1912, s. 65): vilj. lisääntyy vuosi vuodelta, toisin. menestyy kelpo hyvin; Paulaharju (1915, s. 67): Hail. isot talot kylv. 8—10 tynn.; Kyyhkynen (1919, s. 51): Suom. ei ehdi kaikkina kesinä kypsyä, vilj. vähän, usein vain vihantareh.; Paulaharju (1921, s. 19): Luttojoen varr. Kuolan niem. vilj.; Parvela (1921 b, s. 69—70): selost. vilj. Oul.; Grotenfelt (1922, s. 98): Oulun l. keski- ja pohj. os. s. pienempi kuin minkään muun kasvin; Parvela (1923, s. 27—28): selost. vilj. Kuus.; Häyrén (1925, s. 189): ei kuki Pets.; Fr. Elfving (1927, s. 20): Kitt. ja Muon. menestyy suotuis. vuosina; Pelso-, Osmo- ja Kytökaura viihtyy N-Suomessa; Parvela (1927, s. 3—5): k. viljelyshist. Oulun l.; Liakka (1928, s. 11): 1830-luv. vilj. jonkunv.: Oulun mlk., Kemp., Lim., Lum., Tyrn., Temm. yl. pellossa, viimeksim. myös kydössä ja kuokkamaassa; hyvin vähän: Kal., Yliv., Siik., Niv.; Onnela (1929, s. 160): Sod. saatu Nopsakaurasta kyps. siem.; Parvela (1931, s. 44, 49, 53, 59): menestyy Pets. vihantarehuna; Ahola (kirj. ilm.): Utsj. saatu vihantakaurasta kuivana 6,000—8,000 kg:n hehtaarisatoja.

T a v a l l. m u s t a k a u r a: vilj. yl. suurimm. osassa I ja IV viljelysalueen rantaseud., kauemp. sisäm. se on s. t., Lapissa, jossa vain säätyl. vilj., ja itäis. pitäj. h. Viljel. suuruus hyvin vaiht., samoin s., joka on 4—12 j., huonoina vuosina 0—4 j. Kuus. 5 % tal. on 7—8 v. vähän kylvänyt, kypsyy harvoin, s. 0—6 j. Sod. 6 –10 j. kun on pitkä syksy, Kitt. saatiin 1894 hyvää, täysipain. viljaa (E.a. 1894).

T a v a l l. v a l k e a k a u r a a: harvoissa Oulun S-puol. olev. pitäj. Iissä ja Rev. h., s. (5 j.) huonompi kuin edell. (E.a. 1894).

M u s t a s u l k a k a u r a: h.: Kal. kokeeksi (1892—93 ei tuleent., kyllä 1894), Temm., Sal., Kaj. kihlak., Alat.-Torn. (E.a. 1894).

V a l k e a s u l k a k a u r a: Hyr. harv. tiloilla (E.a. 1894).

S e k a v i l j a k a u r a-o h r a: etup. I viljelysal., jossa yl. vain Oulun seud., muualla s. t. ja h. S. 5—10 j. (E.a. 1894).

S e k a v i l j a k a u r a-h e r n e: Rov. c^1 (E.a. 1894).

S e k a v i l j a k a u r a-v i r n a: etup. I—II, osaksi III—IV viljelysal. Kaikkialla h. paitsi Temm. yl., viime vuos. meijeriliikkeen tultua yleiseksi alettu vilj. Paikoin (Pud., Simo) menestyy huonosti (E,a. 1894).

Azalea indica: etup. kaup., maalla säätyl. kod. satunn. S. 288, 291, 295, 296, 301.

Barbarea stricta: Kuus. ja Muon. 1 mökin kukkapenk. S. 262.

Begonia argyrostigma: 45—50 v. s.: Raahe, Ouluns., Muh., Ii, Pud., Kuus., Kemi; 35—40 v. s.: Rants., Sär., Sotk., Rov.; 25—30 v. s.: Haapaj., Oul., Hyr., Kemij., Ylit.; n. 20 v. s.: Kal., Kitt.; 10—12 v. s.: Hail. kasvatettu eri puol. l. Säätyl. joks. yl.: Sär., Sotk.; s. t.: Kal., Ii, Kärs., Kuus., Rov., Ylit.; h.: Oul., Muh., Hyr., Pud., Kitt. Rahv. joks. yl.: Ii, Sär.; s. t.: Kal., Kärs., Rants., Ouluns., Muh., Sotk., Hyr., Pud., Rov., Ylit., Kitt.; h.: Oul., Hail., Kuus., Kemij.; puuttui: In. S. 287—288, 302. — Parvela (1921 a, s. 7): Oul. (hopea-asteri) viljel. %-luku n. 7; ibid. (1921 b, s. 70): hopea-asteria etup. taloissa; ibid. (1923, s. 17): Kuus. (*B. guttala*) 40 v. s., nyt rahv. tavall.

B. gracilis: 1 säätyl. kod. Rov. S. 288, 295.

B. hybrida: 35 v.: Kal., Kaj.; n. 30—34 v.: Raahe, Oulu, Ouluns., Pud., Kuus.; 20—25 v.: Haapaj., Oul., Rants., Hail., Kem. mlk., Rov., Kemij., Ylit., Muon., In.; 15—20 v.: Ii, Kärs., Sär., Sotk., Hyr., Pello, Kitt. Viime vuosikymm. aikana levinnyt rahv. keskuut. Säätyl. yl.: Kal., Rants., Muh., Sär., Hyr., Ylit., Muon.; joks. yl.: Ii, Rov., Kitt., In.; s. t.: Oul., Kärs., Sotk., Pud., Kuus.; h.: Kemij.; puuttui: Ouluns., Hail. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Hail., Ii, Kärs., Sär., Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Rov., Ylit., Kitt., In.; puuttui: Kemij., Muon. S. 286—288, 298, 302. — Parvela (1923, s. 17—18): Kuus. n. 20 v. s., säätyl. tavall., rahv. satunn.; ibid. (1931, s. 83, 85, 90, 91): Pets. säätyl. s. t., rahv. h., Pumm. yl.

B. manicata (?): Kal. 1 säätyl. kod. S. 288.

B. metallica: 50 v.: Kal.; 35—40 v.: Haapaj., Raahe, Oulu, Kaj., Kemi, Torn.; 20—25 v.: Oul., Rants., Ouluns., Muh., Kärs., Sotk., Rov.; n. 10 v.: Kitt. Säätyl. s. t.: Ylit.; h.: Kal., Oul., Sotk., Hyr., Rov. Rahv. s. t.: Ylit.; h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Muh., Kärs., Sotk., Hyr., Rov., Kitt. S. 288, 302.

B. rex: 40—50 v. s.: Kemi; 35—40 v. s.: Raahe, Kaj., maaseud. nuorempi. Säätyl. h.: kaup., Oul., Rants. S. 288, 295, 302.

B. r. f. hybrida: 1 säätyl. ja rahv. kod. Rants. S. 288.

B. ricinifolia?: 1 rahv. kod. Rants. S. 288.

B. semperflorens: 50—60 v.: Kal., Ii; 45—50 v.: Raahe, Kaj., Sotk., Suom., Pud., Kemi; 35—40 v.: Oul., Rants., Ouluns., Hail.,

Muh.; 25—30 v.: Ylit.; 15—25 v.: Kärs., Sär., Kemij., Rov., Pello, Muon., Kitt. Säätyl. joks. yl.: Oul., Muh., Ii, Hyr., Ylit., In.; s. t.: Rants., Sär., Sotk., Kuus., Kemij., Muon.; h.: Rov., Kitt. Rahv. joks. yl.: Oul., Ouluns., Ii, Muh., Hyr., Ylit.; s. t.: Kal., Hail., Kärs., Sotk., Rov., Muon.; h.: Rants., Sär., Pud., Kuus., Kemij., Kitt., In. Esiintyi kaikissa tutkit. pitäjissä. S. 287—288, 298, 301. — PARVELA (1921 a, s. 7): Oul. (kyynel ja annansilmä) 4 säätyl. ja 44 rahv. kod.; IBID. (1923, s. 18): Kuus. säätyl. h., rahv. tavall.; IBID. (1931, s. 84, 85, 89): Pets. säätyl. joks. yl., rahv. h. ja s. t.

B. s. Lorraine: 15 –25 v. s. tuli Oulun l. aluksi säätyl., mutta levinnyt myös rahv. asunt. S. 302.

B. veltoniensis: vanhimpia huonekasv., viime aikoina kadonn. säätyl. kodeista, etenk. etel. pitäjissä. 70 v.: Ouluns.; n. 65 v.: Kal., Rants., Oulu, Muh., Pud., Kuus., Kemi; n. 60 v.: Haapaj., Hail., Kärs., Sär., Kaj., Sotk., Kemij., Rov., Ylit., Kitt.; n. 50 v.: Oul., Raahe, Ii, Simo, Pello; n. 40 v.: Hyr., Muon.; n. 30 v.: In. Säätyl. s. t.: Oul., Sär., Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Muon., In.; h.: Kal., Rov.; puuttui: Rants., Ouluns., Hail., Ii, Muh., Kärs., Kemij., Ylit., Kitt. Rahv. joks. yl.: Oul., Muh., Kärs., Sär., Hyr., Kemij., Ylit., Kitt.; s. t.: Kal., Rants., Ouluns., Hail., Ii, Sotk., Pud., Kuus., Rov., Muon., In. Kaikissa tarkasti tutkit. pitäj., sisäm. yleisempi kuin rannik. S. 287 –288, 292, 298, 301, 306. — PARVELA (1921 a, s. 7; 1921 b, s. 70): Oul. (silkkiruusu) viljel. %-luku n. 32, tal. ja mök. joks. tavall., säätyl. h.; IBID. (1923, s. 16, 18): Kuus. (annansilmä) n. 60 v. s., säätyl. h., rahv. tavall.; HÄYRÉN (1925, s. 190): Pets. Pumm. *Begonia* ruukkukasv.; PARVELA (1931, s. 83—85, 90, 91): Pets. säätyl. joks. yl., rahv. h. paitsi Pitk. ja Kalastajasaar. yl.

B. sp. (maksa): n. 45 v.: Kemi; n. 40 v.: Ouluns. (ennen yleisempi), Kärs.: n. 30 v.: Oul., Raahe, Rov., Kemij.; n. 25 v.: Hyr., Kitt.; n. 10 v.: Kal. Oli 25 v. s. nykyistä yleisempi. Säätyl. yl.: Oul.; joks. yl.: Kitt.; s. t.: Sär.; h.: Kal., Ouluns., Muh., Rov. Rahv. s. t.: Oul.; h.: Kal., Rants., Ouluns., Ii, Kärs., Hyr., Rov., Ylit., Kitt. S. 289, 302. — PARVELA (1921 a, s. 7; 1921 b, s. 70): Oul. 11 säätyl. ja 36 rahv. kod.

B. sp. (punapekuna): lehdet pienet, hyvin tummanpunaiset. Ollut n. 30 v. Rants., 25 v. Kärs., joissa säätyl. ja rahv. kod. h. Oulussa n. 40 v. s.

B. spp.: rahv. kasvattaa eril. *B*-lajeja kukkiensa ja kauniiden lehtiensä tähden. Niiden lajimääräys on ollut mahdotonta.

Bellis perennis: vanhimpia ja suosituimpia k-tarhakasv. N. 80 v.: Haapav., Raahe, Ii, Kemi; 70—75 v.: Muh., Kaj., Sotk., Pud.; n. 60 v.: Hyr., Suom., Kuus., Kemij., Rov., Ylit., In.; 45—50 v.: Haapaj., Oul., Rants., Ouluns., Kärs., Kitt.; 25—30 v.: Hail., Muon. Säätyl. yl.: Kuus.; joks. yl.: Sotk., Muon.; s. t.: Kal., Rants., Ii, Kärs., Hyr., Pud., Rov., Kemij., In.; h.: Haapaj., Oul., Muh., Ylit. Rahv. joks. yl.: Ouluns.; h.: Kal., Oul., Rants., Hail., Ii., Kärs., Sär., Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Rov., Kemij., Kitt., Muon., In.; puuttui: Muh., Ylit. S. 251, 261—262, 269, 273, 275. — Nordling (1884 b, s. 316): In. Toiv. avom.; Mustonen (1885, s. 41): Palt. ei vielä yl., kasvaa avom. melk. hoidotta; E. A. (1894): Kal. vähän, Sal., Raahe, Pud., Simo, Sod. säätyl.; Leiviskä (1894, s. 9): Oulun puutarh.; Keckman (1896, s. 61): Simon pappil. puutarh. runs.; Fr. Elfving (1897, s. 43): rahv. vilj. Haapav., Raahen — Sal. seud., Simossa, Pud.; Rosberg (1911, s. 139): In. Thul.; Kyyhkynen (1919, s. 130): Suom. pappil. puutarh. viljeltynä ja metsist.; Parvela (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 70): Oul. näkee säätyl. ja rahv. puutarh., ei tavall.; ibid. (1923, s. 13 –15): Kuus. n. 50 v. s., säätyl. ja rahv. tavall.; Paulaharju (1925, s. 122): Raahessa työl. puutarh. n. 60 v. s.; Hj. Hjelt (1926, s. 22): Kaj. hautuum., Ut. Kurimon rautaruuk., luultav. villiytyn.; Parvela (1931, s. 73, 79): ei talvehdi Pets.

Berberis canadensis: Oulun puist. (Leiviskä 1894, s. 1).

B. vulgaris: maaseud. hyvin h., kaup. puist. yleisempi. N. 50 v.: Oulu, Raahe; n. 40 v.: Haapaj.; 30 –35 v.: Oul., Rov.; 20—25 v.: Kal., Sotk. Säätyl. h.: Haapaj., Kal., Oul., Rov. Rahv. h.: Sotk. S. 126, 216, 221, *225*, 240, 246. — Julin (1792, s. 21): 1790 istut. Oulussa apt. puutarh.; E. A. (1894): Oulu b^1 bl, Pud. c^1 bl, Simo c^1 bl; Leiviskä (1894, s. 1): Oulun puist.; Fr. Elfving (1897, s. 69), Hj. Hjelt (1897, s. 169): kukkinut: Pud., Simo; Parvela (1931, s. 72): ei menest. Pets. Salm.

B. v. fol. atropurpurea: Raahen semin. puist., Oulussa kaup. puist. S. 218, *225*, 241. — Fr. Elfving (1897, s. 69): viihtyy Oulussa.

Beta vulgaris (r e h u j u r i k a s): viime vuos. säätyl. vilj. satunn. — Smirnoff (1909, s. 126): viihtyy Ylit.

B. v. cicla: n. 60 v. s.: Kemi; n. 50 v. s.: Oulu. Etup. säätyl. vilj. satunn. Säätyl. h.: Rants., Ii, Rov., Sotk. Rahv. h.: Haapaj., Rants. S. 148, 151, *156.* — E. A. (1894): Haapav. o^2, Raahe c^1, Pulkk., Hail. o^2, Pud. o^2 c^1; Fr. Elfving (1897, s. 69): vilj. Rov. asti; Haapav., Hail. menestyy hyvin; Smirnoff (1909, s. 127): menestyy Ylit.; Parvela (1931, s. 64): Pets. Salm. menestyy keskinkert. kesinä.

B. v. crassa v. saccharifera: kahden viimeis. vuosikymm. aikana vilj. s. t., etenk. l. S- ja keskios. Muh. se tunnettiin n. 30 v. s. Maailmansodan aikana oli vilj. yleisempää, sillä sokerin saanti oli vaikeaa. Säätyl. s. t.: Kal., Ii; h.: Pud., Rov. Rahv. s. t.: Rov.; h.: Kal., Oul., Rants., Muh., Ii, Sär., Sotk., Pud., Ylit., Kitt., In. Maanvilj. E. Jolma viljeli sitä 1922 Ylit., tuloks. varsin tyydyttävät, juurten sokeripitois. oli 12.6 %, s. 30,000 kg. S. 148, 152, 156. — Wegelius (1904, s. 136): kauppaneuv. Franzén (Oulusta) vilj. Ensin kokeet onnist. hyvin, myöhemmin ei niistä puhuta; Parvela (1921 b, s. 70): Oul. jotkut 2—3 viime kesänä vilj. kotisiirapin keittäm. varten, menestyi joks. hyvin; Saalas (1922, s. 148): In. Törmäsen kyl. menestyi hyvin, s. 100 kg. — H u o n e k a s v i n a In. 1 mökissä. S. 283, 289.

B. v. cruenta: ylimuistoinen: Kal., Haapaj., Oul., Rants., Ouluns., Muh., Ii, Sotk., Pud., Kuus., Simo, Kemi. 50 -60 v.: Kärs., Hyr., Suom., Rov., Ylit., In.; n. 50 v.: Kemij., Kitt. Säätyl. yl.: kaikkialla. Rahv. yl.: Rants. (viljel. 42 %, taloll. 65 %); joks. yl.: Oul. (26 %), Kärs. (32 %, taloll. 50 %), Sotk. (26 %, taloll. 30 %), Sär. (32 %), Ylit. (32 %, taloll. 50 %); s. t.: Kal., Ouluns. (20 %, taloll. 65 %), Hail., Ii, Pud., Kemij., Rov., Kitt., In.; h.: Hyr., Kuus., Muon. S. 132, 134, 136, 140, 143, 146 –151, 154, 155, *156*, *160*, 163 –164. — Salmenius (1754, s. 43): Kal. säätyl.; Julin (1792, s. 20): juuret jäävät Oulussa hyvässäkin maaper. pieniksi ja haarais.; Grape (1804, s. 106), Fellman (1906 III, s. 503): kasvatettu En. pappil.; Fellman (1823, s. 116): In. 1822 sormenpään suuruis.; Nordling (1884 a, s. 307; 1884 b, s. 315): In. Toiv. avom. menestyy; 1883 sato huono, tuhohyönt. ahdist.; K. E. F. Ignatius (1890, s. 348): menestyy Utsj. asti; E. A. (1894): Kal. säätyl., Haapav. o^2, Pulkk. yl., Raahe c^1, Hail. o^2, Oulu a^2, Ylik. c^1, Puol. säätyl., Kuhm. b^1 o^2, Pud. b^1, Simo b^2, Kem. mlk. o^2, säätyl. yl., Kemi—Terv. säätyl. o^2, Alat.—Torn. b^1, Ylit.—Turt. vilj., Rov. b^1, Kuol. c^1 o^2, Kitt. b^1,

Muon. säätyl., läpim. 8—10 cm, In. s c^1, Utsj. c^1; LEIVISKÄ (1894, s. 13): vilj. Oulussa; FR. ELFVING (1897, s. 25, 68): säätyl. Utsj. asti, Haapav. seud. rahv. vilj.; GROTENFELT (1897, s. 216): In. asti vilj.; Suomen Matkailyhd. vuosik. (1902, s. 80): vilj. Ylit.; FELLMAN (1906 I, s. 138): Utsj. ei taloudell. kannattava; IBID. (1906 III, s. 646): 1809 Kemij. pappil.; ROSBERG (1911, s. 138): In. Toiv. ja Thul.; LEHMUSVIRTA (1916, s. 76): In. Riutulassa kylvet. kesäk. alussa, s. korjat. syysk. puoliväl., jäävät vähän pienemm. kuin S- ja Keski-Suom.; KYYHKYNEN (1919, s. 89): Suom. päässyt vakiintum. vaan muutam. paikkak.; PARVELA (1921 b, s. 70): Oul. kirkonk. yleisempi, syrjäkyl. harv. tal.; IBID. (1923, s. 25—26): Kuus. säätyl. tavall., myös rahv. vilj.; HÄYRÉN (1925, s. 189): Pets. Pumm. s. kohtal. hyvä tai keskinkert.; PARVELA (1928, s. 163): In. Toiv. saatiin 1886 7 kappaa normaal. kehittyn. (Laurinin muist.); AHOLA (1929, s. 217): Utsj., s. aaria kohden Egypt. p. 450—520 kg; PARVELA (1931, s. 61, 62, *65*, 67): Pets. säätyl. joks. yl., rahv. h., menestyy tyydyttäv. suotuis. kesinä.

Betula odorata ja *verrucosa:* tulleet viime vuosina hyvin suosit. istutuspuiksi. Niitä on istutettu yli 100 v. *B. odorata* yleisempi kuin *B. verruc.* Säätyl. yl.: Kal., Oul., Rants., Muh., Kärs., Sär., Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Kemij., Rov., Ylit., Muon.; joks. yl.: Kitt.; s. t.: Ii; h.: In.; puuttui: Ouluns., Hail. Rahv. yl.: Kal., Muh.; joks. yl.: Ouluns., Hail., Sär.; s. t.: Oul., Rants., Kärs., Rov., Ylit., Muon.; h.: Ii, Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Kemij., Kitt., In. S. 195, 199, 213, 215—216, 218, 248—249. — ROOS (1824, muist.): Kal. säätyl. istutt.; Kansanvalist. kalenteri (1887, s. 158): Kaj. Elias Lönnrotin kesähuvilan, Hauholan eteen maanmitt. Kyander istutt. koivuja; E. A. (1894): Kal. vähän, Alav. hyvin h., Pulkk. joissak. tal., Paav. harv. paik., Raahe, Rev. ja Siik. harv. tal., Hyr. säätyl., Pud. h., Kuus. h., Kemi h., Alat.—Torn., Ylit. joissak. tal., Sod. ei yl., In. h.; FR. ELFVING (1897, s. 44): Oulun l. joskus istut. tai jätetty kasvam. joku yks.; PARVELA (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 70): Oul. tavall. k-puu; IBID. (1923, s. 11—12): Kuus. istut. n. 67 v. s.; HÄYRÉN (1925, s. 190): Pets. Pumm. istut. asunt. luo; PARVELA (1931, s. 70): Pets. istut. Patsjokilaaks. ja Kalastajasaar. — Huonekasvina 1 työl. kod. Sotk. S. 283, 289.

B. verrucosa dalecarlica: istut. Oulun puist. ja Haapav. Alamaan puistikk. n. 35 v. s. S. 220.

Borago officinalis: Haapaj. 1 säätyl. k-tarh., hankittu n. 17 v. s. S. 262, 270. — E. A. (1894): Simon pappila.

Brassica campestris: Pets. Kalastajasaar. lappal. huonekasv. (RÄSÄNEN 1922, s. 52). S. 284.

Br. napus rapifera: ylimuist. ajoista asti vilj.: Kal., Ouluns., Ii; n. 80 v.: Haapaj., Haapav., Muh., Sotk.; 70—75 v.: Pud., Kuus., Simo, Kem. mlk; n. 60 v.: Hyr., Suom., Ylit., Rov.; n. 50 v.: Kemij., Kitt., In. Viljelyksen yleisyys viime vuos. huomattav. lisääntynyt. Säätyl. yl.: Kärs., Sotk., Kuus., Kemij., Rov., Ylit.; joks. yl.:Rants., Sär., Hyr., Pud., Kitt.; s. t.: Kal., Oul., Ii, Muon., In.; h.: Hail., Ouluns. Rahv. s. t.: Rants. (taloll. vilj. 25 %), Ouluns. (taloll. vilj. 55 %), Kars., Sar., Sotk., Pud., Kemij., Rov. (taloll. 20 %), Ylit. (taloll. 25 %); h.: Kal., Oul., Hail., Ii, Hyr., Kuus., Kitt., Muon., In. S. 34, 132, 134—136, 138, 140, 143, 147—148, 150—151, 153 — *156*, *160*, 163, 164. — SALMENIUS (1754, s. 43): Kal. vilj. melk. kaikki säätyl. ja osa rahv.; CARPELAN (1790, s. 72): Oulussa vilj.; GRAPE (1804, s. 106): En. pappil.; ROOS (1823, muist.): Kal. säätyl.; FELLMAN (1823, s. 116; 1906 I, s. 138): Utsj. eivät tulleet nauriin suuruisiksi; IBID. (1826, s. 47): Utsj. vilj. papit; WARELIUS (1848, s. 107): ei vilj. Raahen N-puol.; SOLDAN (1859, s. 723): Torn. piiriläkär. piirissä hyvin harvat vilj.; NORDLING (1884 a, s. 307): In. Toiv. avom., 1883 s. huono, tuhohyönt. ahdist.; K. E. F. IGNATIUS (1890, s. 348): Kitt. ja Sod. asti menestyy; E. A. (1894): etup. säätyl. vilj. Utsj. asti, vain harv. paik. mainit. rahv. kasvattavan. Melkein kaikkialla h. Läänin S- ja keskios. menestyy hyvin mikäli madot eivät ahdista. Kuus. suotuis. vuosina juuret puolet tavall. suuruudesta, Muon. 8—10 cm läpimitt.; LEIVISKÄ (1891, s. 2): vilj. Oulussa; FR. ELFVING (1897, s. 25, 28, 33, 74): Siik., Ii, Kuus., Sod., Kaj. seud. ja Lapissa kasvattaa rahv. hyvin vähän, Haapav. seud. se alkaa siihen jo tottua, siellä 21 cm läpimitt. lanttuja; Torn. tulokset tyydyttäv., pohjoisemp. epävarmoja; huolell. hoidolla saatu In. tyydyttävä s.; Suomen Matkail.yhd. vuosik. (1902, s. 80): Ylit. Jolmalla; HJ. HJELT (1906, s. 372): En. Naimakan uudistal. kokeiltu ± onnist. menest.; FELLMAN (1906 I, s. 513): En. vilj.; SMIRNOFF (1909, s. 127): Ylit. siem. kypsyv.; ROSBERG (1911, s. 138): In. Thul.; LEHMUSVIRTA (1916, s. 76): In. Riutulassa; JOLMA (1916, s. 136): Ylit. saatu 5.5 kg pain.; KYYHKYNEN (1919, s. 98): Suom. ei tietoa viljel.; O. LUNDÉN (1921, s. 243): Torn. saadaan kaun. lanttuja; PARVELA

(1921 b, s. 70): Oul. syrjäkyl. harv. paik., kirkonk. yleisempi. Kaalikärpäs. toukat vaikeuttav. viljel.; IBID. (1923, s. 25—26): Kuus. säätyl. ja rahv. h.; HÄYRÉN (1925, s. 189): Pets. Pumm. vilj. yl. mutta vähän, s. hyvä tai keskink.; PARVELA (1928, s. 163): In. Toiv. saatiin 1886 23 säännöll. kehittyn. lanttua (Laurinin muist.); AHOLA (1929, s. 204): Utsj. s. Mustialan lantusta 600—700 kg aarilta; PARVELA (1931, s. 60—62, 69—*65*, 67): Pets. säätyl. s. t., rahv. h., menestyy lämpim. kesinä. Pets. luost. vilj. 30 v. s.

Brassica oleracea acephala: n. 45 v. s.: Simo; n. 30 v. s.: Ylit.; 10—12 v. s.: Sotk., Hyr., Rov. Säätyl. h.: Hyr., Kuus., Kitt. Rahv. h.: Kärs., Sotk., Rov., Ylit., Kitt. S. 148, 152, *157*, *160*. — JULIN (1792, s. 25): menestyy Oulussa hyvin (nimellä *Br. fimbriata*); E. A. (1894): Raahe c^1 (k-kasvi), Haapav. o^2, Pulkk. keittiökasv., Ylik. c^1, Pud. c^1, Simo c^1 k, Ylit., Muon. joskus säätyl. s, In. c^1 k, s d.; FR. ELFVING (1897, s. 24, 70): menestyy Haapav. kasvitarhakoul., josta levinnyt ympärist.; ROSBERG (1911, s. 138): In. Thul.

Br. o. b. cauliflora: 70 v. s. säätyl.: Haapaj., Raahe, Muh., Sotk.; n. 60 v. s.: Rov.; 50 v. s.: Kemij.; 25—30 v. s.: Kal., Oul., Rants., Ii, Kuus., Ylit.; n. 10 v. s.: Hyr. Säätyl. joks. yl.: Ylit., Muon.; s. t.: Kal., Rants., Kärs., Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Kemij., Rov., Kitt., In.: h.: Oul., Ii, Sär. Rahv. h.: Oul., Rants., Oulunk., Hail., Kärs., Sär., Sotk., Kemij., Rov., Ylit., Kitt. S. 136, 139, 143, 147—149, 151, 153, 154, *157*, *160*. — JULIN (1792, s. 24): Oulussa menestyy lämp. kesinä; NORDLING (1884 a, s. 307): In. Toiv. menestyy avom.; E. A. (1894): Raahe c^1, Haapav. o^2, Pulkk. harv., Hail. i, Oulun seutu o^2 a^1, toisen ilm. muk. i, Puol. c^2 k, Kuhm. c^1 o^2, Pud. c^1, Simo c^2 k, Kemi (Niemelä) o^1, Kem. mlk. ei kaik. säätyl.; 1894 menestyi hyvin, Alat. c^1, Ylit.—Turt., Rov. b^1 k, Kitt. c^1, Muon. joskus säätyl., In. s; GROTENFELT (1897, s. 217): Haapav. saatu 4.2 kg pain.; FR. ELFVING (1897, s. 24, 72): säätyl. Lapissa asti. Pud. saatu 2 nyrkin suur., Haapav. 80 cm ympärimit. laaja kukinto; SMIRNOFF (1909, s. 126): Ylit. eri laatuja 2—3 kg pain.; ROSBERG (1911, s. 138): In. Thul.; O. LUNDÉN (1921, s. 137): menestyy Oulun N-puol., vilj. kokeeksi Kitt., Muon., In.; PARVELA (1921 b, s. 70): Oul. säätyl. h.; IBID. (1923, s. 26): Kuus. säätyl. h.; HÄYRÉN (1925, s. 189): Pets. suurin kukinto painoi 100 gr; FR. ELFVING (1927, s. 169): In. vilj. lavassa; PARVELA (1931, s. 61, 62, 64, *65*, 67): Pets. säätyl. ja rahv. h., suotuis. kesinä menest.; AHOLA (kirj. ilm.): Utsj. menestyy tyydyttäv.

Br. o. b. gemmifera: 40 v. s.: Raahe; n. 30 v. s.: Muh., Ylit.; n. 20 v. s.: Kal. Säätyl. h.: Kärs., Rov. S. 148, 152, *157*, *160*. – E. A. (1894): Haapav. o^1, Oulu c^1, Pud. c^1 (ei ennätä kukkia), Simoc^1 k, Rov. b^1 k, Ylit.—Turt. vilj., Muon. joskus säätyl., In. s (lavassa viihtyy); Fr. Elfving (1897, s 71—72): Haapav. kasvitarhakoul. vilj. säänn., joskus Muon. ja In., tulos tuntematon; Smirnoff (1909, s. 126): Ylit. vilj. eril. laatuja; Fr. Elfving (1927, s. 166): N-puol. Haapav. avom. tuskin menestyks. viljelty.

Br. o. b. sabauda: 30 v. s.: Ylit.; 20 v. s.: Simo. Säätyl. h.: Kärs., Rov., Kitt. Rahv. h.: Kitt. S. 148, 152, *157*, *160*. — E. A. (1894): Haapav. o^2, Pulkk., Oulu c^1, In. s (lavassa); Fr. Elfving (1897, s. 72): Haapav. levinn. ympärist., Pulkk. yl.; ibid. (1927, s. 166): Haapav. antanut hyvän s., vilj. Oulussa.

Br. o. capitata: 1600-luv.: Oulu; 1700-luv. jälkipuol.: Kal., Sotk., Pud.; n. 80 v.: Muh., Ii, Kemi; n. 70 v.: Haapav. (1900-luv. alkuvuos. vietiin Karsikkaan kylästä kaalia paljon Ouluun myytäv.), Raahe, Hyr., Simo; n. 55 v.: Rov., In.; n. 50 v.: Haapaj., Kärs., Kuus., Kemij., Kitt.; n. 40 v.: Oul., Rants. Yleisin viljellyistä kaalilajeista. Säätyl. yl.: Kärs., Kemij., Rov., Kitt.; joks. yl.: Kal., Sotk., Pud.; s.t.: Oul., Ii, Rants., Hyr., Kuus., In.; h.: Ouluns., Sär. Rahv. s.t.: Kärs. (30 % taloll. vilj.), Pud., Kemij.; h.: Kal., Oul., Rants., Muh. (er. tal. 1 aarin suur. kaalitarha), Ouluns., Hail., Sär., Sotk., Kuus., Rov., Kitt., In. S. 34, 130, 132, 134, 136—138, 140, 143, 147–151, 153–155, *157*, *160*. — Salmenius (1754, s. 43): Kal. melk. kaikilla säätyl., osaksi rahv.; E. Castrén (1754, s. 49): Kaj.l. säätyl. vilj.; ibid. (1776, s. 87): Pud. menestyy lämpim. kesinä; Julin (1792, s. 24): Oulussa kasvaa hyvin, ei tee kelvoll. kerää, Tuneld (1794, s. 377): Kaj. kihlak. vain säätyl. kaalimaita; Roos (1824, muist.): Kal. säätyl.; Nordling (1884 a, s. 307; 1884 b, s. 315): In. Toiv. menestyy avom., 1883 tuhohyönt. ahdist.; K. E. F. Ignatius (1890, s. 348): vilj. Oulun—Torn. seud. asti; E. A. (1894): säätyl. vilj. vähän In. asti, yl.: Oulu, Haapav.; s.t.: Sotk., Kitt., menestyy suurimm. os.l., Rov. tuloks. tyydyttäv., er. pohjois. pitäj. epäonnist.; Leiviskä (1894, s. 2): vilj. Oulussa; Fr. Elfving (1897, s. 24, 28, 70—71): Haapav. 10.6 kg pain. kaalia, Kuus. harvat vilj., In. menest. us. vuosina; Grotenfelt (1897, s. 216): eri laatuja vilj. napapiirillä asti; Fellman (1906 III, s. 503, 646): En. vilj. punaj a valkokaalia, Kemij. pappil. 1809; Smirnoff (1909, s. 125—126):

Ylit. Jolmalla eri laatuja 5—6 kg pain.; Rosberg (1911, s. 138): In. Thul. ja Toiv. toisin. hyviä s.; Kyyhkynen (1919, s. 98): Suom. ei menesty; O. Lundén (1921, s. 114): aikaiset laadut menest. Oulussa hyvin, Haapav. saatu 11—12 kg pain.; Parvela (1921 b, s. 70): Oul. etup. säätyl., harv. tal.; ibid. (1923, s. 25—26): Kuus. säätyl. ja rahv. h.; Häyrén (1925, s. 189): Pets. s. keskink., suurin kupu 1925 painoi 150—180 gr. (?); Fr. Elfving (1927, s. 167): vilj. In. ja Pets. asti; Parvela (1931, s. 60, 61, 62, 64, 65, 67): Pets. säätyl. ja rahv. h., suotuis. kesinä menestyy; Ahola (kirj. ilm.): Utsj. menestyy tyydyttäv.

Br. o. c. obovata: vilj. etup. kaup., kasvitarhakoul. ja harrastel. kasvitarh. S. *157*, 160. — Fr. Elfving (1897, s. 23): vilj. In. Toiv.

Br. o. c. rubra: n. 60 v.: Raahe; 10 v.: Sotk., Hyr. Säätyl. h.: Hyr. Rahv. 1 kasvitarh. Sotk. S. 148, 151, 152, *157*, 160. — E. A. (1894): Haapav. 0^2, Pulkk. h., Simo c^1 k; Fr. Elfving (1897, s. 71): Haapav. ja Simossa menestyy hyvin; Fellman (1906 III, s. 503): En. pappil. menestyy joks. hyvin.

Br. o. gongylodes: 60—70 v. s.: Raahe, Ii, Simo, Kemi; n. 50 v. s.: Haapav.; 30—40 v. s.: Sotk., Kuus., Ylit., In.; n. 20 v. s.: Kal., Haapaj., Oul. Säätyl. s. t.: Kitt.; h.: Haapaj., Oul., Ii, Sotk., Pud., Kuus., Kemij., Rov., Muon. Rahv. h.: Ouluns., Sotk., Kemij., Rov., Ylit., In. S. 136, 143, 148, 151, 154, *157*, 160, *163*. — Oulun Viikkosanomat (1879, n:o 43): Ut. Kivarin tal.; Nordling (1884 a, s. 307; 1884 b, s. 315): In. Toiv. menestyy avom.; 1883 s. huono, tuhohyönt. ahdist.; E. A. (1894): Raahe c^1, Haapav. 0^2, Oulu b^2, Pud. b^1, Simo c^2 k, Rov. b^1 k, Alat. c^1 (säätyl.), Muon., In. s; Fr. Elfving (1897, s. 24, 72; 1927, s. 169): säätyl.: Simo, In., Muon., jossa saatu 10 cm läpimitt. yks.; Smirnoff (1909, s. 126): Ylit. menestyy hyvin; Rosberg (1911, s. 138): In. Thul.; Lehmusvirta (1916, s. 76): In. Riutulassa; Parvela (1921 b, s. 70): Oul. säätyl. h.; ibid. (1923, s. 26): Kuus. säätyl. satunn.; ibid. (1928, s. 163): 1887 In. Toiv. hyvä s. (Laurinin muist.); ibid. (1931, s. 61, 64, 66): vilj. joskus Pets., menestyy kylm. kesinä.

Br. rapa rapifera: olen lukenut kuuluvaksi peltokasv., siksi ei ole tarkemp. havaint. sen yleisyydestä. S. 115, 155, 157, 160, 163. — E. Castrén (1754, s. 49): Kaj. l. kylv. kaskimaahan; Salmenius (1754, s. 43): Kal. rahv. kylvää paljon; Carpelan (1790, s. 72):

Oulussa vilj.; JULIN (1792, s. 24): 1788 Oulussa apt. puutarh. suurimm. 18 luodin (5.5 kg) pain. ilman lehtiä ja vartta; rahv. kylvää vuositt. omaksi tarp.; GRAPE (1804, s. 105); FELLMAN (1906 III, s. 503): onnistuu En. pappil., niitä saadaan yl.; DEUTSCH (1819, s. 374): Kaj. kihlak. kylv. vähän; FELLMAN (1823, s. 116): In. alemmissa liduissa kyps. siem.; IBID. (1826, s. 50; 1906 III, s. 335; 1906 IV, s. 223): In. tulevat naur. 6 naulan pain.; jotkut kylv. 10 tynn.; REIN (1846, s. 302): Utsj. tulev. 1 naulan pain.; IBID. (1867, s. 151): kotitarp. vilj. Lapin S-os. asti; ERVASTI (1884, s. 110): vilj. Pets. Vait.; NORDLING (1884 a, s. 306; 1884 b, s. 314 -315): In. Toiv. tulev. lautasen suur., 1883 s. hyvä, 100 istukk. saatiin siem. 18 naulaa; K. E. F. IGNATIUS (1890, s. 347): vilj. hyvin vähän; ROSBERG (1891, s. 43): Sod. Sompion kyl. Korvasen tal. naur. kahdessa 2 m²:n suur. tilkussa; E. A. (1894): useimm. I viljelysalueen pitäj. vilj. s. t., harvoissa se on yl. tai h., kauemp. E- ja N-os. viljelys yl. paitsi Utsj., jossa h., Sod. vilj. yhtä paljon kuin perunaa; KECKMAN (1896, s. 12): Simossa yl.; FR. ELFVING (1897, s. 20 -21, 73): us. pohjoispitäj. yleisimpiä vilj.kasveja, lappal. vilj. enemmän kuin perunaa; WEGELIUS (1904, s. 82, 96, 174): Utsj. pappil. 1834; 1857 Oulun l. Talousseura jakoi 5 ja 1868 100 naulaa siem.; HJ. HJELT (1906, s. 370—371): Kitt. s. t., In. yl., Utsj. h., En. Naimakan ja Hirvasvuopion uudistal. vähän. Tilast. tietoja naurissadosta; FELLMAN (1906 I, s. 138): Utsj. tulev. yli naulan pain.; (1906 III, s. 415, 451, 493): Sod., Kuus., Kuol. vilj. joks. paljon, tulev. yhtä suuriksi kuin etelämpänä; IBID. (1906 IV, s. 222—223): Utsj. kylvivät lappal. vähän naurista 1800-luv. alkupuolisk.; SMIRNOFF (1909, s. 127):. Ylit. siem. kyps.; ROSBERG (1911, s. 138): In. Thul.; PAULAHARJU: (1915, s. 68): Hail. syötiin ennen naur. koko syyskausi perunan kanssa, edell. enemm.; GRANÖ (1918, s. 50): menestyy Länsi-Muurmann. paitsi uloinna pohj.; KYYHKYNEN (1919, s. 98): Suom. vilj. monin paik.; O. LUNDÉN (1921, s. 253): menestyy Utsj. asti; PAULAHARJU (1921, s. 19): vilj. Tuloman vesist. varr.; IBID. (1922, s. 152 – 153): viljelyksestä Kainuussa; HÄYRÉN (1925, s. 189): Pets. Pumm. vilj. yl., mutta vähän, s. hyvä tai keskink., hyvänmak.; LUOMA (1926): Pets. Salm. ei onnistunut; PARVELA (1928, s. 163): In. Toiv. 1886 naurissato 15 tynn. (Laurinin muist.); AHOLA (1929, s. 204, 217): Utsj. s. (PETROVSKILAISESTA) 630 -700 kg aarilta; PARVELA (1931, s. 53, 56—57, 66): 1930 Pets. kylvöala 4 -5 aaria.

Rehunauris eli turnipsi: n. 55 v.: Lim., Muh., Alat., Kitt.; 35—40 v.: Haapaj., Pulk., Kest., Rev., Temm., Oulun mlk., Ii, Rants., Puol., Suom., Pud., Terv., Sod.; n. 20 v.: Sär. In. Eniten on vilj. Kainuussa. Taloll. vilj. sitä: Rants. 18 %, Sotk. 25 %, Kuus. 15 %, Rov. 6 %, Kitt. 8 %, muissa pitäj. vielä vähemmän. S. 114—115. — E. A. (1894): useimm. pitäj. h., s. t. Oulun ympärist. ja Sod.; Fr. Elfving (1897, s. 73): Oulun seud., Pud. (hyvä s.), Terv., Sod., In. menestyy; Wegelius (1904, s. 174): Oulun l. Talousseura jakoi 1857 5 naulaa siem.; Smirnoff (1909, s. 126), Jolma (1916, s. 136): Ylit. saatu 9 kg pain.; Rosberg (1911, s. 137): Lapissa viljelys nuorta, tulokset tuntemattomia; Kyyhkynen (1919, s. 98): Suom. alettu viime vuos. vilj.; Parvela (1927, s. 19): vilj. hist. Oulun l.; ibid. (1931, s. 49 (juurikasv.), 53, 58): Pets. suurimmat yks. tyvestä 6—7 cm läpimit.

Briza maxima: 1 säätyl. k-tarh. Kaj. n. 50 v. s. S. 267, 269. — Leiviskä (1894, s. 19): Oulun puutarh.; Rosberg (1911, s. 139): In. Thul.

Br. media: Oulun puutarh. (Leiviskä (1894, s. 19); Suom. pappil. puutarh. ruder. 1905 edell. kesien jälj. Ei tiedetä onko kylv. (Kyyhkynen 1919, s. 54).

Bromus brizaeformis: 1 säätyl. Kaj. n. 40 v. s. S. 267, 270.

Bryonia alba: 1 huvilan k-tarh. Oulussa, jossa vilj. jo n. 55 v. s.; ollut Kaj. S. 267, 269. — Fr. Elfving (1897, s. 105): menestyy Oulussa.

Buxus sempervirens: Oulun kasvihuon. S. 307.

Calampelis scabra: 1923 ensimm. vuotta huonekasv. 1 säätyl. ja rahv. kod. Kitt. S. 289, 297, 302.

Calathaea bicolor: n. 50 v.: Oulu, Hail.; n. 40 v.: Ouluns., Muh., Rants., Kärs.; n. 30 v.: Haapaj., Oul., Sär., Kemi, Rov., Ylit.; 20—25 v.: Sotk., Puol., Pello, Muon.; 10—15 v.: Kal., Hyr., Kuus., Kitt. Muonio- ja Torniojokilaaks. N-osaan t. Ruotsin puolelta. 20—30 v. s. oli nykyistä yleisempi; nyt. etup. rahv. asunn., en nähnyt säätyl. Rahv. s. t.: Rants., Muh., Kärs., Hyr.; h.: Kal., Oul., Ouluns., Hail., Ii, Sär., Sotk., Pud., Kuus., Rov.,Ylit., Kitt., Muon.; puuttui: In. S. 289, 295—297, 302. —Parvela (1921 a, s. 7; 1921 b, s. 70): Oul. vilj.%-luku 7, vain rahv.; ibid. (1923, s. 18): Kuus. rahv. satunn.

C. Lietzei (?): 1 tal. Sotk. Jormasjärv. S. 289, 296.

Calceolaria hybrida: 60—65 v. s.: Oulu, Kaj.; n. 50 v. s.: Raahe, Pud., Kemi; 40 v. s.: Haapaj., Rants. (runs.), Rov.; n. 20 v. s.: Muon.; n. 10 v. s.: Kitt. Ennen etenk. säätyl. yleisempi kuin nyt. Rahv. h.: Ii, Kem. mlk., Rov., Kemij., Kitt. S. 289, 296, 301.

Calendula officinalis: 70—80 v.: Kal., Haapaj., Haapav., Raahe, Ii, Kaj., Puol., Kemi; 60 -65 v.: Rants., Ouluns., Hail., Muh., Hyr., Kuus., Simo, Ylit., Kitt.; 50 -55 v.: Oul., Kärs., Sotk., Kemij., Rov., In.; n. 10 v.: Muon. Säätyl. yl.: Kal., Rants., Kärs., Sär., Sotk., Kitt., Muon., In.; joks. yl.: Hyr., Ylit., Rov.; s. t.; Oul., Pud., Kuus., Kemij.; h.: Haapaj., Muh., Ii. Rahv. yl.: Hail.; joks. yl.: Rants., Sär.; s. t.: Kal., Oul., Ouluns., Ii, Kärs., Sotk., Hyr., Rov., Ylit., Kitt., Muon., In.; h.: Muh., Pud., Kuus. Huonekasv.: Sär., Kuus., In., Pets. Oulussa kootaan siemeniä. S. 126, 257, 260—261, 265. — Julin (1792, s. 28): Oulussa apt. puutarh.; Nordling (1884 b, s. 315): In. Toiv. avom. (meteor-laatu); E. a. (1894): Pyh., Sal., Raahe, Pud.; Fr. Elfving (1897, s. 43): vilj. Haapav. ja Raahen ympärist., Pud., Simo; Rosberg (1911, s. 138): In. Thul.; Parvela (1921 a, s. 9): Oul. viljel. %-luku n. 14; ibid. (1921 b, s. 70): Oul. vilj. kauan, säätyl. ja rahv., toiseksi yleisin ulkoristekasvi; ibid. (1923, s. 13—15): Kuus. n. 60 v. s., säätyl. ja rahv. tavall., myös huonekasv.; Häyrén (1925, s. 190): Pets. Pumm. 1 tal.; Parvela (1931, s. 73, 74, 78, 84, 85, 90): Pets. säätyl. joks. yl., rahv. suosituin koristekasvi; Ahola (kirj. ilm.): menestyy Utsj.

Calla aethiopica: 70—75 v. s. säätyl.: Kal., Raahe, Oulu, Muh., Kaj., Kemi; 55—60 v. s.: Ouluns., Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Rov., Kemij., Ylit., Kitt., In.; n. 50 v. s.: Oul., Rants., Kärs., Sär., Pello. Joitak. vuosikymm. sitten joks. tavall. säätyl., nyt hyvin satunn. näkee rahv.asunn., joihin joutun. paikkak. poistun. säätyl. kodeista. Säätyl. s. t.: Pud. Rahv. h.: Sotk., Pud., Pello, Kitt. S. 289, 295—297, 301. — Mustonen (1885, s. 42): Kaj. kihlak. säätyl. h.; Parvela (1923, s. 17): Kuus. 50 v. s., ei kasvateta enää.

Calliopsis (= Coreopsis tinctoria) bicolor: n. 55 v. s.: In.; n. 30 v. s.: Simo; n. 13 v. s.: Hyr., Sotk. Rahv. h.: Sotk., Hyr. S. 262, 269, 272. — Nordling (1884 b, s. 315): In. Toiv.

Callistephus chinensis: 70—75 v.: Haapaj., Kal., Ii, Kaj., Sotk., Kemi; n. 60 v.: Raahe, Rants., Kuus., Rov., Kemij., In.; n. 50 v.: Oul., Hail., Kärs., Ylit.; n. 40 v.: Kitt.; n. 30 v.: Ouluns., Sär., Muon.; n. 20 v.: Hyr. Levinnyt kaikkialle Oulun l., mutta monin

paik. h. Säätyl. yl.: Kal., Oul., Sär., Hyr., Kuus., Rov., Kemij., In.; joks. yl.: Rants., Sotk.; s. t.: Kärs., Ylit.; h.: Pud., Kitt.; puuttui: Hail., Ouluns., Muh. Rahv. s. t.: Rants., Hail., Rov., Kemij.; h.: Kal., Oul., Ouluns., Ii, Kärs., Sär., Sotk., Hyr., Kuus., Ylit., In.; puuttui: Muh., Pud., Muon. Näkee pohjois. huonekasv. S. 260—261, 265, 266, 269, 272, 291. — Mustonen (1885, s. 42): Palt. monessa tarh. asterlajeja; Rosberg (1911, s. 138): In. Thul.: Parvela (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 70): Oul. 5 säätyl. ja 2 rahv. kod.; ibid. (1923, s. 13—15): Kuus. 50 v. s., säätyl. ja rahv. tavall.; Häyrén (1925, s. 189—190): Pets. huonekasv.; Ivalossa ulk. astereita; Parvela (1931, s. 73, 74, 78, 84, 85, 90): säätyl. ja rahv. h., huonekasv. rahv. yleisempi kuin ulk.

Camellia japonica: kaup. s. t., maaseud. satunn., t. kukkakaupoista. Ollut n. 50 v. kaup. ja Simossa. S. 289, 291, 295, 296, 301, 304.

Campanula isophylla: n. 30 v.: Kal., Oulu, Kaj., Kemi; n. 25 v.: Haapaj., Haapav., Oul., Raahe, Hail., Muh., Pud., Rov., Ylit., Kitt.; 15—20 v.: Rants., Ouluns., Ii, Kärs., Sär., Sotk. (t. Kuop. 1909), Hyr., Kuus., Kemij., Pello, Muon., In. Levinnyt kaikkialle. Säätyl. yl.: Oul., Kärs., Sotk., Hyr., Kuus., Kemij.; joks. yl.: Rants., Sär., Muon.; s. t.: Kal., Ii, Muh., Pud., Rov., Ylit., In.; h.: Kitt. Rahv. joks. yl.: Ii; s. t.: Hyr., Pud., Kemij., Rov.; h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Hail., Muh., Kärs., Sär., Sotk., Kuus., Ylit., Kitt.; puuttui: Muon., In. S. 287—289, 298, 302. — Parvela (1921 a, s. 7; 1921 b, s. 70): 8 säätyl. ja 7 rahv. kod. Oul. (*C. media*); ibid. (1923, s. 17—18): Kuus. 10—15 v. s., säätyl. tavall., rahv. h.

C. i. coerulea: kaup. joks. samanaikain. kuin edell., maaseud. nuorempi ja edell. harvinaisempi. Haapav. t. Kuop. 1912. Säätyl. s. t.: Sär., Sotk. (t. Juupajoelta 1915); h.: Kal., Rov. Rahv. h.: Ii, Kärs., Sotk. S. 289, 302.

C. media: säätyl. s. t.: Kärs. Rahv. h.: Rants. S. 262, 270.

C. Mouerheimii: Oul. Varilan k-tarh. ollut 1—2 v., ei kukkinut, näyttää menestyvän.

C. pyramidalis: yli 50 v.: Kal., Kaj., Kemi, Torn.; 25—30 v.: Rants., Raahe, Kemij., Muon.; 10—12 v.: Kitt., In. Säätyl. huonekasv. h.: In. Rahv. h.: Kitt. Ulkokasv. 1 rahv. k-tarh. Sotk. S. 262, 269, 289.

C. rapunculoides: 60—65 v.: Ii.; n. 55 v.: Pud.; n. 40 v.: Oul., Rants., Raahe; n. 30 v.: Ouluns.; 10 v.: Kärs. Säätyl. s. t.: Kal.,

Pud.; h.: Oul., Ii. Rahv. h.: Kal., Rants., Ouluns., Ii, Pud. Varhemmin vilj. yleisemmin kuin nyt. S. 262, 269, 273. — LEIVISKÄ (1894, s. 10): Oulun puutarh. ja hautuum.; E. A. (1894), FR. ELFVING (1897, s. 43), MARTIKAINEN (PARVELA) (1908, s. 42): Pud. k-tarh.; PARVELA (1921 b., s. 70): Oul. entisaik. vilj., nyt villiytyn.; HJ. HJELT (1923, s. 391—392): Kaj. puutarh., Pud. villiytyn. Lepolan puutarh., Oulussa ja ympärist. yl. vilj., villiytyn. Laanilan alap. jokirint., Pokkitörmällä pens. juurilla, hautuum. kutakuink. runs.

C. spp.: tuntemattomia C-laj. sisällä ja ulkona. S. 262. — PARVELA (1921 b, s. 70): Oul. sekakukk. siem. joukossa etup. rahv.

Canna indica: 70—75 v. s.: Kaj., Sotk., Kemi; n. 65 v. s.: Muh., Ii (vielä 40 –45 v. s. isoissa tal.); 55—60 v. s.: Kal., Haapaj., Rants., Raahe, Ouluns., Oulu, Pud., Kemij., Rov., Ylit., Kitt., In.; 45—50 v. s.: Hail., Kärs., Sär., Simo, Pello; 35—40 v. s.: Kuus., Muon. Ennen säätyl. kod. tavall., nyt sitä kasv. melk. yksinom. rahv. Säätyl. h.: Kärs., Rov. Rahv. h.: Kal., Oul., Hail., Rants., Kärs., Sär., Sotk., Pud., Kuus., Kemij., Rov., Kem. mlk., Ylit., Kitt., Muon. S. 289, 295—297, 300, 301, 306. — NORDLING (1884 b, s. 316): In. Toiv. avom.; PARVELA (1923, s. 17—18): Kuus. 30 v. s., rahv. tavall.

C. crozy: 1 säätyl. kod. Haapaj. S. 289, 295, 297, 300, 301, 306.

Cannabis sativa: nyk. vilj. rajoittuu etup. itäisiin pitäj. S. 115—116. – E. CASTRÉN (1754, s. 49): Kaj. l. vilj. omaksi tarp.; SALMENIUS (1754, s. 43): Kal. suuri osa rahv. kylvää, mutta tuskin riittää omaksi tarp.; E. LAGUS (1772, s. 78): Kuus. kylvet.; E. CASTRÉN (1776, s. 87): Pud. ei tahdo menestyä, ostet. Venäjältä; CARPELAN (1790, s. 72): vilj. Oulussa; JOH. FROSTERUS (1791, n:o 14): Sotk. kylvet. pieniin peltotilkk.; JULIN (1792, s. 27): Oulun l. vähän joka tal.; DEUTSCH (1819, s. 277, 374): Rov., Kemij., Pud., Kuus. vilj., s. harv. suurempi kuin 10 leiviskää, Torn. vilj. jätetty siks. Kaj. kihlak. s. (3—7 leiv. tal.) ei riitä omaksi tarp.; ROOS (1823, muist.): vilj. Kal.; AJMELAEUS (1824, s. 28): Palt. yl.; JAC. FROSTERUS (1824, s. 39): Iissä ± yl. koko pitäj., vain omaksi tarp., ei myytäväksi, ei kelpaa kalastusneuvoihin; MONTIN (1824, s. 21): Pud. vilj. melk. kaikki, s. ei riitä omaksi tarp.; FELLMAN (1826, s. 50): In. viljelty pari kertaa kohtal. menestyks.; SJÖGREN (1828, s. 23): Sod. vilj. sangen vähän; REIN (1847, s. 376): Oulun l. ei riitä omaksi tarp.; WARELIUS (1848, s. 107): kylvetään Oulun seud. asti; REIN (1867, s. 151): Oulun l. vilj. enemmän kuin pellavaa; NORDLING (1884 a, s. 307):

In. Toiv. vilj. kokeeksi 1881, menestyi hyvin; GEBHARD (1885, s. 53): 1683 kehoitti maaherra kajaanil. viljelem. hamppua, 1749 sitä kylv. ja onnistui; MUSTONEN (1885, s. 100): Kaj. kihlak. ei ennen vilj., sillä sitä möivät venäl., nyt vilj. yl.; K. E. F. IGNATIUS (1890, s. 347): vilj. onnistui 65° ja 66° asti pohj. lev.; E. A. (1894): yl.: Kalajokilaakso, Kainuu; s. t.: useimm. Oulun S-puol. olev. pitäj.; h.: Oulun N-puol.; LEIVISKÄ (1894, s. 14): vilj. Oulussa; FR. ELFVING (1897, s. 20, 65, kartta II): yl. vaikka vähän vilj. n. 64° pohj. lev. asti ja Kainuussa. Vilj. Kiim. (65° 8'); GROTENFELT (1897, s. 112): 1890 s. Oulun l. 46, 743 kg; WEGELIUS (1904, s. 55 -56): 1830 vilj. yl.: Sotk., Hyr., Muh., Siik., Kal.; Pud. tuskin ollenk., ei muissakaan pohj. seurak. Oulun l. Talousseura lähetti Kaj. kihlak. siem.; (s. 99, 174): 1832 antoi seura palkintoja hampun viljelyksestä; 1868 jakoi seura siem.; FELLMAN (1906 I, s. 290), monet vilj. Rov., s. ei riitä omaksi tarp.; (1906 III, s. 415): Sod. vähän; (s. 451): Kuus. monet vilj., harvoilla riittää omaksi tarp.; (s. 493): Kuol. joku vilj. kalastustarp. saadakseen; PAULAHARJU (1915, s. 69): Hail. 70—80 v. s. hyvinkin kasvattan.; GROTENFELT (1915 a, s. 5): Suomessa vilj. suurimmillaan 1880-luv. jälkipuolisk.; KYYHKYNEN (1919, s. 86): Suom. vilj. monin paik. yli pitäjän; PARVELA (1921 b, s. 71): Oul. elpyi vilj. sotavuos., sitä vilj. us. taloissa; IBID. (1923, s. 29—30): Kuus. vilj. menestyi Paanajärvellä, nyt se on vähäistä, 1922 n. 9 % talollis. sitä kasvatti; KARJALAINEN (1926, s. 381): 1700-luv. puolivälin seud. tuotiin Oulun l. Tukholmasta parempaa Riian hamppua, rohdinta ostettiin venäläisiltä Kajaanin markkinoilla. Kaj. kihlak. ostettiin hamppua venäläisiltä; FR. ELFVING (1927, s. 185): Sod. saatu kyps. siem., voidaan vilj. yhtä kaukana N kuin ruista; PARVELA (1927, s. 7—12): viljelyshistoriaa Oulun läänistä; LIAKKA (1928, s. 12—13): 1830-luv. paikk. vilj. Oulun l. hamppua Kala-, Siika-, Oulujoen varr., ei Pyhäjokilaaks. eikä Oulun N-puol.

C. s. f. gigantea: 60—70 v. s.: Raahe, Oulu, Kemi; 45—50 v. s.: Kal., Muh., Kaj., Simo; n. 40 v. s.: Haapaj., In.; n. 30 v. s.: Sär., Sotk., Kuus., Ylit., Pello, Kitt. Säätyl. h.: Haapaj., Kal., Sär., Sotk. Rahv. h.: Sotk. S. 262, 269, 272. — ROSBERG (1911, s. 139): In. Thul.; BLOMQVIST (1915, s. 24): Oulun Hietasaar. Villa Vavan huvilapuutarh. 1914 6 m korkea; PARVELA (1923, s. 14): Kuus. 20 v. s., vilj. joskus.

Capsella bursa pastoris: Kal. 1 säätyl. k-tarh. S. 262.

Capsicum annuum: 70—80 v. s.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Muh., Oulu, Ii, Kärs., Kaj., Pud., Rov., Simo, Kemi, Alat., Ylit., Kitt.; n. 60 v. s.: Hyr., Kemij., In.; n. 40 v. s.: Muon. Ennen vilj. runs., nyt näkee vain pikku asunt. ikkun. syrjäseud., etenk. Kainuussa ja läänin N-os. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Ii, Kärs., Sär., Sotk., Pud., Kuus., Kem. mlk., Ylit., Kitt., In.; puuttui: Ouluns., Hail., Muh., Hyr., Kemij., Rov., Muon., mutta näidenkin syrjäkylissä sitä paikkakuntal. ilmoituksen muk. vilj., osaksi lääketark. varten. S. 129, 278, 289, 295—297, 301, 306. — Parvela (1921 a, s. 7; 1921 b, s. 71): Oul. n. 9 % rahv. sitä kasvatti; syrjäkylissä vilj. lääketarkoit. varten; ibid. (1923, s. 16): Kuus. n. 70 v. s.säätyl. keittiön ikkun. ja tal.; ibid. (1931, s. 81, 85, 88, 89): Pets. luost. 6 munkilla. Ollut n. 50 v.; rahv. h. muualla paitsi Kaakk.

Caragana arborescens: 80—90 v.: Kal., Ii, Kaj.; n. 70 v.: Haapaj., Haapav., Pulkk., Raahe, Muh., Kemi; n. 60 v.: Sotk., Hyr., Pud.; n. 50 v.: Rants., Ouluns., Simo, In.; n. 40 v.: Oul., Ylik., Ut., Suom. (t. Evijärv.), Rov., Kitt.; n. 30 v.: Kuus., Ylit.; 20—25 v.: Hail. (t. Haapav.), Sär., Kemij.; 10—17 v.: Muon. Levinnyt laajalle; rahv. keskuud. h. Säätyl. joks. yl.: Rants., Muh., Ii; s. t.: Oul., Sär., Sotk., Pud., Kuus., Rov., Ylit., Kitt., In.; h.: Hyr.; puuttui: Kärs., Hail., Kemij. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Hail., Ii, Muh., Sär., Sotk., Pud., Kuus., Kemij., Rov., Ylit., Muon. Puuttui: Kärs., Kitt., In. S. 193, 213, 214 (kartta), 215—216, 220, *226*, 240, 244. — Julin (1792, s. 25): Oulussa menestyy hyvin; Roos (1824, muist.): Kal. säätyl. kasvattivat; Ringius (1868 b, s. 47): Torn. 1860-luv. isoja puita; Nordling (1884 a, s. 307): In. Toiv. puutarh. istut. 1882; Mustonen (1885, s. 41): menestyy Kaj.; K. E. F. Ignatius (1890, s. 343): tavat. Oulussa asti; E. A. (1894): Haapav. 0^2, Pulkk. 2 puutarh., Raahe, Ylik. C^1 bl, Kaj. täysin kestävä, 3 m. kork., Kuhm. c^1 bl, Pud. c^1, Simo c^1 bl, Alat. c o^2, Kitt. c, In. c^1 (ei peitetty talv.); Leiviskä (1894, s. 5): vilj. Oulun puist.; Fr. Elfving (1897, s. 87), Hj. Hjelt (1897, s. 168): In. menestyy peittämättä, ei kukkinut siellä eikä Kitt., kyllä Simossa; Martikainen (Parvela) (1908, s. 42): Pud. k-tarh.; Hj. Hjelt (1919, s. 239): Torn. 2.4—3 m kork.; Kyyhkynen (1919, s. 107): Suom. molemp. pappil. puutarh. ja Ämmän ruukilla, hedelmöi; Parvela (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 71): Oul. kirkonk.

us. puutarh. jopa 4 m kork. pens.; IBID. (1923, s. 12): Kuus. t. Pudasjärveltä n. 25 v. s.; PAULAHARJU (1925,s. 120): Raahessa, 1860-luv.

C. frutescens: mahdoll. jossain huvilapuistik. Oulussa, en ole nähnyt. S. 219, 221, 226. — E. A. (1894): Haapav. o^2, Oulu b^1 bl; FR. ELFVING (1897, s. 87): Oulussa.

C. pendula: LEIVISKÄN (1894, s. 5) muk. Oulun puist.

Carduus (*Silybium*) *Marianus:* n. 70 v. s.: Kal., Kemi; n. 60 v. s.: Raahe, Kuus.; n. 50 v. s.: Oulu, Kaj., Simo; n. 40 v. s.: Haapaj.; n. 30 v.s.: Sotk., Ylit., In. Paitsi huvilapuistik. näin vain 1 säätyl. k-tarh. Oul., Kitt., In. S. 262, 267, 269. — PARVELA (1923, s. 13): Kuus. n. 50 v. s., ei vilj. enää.

Carum carvi: vilj. vähän. — FELLMAN (1906 III, s. 451): Kuus. vilj. jonkin verran; SILÉN (1906, s. 86): Kitt. Silénin puutarh. vilj.; PARVELA (1931, s. 62, 63, 66): Pets. Salm. joitak. varsia ikkunan alla viljeltynä.

Cedrus Libani (?): ollut Oulun kasvihuon. S. 308.

Celosia cristata: n. 75 v. s.: Oulu; 60—65 v. s.: Hail., Ii., Muh., Sotk., Pud.; n. 50 v. s.: Kal., Haapaj., Raahe, Rants., Kärs., Sär., Hyr., Simo, Kemi, Kitt.; n. 40 v. s.: Oul., Kaj., Rov., Ylit.; 15—20 v. s.: Kemij., Muon. Nykyj. harvinaisempi kuin varhemmin. Säätyl. h.: Sotk. Rahv. h.: Oul., Rants., Hail., Ii, Kärs., Sär., Sotk., Pud., Kuus., Kemij., Rov., Kitt. Kertoman muk. kasvatet. Muon. ja Hyr. syrjäkyl. vaikka en nähnyt. S. 289, 296, 297, 301, 306. — KYYHKYNEN (1919, s. 89): Suom. pirttien ikkun. suosittu huonekasvi; PARVELA (1921 a, s. 8; 1921 b, s. 71): Oul. 2 mök.; IBID. (1923, s. 18): Kuus. rahv. satunn.

Centaurea argentea: In. säätyl. S. 268, 270. — ROSBERG (1911, s. 139): In. Thul.

C. sp. (etup. *C. cyanus odorata*): n. 50 v.: Raahe, Kuus.; 30—35 v.: Kal., Oul., Muh. Säätyl. yl.: Muon.; h.: Kal., Muh. Rahv. h.: Kal., Oul., Sär., Rov., Ylit., Muon., Kitt. S. 262, 269, 272. — PARVELA (1921 b, s. 71): Oul. h. sekakukkapenk.; IBID. (1923, s. 13): Kuus. n. 50 v. s.; AHOLA (kirj. ilm. 1929): menestyy Utsj.

C. (*Cnicus*) *benedicta:* Oulussa apt. puutarh. vilj. 1790-luv., siem. eivät kypsyn. JULIN (1792, s. 26). S. 126.

Centranthus macrosiphon: Sotk. 1 säätyl. k-tarh. 1917 lähtien. S. 262, 270.

Cephalaria tatarica: n. 45 v. s.: Raahe, Ii; n. 15 v. s.: Haapav. Alamaa. S. 267, 270.

Cephalotaxus drupacea(?) : Oulun kasvihuon. Oul. 1 säätyl. kod. 12 v. s. S. 289, 295, 301, 307. — PARVELA (1921 a, s. 8; 1921 b, s. 77): Oul. 1 säätyl. kod. (t. Helsingistä n. 40 v. s.) (*Taxus sp.*).

Cerastium tomentosum: Oulussa ja Raahessa 1 k-tarh. S. 267, 273.

Cerefolium sativum: satunn. vilj. Oulun l. — JULIN (1792, s. 20): Oulussa siemen. kyps. 1789; NORDLING (1884 b, s. 315): In. Toiv. menest. erinom. hyvin; E. A. (1894): Haapav. kylvetty vasta viime kesänä, Oulu c^1 d, Kitt. ei enää; FR. ELFVING (1897, s. 96): viljelystiet. eri puol. maata, aina In. asti. Mahdoll. osa ilmoituksia tarkoittaa *Myrrhis*tä; SMIRNOFF (1909, s. 127): vilj. Ylit.; O. LUNDÉN (1921, s. 688): vilj. Oulun seud. saakka, tarkoittaa todennäk. monivuot. espanjan kirveliä.

Cereus azureus: Oulussa 1 harrastel. kod. S. 299.

C. capricornis: kuten ed.

C. eburneus: » »

C. flagelliformis: n. 50 v.: Kal., Raahe, Oulu; 15 v.: Kitt., In. Säätyl. h.: paitsi kaup., Kal., Kitt., In. Rahv. h.: Kal. S. 287, 289, 298, 299, 302. — PARVELA (1923, s. 17): Kuus. 35 v. s. (käärmekaktus).

C. geometrizans: Oulussa 1 harrastel. kod. S. 299.

C. grandiflorus: kuten ed. — PARVELA (1931, s. 84, 85, 89—90): Pets. säätyl. ja rahv. h.

C. Jusbertii: Oulussa 1 harrastel. kod. S. 299.

C. macrogonus: kuten ed.

C. monstrosus: » »

C. peruvianus: » »

C. Pringlei: » »

C. Qualianus: » »

C. speciosissimus: Oulussa ja Kaj. eräissä säätyl. kod. Kal. ja Sotk. 1 säätyl. kod. Kasvatettu n. 15 v. S. 289, 301.

C. speciosus: 50 v.: kaup., Kal., Ouluns., Ii, Rants.; n. 40 v.: Rov.; n. 30 v.: Kuus., Ylit.; 20—15 v.: Oul., Kärs., Hyr., Muon. Lajin määräämin. ei ole aina tullut tehdyksi tarpeellis. tarkkuudella, joten yleisyyttä en voi ilm. aivan tarkasti. S. 287, 301.

C. Straussii: Oulussa 1 harrastel. kod. S. 299.

C. tabularis: kuten ed.

C. tephracanthus: kuten ed.

Chaerophyllum bulbosum: 1870-luv. vilj. In. (s. hyvä), 1880-luv. us. paikkak. (Raahe, Oulu, Paav., Muh., Kaj., Pud. Hirvaskoski, Alat., Kitt.), joihin Oulun l. Talousseuran siht. K. A. Laurin lähetti siem. ja juurimukul. (Laurinin muist.). 1921 kasvatett. Haapav. Alamaalla. S. 152, 153, 157. — Nordling (1884 a, s. 307; 1884 b, s. 315): In. Toiv. avom. menestyi; Fr. Elfving (1897, s. 96): ehkä In. viljellyt kirvelinaur. kuuluv. tähän lajiin; Hj. Hjelt (1911, s. 218): ennen vilj. er. Oulun läh. olev. puutarh., 1885—87 jälellä muutam. metsistyn. yks. läheis. nurmik.; Maatalous (1914, no 3): Kitt. viljeli metsänhoit. Silén 1881; Parvela (1923, s. 26): Kuus. 5 v. s.

Ch. Prescottii: Oulussa vilj. puutarh. J. Lahdenperä 1890-luv., mutta sillä ei ollut käytäntöä; samoin vilj. Oul. n. 15 v. s. S. 152, 157. — Hj. Hjelt (1911, s. 217): viljelty Oulussa, polveut. Kitt., kokeeksi vilj. In.; Parvela (1919, s. 159; 1921 b, s. 56, 71): Oul. kylv. siem. 1914 Väinölään, viihtyy erinom., villiytyn. Siem. saatu Oulusta, jonne niitä tuotiin Kitt., sinne Vienan-Karjalasta.

Chamerops excelsa: vilj. yli 40 v. etup. kaup. Kal. 1 säätyl. kod. S. 298, 302.

Cheiranthus annuus: | In. Thul. (Rosberg) 1911, s. 138).
Ch. autumnalis: | S. 268, 270.

Ch. cheirii: 60 v.: Raahe, Kaj., Kemi; n. 50 v.: In.; n. 40 v.: Ylit.; 30 v.: Muon.; 20 v.: Haapaj. Säätyl. sisäkasv. joks. yl.: Muon.; s. t.: In.; h.: Sotk. Rahv. h.: Sotk., Ylit., In. Ulkokasv. näin sen Rants., Sotk. S. 262, 269, 289, 301.

Ch. maritimus(?): In. 1923 1 säätyl. ja rahv. k-tarh.

Chlorophytum orchedeastrum: n. 40 v. s. Oulussa, maaseud. t. n. 20 v. s. SW-Suomesta. Säätyl. h.: Oulu, Ii, Kaj. Rahv. h: Ylit., Pello. S. 289, 302.

Chrysanthemum carinatum ja *coronarium:* n. 50 v.: Oulu, Kaj., Sotk., In.; n. 45 v.: Kal., Haapaj., Oul., Raahe, Rants., Ouluns., Hail., Kitt.; n. 30 v.: Sär., Hyr., Pud., Kuus., Simo, Kem. mlk., Muon.; n. 20 v.: Kärs. Säätyl. joks. yl.: Kal., Rants., Kärs., Sotk., In.; s. t.: Ii, Kuus., Kitt., Muon.; h.: Oul., Sär., Hyr., Pud., Rov., Ylit. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Hail., Ii, Kärs., Sär., Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Ylitt., Kitt., Muon., In. S. 261—262, 269, 272. — Nordling (1884 b, s. 315): In. Toiv. avom.; Fr. Elfving (1897, s. 43):

Simossa, siem. saatu Amerikasta; ROSBERG (1911, s. 138): In. Thul. (Golden Feather); PARVELA (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 71): Oul. säätyl. k-tarh. eri lajeja, h.; IBID. (1923, s. 14): Kuus. 20 v. s., säätyl. tavall.; IBID. (1931, s. 73, 74, 78, 85): Pets. säätyl. s. t., rahv. joks. yl: Pumm., Kerv.; h.: Parkk., Maatt., Salm., myös huonekasv.; AHOLA (kirj. ilm.): menestyy Utsj.

C. indicum: n. 70 v.: Oulu, Kaj., Simo; n. 60 v.: Kal., Raahe, Sotk., Kemi, Rov.; n. 50 v.: Rants., Kärs., Suom., Kuus.; n. 40 v.: Haapaj., Hail., Hyr., Kemij., Kitt.; n. 30 v.: Muon., In. 40 v. s. se oli nykyistä paljon yleisempi. Nyt kasvat. etup. l. E- ja N-os. Säätyl. joks. yl: In; s. t.: Rants., Sotk., Kemij., Kuus., Kitt.; h. Rov. Rahv. s. t.: Kitt., In.; h.: Kal., Rants., Ii, Kärs., Sotk., Hyr., Kuus., Kemij., Rov., Ylit., Muon. S. 288—289, 301, 306. — PARVELA (1923, s. 17—18): Kuus. 40 v. s., säätyl. ja rahv h.; HÄYRÉN (1925, s. 190): Pets. Pumm. (ehkä tämä laji?); PARVELA (1931, s. 84, 85, 89): Pets. säätyl. h.; rahv. yl.: Vait., s. t.: Pumm.; h.: Parkk., Trif., Kerv., Salm. Vilj. 30—40 v.

C. leucanthemum: 1 säätyl. k-tarh. Kal. ja Sotk. S. 262.

Chrysurus cynosuroides: In. Thul. (ROSBERG, 1911, s. 139). S. 268.

Cichorium endivia: joskus vilj.: Oulu, Kaj. S. 157. — E. A. (1894): Simo c^1, In. s; FR. ELFVING (1927, s. 172): Pitäisi menestyä melk. koko Suomessa.

C. intybus: 50—60 v.: Oulu, Kemi; 40 v.: Kärs. Vasta kuluv. vuosisadan aikana alettu vilj. yleisemmin. Maailmansodan aikana vilj. paljon. Säätyl. s. t.: Rants., Ii, Sotk., Hyr., Pud., Kuus.; h.: Haapaj., Oul., Kemij., Rov., Ylit., Kitt. Rahv. s. t.: Kärs.; h.: Oul., Rants., Ouluns., Hail., Ii, Sär., Sotk., Pud., Kuus., Kemij., Rov., Ylit., Pello, Kitt. Nyt on sikurin vilj. loppunut melk. kokon. S. 137, 147—148, 151, 154, *157*, *160*, 163. — E. A. (1894): Rev. vähän, Temm. c^1, Sotk. b^1 säätyl., Kuhm. c^2 o^2, Simo c^1 o^2 kannattava; FR. ELFVING (1897, s. 33, 106): vilj. Simoon asti; ROSBERG (1911, s. 138): In., Thul.; O. LUNDÉN (1921, s. 296): Vaasan N-puol. h. tai kokeell., vilj. Haapav., Simossa ja Torn. asti, s. hyvä; PARVELA (1921 b, s. 71): Oul. säätyl. ja taloll. h.; IBID (1923, s. 25 –26): Kuus. rahv. vilj, säätyl. h.; IBID. (1931, s. 66): Pets. joskus vilj.

Cineraria hybrida: n. 70 v.: Kemi; n. 55 v.: Kaj.; 40—45 v.: Raahe, Oulu; n. 30 v.: Kal.; n. 20 v.: Sotk., Muon.; 10—15 v.: Haapaj., Oul., Ouluns., Hail., Ii, Kemij., Rov., Pello, Kitt. Säätyl. s. t.:

Rov., Kitt.; h.: Hail., Muh., Muon. Rahv. h.: Ouluns., Ii, Kärs., Rov., Ylit., Kitt. S. 289, 302.

C. maritima candidissima: 50 v.: Raahe; n. 30 v.: Sotk., Rov., Ylit.; n. 20 v.: Kärs., Muon. Vilj. etup. kaup. puist., maaseud. satunn. Säätyl. h.: Haapaj., Rov. Rahv. h.: Kärs., Sotk. S. 262, 269.

Cipura (*Iris*) *humilis:* lähes 70 v.: Kal., Oulu, Muh., Ii, Sotk., Kuus.; n. 60 v.: Oul., Raahe, Hail., Hyr., Pud.; n. 50 v.: Haapaj., Kärs., Sär., Rov., Kemi, Pello; n. 40 v.: Rants., Ouluns., Kemij., Ylit., Kitt., Muon.; n. 30 v.: In. 40 v. s. oli verraten yl., nyt useimm. paik. hävinnyt säätyl. kodeista. Säätyl. s. t.: Kärs., Muon.; h.: Muh., Ii, Sotk., In. Rahv. joks. yl.: Sär., Kuus.; s. t.: Oul., Muh., Kärs., Sotk., Hyr., Pud., Kemij., Ylit., Kitt., Muon.; h.: Kal., Rants., Ouluns., Hail., Ii, Rov., In. S. 287—289, 297, 301, 306. — Mustonen (1885, s. 42): Palt. säätyl. vähän; Parvela (1921 a, s. 7; 1921 b, s. 73): Oul. viljel. %-luku lähes 18, ei säätyl.; ibid. (1923, s. 16, 18): Kuus. n. 60-vuot., rahv. tavall.

Cirsium heterophyllum: k-kasv. Pets. Kerv. (Parvela 1931, s. 74, 77, 78).

Cissus antarctica(?)*:* 60—65 v. s.: Raahe, Oulu, Kemi; 20—25 v. s.: Ouluns., Kärs., Ylit. etup. rahv.; 10—15 v. s.: Kal., Rants. Rahv. on saanut sen usein säätyläisiltä. Säätyl. h.: Kal. Rahv. h.: Ouluns., Rants., Kärs. S. 289, 296, 301.

Citrullus vulgaris: joissak. paik. vilj. satunn. S. 155, 159, 163. — Nordling (1884 b, s. 315): hedelm. kyps. In. Toiv.; Fr. Elfving (1897, s. 105): edelläm. ilmoitus lienee erehdys; Parvela (1931, s. 66): Pets. Salm. hedelmöi 1929, ei kyps.

Citrus aurantium sinense: yli 60 v.: Oulu (asunn. ja myöh. kasvihuon.); n. 55 v.: Raahe. Rautatien valmistuttua Ouluun tuli sinne appelsiineja, siitä läht. niitä kasvatettu maaseud. N. 50 v.: Kal., Haapaj., Kaj., Sotk. (kukkinut rov. Mustakalliolla 1890-luv.), Hyr., Kuus.; n. 40 v.: Ii, Kemi, Kemij.; 30—35 v.: Oul., Hail., Ouluns., Muh., Pud., Rov., Ylit., Kitt.; 20—25 v.: Rants., Sär., Muon., In. Säätyl. s. t.: Kal., Oul., Muh., Ii, Sotk., Pud., Rov.; h.: Ylit., In. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Hail., Ii, Muh., Sär., Sotk., Kuus., Rov., Ylit., Muon. Kaup. työl. asunn. S. 289, 301, 303, 308. — Huumonen (1917, s. 59): Kemissä vajaan 1 m kork. pens. 53 kelt., 4—6 cm läpimitt. hedelmää; Parvela (1921 a, s. 8; 1921 b, s. 71): Oul. 2 säätyl. ja 2 rahv. kod.; ibid. (1923, s. 17—18): Kuus. 40 v. s.;

rahv. h.; IBID. (1931, s. 81, 85, 89, 90): Pets. luost., rahv. s. t.: Vait.; h.: Alal. Näs., Kaakk.

C. media: 30 v. s. 1 säätyl. kod. Muh. ja Kaj. S. 300, 302.

Clarkia elegans: n. 60 v.: Raahe, Oulu, Sär., Kaj.; n. 50 v.: Kal.; n. 40 v.: Rants., Kemi; n. 30 v.: Rov., Ylit., Muon.; n. 20 v.: Pud., Kemij.; n. 10 v.: Hail. Säätyl. joks. yl.: Muon.; h.: Sotk., In. Rahv. h.: In. S. 262.

C. pulchella: vilj. joks. yhtä kauan kuin edell. Säätyl. h.: Rants., Hail., Ii, Muh., Pud., Rov. Rahv. h.: Pud. S. 262, 269. — PARVELA (1921 b, s. 71): Oul. h. sekakukk. jouk.; IBID. (1931, s. 74, 78): Pets. ulkona s. t.: Höyh.; h.: Parkk., Trif., Salm.; sisällä h.: Pumm.

Claytonia perfoliata: Kaj. vilj. joitakin v. s. S. 157.

Clethra arborea: 1 säätyl. kod. Kaj. 30—40 v. s. S. 300.

Clivia miniata fulgens: 20—25 v. s.: Raahe, Oulu, Kemi; n. 10 v. s.: Kaj., Sotk. Säätyl. h.: Ii, Sotk. Rahv. h.: Sotk. Kaup. etup. säätyl. kod. S. 289, 298, 302. — PARVELA (1931, s. 81): Pets. luost. 1 munk.

Cobaea scandens: 50 v. s.: Kaj. ulkokasv.; n. 10 v. s.: rahv. h. Kärs., Kitt. S. 269, 289, 295 -297, 302.

Cochlearia armoracia: vanha lääke- ja maustekasvi paitsi kaup. myös rannikkopit. ja sisäm. kulttuurikeskuks. N. 75 v.: Kal., Haapaj., Ii, Muh., Sotk., Pud., Rov., In.; n. 50 v.: Rants., Hyr., Ylit., Kitt.; n. 35 v.: Kuus., Muon. Oli 40 v. s. yleisempi kuin nykyj., jolloin sitä näkee paikoit. kasvitarh. hoidotta kasvavan ja ilman käytäntöä. Säätyl. joks. yl.: Kärs.; s. t.: Ii, Pud., Kuus., Kemij., Kitt., Muon.; h.: Kal., Haapaj., Oul., Sär., Hyr., Rov., In. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Muh., Ii, Pud., Kuus., Kemij., Rov., Ylit. S. 126, 147—148, 151, 157. — JULIN (1792, s. 24): apt. puutarh. Oulussa; ROOS (1826, muist.): säätyl. Kal.; NORDLING (1884 b, s. 315): In. Toiv. menestyy hyvin; K. E. F. IGNATIUS (1890, s. 348): Kitt. ja Sod. asti; E. A. (1894): etup. säätyl., useimm. paikkak. h., Kaj. kihlak. s. t. Menestyy kaikkialla paitsi Muon.; LEIVISKÄ (1894, s. 2): vilj. Oulussa; FR. ELFVING (1897, s. 25, 33, 70): vilj. menest. In. ja Utsj. asti, Ouluun sitä tuod. Ruotsista. Haapav. juurien ympärysm. 27 cm, paino 1.3 kg, rahv. alkanut vilj. viime vuos.; GROTENFELT (1897, s. 216), FR. ELFVING (1927, s. 150): vilj. Kitt. asti; Suomen Matkail.yhd. vuosik. (1902, s. 80): vilj. Ylit.; SMIRNOFF (1909, s. 126): Ylit. säätyl. k-kasv.; O. LUNDÉN (1921, s. 268): Oulun

l. N-os. menestyy, Haapav. saatu 1.5 kg pain. juuria; PARVELA (1921 b, s. 71): Oul. säätyl. h.; IBID. (1923, s. 26): Kuus. säätyl. h.

C. officinalis: Oulussa apt. puutarh. todennäk. lääkekasv., ei talvehdi (JULIN 1792, s. 24). S. 126.

Coffea arabica: n. 30 v. s. huonekasv. 1 säätyl. kod. Muh. S. 300, 302.

Coleus hybridus (vihr. lehdet): paikoin rahv. ensimm. huonekasvi. 60—70 v. s.: Kal., Rants., Oulu, Kärs., Pud., Kemi; n. 50 v. s.: Haapaj., Oul., Muh., Sär., Simo, Ylit., Kitt.; n. 40 v. s.: Kemij.; 30—35: v. s.: Hail.; 10 v. s.: In. Ei säätyl. Rahv. s. t.: Pud., Kemij.; h.: Rants., Hail., Kärs., Sär., Rov., Ylit., Pello, In.

C. hybridus (kirj. lehdet): n. 50 v. s.: Kal., Raahe, Ii, Kaj., Simo, Kemi, Ylit.; n. 40 v. s.: Hyr., Pello, Kitt.; n. 30 v. s.: Haapaj., Hail., Kärs., Rov., Muon.; n. 20 v. s.: Oul., Kemij., In.; 15 v. s.: Pud. Säätyl. h.: Oul. Rahv. st.: Ylit.; h.: Kal., Oul., Ouluns., Hail., Kärs., Pud., Kemij., Rov., Pello, In. Näkee s. t. kaup. työl. asunn. Kauniinkirj. lehtien tähden ollut ennen nykyistä yleisempi. S. 288—289, 295—297, 301, 306. — PARVELA (1921 a, s. 8; 1921 b, s. 77—78): Oul. vähän vilj. (nesla = vihr. leht. ja palavarakkaus = kirj. leht. *C. hybridus*).

Collinsia bicolor: Kitt. 1 rahv. kukkapenk. S. 262.

Columnea coccinea: Oulussa harv. etup. säätyl., ostettu kukkakaupoista. Ilmest. n. 5 v. s. S. 295, 298.

Conium maculatum: Oulussa apt. puutarh. lääkekasv., kylväytyy itsest. (JULIN 1792, s. 20; DAHLGREN 1797, s. 87). S. 126.

Convallaria majalis: istutettu k-tarh. n. 70 v. s.: Ii; n. 50 v. s.: Raahe, Oulu, Kaj.; n. 40 v. s.: Kal.; 25—30 v. s.: Kärs., Pud., Kemi, Kitt.; n. 10 v. s.: Sär., Sotk. Säätyl. h.: Kal., Ii, Kärs., Sotk., Pud. Rahv. h.: Ouluns., Kuus. Kaupunkilais- ja huvilakoristetarhoihin istut. Huonekasv. Kemissä. S. 262, 269. — ROOS (1826, muist.): Kal. säätyl.; HJ. HJELT [1892 (1895), s. 123]: Kemij. pappil. mahdoll. viljelty; E. A. (1894): Raahe; FR. ELFVING (1897, s. 43): Sal. rahv.

Convolvulus saepium: n. 65 v.: Sär., Sotk.; 60 v.: Raahe; n. 50 v.: Haapav.; n. 10 v.: Kemi. Säätyl. s. t.: Sär., Sotk.; h.: Kal., Rov. Rahv. h.: Sotk., Rov. S. 262, 269, 272. — PARVELA (1921 a, s. 7; 1921 b, s. 71): Oul. 1 säätyl. ja 8 rahv. kod. huonekasv.; joukossa

mahdoll. joku *Ipomoea;* Räsänen (1922, s. 52): Pets. Kalastajasaar. lappal. kod. huonekasv. *Convolvulus.*

C. tricolor: n. 60 v.: Raahe, Kaj.; n. 50 v.: Kuus., Rov.; n. 40 v.: Haapaj., Ylit., In.; 25 –30 v.: Kemij., Muon.; n. 10 v.: Kal. Säätyl. s. t.: Muon.; h.: Sotk. Rahv. h.: Kal. S. 262, 269, 272. — Nordling (1884 b, s. 315): In. Toiv. avom; E. a. (1894): Kemi—Terv. säätyl.; Rosberg (1911, s. 138): In. Thul.; Parvela (1923, s. 13—14): Kuus. n. 50 v. s.

Coriandrum sativum: Oulun l. satunn. (Oulu, Ylit. Jolman kasvitarhakoulu). S. 126, 151, 157. — Julin (1792, s. 20): Oulussa apt. puutarh., siem. kyps. 1789; O. Lundén (1921, s. 680): 1700-luv. lopulla vilj. Oulussa; Fr. Elfving (1927, s. 257): viihtyy napapiirin kohd.

Cornus alba: n. 50 v.: Oulu, Kaj.; 40 –45 v.: Kal., Oul., Haapav., Rants.; 30—35 v.: Kemi; n. 26 v.: Sotk. Säätyl. s. t.: Sär.; h.: Kal., Haapaj., Oul., Rants. Rahv. h.: Kal., Sotk. S. 216, *226*, 240, 244. — E. a. (1894): Haapav. 0^2, Kaj. 1.5 m kork., Alat. c^1; Fr. Elfving (1897, s. 98), Hj. Hjelt (1911, s. 243), A. K. Cajander (1917, s. 607): Oulussa; P u u t a r h a (1900, s. 34): voidaan vilj. Torn. asti.

C. a. var. foliis variegatis: Raahessa ja Oulussa 20—30 v. S. 218, 226. — E. a. (1894): Haapav. 0^2; Fr. Elfving (1897, s. 98): elää Oulussa.

C. asperifolia: Leiviskän (1894, s. 7) muk. vilj. Oulussa. S. 219.

C. sanguinea: Raahessa ja Oulussa n. 45 v. s. S. 218, 221, *226*, 241, 248. — Leiviskä (1894, s. 7): Oulun puist.; Fr. Elfving (1897, s. 98), A. K. Cajander (1917, s. 607): menestyy Oulussa.

C. tatarica v. sibirica: n. 40 v. Oul. pappil.; n. 30 v. Raahen kauppaopist. puist. S. 218, 221, 226, 240. — E. a. (1894): Oulu b^1 bl, Alat. c^1; Leiviskä (1894, s. 7): Oulun puist.; Fr. Elfving (1897, s. 98), A. K. Cajander (1917, s. 607): kukkii ja menestyy Oulussa hyvin; P u u t a r h a (1900, s. 34): menestyy Torn. asti; Parvela (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 71): Oul. as. ja kirkonk. joissakin puist.

Corydalis nobilis: Oulussa vilj. ainakin 20 v. huvilain k-tarh. (Toppila), joista on levinnyt ympärist. kasvaen siellä villiytyn. S. 274.

Corylus avellana: 35 –40 v.: Oulu; n. 10 v.: Raahe, Kaj., Rov. S. 218, 221, *226*, 241. — E. a. (1894): Oulu c^1 arka; Kaj. vanhat oksat kuolleet, on 1-vuot. juurivesoja; Leiviskä (1894, s. 15): vilj. Oulun puist.

Corypha (*Livistona*) *australis:* 30—35 v. s.: säätyl. Raahe, Kaj., Muon.; n. 18 v. s.: Kärs., Ylit. Säätyl. h.: Ylit., Muon. 1 rahv. kod. Kärs. Oulun kasvihuon. 15 v. s. S. 289, 302, 308.

Cosmos (*Cosmea*) *bipinnata:* satunn. ulkokasvi rahv. Ylit. n. 10 v. s. Huonekasv. Rov. 1 säätyl. ja Kitt. 1 rahv. asunn. S. 262, 270, 289, 296, 297.

Cotoneaster vulgaris: n. 40 v.: Haapav., Oulu; 35—30 v.: Raahe, Pud. (kansakoulu). Rov. metsäkoul. puist. istut. 1914. Rahv. istutuks. en nähnyt. S. 218, 221, *226*, 240. — E. A. (1894): Haapav. 0^2 bl, Oulu c^1 bl.; Fr. Elfving (1897, s. 77): Oulussa talvehtii; Hj. Hjelt (1897, s. 165): kukkiv. Oulussa ja Haaparannalla; P u u t a r h a (1900, s. 34): menestyy Torn. asti; Hj. Hjelt (1919, s. 34): vilj. pohjoisimp. Haapav. ja Oulussa, joissa kukkivat.

Crataegus coccinea: n. 50 v.: Oulu; n. 45 v.: Kaj.; 30—40 v.: Oul., Haapav., Rants., Raahe, Pud.; n. 20 v.: Sotk.; 18 v.: Haapaj.; 8 v.: Hail. Paitsi kaup. ja huvil. puist. myös maaseud. h., rautatien varr. olev. pitäj. yleisempi kuin kauemp. sisäm., missä se monin paik. on aivan tuntematon. Säätyl. h.: Haapaj., Haapav., Oul., Rants., Muh., Ii, Sotk., Pud. Rahv. h.: Kal., Oul., Hail. (?), Muh., Pud. S. 216, 221, *226*, 240, 244. — E. A. (1899): Haapav. i, Oulu b^1, Puol. c^1; Leiviskä (1894, s. 6): Oulun puist.; Fr. Elfving (1897, s. 77): ei viihdy In., kyllä Oulussa; Hj. Hjelt (1897, s. 167), A. K. Cajander (1917, s. 595): menestyy Oulussa, ei niin pohj. kuin *C. sanguinea;* P u u t a r h a (1900, s. 34): menestyy Torn.; Parvela (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 71): Oul. as. 7—8 m korkea yks., kirkonk. muutam. puutarh.

C. monogyna: pysyy elossa Haapaj. ei Haapav. S. 216, *226*, 241. — E. A. (1894): Simo c^1, nuoria yks. Evolta; Hj. Hjelt (1897, s. 167): ei niin kaukana pohj. kuin muut lajit.

C. oxyacantha: Haapav. kasvitarhakoul. eli joitakin vuos. S. 219, *226*, 241. — Leiviskä (1894, s. 6): Oulun puist.; Fr. Elfving (1897, s. 77), Hj. Hjelt (1915, s. 26), A. K. Cajander (1917, s. 595): ei menesty Oulussa.

C. sanguinea: n. 50 v.: In.; 17—20 v.: Haapaj., Kuus., Rov., Ylit. Säätyl. s. t.: Ylit., Rov.; h.: Haapaj., Kuus., In. S. 216, 221, *226—227*, 240, 244. — Nordling (1884 a, s. 307): In. Toiv. t. 1882; E. A. (1894): Oulu b^1 bl, Kaj. 2 m kork., Simo nuoria yks.; Fr. Elfving (1897, s. 77), Hj. Hjelt (1897, s. 167), A. K. Cajander

(1917, s. 575): vilj. In. asti, muod. kauniita pensasaitoja; Puutarha (1900, s. 34): menestyy Torn. asti; Parvela (1923, s. 13): Kuus. (luultav. tämä laji) kansanopist. kasvitarhakoul. 5-vuotis. taimia, kasvatettu siemenestä.

Crinum capense: 47—57 v. s.: Kal., Oulu, Kaj., Sotk., Pud., Simo, Kemi; 20—35 v. s. oli laji paljon yleisempi, nyt h. Silloin ollut: Haapaj., Oul., Rants., Kärs., Hyr., Kitt. Näin 1 säätyl. kod.: Kal., Rants., Kitt. ja 1 rahv. kod. Rov. S. 289, 297, 301.

Crocus vernus: n. 50 v. s.: In.; 30—35 v. s.: Oulu, Kemi; 27 v. s.: Muon. Nyt vain kaup. ei maaseud. S. 267, 273, 298, 301. — Nordling (1884 b, s. 316): In. Toiv. avom. *Crocus;* Parvela (1921 a, s. 8; 1921 b, s. 71): Oul. tuod. merkkipäiv. säätyl. ja kauppiaskot. krokuksia (*Cr. vernus* ja *luteus*), Oulusta.

Cryptomeria araucarioides: Oulun kasvihuon. S. 308.

C. japonica: Kaj. 1 säätyl. kod. 60 v. s. S. 298, 301.

Cucumis melo: n. 75 v. s.: Ii; n. 50 v. s.: Kal., In.; n. 25 -35 v. s.: Raahe, Rants., Muh., Kemi; n. 10—15 v. s.: Oul., Haapav., Kemij. Lämpiminä kes. menestyy lav. Säätyl. h.: Rants., Kemij., In.; Raahen semin. puutarh. S. 139, 148, 151, 157, 159, 160, 306. — Julin (1792, s. 26—27): kypsyi Oulussa kaupp. Ulströmin puutarh. 1789; Finska Trädgårdsodl. årskr. (1839, s. 9): vilj. Oulussa lav.; E. a. (1894): Oulu c^1, Pud. kes. 1894 2 täysin kyps. hedelmää; In. vilj. joskus; Fr. Elfving (1897, s. 105), Hj. Hjelt (1923, s. 373): kyps. Pud., vilj. In.; O. Lundén (1921, s. 330): vilj. lav. Lapissa asti hyv. menest.; Parvela (1921 b, s. 71): Oul. poikkeustap. koet. lav., menestyy huon.; Ellen Möller (kirj. ilm.): In. Toiv. Nordlingilla menestyi hyvin.

C. sativus: n. 140 v.: Oulu; n. 80 v.: Kal., Muh., Ii; n. 70 v.: Haapaj., Raahe, Sotk., Pud., Kemi; n. 60 v.: Kärs., Hyr., Simo, Rov., In.; n. 50 v.: Kemij., Ylit., Kitt.; n. 35 v.: Kuus.; n. 20 v.: Rants. Säätyl. joks. yl.: Kemij.; s. t.: Kal., Rants., Ii, Kärs., Sotk., Hyr., Pud., Rov., Kitt., Muon., In.; h.: Haapaj., Muh., Ylit.; puuttui: Oul., Ouluns., Hail., Sär., Kuus. Rahv. h.: Rants., Ouluns., Sär., Sotk., Pud., Rov., Ylit., In. Vilj. etup. lav. harvoin avom. S. 135, 139, 143, 147—148, 151, *157, 160--161,* 163. — Julin (1792, s. 27): kauniina kesinä menestyy Oulussa hyvin; Roos (1838, muist.): Kal. säätyl.; Soldan (1859, s. 723): Torn. menestyy avom.; Nordling

(1884 a, s. 307; 1884 b, s. 315): In. Toiv. lav. ja lämpim. lav.; suurimmat 16.5 tuumaa (n. 40 cm) pitkiä; 1883 saatiin hyvä s.; HJELT och HULT (1885, s. 67): Kitt. vilj. lav.; E. A. (1894): säätyl. vilj. eri puol. l. aina N-Lapissa asti. Vihreä venäl. laji menestyy lämpim. kesinä avom. aina Pud. asti, 1894 In. Paremp. laatuja vilj. vain lav.; LEIVISKÄ (1894, s. 9): vilj. Oulussa; FR. ELFVING (1897, s. 24, 104—105): pieniä venäl. kurkkuja vilj. Simossa ja In. asti; GROTENFELT 1897, s. 217): Haapav. saatu 1.5 kg pain.; M. BRENNER (1899, s. 28): Clarke mainitsee Torn. kurkun 1824; SMIRNOFF (1909, s. 126): Ylit. vilj. us. lajeja avom. ja lav.; ROSBERG (1911, s. 138): In. Thul. ja Toiv. lav.: LEHMUSVIRTA (1916, s. 76): In. Riutulassa lav.; PARVELA (1921 b, s. 71): Oul. kirkonk. harv. puutarh. etup. lav.; IBID. (1923, s. 26): Kuus. säätyl. satunn. (vihreä venäl.); HJ. HJELT (1923, s. 372): Torn. menestyy avom. hyvin; HÄYRÉN (1925, s. 189): Pets. vilj. jonkinl. menest. lav.; FR. ELFVING (1927, s. 79): pieniä venäl. kurkk. vilj. avom. Simossa asti; AHOLA (1929, s. 204): Utsj. kesä avomaakurkuille liian lyhyt; PARVELA (1931, s. 61, 62, *66*): Pets. h., menestyy lav. hyvin (Muromil. ja venäl.), antaa joskus satoa avom.

Cucurbita citrullus (= *Citrullus vulgaris*): vilj. satunn., joskus menestyy avom. S. 155, 159. — NORDLING (1884 b, s. 315): In. Toiv. hedelm. kyps. 1883; FR. ELFVING (1897, s. 105): edelläm. tiedonanto on silminnähtäv. erehdys.

C. pepo: käytet. ruoka- ja k-kasvina. N. 140 v.: Oulu; 80—85 v.: Kal., Muh., Ii; n. 70 v.: Haapaj., Sotk., Pud., Kemi; n. 60 v.: Raahe, Kärs., Hyr., Simo, Rov., In.; n. 50 v.: Ylit., Kemij., Kitt.; 34 v.: Kuus.; 18 v.: Rants. Säätyl. s. t.: Kal., Rants., Kärs., Rov., Kemij., Kitt., Muon.; h.: In. Rahv. h.: Kal., Rants., Ouluns., Hail.; satunn.: Oul., Kuus. S. 147—148, 151, 153, *157*, *161*, 163, 262, 268, 272. — JULIN (1792, s. 26): epäonnist. kaikkina vuos. paitsi 1789, jolloin 4 kasvista saatiin 10 kurpitsaa, suurin 30 luodin (13 kg) pain., pienin 8.75 luot. (3.5 kg), kaikki yht. 130 luot. (80.3 kg); E. A. (1894): Haapav. 0^2, Raahe c^1, Oulu c^1, Kuhm. c^1 i, Simo c^1, Kemi—Terv. koetettu, ei kypsy, Ylit. vilj., Rov. c^1, In. joskus vilj.; FR. ELFVING (1897, s. 105): Haapav. Vegetable marrow-lajin hedelmät 11.5 kg pain. Vilj.: Oulu, Kuhm., Simo, Rov., tulos tuntematon; SMIRNOFF (1909, s. 125—126): Ylit. Jolmalla us. lajeja, 13—17 kg pain.; O.LUNDÉN (1921, s. 342): vilj. Haapav., Oulussa, Rov., hedelm. kehitt. yhtä suuriksi kuin S-Suomessa; PARVELA (1921 b, s. 71): Oul.

säätyl. h. k-kasvi; IBID. (1923, s. 26): Kuus. menestyy edullis. kesinä; FR. ELFVING (1927, s. 82): Haapav. saatu 58 kg pain.; AHOLA (kirj. ilm.): Utsj. suojattuna saadaan välttävä tulos.

Cupressus funebris: Kemissä n. 60 v. s. säätyl.

C. pyramidalis: 1890-paikk. Sotk. 1 säätyl. kod.

C. sempervirens: 70—80 v.: Oulu, Sotk., Simo; n. 60 v.: Haapaj., Raahe, Ii; n. 50 v.: Kal., Kärs., Kaj., Pud.; n. 40 v.: Hail., Muh., Kuus., Kitt.; 30—35 v.: Kuol., Kemij.; n. 20 v.: Ylit., Kitt., Muon. Säätyl. h.: Oulu, Kaj., Kitt. Rahv. h.: Kärs., Kemij., Ylit. On hyvin mahdollista, että eräät edelläm. aikatiedot koskevat jotakin toista lajia. S. 289, 301, 308. — PARVELA (1923, s. 12): Kuus. n. 30 v. s.

Curculigo recurvata: 60—65 v.: Oulu, Kemi; n. 50 v.: Kal., Haapaj., Raahe, Hail., Kärs., Pud., Simo; n. 40 v.: Rants., Kemij., Kitt.; lähes 30 v.: Oul., Muh., Kuus., Rov., Ylit.; 15—20 v.: Sotk., Hyr., Muon. Laji ollut ennen laajemm. levinnyt kuin nyt. Säätyl. joks. yl.: Kärs.; s. t.: Rants., Sotk., Pud., Ylit., Kitt.; h.: Oul., Ii, Hyr., Kuus., Rov. Rahv. h.: Ouluns., Rants., Kärs., Pud., Rov., Ylit. Tavataan kaup. säätyl. ja työl. S. 289, 295, 301, 303. — PARVELA (1921 a, s. 8; 1921 b, s. 71): Oul. 1 säätyl kod. (*Carludovica*); IBID. (1923, s. 17—18): Kuus. n. 20 v. s., nyt 1 säätyl. kod.

Cyclamen persicum: n. 40 v.: Raahe, Oulu, Ii, Kaj.; n. 30 v.: Kemi; n. 20 v.: Kal., Sotk. (t. Turusta), Kuus., Muon.; 10—15 v.: Haapaj., Oul., Rants., Ouluns., Hail., Kemij., In. Säätyl. s. t.: Sotk., Kuus., Kemij., Muon., In.; h.: Oul., Hail., Rov. Rahv. h.: Muon. Kaup. säätyl. ja rahv. S. 289, 295, 302. — PARVELA (1923, s. 17—18): Kuus. 10—15 v. s., nyt säätyl. h.

Cynara scolymus: Haapav. kasvitarhakoul. kokeiltu n. 32 v. s. S. 152, *156*, 161. — E. A. (1894): Raahe c^1 (?).

Cynoglosum linifolium: 55—60 v. s. suosittu säätyl. k-tarh.: Raahe, Oulu, Kaj., Kuus., Kemi; 40—45 v. s.: Haapav., Puol., Kitt.; 25—30 v. s.: Kal., Muon.; 10—15 v. s.: Haapaj., In. Säätyl. h.: Haapaj., In. Rahv. h.: In. S. 262, 269, 272, 275. — E. A. (1894): Pud. säätyl., Kemi—Terv. säätyl.; PARVELA (1923, s. 14): Kuus. n. 50 v. s.

Cypripedium calceolum: Kitt. 1 uudistalon ikkun. alla Kitt. ja Sod. välillä. Oli t. äskett. metsästä, näytti menest. S. 262.

Cytisus nigricans: Haapav. kasvitarhakoul. puist. n. 0.5 m kork. pens. S. 218, *1227*, 241.

C. sp.: Oulussa ja Rants. kirkonk. majatalon puistik. 1923. S. 216, 221, *227*, 241.

Dactylis glomerata: harvoin timotein joukossa, esim. Oul. S. 218. — E. A. (1894): Pulkk. kylvet. joskus alopek. joukkoon; KYYHKYNEN (1919, s. 53): Suom. runs. vanh. heinäpell., kylvetty 1904 tai 1905; PARVELA (1921 b, s. 71): Oul. kirkonk. tullut etelästä ostett. heinänsiem. joukossa.

Dahlia variabilis: n. 80 v.: Haapav., Oulu, Ii, Kaj., Sotk. (t. Kaj.); n. 70 v.: Raahe, Muh., Kemi; n. 60 v.: Kuus., Simo, In.; n. 50 v.: Kal., Haapaj., Ouluns., Kärs.; n. 40 v.: Oul., Rants., Ylit., Kitt.; n. 30 v.: Hyr. (ennättää satunn. kukkia), Rov.; n. 20 v.: Sär., Kemij.; n. 15 v.: Hail., Pud. Säätyl. yl.: Sotk.; s. t.: Sär.; h.: Kal., Haapaj., Oul., Rants., Ii, Hyr., Pud., Kuus., Rov. Rahv. h.: Kal., Ouluns., Hail., Sotk., Rov., Kitt., In. Ennen ollut: Muh., Ylit., Kemij., jossa ei menest. Jotta ennätt. kukkia, otet. juuret kellarista jo huhtik. lopulla tai toukok. alussa sisälle kasvamaan, vasta myöhemmin siirret. ulos. S. 261—262, 269. — NORDLING (1884 b, s. 316): kev. 1882 kylvett. In. Toiv. siem. maahan, niistä kasvaneet yks. olivat yhtä kehittyn. kuin avom. vanh. juurista kasvaneet; MUSTONEN (1885, s. 42): Palt. georg. monessa tarh.; PARVELA (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 71): Oul. kirkonk. säätyl. ja rahv. h.; IBID (1923, s. 14): Kuus. n. 50 v. s., säätyl. h.; IBID (1931, s. 84, 85, 90): Pets. Salm. säätyl. h.

Daphne mezereum: marjojensa tähden, joita käytet. lääkk., rahv. kasv. tätä; luonnonvar. pensaitakin suojellaan ja pidetään niiden kasvupaikat salassa. Paikoin pidet. k-kasv., esim. Sod. hautuum. N. 70 v.: Kal.; n. 50 v.: Oulu, Sotk.; n. 30 v.: Sär.; n. 20 v.: Oul., Kärs., Kitt. K-tarh. säätyl. h.: Sotk., Rov. Rahv. h.: Muh., Kärs., Sär., Sotk., Kitt. S. 216. — E. A. (1894): Oulu c^1 bl, Ylik. c^1 bl, Simo c^1 bl.; LEIVISKÄ (1894, s. 13): Oulussa Lahdenperän puutarh.; FR. ELFVING (1897, s. 95): Oulun seud. kootaan luonnonvar. pens. marjoja apt. myytäväksi; poikkeustap. k-kasvi; P u u t a r h a (1900, s. 34): menestyy Torn. asti; PARVELA (1921 b, s. 71): Oul. rahv. vilj. silloin tällöin.

Datura arborescens: 1 säätyl. kod. Kaj. n. 40 v. s. S. 298.

D. metel: Kuus. säätyl. 30 –35 v. s. S. 267, 270. — ROSBERG, (1911, s. 139): In. Thul.; PARVELA (1923, s. 17): Kuus. n. 30 v. s. *D. sp.*, ei enää.

D. stramonium: Oulussa todennäk. lääkekasv. S. 126, 268. — JULIN (1792, s. 19): Oulussa apt. puutarh. kylvet. vuositt., lämpim. kesinä siem. kyps., m. m. 1789.

D. suaveolens: Alat. Kaakamon kyl. rouva Ida Sassilla 2 yks., toinen 3.5 m korkea on 23-vuot., kukkinut 1. kerran 1928 (6 kukkaa samalla kertaa), toinen 8-vuot. Kukkii syksyllä, pudottaa leht. talveksi. Vaatii paljon aurinkoa ja vettä.

Daucus carota: läänin S-osassa säätyl. vilj. jo 1750-luv., puoli vuosisataa myöhemmin jo N-Lapissa. 70-80 v.: Kal., Haapaj., Haapav., Raahe, Ouluns., Muh., Ii, Sotk., Pud., Kuus., Kemi; n. 70 v.: Hyr., Suom., Simo; n. 60 v.: Rants., Kärs., Rov., Ylit., In.; n. 50 v.: Oul., Kemij. Laji on keittiökasveista suosituin. Säätyl. vilj. sitä kaikkialla hyvin yl., viljel. %-luku 70—90, Iissä ja Ylit. 60—64. Rahv. yl.: Rants., Rov.; joks. yl.: Kärs., Sär., Sotk., Pud., Kemij., Ylit.; s. t.: Kal., Oul., Ouluns., Haap., Muh., Ii, Kitt., In.; h.: Hyr., Kuus., Muon. S. 132, 134, 136, 140, 143, 146—151, 154, 155, 157, *161*, 163—169. — SALMENIUS (1754, s. 43): Kal. säätyl., menestyy; JULIN (1792, s. 20): Oulussa apt. puutarh., juuret heikkoja; GRAPE (1804, s. 106), FELLMAN (1906 III, s. 503): vilj. En. pappil.; IBID. (1823, s. 116; 1906 I, s. 138): In. 1822 tulivat juuret pikkusormen paks., ei taloudell. kannattava; SJÖGREN (1828, s. 33): Sod. menestyy vaivoin; ROOS (1829, muist.): Kal. säätyl.; REIN (1867, s. 151): vilj. In. nimism. virkatal.; Oulun Viikkosanomat (1879, n:o 43): Ut. Kivarin tal.; NORDLING (1884 a, s. 307; 1884 b, s. 315): In. Toiv. menestyy avom., 1883 antoi hyvän s.; K. E. F. IGNATIUS (1890, s. 348): vilj. Utsj. asti; E. A. (1894): rahvas ei yleensä kasvattanut keittiötarhakasveja, niinpä porkk., jotka niistä olivat suosituimpia, olivat vielä rahv. kesk. h., etup. rannikko- ja er. sisämaan pitäj. ne olivat yl. tai s. t.; FR. ELFVING (1897, s. 25, 33, 97—98; 1927, s. 151): vilj. Utsj. asti. Muon. hyvässä maassa vilj. tulevat lämpim. kesinä 14 cm pitkiksi, 4 cm läpimitt.; M. BRENNER (1899, s. 28): Clarke mainitsee Torn. 1823; WEGELIUS (1904, s. 82): Utsj. pappil. vilj. 1833; FELLMAN (1906 III, s. 646): Kemij. pappil. 1809 kesällä; SMIRNOFF (1909, s. 126): Ylit. Jolmalla; ROSBERG (1911, s. 138): In. Toiv. ja Thul. saadaan toisin. hyviä s., jopa Utsj.; LEHMUSVIRTA (1916, s. 76): In. Riutulassa kylvet. kesäk. alussa, korjat. syysk. alussa, jäävät pienemm. kuin S-Suom.; KYYHKYNEN (1919, s. 115): Suom. kirkonk., paik. pitäjälläkin; O. LUNDÉN (1921, s. 190): vilj.

En., In. ja Utsj. asti; PARVELA (1921 b, s. 71): Oul. vilj. kaikki säätyl., taloll. h., kirkonk. yleisempi kuin syrjäkyl.; GROTENFELT (1922, s. 248): vilj. Lapin rajoille asti; PARVELA (1923, s. 25, 26): Kuus. säätyl. tavall., rahv. myös vilj.; HÄYRÉN (1925, s. 189): Pets. Pumm. s. hyvä tai keskink., tulevat hyvänmak.; AHOLA (1929, s. 204, 217): Utsj. Nantes-laadun s. 490—630 kg aarilta; PARVELA (1931, s. 61, 62, 64, 67): suotuis. vuos. menestyy Pets.; useimm. kylissä s. t. tai h.

Delphinium elatum (spp.): etenk. säätyl. k-tarh. vanhimpia kasveja. 70—80 v.: Haapaj., Raahe, Oulu, Ii, Kaj., Sotk., Kemi; 65—70 v.: Muh., Pud., Simo; n. 60 v.: Hail., Suom., Rov., In.; n. 50 v.: Ylit.; n. 40 v.: Oul., Kemij.; n. 30 v.: Kärs., Sär., Kuus., Kitt.; 20—25 v.: Rants., Pello; n. 15 v.: Muon. Säätyl. joks. yl.: Kärs., Kemij.; s. t.: Oul., Rants., Muh., Sär., Sotk., Pud., Muon.; h.: Haapaj., Ii, Hyr., Kuus., Rov., Ylit., In. Rahv. h.: Oul., Rants., Ouluns., Hail., Ii., Muh., Kärs., Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Kemij., Rov., Ylit., Kitt. Oulussa kootaan siem. S. 261—262, 269, 273. — NORDLING (1884 b, s. 315): In. Toiv. avom. *Delphinium;* E. A. (1894): Raahe *D.;* Hj. HJELT (1906, s. 144): Palt. Hövelössä vilj.; KYYHKYNEN (1919, s. 94): Suom. Tolpan pappil. puutarh. villiytyn.; PARVELA (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 71): Oul. rahv. kasvattaa, muutam. puutarh. villiytyn., hautuum.; IBID. (1923, s. 14—15): Kuus. 20 v. s., säätyl. ja rahv h.; IBID (1931, s. 74, 78, 79): Pets. Höyh. majatal.

D. formosum: Haapaj. kirkkoh. virkatal. k-tarh. n. 15 v. s.

Deutzia gracilis: Oulussa 1 säätyl. kod. 45 v. s., Kaj. 10 v. s. S. 298, 302.

Dianthus arenarius: Sotk. Naapurinvaaran kansak. k-tarh. n. 30 v. s. ja Kaj. 1 säätyl. k-tarh. n. 15 v. s.

D. barbatus: entisajan k-tarh. tavall. Lähes 80 v.: Ii, Pud.; n. 70 v.: Raahe, Kaj., Simo, Kemi; n. 60 v.: Kal., Haapav., Hyr., Sotk., Kuus., Rov., In.; n. 50 v.: Haapaj., Oul., Rants., Ouluns., Muh., Kärs., Kitt.; n. 30 v.: Muon.; n. 20 v.: Sär. Säätyl. yl.: Sotk.; joks. yl.: Muh.; s. t.: Kal., Rants., Kärs., Sär., Hyr., Pud; h.: Haapaj., Ii, Kuus. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Hail., Ii, Muh., Kärs., Sotk., Pud., Kuus., Kitt. S. 126, 261—262, 268, 273. — JULIN (1792, s. 22): In. Toiv. avom. monta *D*-lajia; E. A. (1894): Raahe, Kemi-Terv. säätyl. *D.;* FR. ELFVING (1897, s. 43): Raahen—Saloisten seud.; SILÉN (1906, s. 22): *D.* kestää talvea Kitt.; KYYHKYNEN (1919, s. 89):

menestyy hyvin Suom.; PARVELA (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 71): Oul. säätyl. h.; IBID. (1923, s. 14—15): Kuus. n. 50 v. s., säätyl. ja rahv. h.

D. caryophyllus: neilik., joista useimm. lienevät tätä lajia, on kasvatettu ruukkukasv. melk. kaikkialla Oulun l. 60—65 v. s.: Kal., Raahe, Oulu, Sär., Kaj., Suom., Pud., Rov., Simo, Kemi, Ylit., In.; n. 50 v. s.: Rants., Kärs., Kuus., Kemij., Kitt.; n. 40 v. s.: Hail.; 20—30 v. s.: Haapaj., Muon. Säätyl. s. t.: Sär., Pud., Rov., Muon., In.; h.: Kal., Oul., Hail., Hyr. Rahv. h.: Kal., Ouluns., Kärs., Sär., Pud., Ylit., Muon., Kitt., In. Sen näkee kaup. etenk. työl. asunt. ikkun. Ennen kasv.: Kuus., Kemij. Paik. viljelty ulkokasvina. S. 269, 272, 289, 301, 306. — PARVELA (1923, s. 17): Kuus. 40 v. s. *D. sp.* huonekasvi säätyl. kod.; HÄYRÉN (1925, s. 190): Pets. Pumm. neilikka tavall.; PAULAHARJU (1925, s. 122): Raahessa säätyl. ruukuissa n. 60 v. s.; PARVELA (1931, s. 74, 78, 85, 88, 89): ulkokas v. h.: Pets. Alal., Höyh.; huonekas v. s. t.: Pumm.; h.: Vait., Höyh.

D. chinensis: In. 25 v. s. S. 268, 270. — ROSBERG (1911, s. 138): In. Thul.

D. deltoides: Sotk. Naapurinvaaran kansak. k-tarh. n. 30 v. s. S. 262.

D. plumarius: 1 säätyl. k-tarh. Kaj. yli 40 v. s. S. 269.

D. superbus: Kitt. Silénin k-tarh. n. 40 v. s. S. 268, 270. — HJ. HJELT (1906, s. 41): vilj. Pyhäjoen pappil. puutarh., villiytyn. ympärist., ilmoitet. Raahesta.

Dicentra (Dielytra) spectabilis: n. 70 v.: Kemi; 60—65 v.: Haapav., Raahe, Oulu, Kaj., Simo; n. 50 v.: Kal., Suom., In.; n. 40 v.: Haapaj.; 30—35 v.: Rov., Ylit.; n. 20 v.: Sotk., Pud.; n. 10 v.: Oul. Säätyl. h.: Kal., Haapaj., Oul., Sotk., Pud. Rahv. ei sitä kasvatt. S. 262, 270, 273. — PARVELA (1931, s. 74, 78, 79): Pets. Trif. 1 rahv. k-tarh., ei talvehdi.

Diervillea lonicera: Oulussa 40 v. s., kukkii; FR. ELFVING (1897, s. 104). S. 219, 221, 227, 241.

Digitalis gloxiniflora: Oul. Varilan k-tarh. 2 v., kukkii ja viihtyy hyvin.

D. purpurea: 55 v. s.: Raahe; 47 v. s.: Kemi; 42 v. s.: Simo; 32 v. s.: Sotk.; 20 v. s.: Haapaj.; 10 v. s.: Kaj., Pud.,; 2 v.: Oul. Säätyl. h.: Haapaj., Oul. Rahv. h.: Pud. Ennen ollut nykyistä yleisempi. S. 262, 269.

Digitaria sanguinalis: 1884 jakoi Oulun l. Talousseura tämän viljalajin Ukrainasta saatuja siem.; eivät menestyn. (Wegelius, 1904, s. 264).

Dimorphoteca aurantiaca: 25 v. s.: Oulu; n. 10 v. s.: Pud., Rov. Säätyl. h.: Rov.

Doronicum caucasicum: Raahen Kirkkopuist. n. 7 v. s. Oul. apt. k-tarh. 3 v. S. 267.

Dracaena australis: 15 –20 v.: Sär., Rov., Ylit. Säätyl. yl.: Sär. (t. Mikkelistä); joks. yl.: Rov.; s. t.: Ylit. Rahv. h.: Sär. S. 287—289. — Parvela (1931, s. 81, 90, 91): Pets. luost. 1 munk.

Dracaena (*Cordyline*) *indivisa* ja *rubra:* n. 70 v.: Kal., Oul., Oulu, Kemi; n. 60 v.: Haapav., Raahe, Ouluns., Hyr., Suom., Pud., Simo, In.; n. 50 v.: Haapaj., Ii, Kärs., Sär., Sotk. (luullaan tervankuljett. tuoneen sen Yli-Sotk.), Kemij., Rov., Ylit., Pello; n. 40 v.: Hail., Muh., Kuus., Muon. Varhemmin ollut eritt. suosittu huonekasvi, nyt h. Säätyl. joks. yl.: Kärs.; s. t.: Muh., Sotk., Pud., Kemi, Rov., Ylit., Kitt.; h.: Oul., Ii, Sär., Kuus. Rahv. s. t.: Kal., Rants., Muh., Ylit., Kitt., In.; h.: Oul., Ouluns., Hail., Ii, Sär., Sotk., Pud., Kuus., Kemij., Rov., Muon. S. 287—289, 301, 302, 304. — Parvela (1921 a, s. 7; 1921 b, s. 71): Oul. 1 säätyl. ja 7 rahv. kod.; ibid. (1923, s. 17—18): Kuus. n. 30 v. s., 1 säätyl. kod., rahv. h.

Dryas octopetala: Kitt. 30—35 v. s. Silénin k-tarh. (K. O. Elfving 1912, s. 520). S. 268, 270.

Echeveria metallica: paitsi kaup., joissa sitä ostet. kukkakaupoista, oli se 9 v. s. Muh. 1 tal. (t. Oulusta), samoin Pellossa. S. 289, 302.

Echinocactus asterias: Oulun kasvihuon. S. 308.

E. braccyanthus: er. harrastel. kod. Oulussa. S. 299.

E. corniger: kuten ed.

E. denudatus: » »

E. Grusonii: » »

E. minusculus: » »

E. myriostigma: » »

E. sp.: Oulun kasvihuon. Kaup. ja maaseud. vilj. tätä sukua verraten paljon, lajeista en ole täysin varma. 60—70 v.: Haapaj., Haapav., Raahe, Ouluns., Oulu, Kaj., Hyr., Pud., Kuus., Kemi, Simo, Ylit., In.; n. 50 v.: Kal., Oul., Hail., Muh., Kärs., Sär., Rov., Pello, Kitt.; n. 40 v.: Sotk., Kemij., Muon. Säätyl. yl.: Muon.; joks. yl.: Kal., Rov.; s. t.: Oul., Rants., Sotk., Pud., Kuus., Kemij.,

Ylit., Kitt.; h.: Muh. Rahv. s. t.: Pud.; h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Ii, Muh., Kärs., Sär., Sotk., Hyr., Kuus., Kemij., Rov., Ylit., Kitt. S. 287—289, 301. — MUSTONEN (1885, s. 42): Palt. säätyl. h.; PARVELA (1921 b, s. 72): Oul. säätyl. silloin tällöin, rahv. h.; IBID. (1923, s. 17): Kuus. n. 20 v. s.; IBID. (1931, s. 83, 85, 90): Pets. säätyl. yl., rahv. s. t.: Alal., Kerv., Vait.; h.: Salm., Höyh.

Echinocereus Scherii: er. harrastel. kod. Oulussa. S. 299.

Echinopsis Eyriesii: kuten ed.

E. Huottii: » »

E. oxygona: » »

E. Zuccariniana: » »

E. sp.: 60 –65 v.: Simo, Kemi; n. 40 v.: Oulu, Rants., Kitt. Säätyl. h.: Oulu, Sotk., Pud., Kemij., Kitt. Rahv. h.: Rov. S. 289, 301. — PARVELA (1921 b, s. 72): Oul. säätyl. silloin tällöin, rahv. h.

Elaeagnus angustifolius: Oulun puist. S. 219, 227. — E. A. (1894): Oulu c^1 bl; LEIVISKÄ (1894, s. 13): Oulun puist.

E. argenteus: 40—45 v.: Oulu, Ii; n. 30 v.: Kemi; 25—28 v.: Kal., Raahe; n. 20 v.: Ylit.; 10—15 v.: Rants., Kärs., Pud. Säätyl. h.: Kal., Muh., Ii, Pud., Ylit. Rahv. h.: Rants., Kärs. S. 216, 221, *227*, 240, 241, 244—246. — E. A. (1894): Haapav. o^2 bl; LEIVISKÄ (1894, s. 13): Oulun puist.; FR. ELFVING (1897, s. 95): kukkii Haapav., Oulussa; PARVELA (1921 b, s. 72): Oul. hautuum. pieni pens.

Epilobium angustifolium: Pets. Pumm. rahv. k-kasvi. (HÄYRÉN 1925, s. 190). S. 268.

Epimedium sp.: Kaj. 1 säätyl. k-tarh., t. Keski-Euroopasta. S. 267, 270.

Epiphyllum truncatum: n. 40 v.: Oulu, Ylit.; n. 30 v.: Kärs., Kaj., Kuus.; 20—25 v.: Haapaj., Oul., Raahe, Muh., Hyr., Pud., Kemi, Rov.; 10—15 v.: Rants., Sotk., Kemij., Kitt., Muon., In. Säätyl. yl.: Kal., Kuus., Muon.; joks. yl.: Rants., Muh., Ylit.; s. t.: Oul., Ii, Hyr., Pud., Kemij., Rov., Kitt., In.; h.: Sotk. Rahv. s. t.: Rants., Ouluns., Muh., Rov., Ylit., Kitt.; h.: Kal., Oul., Rants., Muh., Ii, Kärs., Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Rov., Ylit., Kitt., Muon. Myös kaup. tavall. Ainakin l. etel. pitäj. viime vuos. huomattav. lisäänt. S. 287—289, 302, 304. — PARVELA (1921 b, s. 72): Oul. säätyl. joks. tavall., us. taloissa, mökeissä h.; IBID. (1923, s. 17): Kuus. n. 20 v. s., säätyl. ja rahv. tavall.; IBID. (1931, s. 83, 85, 89, 90): Pets. säätyl. joks. yl., rahv. s. t.: Alal., muualla h.

E. sp.: kaup. säätyl. kod., menestyy huonosti. — PARVELA (1931, s. 85, 90): Pets. Höyh. majatal.

Erica carnea: Oul. Varilan k-tarh., ollut 2 v., kukkinut, peitettynä talvehtii hyvin.

E. gracilis: Oulussa h., ostettu kukkakaup. S. 298.

Erigeron Fontainbleau: Oul. apt. puutarh. ollut joitak. v., viihtyy.

Eschscholzia californica: 60—65 v.: Raahe, Oulu, Kaj., Kemi; 50—58 v.: Kal., Ouluns., Ii, Kärs., Pud., Kuus., Rov., Kitt., In.; n. 40 v.: Rants., Sotk., Kemij.; n. 30 v.: Haapaj., Oul., Hail., Hyr., Ylit., Muon.; n. 20 v.: Sär. Säätyl. yl.: Sotk.; joks. yl.: Muon., In.; s. t.: Kal., Rants., Kärs., Sär., Pud., Kuus., Kemij., Kitt.; h.: Oul., Ii, Rov., Ylit. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Hail., Ii, Muh., Kärs., Sär., Sotk., Hyr., Rov., Kemij., Ylit., Muon., Kitt., In. S. 260—262, 269, 272. — NORDLING (1884 b, s. 315): In. Toiv. avom.; E. A. (1894), FR. ELFVING (1897, s. 43): vilj. Pud.; PARVELA (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 72): Oul. 2 säätyl. ja 6 rahv. k-tarh.; IBID. (1923, s. 14): Kuus. n. 50 v. s., säätyl. h.; IBID. (1931, s. 73, 74, 78): Pets. säätyl. s. t.; rahv. s. t.: Alal., Parkk., Kerv., Salm.; h.: Näs., Pumm., Höyh.

Eucalyptus globulus: n. 50 v.: Raahe, Kaj., Pud., Kemi; n. 40 v.: Kal.; n. 30 v.: Oulu; 25 v.: Muon.; 8 v.: In. Varhemmin vilj. paikoin maaseud. Nyt en nähnyt sitä missään. S. 300, 301, 308. — PARVELA (1931, s. 85, 89, 90): Pets. Salm. ja Töll. rahv. h.

Euphorbia Cooperii: er. harrastel. kod. Oulussa. S. 299.

E. heptagona: kuten ed.

E. lactea: » »

E. meloformis: » »

E. recinifera: » »

E. splendens: 9 v. s.: Kaj. 1 säätyl. kod., t. ulkom. (Itämailta) n. 18 v. s.; Rov. 1 kauppiaskod. 8 v. s. S. 289, 296, 302.

E. cyparissias: Oulussa ja kaup. läh. olev. huvil. k-tarh. viljeltynä sekä villiytyn. niiden ulkop. S. 267.

Evonymus europaeus: Raahessa. S. 218, 221, 227, 241, 246. — E. A. (1894): Oulu c^1 bl; FR. ELFVING (1897, s. 93): 1896 eli Oulussa edell. vuonna istut. pensas, jonka latva oli talvella palelt.; P u u t a r h a (1900, s. 34): menestyy Torn. asti.

E. japonica: n. 70 v.: Sotk., Hyr., Pud.; n. 60 v.: Kal., Haapaj., Raahe, Kuus., Kemi, In.; n. 50 v.: Oul., Rants., Ouluns., Ii, Kärs., Sär. (t. Piipp. 1887), Suom., Kemij., Rov., Ylit., Kitt.; n. 40 v.: Hail.,

Muh., Simo; 35 v.: Muon. Säätyl. yl.: In.; joks. yl.: Kitt.; s. t.: Rants., Sär., Kuus., Muon.; h.: Kal., Oul., Muh., Hyr., Rov. Rahv. s. t.: Rants., Ouluns., Muh., Rov., Ylit., Kitt.; h.: Kal., Oul., Hail., Ii, Kärs., Sär., Sotk., Hyr., Kuus., Kemij., Muon., In. Varhemmin nykyistä yleisempi. S. 287 –289, 301, 304, 306. — MUSTONEN (1885, s. 42): Palt. muutam. laakereja (ehkä tämä laji?); PARVELA (1921 a, s. 7; 1921 b, s. 73): Oul. ei säätyl., rahv. keskuud. viljel. %-luku 9 (= *Laurus nobilis*); IBID. (1923, s. 16, 18): Kuus. 60-vuot., säätyl. h., rahv. tavall. (= *Laurus*).

E. j. variegata: näin: Sär., Sotk., Kuus. S. 289.

E. nanus: Raahen semin. puist. S. 218, 221, *227*, 241, 246.

Exacum affine: 1 käsityöl. kod. Kitt. 8 v. s. S. 289, 295—297, 302.

Festuca arundinacea: 1858 tilasi Oulun l. Talousseura 40 puutaa siem. (WEGELIUS 1904, s. 168).

F. elatior: näkee joskus timotein joukossa. S. 118.

Ficus carica: n. 30 v. s. oli Muh. pappil. rov. Strömmerillä; eli useita vuosia, kukki ja kasvatti 2 hedelmää. Pud. kirkonk. Pietarilan tal. eli monta vuotta, ulosvietynä kuoli 32 v. s. S. 300, 302.

F. elastica: n. 70 v.: Raahe, Oulu, Sotk., Simo, Kemi; n. 60 v.: Kal., Haapaj., Haapav., Rants., Kaj., Pud., In.; n. 50 v.: Oul., Ouluns., Muh., Ii, Hyr., Suom., Kemij., Rov., Ylit. (rahv. »hieno kasvi» n. 25 v. s.), Kitt.; n. 40 v.: Hail., Sär. (t. Mikkelistä), Kuus., Pello; n. 30 v.: Muon. Varhemmin oli laji etenk. säätyl. yleisempi. Säätyl. yl.: Oul., Ii, Sär.; joks. yl.: Sotk., Hyr., Kuus., Rov., Kemij.; s. t.: Kal., Rants., Muh., Pud., Kitt.; h.: Kärs., Ylit., In. Rahv. joks. yl.: Muh.; s. t.: Kal., Ouluns., Hail., Ii, Pud., Rov., Ylit.; h.: Oul., Rants., Kärs., Sär., Sotk., Hyr., Kemij., Kitt., In.; puuttui: Muon. S. 287—289, 295, 301, 306. — PARVELA (1921 a, s. 7; 1921 b, s. 72): Oul. 6 säätyl., 3 taloll. ja 6 työl. kod.; ollut useita vuosikymm.; IBID. (1923, s. 17—18): Kuus. n. 30 v. s., säätyl. satunn.; IBID. (1931, s. 85, 88, 90): Pets. Alal. h. rahv.

F. stipulata: Oulun kasvihuon. S. 308.

Foeniculum capillaceum: In. ruukkukasv. 1 työl. kod. S. 283, 289.

Fragaria spp.: ensi aluksi vilj. metsämansikoita, joita paikoin näkee vieläkin kasvitarh. istutett. N. 80 v. s. tuotiin pienimarjaisia laatuja Kal.; n. 60 v.: Raahe, Oulu, Hyr., In.; n. 50 v.: Haapaj., Ouluns., Ii, Muh., Pud., Simo; n. 40 v.: Oul., Kärs., Sotk., Kuus., Rov., Ylit.; n. 30 v.: Hail., Sär., Kitt., Muon.; n. 20 v.: Kemij.

Säätyl. yl.: Kal., Haapaj., Sotk. (viljel. n. 50 %); joks. yl.: Oul., Ouluns., Ii (viljel. n. 33 %), Kärs., Pud. (viljel. 32 %), Kemij.; s. t.: Rants., Muh. (ensimm. yksilöt tuotiin puutarh. Pyhäkosken törmältä), Hyr., Kuus., Rov., Ylit., Kitt., Muon.; h.: Sär. Rahv. s. t.: Kal., Rants. (taloll. 18 %, työl. 9 %), Ouluns. (taloll. 30 %, työl. 8 %), Hail., Kärs., Sär., Sotk. (taloll. 33 %, työl. 10 %), Ylit.; h.: Oul., Ii (taloll. 16 %, työl. aniharvat), Pud., Kemij., Rov., Kitt., In. Toiv. vilj. Nordling mansikoita, mutta ne ovat myöhemmin päästetty häviämään. S. *189—190*, 192. — Roos (1824, muist.): Kal. säätyl.; Nordling (1884 a, s. 307; 1884 b, s. 315): In. Toiv. t. viime vuonna; kypsyvät syysk. alussa; K. E. F. Ignatius (1890, s. 348): vilj. Ouluun—Torn. asti; E. A. (1894): Kal. eritt. h. säätyl., Haapav. o^2, Pulkk. 2—3 puutarh. vähän, Raahe c^1 o^1, Oulu a^2, Hail. i, Puol. säätyl., Kuhm. c^1 o^2, Pud. metsämansik. siirr. joihink. puutarh., antavat vähän s., Simo b^2 (ananas-laatua, myös metsämansik., jotka menest. hyvin), Rov. c^1, In. c^1 s, ilman talvipeitettä; Leiviskä (1894, s. 6): vilj. Oulussa; Fr. Elfving (1897, s. 24, 82): vilj. In. asti, jossa talveht. peittämättä; Grotenfelt (1897, s. 197, 199): vilj. Torn. asti; Smirnoff (1909, s. 126): Ylit. menest. hyvin; Bergman (Vanamo) (1911, s. 13): menest. In. ja Utsj.; Hj. Hjelt (1919, s. 77): metsämansik. vilj. Simossa ja Pud., puutarhamansik. vilj. Ylit. (Jolma); Parvela (1921 b, s. 72): Oul. kaik. säätyl. puutarh., talokk. ja mökkil. vilj. jonkinv.; ibid. (1923, s. 26): Kuus. t. Pud:ltä n. 40 v. s. pienimarj. laatua, n. 15 v. s. t. Oulusta hyötymansik., joita nyt muutam. säätyl.; marjoja saadaan nimeksi. Rahv. ei viljele; Fr. Elfving (1927, s. 114): us. laatuja voidaan vilj. Oulussa, Torn., Rov.; O u l u n l ä ä n i I (1929, s. 164): Haapav. syrjäisellä torpanperällä saattaa löytyä hyvin menest. hyötymansikkaviljelys; Parvela (1931, s. 68—69): Pets. eivät ole menest.

Fraxinus americana: Raahen semin. puist. S. 218, *227*, 241, 243.

F. excelsior: n. 40 v.: Kaj.; n. 20 v.: Rov.; n. 15 v.: Haapaj., Raahe, Oulu. S. 216, 220, *227—228*, 240, 244, 245 (kartta 8). — Mustonen (1885, s. 41): Palt. Sutelassa on vasta istutettu; E. A. (1894): Oulu c^1 arka; Fr. Elfving (1897, s. 99): Oulussa 1893 istut. yks. 5 m kork. puumainen; Hj. Hjelt (1897, s. 150; 1923, s. 267): vilj. Oulussa; P u u t a r h a (1900, s. 34): void. vilj. Oulussa asti; A. K. Cajander (1917, s. 625): tulee toim. Oulussa, joskin on arka.

Freesia refracta: 1 säätyl. kod. Kaj. n. 35 v. s. S. 300, 302.

Fritillaria imperialis: 1 säätyl. kod. Kal. Varhemmin kasvat. kaup. S. 262, 269, 273. — E. A. (1894): Kemi—Terv. säätyl.

Fuchsia (etup. *coccinea*) *spp.:* 70—75 v.: Raahe, Oulu, Ouluns., Hail., Ii, Kaj., Sotk., Pud., Simo, Kemi; n. 60 v.: Kal., Haapaj., Haapav., Oul., Muh., Hyr., Suom., Kuus., Rov., Ylit.; n. 50 v.: Kärs., Sär., Kemij., Pello., Kitt.; n. 40 v.: Rants., Muon.; n. 30 v.: In. Tämä suku on ollut aina kauniiden kukkiensa tähden hyvin suosittu. Säätyl. yl.: Rants., Oul., Ii, Muh., Sotk., Hyr., Kemij., Rov., Ylit., Muon., In. (vilj. 70—100 %), Kal., Kärs., Sär., Pud., Kuus., Kitt. (vilj. 40—70 %). Rahv. yl.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Hail., Ii, Muh., Hyr., Pud., Kemij., Rov., Ylit., Kitt. (vilj. 40—75 %); joks. yl.: Kärs., Sär., Sotk., Kuus., Muon., In. S. 286—288, 292, 293, 301, 306. — MUSTONEN (1885, s. 42): Palt., säätyl. tavall., talonpoj. joskus; PARVELA (1921 a, s. 7; 1921 b, s. 72): Oul. viljel. %-luku 43.1, oli 9 säätyl. ja 66 rahv. kod.; viljelty us. vuosikymm.; IBID. (1923, s. 16—18): Kuus. n. 60-vuot., säätyl. ja rahv. tavall.; PARVELA (1931, s. 84, 86, 89, 91): Pets. ollut 30—40 v., säätyl. h., rahv. joks. yl.

Fuchsia fulgens: 30—35 v.: Rants., Rov., Ylit., Kitt.; n. 15 v.: Kemi, Simo; n.'10 v.: Haapaj. Säätyl. s. t.: Rants., Kitt.; h.: Rov., In. Rahv. h.: Rants., Ylit., Kitt. S. 289, 302. — PARVELA (1931, s. 85, 89, 90): Pets. Höyh. majatal.

Fumaria officinalis: Oulussa apt. puutarh., lääkekasvi (JULIN 1792, s. 25). S. 126.

Funckia sp.: Oulussa Hietasaar. er. huvilapuutarh. S. 259, 267, 273.

Gagea minima: kuten ed. S. 267, 274.

Gaillardia pulchella: 1923 1 talon k-tarh. Kem. mlk. S. 262, 270.

Galanthus nivalis: Oulussa ja Kaj. n. 50 v. s. sisällä ja ulkona, myös In. S. 267, 269, 273, 298, 300. — NORDLING (1884 b, s. 316): In. Toiv. avom.

Galeopsis bifida: Pets. Kalastajasaar. lappal. kod. huonekasv. (RÄSÄNEN 1922, s. 52). S. 284.

Galliostre sp.: Oul. keuhkotautiparant. k-tarh. 1932.

Gardenia florida: 1 tal. Kärs. kirkonk. (Ruutikkala), t. Iisalmelta. Luultav. 1 säätyl. kod. Kemissä. S. 289, 295, 296, 302.

Gasteria obtusifolia(?): 1 säätyl. kod. Kaj. S. 302. — PARVELA (1931, s. 86, 88, 90): Pets. Höyh. majatal.

G. verrucosa: Oul. ja Kitt. 1 säätyl. kod. S. 289, 296, 298, 299.

Gasteria(?): Pets. Alal. rahv. h. (PARVELA 1931, s. 83, 86, 90).

Gentiana lutea(?): Kitt. kirkonk. 1 säätyl. k-tarh. n. 35 v. s. S. 262, 270. — K. O. ELFVING (1912, s. 520): metsänhoit. Silénin alpinumissa Kitt.

Geranium pratense: Oulussa huvilapuutarh. S. 267.

G. silvaticum: Ylit. ja Muon. rahv. ulkokoristekasvi. S. 262.

G. sp. (africanum?): 75—80 v.: Haapav., Ii, Kaj., Sotk., Pud.; n. 70 v.: Kal., Haapaj., Raahe, Muh., Ylit.; n. 60 v.: Ouluns., Hail., Hyr., Kuus., Rov.; n. 50 v.: Oul., Rants., Kärs., Kemij., Pello, Kitt., In.; n. 30 v.: Muon. Ennen nykyistä paljon yleisempi ja laajemm. levinnyt. Säätyl. satunn.: Rov., In. Rahv. h.: Kal., Oul., Sotk., Kemij., Rov., Ylit., Pello, Kitt. S. 289, 295, 297, 301, 306. — PARVELA (1921 a, s. 8; 1921 b, s. 72): Oul. 1 tal., t. W-Suomesta; IBID. (1923, s. 17): Kuus. n. 50 v. s., ei enää; PAULAHARJU (1925, s. 122): Raahessa 1860-luv. huonekasv.; PARVELA (1931, s. 86, 88): Pets. Salm. 1 tal.

Gesneria magnifica: n. 50 v. s.: Kemi; 40—45 v. s.: Kal., Kaj., Simo; n. 30 v. s.: Oulu. Näin Kem. mlk. pappil. S. 289, 296, 302.

Gilia tricolor: kaupunkil. ja huvil. k-tarh. S. 267, 269. — NORDLING (1884 b, s. 315): In. Toiv. avom.; PARVELA (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 72): Oul. säätyl. h.

Gladiolus gandavensis: n. 50 v.: In.; n. 45 v.: Kaj., Sotk; n. 35 v.: Kal., Oulu; n. 30 v.: Rants., Kuus., Kemi, Muon.; n. 20 v.: Oul., Ii, Pud., Ylit.; n. 15 v.: Ouluns., Rov.; n. 10 v.: Haapaj., Kärs., Hyr., Kemij., Kitt. Paitsi kaup. ulkokoristekasv. säätyl. ja rahv. h.: Kal. Huonekasvina säätyl. s. t.: Rants., Kuus., Kemij., Ylit., Kitt.; h.: Kal., Ouluns., Hyr., Rov., In. Rahv. h.: Rants., Kärs., Pud., Rov. (ei menesty ulkona), Ylit. S. 262, 270, 289, 300, 302. — NORDLING (1884 b, s. 316): In. Toiv. avom.; PARVELA (1923, s. 8): Kuus. säätyl. h.; IBID. (1931, s. 86, 88, 90): Pets. Pumm. s. t.

Gloxinia (*Sinningia*) *hybrida:* 55—60 v.: Oulu, Ii, Kaj., Sotk., Kemi; n. 50 v.: Kal., Haapaj., Raahe, Suom., Pud., Rov.; n. 40 v.: Kärs.; n. 30 v.: Rants., Ouluns., Muh., Kuus., Ylit., Pello, Kitt.; n. 20 v.: Oul., Hail., Muon.; n. 15 v.: Sär., Kemij.; n. 10 v.: In. Säätyl. yl.: Kal., Ii, Muh., Kärs., Pud., Kemij.; joks. yl.: Oul., Kitt., In.; s. t.: Rants., Sär., Sotk., Hyr., Kuus., Rov., Muon. Rahv. yl.: Ii (ollut yl. 15—17 v.; nyt Iin yleisin huonekasvi, viljel. n. 54 %); s. t.: Hail., Muh., Pud., Kemij., Rov., Kitt.; h. Kal., Oul., Rants., Ouluns.,

Sär., Sotk., Hyr., Kuus., Ylit. S. 287, 289, 292, 298, 301. — PARVELA (1921 a, s. 8; 1921 b, s. 72): Oul. 4 säätyl. ja 3 rahv. kod.; IBID. (1923, s. 17—18): Kuus. n. 20 v. s., säätyl. ja rahv. h.; IBID. (1931, s. 86, 89, 90): Pets. Salm. ja Alal. h.

Gnaphalium sp.: kaupunkil. k-tarh. S. 267.

Godetia hybrida: n. 65 v.: Simo; n. 60 v.: Oulu, In.; n. 50 v.: Kal.; n. 40 v.: Rants., Kuus., Kitt.; n. 30 v.: Ouluns., Sär., Sotk., Ylit., Muon.; n. 20 v.: Haapaj., Kärs., Kaj., Hyr. Säätyl. s. t.: Kal., Kärs., Sär., Hyr., In.; h.: Sotk., Rov., Ylit., Muon., Kitt. Rahv. h.: Kal., Rants., Muh., Kärs., Sotk., Ylit., Kitt., In. S. 261—262, 269. — NORDLING (1884 b, s. 315): In. Toiv. avom.; PARVELA (1923, s. 14): Kuus. n. 30 v. s. (satunn.); IBID. (1931, s. 74, 78): Pets. Höyh. majatal.

Gomphrena globosa: Kaj. säätyl. n. 40 v. s. S. 267, 270.

Grevillea robusta: Kaj. säätyl. n. 35 v. s. S. 300, 302.

Gypsophila elegans: n. 60 v.: Raahe, Kemi; n. 50 v.: Oulu, Ii, Kaj., Pud., Kuus., Simo; n. 40 v.: Kal., Rants., Kitt.; n. 30 v.: Sär., Sotk., Kemij., Rov., Ylit., Muon.; n. 25 v.: Hyr.; n. 20 v.: Kärs. Säätyl. s. t.: Kärs., Sotk.; h.: Haapaj., Oul., Muh., Hyr., Rov., Ylit., Kitt. Rahv. h.: Rants., Ii, Sär., Sotk., Kemij., Rov., Kitt., In. S. 261 –262, 272. — E. A. (1894): Pud.; FR. ELFVING (1897, s. 43): vilj. Pud.; PARVELA (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 72): Oul. rahv. satunn.; IBID. (1923, s. 14): Kuus. n. 50 v. s.; IBID. (1931, s. 74, 78): Pets. yleensä h.

G. paniculata: Muon. metsänhoit. Montellin k-tarh. villytyn. S. 262, 270, 273. — LEIVISKÄ (1894, s. 3): vilj. Oulussa puutarh.

Hablitzia thamnoides: Oulun l. säätyl. satunn., menestyy huonosti. S. 152, 153.

Haemanthus albiflos: n. 20 v.: Kal., Simo, Ylit.; n. 15 v.: Oul., (t. etelästä päin), Muh. Paitsi h. kaup. (Oulu, Raahe, Kemi) oli se säätyl. s. t.: Kal.; h.: Sär. Rahv. h.: Kal., Oul., Muon. S. 289, 302. — PARVELA (1921, a s. 8; 1921 b, s. 78): Oul. 1 tal. (= leijonankieli).

Haworthia retusa(?): Kaj. 1 säätyl. kod. S. 300, 302.

Hedera helix: n. 80 v.: Haapav., Ii, Kaj., Sotk., Kemi; n. 75 v.: Kal., Pud.; n. 70 v.: Haapaj., Raahe, Oulu, Muh., Simo, Alat.; n. 60 v.: Sär., Hyr., Suom., Ylit., In.; n. 50 v.: Rants., Ouluns., Hail., Kärs.,

Kemij., Kitt.; n. 35 v.: Muon. 30—40 v. s. oli se nykyistä paljon yleisempi. Säätyl. yl.: Kal.: s. t.: Muh., Kärs., Sotk., Kuus., In.; h.: Muon. Rahv. s. t.: Muh., Kärs., Pud.; h.: Kal., Oul., Rants. (ennen sen piti olla joka tal.), Ouluns., Hail., Ii, Sär., Sotk., Kuus., Rov., Ylit., Pello, Kitt., In. S. 289, 295, 301, 304. — PARVELA (1921 a, s. 7; 1921 b, s. 72): Oul. n. 10 % viljeli; viljelty us. vuosikymm., talonpoik. kod. h.; IBID. (1923, s. 16, 18): Kuus. n. 60-vuot., säätyl. ja rahv. h.; HÄYRÉN (1925, s. 190): Pets. Pumm. huonekasvi; PAULAHARJU (1925, s. 159): Raahessa säätyl. 1860-luv.; PARVELA (1931, s. 86, 88, 89, 91): Pets. s. t.: Pumm., Vait.; h.: Maatt., Kerv.

Helenium sp.: Oul. Varilan ja Kaskelan puutarh. viljelty.

Helianthus annuus: n. 140 v.: Oulu; n. 70 v.: Haapav., Muh., Ii; n. 60 v.: Raahe, Rants., Ouluns., Hyr., Simo, In.; n. 50 v.: Kal., Haapaj., Oul., Kärs., Sotk., Kemij., Kitt.; n. 40 v.: Sal., Kest., Sär., Pud., Ylit., Sod.; n. 30 v.: Hail., Rov., Pello, Muon. Säätyl. s. t.: Rants., Sär., Pud.; h.: Kal., Oul., Sotk., Kuus., Kitt., In. Rahv. h.: Oul., Rants., Ouluns., Hail., Ii., Muh., Kärs., Sär., Sotk., Kuus., Rov., Ylit., Kitt. (sisälläkin), Muon.; satunn.: Hyr., Kemij. S. 126, 261—262, 268, 272, 275, 291. — JULIN (1792, s. 26): Oulussa apt. puutarh., 1789 siem. kyps.; NORDLING (1884 b, s. 315): In. Toiv. avom.; E. A. (1894): Pulkk. joissak. paik., Kest. joskus, Sal., Raahe, Rov., Pud., Sod.; FR. ELFVING (1897, s. 43): kasvatet. Kal.—Siik. seud., Kest., Pud., Sod.; ROSBERG (1911, s. 139): vilj. joskus Lapissa; PARVELA (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 72): Oul. 1 säätyl. ja 12 rahv. k-tarh.; IBID. (1923, s. 13 -15): Kuus. n. 60 v. s., säätyl. ja rahv. h.; IBID. (1931, s. 74, 78): Pets. yleensä h.

H. cucumerifolius: } In. Thul. (ROSBERG 1911, s. 138). S. 268,
H. lenticularis: } 270.

H. tuberosus: 25—32 v. s.: Lim., Kem. mlk.; n. 16 v. s.: Rov. Säätyl. h.: Rov. S. 136, 148, 152, 157. — ROOS (1824, muist.): Kal. säätyl.; E. A. (1894), FR. ELFVING (1897, s. 105): Haapav. ei menest. hyvin; In. kyllin syvällä talvehti hyvin, sadosta ei tietoa; ROSBERG (1911, s. 138): In. Toiv. talvehtinut; HJ. HJELT (1926, 70): ennen perunan tuloa us. vilj. Ouluun asti; FR. ELFVING (1927, s. 154): Oulun tienoilla vilj. avom.

Helichrysum monstrosum: n. 50—60 v.: Raahe, Kaj., In.; 40 v.: Kal.; 20—25 v.: Haapaj., Kitt. S. 262, 269, 272. — NORDLING (1884 b, s. 315): In. Toiv. avom.

Heliotropium peruvianum: 60—70 v. s.: Haapav., Raahe, Oulu., Muh., Kaj., Pud., Kuus., Simo, Kemi; n. 50 v. s.: Kal., Haapaj., Ii (säätyl. ja isoissa tal.), Hyr., Kemij., Rov., Kitt.; n. 40 v. s.: Rants., Hail., Ylit.; n. 30 v. s.: Oul.; n. 20 v. s.: Muon. Paitsi Oulussa ja Raahessa oli säätyl. h.: Rants., Pud., Muon. Rahv. h.: Pud., Muon. Ennen etenk. säätyl. yleisempi kuin nyt. S. 289, 295, 301. — PARVELA (1921 a, s. 8; 1921 b, s. 72): Oul. säätyl. hyvin h.; IBID (1923, s. 17): Kuus. 50 v. s., nyt satunn.

Helleborus niger: n. 25 v. s. Kuus. (myös sisällä). S. 267, 270— PARVELA (1923, s. 14): Kuus. 10—15 v. s. (joskus ruukkukasv.).

Hemerocallis flava: 65—70 v. s.: Sotk. (pappila), Kemi; n. 25 v. s.: Kal., Rants. Säätyl. h.: Kal., Oul., Raahe, Rants., Sotk. S. 262, 269, 274.

Heracleum giganteum (= *villosum*)*:* n. 55 v.: Raahe; n. 30 v.: Oulu, Rov.; n. 25 v.: Kaj., Ylit.; n. 20 v.: Kemi; n. 15 v.: Kuus.; n. 8 v.: Kärs. Säätyl. h.: Pud., Rov. Rahv. h.: Rants., Kärs., Ylit. Myös Oulussa Ainolan puist. ja Raahessa er. perämiehen kod. S. 262, 270, 273. — PAULAHARJU (1925, s. 122): Raahessa porvar. ja työl. puutarh. 1860-luv.

H. sibiricum: Lapissa tulokaskasvi, siirr. kukkapenkkiin. S. 268. — LINKOLA (1929, s. 200, 209): En. Iitossa 1 yks. k-kasv.

Hesperis matronalis: 60—65 v.: Raahe, Kaj., Simo, Kemi; n. 30 v.: Oul., Muh., Rov.; n. 20 v.: Ouluns.; n. 15 v.: Kärs., Muon. Säätyl. h.: Haapaj., Kal., Oul., In. Rahv. h.: Kal., Ouluns., Hail., Kärs., Kitt. S. 262, 269, 273. — E. A. (1894): Kemi —Terv. säätyl.; LEIVISKÄ (1894, s. 2): Oulun hautuum.; PARVELA (1921 b, s. 72): Oul. hautuum.; IBID. (1931, s. 74, 78—79): Pets. Höyh. majatal.

Heuchera sanguinea: Oul. apt. puutarh. n. 3 v., Kaj. Seppälässä. S. 298, 302.

Hibiscus rosa sinensis: 60—65 v.: Kal., Oul., Simo, Kemi; n. 50 v.: Kaj.; 40—45 v.: Kärs., Sotk., Pud., Kitt.; n. 30 v.: Rants., Oulu, Muh., Ii, Rov.; n. 20 v.: Hyr.; n. 10 v.: Sär., Kemij., In. Säätyl. joks. yl.: Ii, Muh.; s. t.: Rants., Pud.; h.: Kal., Oul., Ouluns., Sotk., Rov. Rahv. s. t.: Muh., Kärs.; h.: Kal., Oul., Rants., Ii., Sär., Sotk., Pud. (t. Oulusta), Rov., In. Kertoman muk. pitäisi sen esiintyä h. Kemi- ja Torniojokilaaks. S-os. S. 287, 289, 301. — PARVELA (1921 a, s. 7; 1921 b, s. 72): Oul. 1 säätyl., 9 rahv. kod.

Hippophaë rhamnoides: koristepens. Simossa. S. 219. — E. A. (1894), Fr. Elfving (1897, s. 95): Simossa kukkinut.

Hordeum jubatum: Oulun ja Kaj. k-tarh. h. S. 267.

H. vulgare: suurimm. os. Oulun l. kasvuala suurempi kuin muiden viljalajien. S. 100—102, *108—109*, 120, *122—123*, 284. — Hellander (1772, s. 98): Utsj. Tenon varr. saatu ohrasta 2 naulan kylvöstä 1 tynnyri, kirkonk. tuli eräänä vuonna s.; Appelgren (1775, s. 4): Palt. s. 6—12 j.; E. Castrén (1776, s. 87): vilj. Pud.; Åbo Tidningar (1791, n:o 2): Utsj. 2 uudisvilj. vilj., joskus saavat vähän halkeilleita jyviä, mikä ei riitä heidän elatuksekseen; Julin (1792, s. 18): Oulun seud. s. 4—5 j.; Fellman (1826, s. 50): Utsj. kypsyi ohra 1820 jotenkuten, 1821 huonosti, 1822 parhaiten; kylv. 14—18/5, korjatt. 12/8; hyvinä vuos. In. s. 10 j.; Andelin (1858, s. 221): In. Kyrön kyl. useimm. talot kylv. 15 kappaa, toiset vähemm. Muutkin In. ovat alkaneet kylvää 0.5—1 kappaa, menestyy harv. Utsj. ei vilj; Rein (1867, s. 149—150): vilj. En. ja In. asti; Kitt. saatu 12 tynnyrin kylvöstä 50—70 tynn.; Oulun Viikkosanomat (1879, n:o 17): Oulun pitäj. kylvett. 1, 149 tynn.; Mustonen (1885, s. 95, 98, 101—108, 110—111): tietoja Kaj. kihlak. ohranvilj.; K. E. F. Ignatius (1890, s. 346): vilj. vanh. ajoista asti In. Kyrön kyl. ja En. S-osassa. Koetettu vilj. In. Toiv.; Lindén (1891, s. 13): Kuolan niem. Nuortijärven rann. vilj.; Rosberg (1891, s. 43): NE-Sod. Sompionkyl. saatiin 9 tynn. kylvöstä 60—70 tynn.; E. A. (1894): yl. melkein kaikkialla Oulun l. suuressa määrässä, s. 5—6 j., harvoin 7—8 j., vielä harvemmin 10 j., esim. Sod. 1894. Menestyy hyvin paitsi N-osassa; Hj. Hjelt (1895, s. 460): Mobergin muk. vilj. 1843 Utsj. asti, vaikka viljelyskok. epäonnist.; Keckman (1896, s. 12): Simossa s. 5—6 j., joka 3. v. saadaan itävää viljaa; Fr. Elfving (1897, s. 20, 21, 52—55): Lapin viljasadosta yli 3/4 ohraa, jota vilj. En. S- ja keskios. (ei Karesuannon N-puol.), In. Tshuolisjärven N-päässä ja er. paik. Inarinjärven rann. Kitt. kirkonk. on 10 vuodessa 7 katov. ja 3 vuonna s. enint. 4 j.; Grotenfelt (1897, s. 88): N-Suomessa tavall.; Fellman (1906 III, s. 414): Sod. kaikki vilj., tuleentuu 88 päivässä; Kuus. vuotuin. s. keskim. 2,820 tynn.; (s. 492): Kuol. paremmat talot kylv. 5—6 tynn., muissa huomattav. vähemmän, usein ei saada s. ensink.; Rosberg (1911, s. 136—137): vilj. vähän N-Lapissa, nyt vähenemään päin, sillä heinänvilj. voittaa alaa; R. Calamnius (1912, s. 65): Suom. kylv. 1903 ohraa

2,082 hl, s. 0.30 hl 1 asuk. kohden.; GRANÖ (1918, s. 50): Patsjoen varrella suomal. vilj. jo lähes puoli vuosisataa; PARVELA (1921, s. 72): Oul. vilj. etup. 4-tahkoista ohraa, n. s. Lapinsiemenlaatua, levinnyt yli pitäjän; s. on n. 3 kertaa niin suuri kuin kauran ja 2 kertaa rukiin; PAULAHARJU (1921, s. 19): vilj. Luttojoen varr. Kuolan niemim.; IBID. (1922, s. 141, 151—152): kerrot. viljelyksestä Kainuussa; GROTENFELT (1922, s. 68—97): viljelyshist., -tapoja y. m. Suomessa; PAULAHARJU (1923, s. 184): kerrot. ohranvilj. Lapissa; LUOMA (1926): ohranviljelyskok. Pets. Salm.; FR. ELFVING (1927, s. 21—22): Oulun seud. ohrasato 1/2 ja Lapissa 3/4 tai enemmän koko viljasadosta. Järvenpään virkatal. Tshuolisjärven rannalla (69° 28') on vilj. puutarhatilkussa ohraa hyvin tuloksin. Lapin- ja Vegaohra sovelt. N-Suomessa viljeltäviksi; PARVELA (1927, s. 3): In. kylvi 1923 n. 1/2 taloll. ja 1/4 torppar. ohraa; vilj. harv. tal. Patsjoen varr. Höyh. asti; LIAKKA (1928, s. 11): 1830-luv. oli ohra pääviljana Oulun l. S- ja N-os.; sitä kylv. yleensä 2 kertaa niin paljon kuin ruista, Hail. 3 kertaa; PARVELA (1928, s. 161): 1886 kylv. In. Toiv. 2 tynn. ohraa, s. 5 tynn. 10 kappaa erinom. hyvää viljaa (Laurinin muist. muk.); IBID. (1931, s. 49—52): Pets. menest. edullis. vuos. Höyh.; LAURIN (muist.): 30—40 v. s. vilj. En. se päättyi suuremm. määrin 1871 koska ei saatu omasta viljasta siem.; AHOLA (kirj. ilm.): Utsj. menestyy vain laaksoissa. — Huonekasvina: Pets. Kalastajasaar. lappal. kod. (RÄSÄNEN 1922, s. 52).

Lapinohra (*H. v. hexastichum*): tällä nimellä kutsut. 4-tahkoistakin ohraa, joka menestyy hyvin In., kun se vaan on tuotu Lapista (vrt. FR. ELFVING 1897, s. 55). — NORDLING (1884 a, s. 305): siemen ostettu In. Kyröstä; s. 40 –70 j.; IBID. (1884 b, s. 313, 316): 1883 kylvettiin In. Toiv. 6 tynn., s. 20 tynn. hyvää viljaa; tuleentunut 10 vuotena; E. A. (1894): Lapinohran nimellä vilj. eri puolilla lääniä ohraa, joukossa 4-tahkoisiakin laatuja. Utsj. käytet. ainoast. rehuksi. Tshuolisjärven N-rannalla valtion virkatal. viljelty säännöll. vähän 4—5 vuotena; FR. ELFVING (1897, s. 54–55): Lapissa ja N-Pohjanm. hyvin h.; GROTENFELT (1897, s. 87): vilj. vain N-Suomessa, s. pieni.

Lapinjättiläisohra (2-tahk. Odessan ohra × Phoenix-ohra): In. Toiv. kokeiltu, menestyi hyvin (NORDLING 1884 b, s. 314).

6-t a h k. k a n a d a l. o h r a: s. t. Kaj. kihlak. (E. A. 1894); WEGELIUS (1904, s. 264): Oulun l. Talousseuran toimesta kokeiltu Pud. Kanadan ohralla, 1875 sitä kylv. 12 kappaa, s. 1 tynn. 26 kappaa; tuleentui samassa aj. kuin paikkak. siemen.

6-t a h k. O d e s s a n o h r a: NORDLING (1884 a, s. 304; 1884 b, s. 313): kokeiltu In. Toiv., 1883 kylvetty 0.5 kappaa, s. 6 kappaa.

2-t a h k. O d e s s a n o h r a: kokeiltu In. Toiv. (NORDLING 1884 a, s. 304; 1884 b, s. 314.)

P h o e n i x-o h r a: kokeiltu In. Toiv. 1883, mutta tuhohyönt. söivät sen suuremm. osaksi, s. ei paljoa suurempi kuin kylvö (NORDLING 1884 a, s. 305; 1884 b, s. 314).

T u r k e s t a a n i n o h r a: NORDLING (1884 a, s. 304; 1884 b, s. 313): kokeiltu In. Toiv., 1883 kylv. 0.25 kappaa, s. 6 kappaa.

H i m a l a j a-o h r a: 1832 Oulun l. Talousseura kylvi sitä, mutta alituinen halla turmeli kasvun (WEGELIUS 1904, s. 136).

2-t a h k. o h r a (*H. v. distichum*): Oulun l. viljeltäneen vain harvoin. Sen tuonnista Ut. kerrot.: 1880 oli niin myöh. kevät, että ohraa kylvettiin molemmin puolin juhannusta. Avoveden tultua kesäk. alussa toivat laivat ulkomailta »2-ratista» ohraa. Vaikka jyvät olivat sangen suuria, mutta kun niitä oli tähkässä vähän, ei se päässyt kansan suosioon (AAPPO JURVELIN). — E. A. (1894): pidet. viljelemisen arvoisena harv. Oulun l. pitäj.; usein menestyy huonosti; FR. ELFVING (1897, s. 54): Simossa ja Pud. kokeiltu S-Suomesta tuodulla siem., mutta epäonnist.

H. v. d. nudum: menestyy vilj. Kemp., Pulkk., Ylik. (FR. ELFVING 1897, s. 54); GROTENFELT (1897, s. 88): 20 viime v. aikana vilj. N-Suom.

2-t a h k. O d e s s a n o h r a: NORDLING (1884 b, s. 314): kylvetty 1883 In. Toiv.

H. v. d. var. zeocritum: viljelty Kemij., mutta ei miellyttänyt viljelij. (FR. ELFVING 1897, s. 54).

Horminium sp.: Kaj. er. säätyl. k-tarh. S. 267, 270.

Hoya carnosa: n. 70 v.: Rants., Oulu, Simo, Kemi; n. 50 v.: Haapaj., Raahe, Rov., In.; 40—45 v.: Kitt.; n. 30 v.: Kal., Oul. Säätyl. s. t.: Kitt.; h.: Rov. Rahv. h.: Kal., Rov., Kitt., In. Näin Oulussa ja Kemissä. Ennen nykyistä yleisempi. S. 289, 295, 301, 306.

Humulus japonicus: Muon. metsänhoit. J. Montell koettanut kasvattaa.

H. lupulus: ylimuist. viljelyskasvi l. S- ja keskios. 80—90 v.: Rov., Pello; n. 70 v.: Pud., Kuus., Suom.; n. 50 v.: Hyr., Kitt.; n. 35 v.: Kemij.; n. 20 v.: In. Säätyl. yl.: Kärs.; joks. yl.: Rants., Muh., Sotk., Pud. (50—60 v. s. tuotiin Hetekylästä kirkonk. säkittäin humalaa myytäv. Silloin saatiin Pud. sitä omaksi tarp.), Ylit.; s. t. Kal., Oul., Ii, Sär.; h.: Hyr., Rov. Rahv. s. t.: Rants., Muh., Pud., Ylit.; h.: Kal., Oul., Ouluns., Ii, Kärs., Sär., Sotk., Hyr., Rov., Turt. Kertoman muk. sitä viljeltäisiin Kemij. Kuus. ja Kitt. se on hävinnyt. Koristekasvi, mutta vilj. myös humalan saantia varten. S. 22, 34, 130, *132 -135*, *138*, *141*, 260—261. — E. Castrén (1754, s. 49): Palt. humalatarhat h.; Salmenius (1754, s. 32): Kal. oli humalatarh.; E. Castrén (1776, s. 88): Pud. joissak. tal. humalistoja, joista toisinaan saadaan s.; Julin (1792, s. 27): Oulun seud. joillak. humalist.; Joh. Frosterus (1791, n:o 14): Sotk. humalistot laiminlyöty; Tuneld (1794, s. 377): Kaj. l. hyvin vähän humalatarh.; Deutsch (1819, s. 277): Torn. piirilääkärin piirissä h.; Ajmelaeus (1824, s. 26): Palt. harvat kasvattavat; Jacob Frosterus (1824, s. 39): useimm. tal. Iissä laiminlyöty; Montin (1824, s. 21): Pud. monilla humalistoja, mutta harv. riittää humalaa myytäväksi; Rein (1847, s. 302): Oulun l:ssä humalistot h.; ibid. (1867, s. 151): samoin; Gebhard (1885, s. 53): Kaj. 1700-luvun lopulla 7 paikassa humalist.; Mustonen (1885, s. 41, 100—101): Palt. uudenaik. tal. (Sutela, Toivoniemi) humalamajoja, vanh. tal. sakeat humalistot talon luona; vilj. jo 1690-luv., viljelys ei edisty; K. E. F. Ignatius (1890, s. 348): vilj. Kemij.; E. A. (1894): vilj. Rov. asti, useissa pitäj. h.; Leiviskä (1894, s. 14): Oulussa vilj.; Keckman (1896, s. 39): harvat rannik. vilj.; Fr. Elfving (1897, s. 24, 32—33, 65—66): 64° pohj. lev. N-puolella vilj. vähän, mutta vielä Pud. on s. ollut hyvä. Ouluns. myydään vuositt. satain markkain edestä humalaa; Grotenfelt (1897, s. 216): vilj. Torn. asti; Hj. Hjelt (1902, s. 189): 1884 viihtyi eritt. hyvin Torn., jossa hedelmöi, samoin Kaj. seudulla; Fellman (1906 I, s. 273), Andersson (1912, s. 190): Kemij. harv. tal. humalist.; Fellman (1906 III, s. 451): Kuus. vilj. jonkun verran; Paulaharju (1915, s. 70): Hail. aina kasvat. omaksi tarpeeksi. Monissa tal. vieläkin komeat humalistot seinustalla, käytettiin sahtiin ja jouluolueen; Kyyhkynen (1919, s. 86): Suom. paikoin vilj., hedelmöimistä ei tarkattu; Virkkunen (Snellman) (1919, s. 137—138): Oulussa vilj. ainakin jo 1600-luv.; Parvela (1921 b, s. 72): Oul. vilj. vähässä määrin us. tal.; k-kasv. säätyl.; ibid.

(1923, s. 14, 26): n. 70 v. s. Kuus. viljelty 1 tal., n. 60 v. s. k-kasv. 1 säätyl.; KARJALAINEN (1926, s. 39): 1700-luvun jälkipuol. Oulun l. riitti humalaa myytäv.; PARVELA (1931, s. 75, 79): Pets. istutettu Höyh. majatal.

Hyacinthus orientalis: n. 70 v.: Simo (t. Tukholmasta), Kemi; n. 55 v.: Kal., Raahe; 45—50 v.: Oulu, Ii, Kaj.; n. 30 v.: Kuus., Ylit., Muon.; n. 25 v.: Oul. Kaup. yl., maaseud. etenk. rahv. keskuud. satunn. Useimmiten sisä-, joskus ulkokoristekasvi. Säätyl. sisällä h.: Oul., Ii. Rahv. h.: Ouluns., Kitt. Ulkokasv. säätyl. h.: Ii, Sotk. S. 262, 269, 273, 289, 297. — NORDLING (1884 b, s. 316): In. Toiv. avom.; PARVELA (1921 a, s. 8; 1921 b, s. 72): Oul. säätyl. ja kauppiaskoteihin tuodaan kaup. merkkipäiväksi silloin tällöin, ulkokasv. h.; IBID. (1923, s. 17): Kuus. säätyl. satunn.

Hydrangea hortensis: 40—50 v. s. oli laji laajalle levinnyt, mutta jäi sitten pois käytännöstä, kunnes kahden viimeisen vuosikymm. kuluessa on tullut uudelleen suosioon. Entisaik. sitä Oulussa ostettiin laivoista, jotka toivat niitä Ruotsista. N. 80 v.: Oulu, Kaj.,; n. 70 v.: Kal., Haapaj., Muh., Ii, Pud., Kemi; n. 60 v.: Haapav., Oul., Raahe, Ouluns., Sotk., Hyr., Rov.; n. 50 v.: Kärs., Kemij., Simo, Ylit.; n. 40 v.: Rants., Kuus., Kitt.; n. 30 v.: Muon.; n. 20 v.: Hail., Sär. Säätyl. yl.: Kal., Rants., Muh., Ii, Sotk., Hyr., Pud.; joks. yl.: Oul., Rov., Ylit., Kitt.; s. t.: Kärs., Sär., Kuus., Kemij., Muon., In. Rahv. s. t.: Kal., Hail., Ii, Kärs., Rov., Ylit., Muon., Kitt.; h.: Oul., Rants., Ouluns., Muh., Sär., Sotk., Hyr., Pud., Kuus. S. 277, 286—289, 292, 294 (kartta), 298, 301, 304, 306. — ROOS (1824, muist.): säätyl. Kal.; PARVELA (1921 a, s. 7; 1921 b, s. 73): Oul. 4 säätyl. ja 11 rahv. kod.; IBID. (1923, s. 17—18): Kuus. n. 30 v. s. (hävisi myöh., mutta alettu taas kasvattaa), säätyl. h., rahv. tavall.; IBID. (1931, s. 83, 86, 88, 90, 91): Pets. säätyl. s. t.; rahv. s. t.: Pumm.; h.: Kerv.; talvehtii kellarissa.

H. paniculata hortensea: Oul. Varilan k-tarh. talveht. 2 v. havuilla peitettynä.

Hyssopus officinalis: 75—80 v. s. maustekasvina: Pud.; 40—50 v. s.: Oulu ja sen lähiympäristö (J. Lahdenperä), mutta ei enää viime vuosikymmeninä paitsi Ylit. S. 126, 127, 151, 152, *157.* — JULIN (1792, s. 23): 1787 t. Ouluun apt. puutarh., kasvaa hyvin, talvehtii peittämättä; ROOS (1833, muist.): Kal. säätyl.; E. A. (1894): Raahe c^1 o^1, Oulu b^1, Kuhm. joskus, Pud. c^1 k, kuoli ensi kesänä; FR. ELFVING

(1897, s. 100): viljelty rannikolla Oulun S-puol., Pud. talveht. 3 talvea; SMIRNOFF (1909, s. 127): Ylit. vilj. hyv. menest.; O. LUNDÉN (1921, s. 678): vilj. Oulussa y. m. Pohjanmaalla.

Iberis amara: 60—65 v. s.: Raahe, Kaj.; n. 55 v. s.: In.; n. 40 v. s.: Kal., Pud.; n. 20 v. s.: Haapaj., Muon.; n. 15 v. s.: Rants. Säätyl. h.: Kal., Haapaj., Pud. Rahv. h.: Kal., Rants. S. 262, 269. — NORDLING (1884 b, s. 315): In. Toiv. avom. *Iberis;* E. A. (1894): Raahe c^1 o^2, Oulun seutu b^1, Pud. c^1 k, hävisi ensi kesänä; FR. ELFVING (1897, s. 43): Pud., *Iberis* puutarh.; PARVELA (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 73): Oul. säätyl. puutarh. satunn.

I. hybrida nana carnea: In. säätyl. S. 268, 270. — ROSBERG (1911, s. 139): In. Thul.

Ilex aquifolium: 1 säätyl. kod. Kaj. huonekasv. S. 300, 302.

Impatiens balsamina: n. 140 v.: Oulu; 70—75 v.: Kal., Haapaj., Haapav., Oul., Raahe, Rants., Hail., Ouluns., Ii, Kaj., Sotk., Pud., Kuus., Rov., Simo, Kemi, Alat.; 60—67 v.: Muh., Kärs., Sär., Hyr., Suom., Kemij., Ylit., Kitt.; 50—55 v.: Pello, Muon., In. Viimeisten vuosikymm. aikana ovat palsamit yleistyneet, etenk. säätyl. piireissä. Säätyl. yl.: Sotk.; joks. yl.: Muh., Muon.; s.t.: Kal., Oul. (tämä ja seur. laji eivät ole eroitettu eriks.), Rants., Ii, Sär., Pud., In.; h.: Kuus., Rov., Ylit. Rahv. yl.: Oul., Muh.; joks. yl.: Rants., Kärs., Sär., Sotk., Pud., In.; s. t.: Ouluns., Hail., Ii, Hyr., Kuus., Kemij., Rov., Ylit., Muon.; h.: Kal., Kitt. S. 268, 272, 278, 287—289, 292, 298, 301, 306. — JULIN (1792, s. 26): Oulussa apt. puutarh.; NORDLING (1884 b, s. 315): In. Toiv. avom. joku *Impatiens;* MUSTONEN (1885, s. 42): Palt. rahv.; ROSBERG (1911, s. 138): In. Thul.; KYYHKYNEN (1919, s. 109): Suom. rahv. tavall. huonekasvi; PARVELA (1921 a, s. 7; 1921 b, s. 73): Oul. viljel. %-luku n. 54, vilj. us. vuosikymm.; RÄSÄNEN (1922, s. 52): Pets. Kalastajasaar. lappal. kod.; PARVELA (1923, s. 16, 18): Kuus. 70 v. s.; säätyl. h., rahv. tavall.; IBID. (1931, s. 75, 83, 84, 86, 89): Pets. säätyl. ja rahv. joks. yl.; ollut n. 50 v.

I. Holstii: 25—30 v.: Kal., Ouluns., Kärs., Pud., Kitt., Muon.; n. 20 v.: Haapaj., Oul., Raahe, Rants., Hail., Ii, Kaj., Sotk., Hyr., Kemij., Rov., Kemi, Ylit.; n. 15 v.: Sär., Pello. Säätyl. yl.: Rants.; joks. yl.: Kärs., Sär., Sotk., Hyr., Ylit., Muon.; s. t.: Muh., Pud., Rov., Kemij.; h.: Ii, Kuus. Rahv. joks. yl.: Rants., Ouluns., Hail., Muh., Kärs., Sär., Sotk., Hyr., Ylit.; s. t.: Ii, Pud., Rov., Kemij.,

Muon.; h.: Kal., Kuus., Kitt. S. 287—289, 302. — PARVELA (1923, s. 18): Kuus. rahv. tavall.; IBID. (1931, s. 86, 89, 90): Pets. h.; Salm., ollut n. 8 v.

I. Sultanii: Muon. säätyl. yl., ollut lähes 20 v., tilattu Ruotsista. S. 288, 282, 302.

Incarvillea Delevayi: Oul. Varilan k-tarh. kesti 2 talvea, sitten juurakko mätäni.

Inula helenium: Oul. pappil. k-tarh. kylv. 1931, kukki 1932. K-kasvi.

Ipomoea purpurea: 75 –80 v.: Kal., Oul., Raahe, Hail., Oulu, Ii, Kaj., Sotk., Pud., Simo, Kemi, Kitt.; n. 70 v.: Haapaj., Ouluns., Muh., Kärs., Rov., Alat., Ylit.; n. 60 v.: Sär., Suom., Kemij.; n. 50 v.: Pello, Muon., In. Säätyl. s. t.: Hail.; h.: Sotk. Rahv. h.: Kal., Rants., Ouluns., Muh., Ii, Sotk., Pud., Kuus., Kemij., Rov., Ylit., Kitt., In. Kertoman muk. kasvatet. Muon. syrjäkyl., vaikka en nähnyt. S. 278, 289, 297, 301, 306. — MUSTONEN (1885, s. 42): Palt. rahv.; PARVELA (1923, s. 16, 18): Kuus. 70 v. s. elämänlanka rahv. h.; IBID. (1931, s. 86, 88, 89): Pets. rahv. h.: Töll., Kaakk., ollut 40—45 v.

Iris germanica: n. 80 v.: Haapav., Oulu, Ii, Kaj.; n. 70 v.: Kemi; n. 60 v.: Raahe, Hyr., Rov.; n. 50 v.: Kal., Haapaj.; Rants., Kärs.; n. 40 v.: Ouluns.; n. 30 v.: Oul., Kemij., Pello; 20 -25 v.: Pud., Ylit. Levinnyt useimpiin Pellon—Rov.—Pud. S-puol. oleviin pitäj. Säätyl. joks. yl.: Kal., Kärs., Sär.; s. t.: Ii, Pud.; h.: Oul., Sotk., Rov. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Ii, Kärs., Sotk., Pud., Rov., Ylit., Pello. S. 262, 269, 273. — E. A. (1894): Sod. säätyl.; PARVELA (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 73): Oul. säätyl. h.; PAULAHARJU (1925, s. 122): Raahessa n. 60 v. s. rahv. k-tarh.; PARVELA (1931, s. 79): Pets. ei ole talveht.

I. interregna: Oul. Varilan k-tarh. ollut 2 v., talvehtii hyvin, ei vielä kukkinut.

I. pallida(?): Pud. 1 säätyl. k-tarh.

I. pseudacorus: n. 75 v. s.: Oulu; n. 50 v. s.: Haapav.; n. 38 v. s.: Kemi; 10—18 v. s.: Haapaj., Oul., Rov. Säätyl. s. t.: Kal.; h.: Haapaj., Rov. Rahv. h.: Kal., Haapaj., Oul., Kärs. S. 262. — MUSTONEN (1885, s. 41): Palt. ylennetty puutarhakasv. joukkoon, kukkii sateis. vuos. tai runs. kasteltaessa; PARVELA (1921 b, s. 39): Likalan tal. rannassa istut., viihtyy hyvin.

I. sibirica(?): n. 60 v. s.: Kemi; n. 30 v. s.: Rants.; n. 20 v. s.: Sotk.; n. 12 v. s.: Kärs.; n. 3 v.: Oul. Säätyl. s. t.: Sotk., Kitt.; h.: Haapaj., Oul., Kemij. Rahv. h.: Rants., Kärs., Kemij., Kitt. S. 262. — Todennäk. vilj. muitakin *Iris*-laj.

Jasminum officinale: n. 60 v. s.: Raahe, Oulu, Kaj.; n. 35 v. s.: Kemi. 30—40 v. s. se oli suosittu ruukkukasvi. Sen näin vain 1 säätyl kod. Kaj. S. 126, 298, 301, 306. — Julin (1792, s. 17): Oulussa apt. puutarh. 1790; Parvela (1931, s. 81, 86, 88, 90): Pets. h.: luostar., Näs., Parkk.

Juniperus communis: Rov. 1 säätyl. puistikossa. Rahv. h.: Rants., Ouluns. S. 216.

J. sabina: viljelty Oulussa. S. *228*, 241.

Justitia carnea: 1 säätyl. kod. Kaj. S. 300, 301.

Kentia (*Howea*) *Belmoreana:* 35 –40 v. s.: Kal., Haapaj., Raahe, Kemi; 10—15 v. s.: Oul., Ii. Paitsi kaup. näin sen 1 säätyl. Haapaj. ja 1 rahv. kod. Kal. ja Kuus. S. 289, 302.; Parvela (1923, s. 18): Kuus. 1 rahv. kod. viuhkapalmu, luultav. tämä.

Kleinia repens: Oulun kasvihuoneessa. S. 308.

Knautia arvensis: 1 säätyl. k-tarh. Sotk. S. 262.

Kochia tricophylla: 35—40 v. s.: Kemi, In.; n. 30 v. s.: Kal., Kuus.; n. 20 v. s.: Haapaj., Oulu; 10—15 v. s.: Oul., Rants., Kärs., Sotk., Pud. Säätyl. h.: Haapaj., Rants., Kärs., In. Rahv. h.: Oul., Sotk., Ylit. S. 262, 270. — Parvela (1923, s. 14): Kuus. n. 30 v. s. 1 säätyl. k-tarh.

Lactuca scariola sativa: n. 140 v.: Oulu; n. 80 v.: Haapaj., Muh., Ii, Sotk., Kemi; n. 70 v.: Pud., Kuus., Simo; n. 60 v.: Kärs., Rov., Ylit.; n. 50 v.: Rants., Kemij., In. Säätyl. yl.: Kal., Haapaj., Sotk., Kemij., Rov., Ylit., Kitt.; joks. yl.: Oul., Ii, Kärs., Kuus., Muon., In.; s. t.: Rants., Ouluns. Rahv. h.: Kal., Oul., Ouluns., Hail., Kärs., Sär., Sotk., Pud., Kuus., Rov., Kemij., Ylit., Kitt., In. Kupusalaatti oli Sotk. 1 säätyl. kasvitarh. S. 134, 147—149, 151, 154, *157*, *161*, 164. — Salmenius (1754, s. 43): Kal. säätyl.; Julin (1792, s. 25 -26): Oulussa apt. puutarh. ei tahdo keriä, 1789 siem. kyps.; Fellman (1823, s. 116): In. menest.; Sjögren (1828, s. 33): Sod. kasvaa huonosti; Rein (1867, s. 151): vilj. In. nimism. virkatal.; Ervasti (1884, s. 110): Pets. Vait. kauppiaan kasvitarh.; Nordling (1884 a, s. 307): In. Toiv. avom. menestyy; K. E. F. Ignatius (1890, s. 347): menestyy Utsj. asti; E. a. (1894): Kal. säätyl., Haapav. o²,

Pulkk., Raahe b^1 o^2, Oulun seutu a^2, Hail. o^2, Ylik. c^1, Puol. säätyl., Kuhm. b^1 o^2, Pud. lehti- ja kupusal. b^1, Simo (säätyl.) b^2, kähäräleht. lehtisall. aikain. laatu, kupusall. myöh., Kemi—Terv. joillak. säätyl., Alat.—Torn. säätyl., Ylit.—Turt. vilj., Rov. b^1, Kuol. c^1 o^2, Kitt b^1, In. sc^1, Utsj. c^1; Leiviskä (1894, s. 9): vilj. Oulussa; Grotenfelt (1897, s. 216), Fellman (1906 I, s. 138), O. Lundén (1921, s. 351), Fr. Elfving (1927, s. 171): menestyy Utsj. asti; Fr. Elfving (1897, s. 25, 107): N-Suom. säätyl. kasvitarh.; Fellman (1906 III, s. 646): 1809 Kemij. pappil.; Smirnoff (1909, s. 127): Ylit. menestyy; Rosberg (1911, s. 138): In. Toiv. ja Thul. lehti-, kupu- ja sidesalaattia; Parvela (1921 b, s. 73): Oul. säätyl.; ibid. (1923, s. 25 – 26): Kuus. säätyl. tavall., rahv. h.; Häyrén (1925, s. 189): Pets. Pumm. kasvaa tyydyttäv.; Hj. Hjelt (1926, s. 345): En. pappil. 1800-luv. alussa; Ahola (1929, s. 204): menestyy Utsj. hyvin; Parvela (1931, s. 60—62, 64, 66, 67): Pets. säätyl. yl., rahv. Alal. s. t., muualla h.

L. sc. s. angustana: Kuol. pappil. 1890-luv. (Fr. Elfving 1897, s. 107). S. 157.

Lappa tomentosa: istut. k-kasviksi etenk. l. S-osan sisämaan pitäj. Siitä syystä sitä viety paikasta toiseen, esim. Iisalmelta Piippolaan, Pulkkilasta Kestilään ja Säräisniemelle. Viime vuos. alettu poistaa ikkunain alta. 45—50 v. s.: Kal., Oul.; n. 40 v. s.: Rants., Sotk.; 30—35 v. s.: Niv., Pyhäj., Kärs., Sär. Rahv. s. t.: Sär.; h.: Kal., Oul., Rants., Kärs., Sotk. S. 254, 257, 262. — Parvela (1921 b, s. 73): Oul. monin paik. istut. komean ulkomuot. tähden; Hj. Hjelt (1926, s. 194): Palt., Sotk., Rist. eräiden rahv. asuntojen ikkunain alla.

Larix Cajanderii: Suomessa ei viljellä, mutta voi olettaa, että viljelem. vastaisi paremmin tarkoitustaan Lapissa, jonka sisäosassa esim. Sod., ilmasto on varsin manterell. (A. K. Cajander 1917, s. 234).

Larix dahurica: Rov. metsäkoul. S. 218, 220, *228*, 240, 242.

L. europaea: pysyy elossa napapiirin S-puol. S. 218, 220, *228*, 240—242. — K. E. F. Ignatius (1890, s. 343): Oulussa h.; E. a. (1894): Kaj. 4 m korkea, tiheäoksainen, Raahe 3 yks.; Leiviskä (1894, s. 17): Oulussa kirkon luona; Fr. Elfving (1897, s. 45): Oulussa kasvaa hitaamm. kuin *L. sibirica;* Martikainen (Parvela) (1908, s. 42): Pud.(?) er. puutarh. ja pihoissa; A. K. Cajander (1917, s. 227): Oulun hautuum. vajaa 50-vuot., vähän alle 12-tuum. puita;

Iivessalo (1920, s. 96—97): 1919 Oulussa tuomiokirk. puist. 16 m kork. ja hautuum. muutamia isoja puita, kaikissa runs. käpyjä.

L. sibirica: etel. sisämaan pitäj. (esim. Rants.), joissa ei asu metsänhoit. eikä muita asunt. ympärille k-puita istuttavia säätyl., on se nuori tulokas tai saattaa puuttua. Er. pitäj. (Sotk., Oul., Ylit., Kemij.) ovat metsänhoit. ja -vartijat kylväneet niitä metsäänkin, missä ne ovat paik. hyvin kasvaneet mikäli karja ei ole niitä vioittan. 65—70 v.: Raahe, Oulu, Ii, Pud.; n. 60 v.: Simo (hautuum.), Kemi; 50—55 v.: Haapaj., Kiim., Sotk., Kuus., Rov., Ylit., In.; 35—40 v.: Yliv., Oul., Muh., Sär., Hyr., Kemij. (taimet tuodut Evolta ja istutettiin ne 4-vuot., v. 1914 ne olivat jo melk. hirsipuun kokoisia); 25—30 v.: Pello, Kitt., Muon.; 15—20 v.: Kal., Ouluns., Rants., Suom. (1909). Säätyl. yl.: Sär., Kuus., Ylit., Kitt.; joks. yl.: Haapaj., Muh., Sotk., Hyr., Pud., Kemij., Rov.; s. t.: Ii, In.; h.: Oul., Ouluns., Muon. Rahv. s. t.: Sotk., Kitt.; h.: Oul., Rants., Ii, Sär., Hyr., Pud., Kuus., Kemij., Rov., Ylit., In. S. 215—216, 220, *228*, 240, 242, 248. — Mustonen (1885, s. 41): Kaj. kihlak. saattaa olla Siperian kuusta (*L. sibirica?*) kymmenittäin; metsähallitus edistää sen istuttam. laiskasti; Hj. Hjelt [1888 (1895) s. 105]: Oulun kirkon luona 1 n. 40-vuot. yks., kork. 9 m, ympärysmitta. 1.2 -1.5 m korkeud. n. 88 cm, 3 dm maan pinnasta 96 cm; hautuum. 3 puuta, korkein n. 7 m, parissa muussakin paik. niitä on, talv. 1887—88 eräät vahingoittuivat. Kävyt hyvin kehittyn.: K. E. F. Ignatius (1890, s. 343): Oulussa h.; E. A. (1894): Pulkk., Oulu b^1, Ylik. c^1, Pud. c^1, kylv. avom., Simo b^1 bl, menestyy hyvin, Kemi Ajossaar. vilj., Alat. c^1 o^2, Kitt. c^1, Sod. kylv. kruununmets., In. s c^1 ilman peitettä; Leiviskä (1894, s. 17): Oulussa; Keckman (1896, s. 25): Simon pappil. puist. istut. 1887 n. 10 yks., menest. hyvin, niissä runs. käpyjä; Fr. Elfving (1897, s. 45), Hj. Hjelt (1897, s. 154): kukkii Simossa, Pud. 10 m. kork. puita, Kemij. yksi 1 m. kork. pensasm. lehtikuusi (tätä lajia?), In. kääpiömäinen; Wegelius (1904, s. 174): 1856 kylvi Oulun l. Talousseura saksankuusen (*L. sibirica?*) siem. kaupp. Ringvallin puutarh. Ouluun, jossa ne menest. hyvin; Martikainen (Parvela) (1908, s. 42): Pud. muutam. pihoissa ja puutarh., koetettu istuttaa metsiin, ei onnist.; Tammelander (1914, s. 17—18): Pud. Lepolassa vähint. 15 m kork. puita, Kurenalan kansak. ympärist. istut. useita puita 1888; A. K. Cajander (1917, s. 227): Oulun hautuum. n. 12-tuum., n. 60-vuot. puita, Pud. maantien varr. kaunis lehtikuusikuja,

In. onnist. viljel.; REUTER (1918, s. 294—296): 1886 ja 1900 istutettu Aavasaksan rinteelle, sam. aikoihin Ylit. eräiden talojen piham., 1897 Turt. Juoksengin kyl., myös metsään; KYYHKYNEN (1919, s. 37): Suom. istutettu Ämmänruukille, josta 1908 siirr. taimia Karhulan pappil. pihatien varr., menestyy hyvin; ILVESSALO (1920, s. 95): menestyy tyydyttäv. napapiirin seud., suojat. paik. In. asti; PARVELA (1921 a, s. 9): Oul. h.; IBID. (1921 b, s. 73): 1892 kylv. Oul. ensimm. yks., nyt ne ovat 6 m kork.; IBID. (1923, s. 12): Kuus. istut. 1880-luv. alkupuol. ensimm. yks., nyt kirkonk. us. pieniä istutuks.; PAULAHARJU (1925, s. 120): Raahessa 1860-luv.; PARVELA (1931, s. 70—71): Pets. ei ole toistaiseksi menest.; LAURIN (muist.): 1899 istut. Yliv. D. Hamarin tal. puutarh.

Latania (*Livistona*) *borbonica:* 30—40 v.: Kal., Raahe, Oulu, Kuus., Kemi. Paitsi Oulussa oli se säätyl. s. t.: Kal. Rahv. h.: Kal. S. 289, 302. — PARVELA (1923, s. 17): Kuus. n. 30 v. s.

Lathyrus odoratus: 55—60 v.: Raahe, Oulu, Kaj., Kemi; n. 50 v.: Kal., Haapaj., Haapav., Ouluns., Ii, Pud., Rov., Simo; n. 40 v.: Oul., Sotk., Kuus., Kitt., In.; n. 30 v.: Hail., Kärs., Sär., Hyr., Kemij., Ylit., Muon. Säätyl. yl.: Muon.; joks. yl.: Oul., Kuus., Kitt., In.; s. t.: Kärs., Sär., Sotk., Pud., Kemij., Rov., Ylit.; h.: Kal., Oul., Muh., Ii, Hyr. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Hail., Muh., Ii, Kärs., Sär., Sotk., Rov., Ylit., Kitt., Muon., In. Pohjoisissa pitäj. huonekasv. S. 261—262, 269, 291. — E. A. (1894): Pud. säätyl., Kemi—Terv.; LEIVISKÄ (1894, s. 5): vilj. Oulussa; FR. ELFVING (1897, s. 43), MARTIKAINEN (PARVELA) (1908, s. 42): Pud.; ROSBERG (1911, s. 138): In. Thul.; PARVELA (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 73): Oul. 4 säätyl. ja 3 rahv. k-tarh.; IBID. (1923, s. 14): Kuus. 30 v. s., säätyl. tavall.; IBID. (1931, s. 75, 78): Pets. Salm. rahv. h., myös huonekasv.

Laurus nobilis: 80—85 v. s.: Haapav., Oulu; n. 70 v. s.: Sotk. (t. Kuop.); n. 60 v. s.: Raahe, Kaj., Pud., Kuus.; n. 50 v. s.: Ii, Sär.; n. 40 v. s.: Muh.; n. 30 v. s.: Kemi. En nähnyt huonekasv., vain Oulun kasvihuon. S. 300, 301, 304, 308.

Lavatera thuringiaca: ollut ennen Kaj. 1 säätyl. k-tarh. S. 267. — HJ. HJELT (1911, s. 82): Muh. 1900.

L. trimestris: n. 70 v.: Kemi; n. 60 v.: Raahe, Oulu, Kaj., Simo; 45—50 v.: Kal., Haapaj., Kärs., In.; 35—40 v.: Rants., Pud., Rov., Kitt.; 25—30 v.: Ouluns., Hail., Sär., Sotk., Kuus., Kemij., Ylit. Säätyl. h.: Haapaj., Muh., Sotk., Kemij., Rov., Muon., In. Rahv. h.:

Rants., Ouluns., Hail., Ii, Kärs., Sotk., Ylit., Rov., Kitt., Muon., In. Lapissa huonekasv. etenk. rahv. S. 263, 269, 272. — NORDLING (1884 b, s. 315): In. Toiv. avom. *Lavatera;* E. A. (1894): Pud. yl.; FR. ELFVING (1897, s. 43): Pud. yl.; PARVELA (1921 b, s. 73): Oul. säätyl. puutarh. silloin tällöin; IBID. (1923, s. 14): Kuus. 20 v. s.; IBID. (1931, s. 75, 78, 86, 90): Pets. ulkokasv. rahv. h., huonekasv. h. paitsi joks. yl.: Kerv.; s. t.: Höyh., Maatt.

Lepidium sativum: n. 140 v. s.: Oulu; 70 –80 v. s.: Haapaj., Haapav., Raahe, Ii, Muh., Pud., Kemi; n. 60 v. s.: Kärs., Sotk., Kuus., In.; n. 50 v. s.: Kitt. 30—40 v. s. oli laji säätyl. kasvitarh. joks. tavall., nyt melk. kokon. hävinnyt. Sen näin Sotk. 1 säätyl. kasvitarh. S. 126, 148, 151—152, 157, 163. — JULIN (1792, s. 24): Oulussa siem. kyps. melk. joka vuosi; NORDLING (1884 a, s. 307; 1884 b, s. 315): In. Toiv. menestyy avom. erinom. hyvin; K. E. F. IGNATIUS (1890, s. 347): menestyy Utsj. asti; E. A. (1894): Haapav. 0^2, Pulkk. korist., Raahe c^1, Oulu b^1, Hail. 0^2, Pud. b^1, Simo b^2, Kemi, Alat.-Torn. säätyl., Muon. s., In s; LEIVISKÄ (1894, s. 3): Oulussa; FR. ELFVING (1897, s. 69—70): säätyl. vilj. Muon. ja In. asti, eniten Pohjanm.; ROSBERG (1911, s. 138): In. Thul.; O. LUNDÉN (1921, s. 374): muutam. vuosikymm. sitten Pohjanm. vanhemp. perheiden ja säätyl. kasvitarh.

Leptosiphon hybrida: Säätyl. h.: Haapaj., Muon., In. Rahv. h.: Kitt. Ilmestyi 15—20 v. s. S. 263, 270.

Leucoium aestivum: Oulussa 1790-luv. (JULIN 1792, s. 21). S. 257, 268.

Levisticum officinale: n. 140 v.: Oulu; 75—80 v.: Sotk.; n. 70 v.: Kal.; n. 60 v.: Raahe; n. 30 v.: Sär.; n. 20 v.: Kärs. Nyt yleensä käyttämätön jätekasvi. Säätyl. s. t.: Sär.; h.: Sotk. Rahv. s. t.: Sotk.; h.: Kal., Kärs., Pud. S. 126—129, 263. — JULIN (1792, s. 20), DAHLGREN (1797, s. 87): Oulussa apt. puutarh. ei ennätä kukkia; ROOS (1833, muist.): Kal. säätyl.; MUSTONEN (1885, s. 41): Palt. rohtokasv. taitaa olla vanhastaan; E. A. (1894): Pyh. 0^2, Raahe c^1 0^2, Palt. 0^1 säätyl., Sotk. b^1 säätyl., Kuhm. a^1 0^2, In. 0^2 vähän (?); FR. ELFVING (1897, s. 97): vilj. aina Raahessa, Haapav., Sotk. asti.

Ligustrum vulgare: Oulussa ja Raahessa. S. 218, 221, *229*, 241. — E. A. (1894): Oulu c^1; FR. ELFVING (1897, s. 99): Oulussa latva paleltuu melk. joka vuosi.

Lilium auratum (?): 1 säätyl. Kaj.; ollut Sotk. n. 70 v. s. S. 269.

L. bulbiferum: 75—80 v.: Kal., Haapaj., Haapav., Raahe, Oulu, Ii, Kaj. (?), Kemi, Torn.; n. 70 v.: Muh., Suom., Simo; n. 60 v.: Ouluns., Pud., Pello; n. 50 v.: Oul., Rants., Kärs., Sär. (t. Piipp. 1887), Kuus., In.; n. 40 v.: Kitt.; 30—35 v.: Rov., Kemij. (t. 1897 Kolarista); n. 25 v.: Hail. Ennen nykyistä yleisempi. Säätyl. joks. yl.: Kal., Haapaj., Muh., Sotk., Pud.; s. t.: Rants., Ii, Kärs., Sär., Kemij.; h.: Oul., Hyr., Kuus., Ylit., Pello, Kitt.; puuttui: Hail., Ouluns., Kem. mlk., Rov., In. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Hail., Muh., Ii, Kärs., Sär., Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Ylit., Kitt. S. 261, 263, 269, 273, 275. — Nordling (1884 b, s. 316): In. Toiv. avom. *Lilium;* Mustonen (1885, s. 41), Hj. Hjelt 1892 (1895), s. 112): Palt. yl., kasvaa melk. hoidotta; E. A. (1894): Raahe, Kem. mlk., Simo; Fr. Elfving (1897, s. 43): Kal. — Siik. välis. rantakaist., Raahen—Sal. ympärist., Simossa rahv. *Lilium*-lajeja; Kyyhkynen (1919, s. 71): Suom. pappil. puutarh.; Parvela (1921 b, s. 73): Oul. muutam. säätyl. puutarh., rahv. h.; ibid. (1923, s. 14): Kuus. 40 v. s.; ibid. (1931, s. 75, 79): Pets. Näs. 1 rahv. kukkapenk., talvehtii.

L. candidum: ei talveht. Oul. Varilan k-tarh.

L. longiflorum: eril. liljoja on ollut huonekasv. 60—65 v.: Raahe, Oulu, Ii, Kaj., Kuus., Kemi; 50—55 v.: Kal., Sotk., Pud., Simo, Kitt., In.; 40—45 v.: Haapaj., Rants., Ouluns., Muh., Hail., Kärs., Sär., Rov., Pello; n. 30 v.: Muon.; n. 15 v.: Oul. Myöh. kasvatetut lajit lienevät tätä. Säätyl. s. t.: Ii, Pud., Kuus.; h.: Ouluns., Muh., Sotk., Ylit., Kitt. Rahv. h.: Muh., Ii, Rov., Ylit. S. 287, 289, 301. — Parvela (1931, s. 86, 88, 90): Pets. 1 rahv. kod. Kaakk.

L. martagon: 60—65 v. s.: Ii, Sotk.; n. 45 v. s.: Rants.; n. 30 v. s.: Kal. Säätyl. h.: Kal., Rants., Ouluns. S. 263, 269, 273, 274. — Kyyhkynen (1919, s. 72): Suom. pappil. puutarh.

L. tigrinum: Kaj. 1 säätyl. k-tarh. S. 267, 274.

L. spp.: huonekasv. näkee liljoja muistuttavia lajeja, joita en ole onnist. määrääm. Ne rahv. h.: Hail., Kärs., Sotk., Pud. N. 70 v. s. kasvoi Iissä puna- ja valkokukk. lajeja (liljoja?). — Ulkokasv. oli *Lilium*-lajeja muistuttavia. Säätyl. h.: Kal., Ii, Sotk., Pud., Rov., Kitt. S. 263. — Parvela (1923, s. 16, 18): Kuus. n. 60 v. s., säätyl. h., 1 rahv. kod.; ibid. (1931, s. 84, 86): Pets. Salm. 1 rahv. kod.

Linaria bipartita: viljelty Pud. S. 270.

L. vulgaris: 60—70 v. s.: Ii, Sotk., Suom.; n. 50 v. s.: Sär., Hyr.,

Kuus.; n. 40 v. s.: Rants.; n. 30 v. s.: Kärs. Ennen kasvatettu koristetarh. nyt jätekasvi, etenk. Kainuussa. Säätyl. s. t.: Sotk., Hyr.; h.: Kärs., Kuus. Rahv. s. t.: Hyr.; h.: Ii, Muh., Kärs., Sär., Sotk., Rov. S. 256, 263, 269. — Mustonen (1885, s. 41—42): Palt. muutam. puutarh., kasvaa melk. hoidotta avom.; menestyy Suom.; Kyyhkynen (1919, s. 122): Suom. muutam. puutarh.; Parvela (1923, s. 14): Kuus. n. 40 v. s. (kuninkaankynttilä, mikä ei ole *Verbascum*).

L. spp. (etup. *L. bipartita*): 50 v.: Ouluns., Kaj.; n. 20 v.: Ylit., Muon.; 10—15 v.: Sotk., Pud. Säätyl. s. t.: Muon., Kitt.; h.: Ouluns., Sotk. Rahv. h.: Oul., Rants., Ylit. S. 263.

Linum grandiflorum: 50—60 v.: Raahe, Oulu, Kaj., Simo, Kemi, Rov., In.; n. 40 v.: Kal., Oul., Rants., Sotk., Kuus., Kemij.; 25—30 v.: Muh., Hyr., Ylit., Kitt., Muon.; n. 20 v.: Ii. Säätyl. s. t.: Kal., Rov., Kemij., Kitt., Muon.; h.: Oul., Ii, Ylit. Rahv. h.: Kal., Ii, Sotk., Hyr., Rov., Kitt. S. 261, 263, 272. — Nordling (1884 b, s. 315): In. Toiv. avom.; Mustonen (1885, s. 42): Palt. punapellava monessa tarh.; E. A. (1894): Kemi—Terv. säätyl.; Rosberg (1911, s. 139): In. Thul. *L. roseum;* Parvela (1921 b, s. 73): Oul. joskus säätyl. ja rahv. puutarh., villiytyy; ibid. (1923, s. 14): Kuus. n. 30 v. s.; ibid. (1931, s. 75, 78): Pets. h.

L. usitatissimum: viljell. vähän, us. pitäj. viljely elpyi maailmansodan loppuvuos. Viljelij. %-luku: Kal. 4, Oul. 2, Rants. n. 6, Ouluns. 2, Kärs. n. 7, Sär. 3.5, Sotk. 5.5, Pud. 2, Ylit. 1. Viljelykset kaikk. vähäiset. Pieniä koevilj. oli: Rov., Kitt., In. S. *115—116.* — H u o n e k a s v i n a: rahv. h.: Sär., Kärs., Kuus., In. S. 283, 289, 291. — E. Castrén (1754, s. 49): Kaj. kihlak. alettu vähän vilj., mutta tuskin kannattaa; Salmenius (1754, s. 43): Kal. kylvää suuri osa rahv., mutta tuskin riittää talon tarp., J. Frosterus (1791, n:o 14): Sotk. voitais. edullis. vilj.; Julin (1792, s. 21): Palt. yritetty, lyhyen kesän tähden ei tahdo menestyä; Deutsch (1819, s. 277, 374): Torn. ja Kemin kihlak. vähän käytetty, menestys epävarma; Kaj. kihlak. siem. harv. kypsyvät; Jac. Frosterus (1824, s. 39): Iissä peltojen vähyys esteenä vilj.; suotuis. vuosina tuleentuu; Montin (1824, s. 21): Pud. kokeiltu, mutta epäonnist.; Sjögren (1828, s. 33): Sod. vilj. sangen vähän; Rein (1847, s. 302): Kal. vilj. enemm., Iissä tuleentuu suotuis. kesinä; Warelius (1848, s. 107): viljelys ulottuu n. Oulun seud. asti; Rein 1867, s. 151): vilj. etel. kihlak. ja Kaj. sekä Oulun kihlak. S-os., Ylit. asti hyvin vähän; Nordling

(1884 a, s. 307): In. Toiv. kokeeksi vilj., tuleentuu ja kasvanut pitkäksi; MUSTONEN (1885, s. 100): Kaj. kihlak. vilj. tätä nykyä muutam. tal.; K. E. F. IGNATIUS (1890, s. 347): vilj. onnistuu 65° pohj. lev. N-puol.; E. A. (1894): Kal. hyvin vähän, Sievi harv. tiloilla, Oul. c^1, Haapaj. kihlak. ennen vilj. enemm., Kest. nyt ei vilj., kyllä ennen, Sär. c^1, ennen vilj. nyt ei, Sod. ei enää, kyllä varhemm.; FR. ELFVING (1897, s. 72): pohjoisimmat viljelysseudut: Kal. (hyvin vähän), Oul. (h., vähän), Haapaj. (samoin); GROTENFELT (1897, s. 111): vilj. Torn. asti, s. Oulun l. 1890 935 kg; WEGELIUS (1904, s. 42, 49, 54—56, 106, 162, 174): selost. Oulun l. Talousseur. toimintaa viljel. edistämiseksi Oulun l.; FELLMAN (1906 I, s. 273): ei menesty Kemij.; (s. 290): Rov. viljelty väh., menest.; (III, s. 451): Kuus. kokeiltu huonolla menest.; HJ. HJELT (1911, s. 104): Suom. (Kianta) vilj. harv., tavattu jonkun kerran niuk.; Komitean mietintö (1911, s. 17): 1800-luv. alussa vilj. pellav. Oulun l. eteläisimm. os. yksit. tal.; 1830-luv. sitä vilj. varsin vähän; (s. 18): 1866 vilj. vain Salon kihlak. mitättöm. vähän, 1869 ei juuri ollenk., 1874 vain S-osassa mitättömän vähän; PAULAHARJU (1915, s. 68—69): Hail. vain harvat viljell. vähän, suurin osa tuotiin Hämeestä; KYYHKYNEN (1919, s. 108): Suom. ei tietoa viljel.; PARVELA (1921 b, s. 73): Oul. alkoi vilj. 20—25 v. s., 1905 s. 12 kg; IBID. (1923, s. 30): Kuus. ei siem. tuleennu, muuten menestyy; KARJALAINEN (1926; s. 38): Oulun l. S—os. vilj. 1700-luv. alkup., todennäk. aiemmin; 1746 vilj. vähän sisämaan metsäseud. pitäj.; PARVELA (1927, s. 7—12): viljel. hist. Oulun l:ssä; LIAKKA (1928, s. 12): Kala-, Siika- ja Oulujoen varr. vilj.

Lobelia erinus: 60—65 v.: Raahe, Oulu; n. 50 v.: Haapaj., Kaj., Simo, Kemi, In.; 40—45 v.: Kal., Ouluns., Ii, Pud., Kuus., Kitt.; n. 30 v.: Oul., Rants., Sotk., Rov., Ylit., Muon.; 20—25 v.: Hail., Kärs., Hyr. Säätyl. joks. yl.: Kuus., Muon., In.; s. t.: Oul., Ii, Muh., Kärs., Sotk., Pud.; h.: Haapaj., Rants., Hyr., Rov., Kitt. Rahv. h.: Oul., Ouluns., Hail., Ii, Sotk., Hyr., Rov. S. 261, 263, 269, 272. — NORDLING (1884 b, s. 315): In. Toiv. avom. *Lobelia;* MUSTONEN (1885, s. 42): Palt. lobelia monessa tarh.; MARTIKAINEN (PARVELA) (1908, s. 42): Pud. puutarh.; ROSBERG (1911, s. 139): In. Thul. (*L. Prima donna*); PARVELA (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 73): Oul. säätyl. puutarh. h.; IBID. (1923, s. 14): Kuus. n. 20 v. s., säätyl. tavall.; IBID. (1931, s. 73): Pets. säätyl. h.

L. fulgens: Oulun puist. ja er. huvil. k-tarh. S. 267, 269, 272.

Lonicera alpigena: Oulussa (Leiviskä 1894, s. 8). S. 219. — P u u t a r h a (1900, s. 34): menestyy Torn. asti.

L. caprifolium: Raahessa. S. 218, 221, *229*, 241, 246. — E. a. (1894): Oulussa arka; Fr. Elfving (1897, s. 104): Oulussa muutam. vuos. vanha yks., menestyy huonosti.

L. chrysantha: Rov. metsäkoul. S. 218, 221, *229*, 240.

L. coerulea: Oulun puist. S. 218, 221, 229, 241. — E. a. (1894): Haapav. bl ensi kerran, Oulu c^1 bl; Leiviskä (1894, s. 8): Oulun puist.; Fr. Elfving (1897, s. 104): kukkii Oulussa; Hj. Hjelt (1897, s. 168): menestyy suurimm. os. maata; P u u t a r h a (1900, s. 34): viihtyy Torn. asti; Parvela (1921 b, s. 73): Oul. as. puist., hautuum., joissak. kirkonk. puist.

L. nigra: Oulun puist. (Leiviskä 1894, s. 8).

L. periclymenum: Oulussa. S. 219, 221, *229*, 241, 246. — E. a. (1894): Oulu arka c^1 s, Simo c^1 bl; Fr. Elfving (1897, s. 104): Oulussa pysynyt peitett. elossa, Simon kukkiva pensas lienee istut. samana kesänä.

L. tatarica: Oulun l. vanhimpia ulkol. k-pens., levinnyt N-Lappiin asti. N. 80 v.: Kal., Haapav. (t. Kal.), Kaj.; n. 70 v.: Raahe, Oulu, Ii; 55—60 v.: Ouluns., In.; 45—50 v.: Haapaj., Kuus., Simo, Kemi; 34—40 v.: Oul., Rants., Pud.; n. 30 v.: Kärs., Sotk.; 15—20 v.: Ylit., Rov. Säätyl. joks. yl.: Ii; s. t.: Kal., Haapaj., Muh., Kärs., Sotk., Pud., Kuus., Rov.; h.: Oul., Rants., Ylit., In. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Muh., Kärs., Sotk., Pud. S. 215—216, 221, *229*, 240, 244. — Nordling (1884 a, s. 307; 1884 b, s. 316): In. Toiv. t. 1881, viihtyy avom.; Mustonen (1885, s. 41): Kaj. (Renfors) kuusama (*L. tatarica?*) puutarh.; K. E. F. Ignatius (1890, s. 343): kasvaa Torn. asti; E. a. (1894): Haapav. 0^2, Oulu c^1 bl, Kaj. vanh. 3.5 m kork. pens.; Leiviskä (1894, s. 8): Oulun puist.; Fr. Elfving (1897, s. 104), Hj. Hjelt (1897, s. 168): viihtyy hyvin ja kukkii Oulussa; Martikainen (Parvela) (1908, s. 42): vilj. Pud.; Parvela (1921 a. s. 9; 1921 b, s. 73): Oul. as. puist., hautuum. ja joissak. kirkonk. puutarh.; ibid. (1923, s. 13): Kuus. h.; Hj. Hjelt (1923, s. 370—371): Kuus. kirkonk. lumi ja kylmyys sitä us. vahingoitt.; Paulaharju (1925, s. 120): Raahessa kuusama 1860-luv. puutarhakasv.

L. xylosteum: n. 70 v.: Kal., Kaj.; 45—50 v.: Oulu; 25—30 v.: Haapaj., Raahe; n. 15 v.: Pud. Kaup. ja kaupunkil. puist. Säätyl. h.:

Haapaj., Sotk. (t. Nuasjärven saarilta), Pud. Rahv. h.: Kal. S. 216, 221, *229*, 240, 241. — E. A. (1894): Oulu c^1 bl; LEIVISKÄ 1894, s. 8), FR. ELFVING (1897, s. 104): Kasvaa luonnonvar. Ouluun asti, jossa myös viljell.

Lotus tetragonolobus: satunn. k-kasvi Oulussa. S. 152.

Lupinus luteus: vilj. Pud. (E. A. 1894; FR. ELFVING 1897, s. 43; HJ. HJELT 1919, s. 280). S. 268, 270.

L. perennis: Oulun kaup. puist. S. 273.

L. polyphyllos: 50—60 v.: Raahe, Oulu, Kaj., Simo, Kemi; 45—50 v.: Kal., Haapaj., Haapav., Pud.; n. 40 v.: Rants., Sotk., Kemij., Kitt.; n. 30 v.: Sär., Kuus., Ylit., In.; n. 25 v.: Pello; n. 10 v.: Kärs., Oul. Aikamäärät koskevat mahdoll. toisia lajejakin. Säätyl. s. t.: Sär., Sotk.; h.: Haapaj., Kal., Kitt., In. Rahv. h.: Oul., Ii, Kärs., Sär., Sotk., Ylit., Muon., Kitt. S. 263, 269. — MUSTONEN (1885, s. 42): Palt. lupiinus monessa tarh.; PARVELA (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 73): Oul. satunn. puutarh. sekakukk. jouk.; IBID. (1923, s. 14): Kuus. n. 30 v. s.

Lychnis chalcedonica: n. 60 v. s.: Haapav., Raahe, Oulu, Kaj., Simo; n. 50 v. s.: Haapaj., Sotk.; n. 30 v. s.: Oul., Kuus., Muon., In. N. 50 v. s. oli hyvin suosittu k-tarh., nyt h. Säätyl. h.: Haapaj., Sotk., Ylit. Rahv. h.: Sotk. S. 263, 269, 274. — E. A. (1894): Kemi—Terv. *Lychnis;* PARVELA (1921 b, s. 73): Oul. säätyl. (*L. sp.*); IBID. (1923, 14): Kuus. 20 v. s. h.

L. rubra: n. 40 v.: Rants. (t. niityltä); 25—30 v.: Haapaj., Kärs.; 10—15 v.: Ouluns., Kuus., In. Säätyl. h.: Haapaj., Kuus., Ylit., Kitt., In. Rahv. h.: Rants., Ouluns., Muh., Kärs., Ylit., Kitt., Muon., In. S. 263, 270. — KYYHKYNEN (1919, s. 89): 1889—90 t. Suom. pappil. puutarh., josta levinnyt muualle; viihtyy mainiosti, kukkii runs. joka kesä; PARVELA (1923, s. 14): Kuus. rahv. kukkapenk.; HÄYRÉN (1925, s. 190): Pets. Pumm. 1 tal.; PARVELA (1931, s. 75, 77, 78): Pets. rahv. h. Salm. ja Alal.

L. viscaria: Sotk. 1 rahv. kukkapenk.

Lysimachia nummularia: Oul. apt. puutarh. ollut n. 3 v.

Mahonia aquifolium: Raahe, Oulu, Kaj. S. 218, 221, 229, 241, 246. — E. A. (1894): Oulu c^1; FR. ELFVING (1897, s. 69): pysyy elossa Oulussa.

Malope trifida: n. 50 v.: Raahe, Kaj., In.; 40—45 v.: Kal., Ouluns., Rants., Pud., Kitt.; 30—35 v.: Haapaj., Sär., Sotk., Kuus., Rov.,

Ylit.; 20—25 v.: Oul., Ii, Kärs., Hyr.; n. 15 v.: Kemij. Säätyl. yl.: Kärs.; joks. yl.: Kal., Sotk., Hyr.; s. t.: Haapaj., Oul., Sär.; h.: Muh., Rov., Kemij., Kitt., In. Rahv. s. t.: Kärs.; h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Ii, Sär., Sotk., Hyr., Rov., Kemij., Ylit. (myös huonekasv.), Muon., In. (myös huonekasv.); joskus viljelty: Pud., Kuus. S. 260, 263, 269, 272, 290. — Nordling (1884 b, s. 315): In. Toiv. avom.; E. A. (1894): Pud., Kemi—Terv. säätyl.; Fr. Elfving (1897, s. 43): Pud.; Rosberg (1911, s. 139): In. Thul.; Parvela (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 73): Oul. säätyl. silloin tällöin, joskus rahv. kukkapenk., hautuum.; ibid. (1923, s. 14): Kuus. 20 v. s. (joskus); ibid. (1931, s. 73, 75, 78, 86): Pets. säätyl. s. t., rahv. h. paitsi Alal. s. t.

Malva capensis: Taiv. 1 säätyl. kod., t. Haaparannalta. S. 289, 296.

M. crispa: In. Thul. (Rosberg 1911, s. 139). S. 268. — Parvela (1923, s. 14): Kuus. 20 v. s.

M. moschata: 50—60 v.: Raahe, Oulu, Sotk., Kemi; n. 40 v.: Kal., Haapav., Rants., Kitt., In.; 25 –30 v.: Haapaj., Kuus., Kemij., Rov., Ylit. Ennen ollut yleisempi. Säätyl. s. t.: Kal., Rants., In.; h.: Haapaj., Sotk., Rov., Kitt. Rahv. h.: Kal., Rants., Hail. S. 263, 269. — Parvela (1921 b, s. 73): Oul. joskus säätyl. puutarh.

M. sp.: In. er. rahv. asunn. huonekasv. eräs, suuresti *Malva*-sukua muistuttava laji. S. 289.

Mamillaria angularis: Oulussa 1 harrastel. kod. S. 299.

M. Bocarana: kuten ed.

M. candida: » »

M. centricirrha: » »

M. clava: Oulun kaup. kasvihuon. S. 308.

M. elegans (?): on epätiet. koskevatko seur. aikamäärät yksist. tätä lajia. N. 50 v.: Raahe; 40 v.: Kaj., Kuus., Kemi; n. 30 v.: Pud.; n. 20 v.: Haapaj.; 10 –15 v.: Ii, Rov., Ylit., Muon., In. Säätyl. h.: Ii. Rahv. h.: Ii, Pud., Kuus. S. 289, 301. — Parvela (1931, s. 83, 86, 90): Pets. säätyl. joks. yl., rahv. h.

M. elongata: Oulussa 1 harrastel. kod. S. 299.

M. erythrosperma: kuten ed.

M. gloccidiata: » »

M. gracilis: » »

M. Klissingeriana: » »

M. Parkinsonii?: » »

M. pusilla: » »

Margueritae sp.: 1 käsityöl. kod. Kitt., ei talveht. S. 289, 295—297, 302.

Matricaria chamomilla: Oulussa. S. 126, 127. — Julin (1792, s. 26), Dahlgren (1797, s. 87): Oulussa apt. puutarh. lääkekasv.

M. discoidea: viety sydänmaan tal. pihamaille kasvam. tuoksunsa tähden, esim. Oul. (Parvela 1921 b, s. 65—66).

M. eximia: n. 10 v. s. säätyl. ja rahv. h.: Yliv., Rants. S. 263, 270. — E. a. (1894): Kemi—Terv. säätyl.

M. inodora: Ouluns. 1 rahv. kukkapenk. S. 263. — Parvela (1931, s. 75, 77, 78): Pets. rahv. h.

Matthiola annua ja *bicornis:* 80—85 v.: Haapav., Kaj., Kemi; n. 70 v.: Kal., Haapaj., Raahe, Oulu, Ii, Sotk., Kitt. (sisällä); 55—60 v.: Hyr., Simo, In.; n. 50 v.: Oul., Rants., Ouluns., Hail., Muh., Pud., Suom., Kuus., Kemij., Rov.; n. 40 v.: Ylit.; n. 15 v.: Sär. Säätyl. yl.: Kuus. (myös sisällä); joks. yl.: Ylit., Rov., In.; s. t.: Kal., Haapaj., Rants., Ii, Kärs., Sär., Sotk., Pud., Kemij., Kitt.; h.: Oul., Muh., Hyr., Muon. Rahv. h.: Kal., Rants., Ouluns., Hail., Muh., Ii, Kärs., Sär., Sotk., Rov., Kemij., Ylit., Kitt., Muon., In. S. 261, 263, 269, 272. — Nordling (1884 b, s. 315): In. Toiv. avom. monta lajia; Mustonen (1885, s. 42): Palt. monessa puutarh., menestyy Suom.; E. a. (1894): Sal., Kemi—Terv. säätyl.; Rosberg (1911, s. 138): In. Thul. pyramiidileukoija; Parvela (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 73): Oul. säätyl. puutarh.; ibid. (1923, s. 14): Kuus. 40 v. s., säätyl. tavall., huonekasv. h.; ibid. (1931, s. 73, 75, 78, 86): Pets. säätyl. ja rahv. h.

Maurandia Barklayana: Kaj. 1 säätyl. k-tarh., ei talveht. S. 270.

Medicago sativa: n. 1925 kylvettiin Oul. Kauniskankaan talon puutarhaan Amerikasta saatuja siemeniä toivossa saada tästä lajista uusi rehukasvi (Parvela 1921 b, s. 73).

Melissa officinalis: vilj. Oulussa apt. puutarh., ei tahdo menestyä. (Julin 1792, s. 23), Dahlgren (1797, s. 87). S. 126.

Menta arvensis: 70 –80 v.: Oulu, Hail., Ii; n. 60 v.: Haapav., Sär., Sotk., Pud., Kemi, Ylit.; n. 50 v.: Kal., Oul., Kärs., Rov.; n. 40 v.: Kitt. Säätyl. h.: Kärs., Sotk. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Hail., Ii, Sär., Sotk., Pud., Rov., Kemij., Pello, Kitt., In. Hyvän tuoksun tähden rahv. toi pelloilta ja niityiltä sen kotipihalle kasvam. S. 251, 256, 263, 275. — Mustonen (1885, s. 41): Palt. kasvaa avom. melk. hoidotta; Parvela (1921 b, s. 74): Oul. joks. tavall. rahv. asunt. seinust.

M. crispa: vilj. Oulussa. S. 151. — Julin (1792, s. 23), Dahlgren (1797, s. 87): Oulussa apt. puutarh.; E. a. (1894): Raahe c^1 o^2, Simo c^1; Fr. Elfving (1897, s. 99): entisen viljel. jätteinä vanh. puutarh., esim. Simossa.

M. piperata: Kem. mlk. kirkonk. Niemelässä (E. a. 1894).

M. rotundifolia (?): säätyl. h.: Pud. Rahv. h.: Oul., Kärs., Kuus., Rov. S. 290. — Parvela (1923, s. 18): Kuus. rahv. h.

M. sp. (huonekasvi): 75 v. s.: Oulu; n. 70 v. s.: Ouluns., Hail., Ii, Sotk.; n. 60 v. s.: Rants.; n. 50 v. s.: Kal., Sär., Hyr., Rov.; n. 30 v. s.: Kärs.; 20—25 v. s.: Oul., Kuus. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Hail., Ii, Kärs., Kaj., Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Rov., Kemij., Kitt., In. S. 290, 296, 297, 301. — Parvela (1931, s. 86, 89, 90): Pets. rahv. h.

Mertensia maritima: Pets. rahv. h. huonekasvi (Parvela 1931, s. 82, 83).

Mesembrianthemum crystallinum: 50—60 v. s.: Haapaj., Raahe, Oulu, Kaj., Kuus., Simo, Kemi; n. 40 v. s.: Rov. 30—40 v. s. säätyl., nyt en nähnyt sitä. S. 257, 267, 269, 272. — Nordling (1884 b, s. 315): In. Toiv. avom.; Fr. Elfving (1897, s. 43): Simossa, siem. saatu Amerikasta; Rosberg (1911, s. 139): In. Thul.; Parvela (1923, s. 14): Kuus. n. 50 v. s. pappil. (1872—75).

M. sp.: huonekasv. viime vuosikymm. aikana. Säätyl. h.: Oul. (t. Uudeltamaalta), Kuus. (t. Pud.). Rahv. h.: Sotk. (t. Porvoosta), Pud. S. 290, 302.

Mikania scandens: n. 45 v.: Rants. (t. Savosta); n. 30 v.: Haapaj. (t. Kiuruvedeltä); 20—25 v.: Sär., Sotk. Säätyl. s. t.: Kärs. Rahv. s. t.: Rants., Kärs.; h.: Kal., Oul., Sär., Sotk. On Oulussa ja Kaj. S. 290, 296, 297, 302. — Parvela (1931, s. 83, 84, 86, 89, 91): Pets. säätyl. yl.; rahv. yl.: Maatt., Pumm.; joks. yl.: Alat., Trif.; s. t.: Parkk., Salm.; h.: Kaakk., Vait., Höyh.

Mimosa pudica: n. 70 v. s.: Kal., Kemi; n. 50 v. s.: Simo; n. 40 v. s.: Oulu, Kitt.; n. 30 v. s.: Kaj., Ylit.; n. 10 v. s.: Rants., Hail. Ennen nyk. yleisempi. Säätyl. h.: Rants., Kemij., Kitt. On Oulussa. S. 290—291, 296, 301. — Parvela (1931, s. 90): Pets. luostar., t. Venäjältä.

Mimulus luteus: Oulussa ja Kaj. säätyl. S. 268, 269, 272. — Nordling (1884 b, s. 315): In. Toiv. avom. *Mimulus.*

M. moschatus: 75 v. s.: Oulu, Kaj., Kemi; 50—60 v. s.: Kal., Raahe, Rants., Ouluns., Muh., Kärs., Simo, Ylit., Kitt. Vielä 30—40 v. s.

hyvin tavall. säätyl. kod., nyt satunn. Rahv. h.: Rants., Kitt. S. 290, 295—297, 301, 306.

Mirabilis jalappa: Oulu, Kaj., Sotk. Naapurinvaaran kansakoul. S. 267, 269. — Nordling (1884 b, s. 315): In. Toiv. avom. *Mirabilis.*

Monstera (*Philodendron*) *deliciosa:* 60 v.: Haapav., Raahe, Oulu, Simo, Kemi; n. 50 v.: Kal., Haapaj., Rants. (t. Iisalmelta), Ouluns., Kärs., Pud., Ylit.; 40—45 v.: Muh., Kaj., Rov., Pello, Kitt.; 30—35 v.: Hail., Ii, Sotk. (t. Kuop.), Kemij.; 20—25 v.: Oul., Hyr., Muon. Säätyl. joks. yl.: Ylit.; s. t.: Rants., Ii, Kärs. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Hail., Ii, Kärs., Sotk., Rov., Kemij., Ylit., Muon. N. 30 v. s. säätyl.kod. nykyistä yleisempi. S. 290, 301. — Palmén (1907, s. 10): 1890-luv. alussa kukki Raahessa; Parvela (1923, s. 17): Kuus. n. 20 v. s. (*Filodendron*); ibid. (1931, s. 86, 88, 90): Pets.rahv.h.

Montbretia crocosmieflora (*?*): Kaj. 1 säätyl. kod. 15 v. s. S. 267, 270.

Musa ensete: 1923 Pets. Salm. 1 talossa. S. 290, 296 –297, 302.

Muscari botryoides: Oulun Hietasaar. villiytyn. er. huvilan luona ruohikossa (Hj. Hjelt 1892, s. 112). S. 268, 270, 274.

Myosotis alpestris ja *silvatica:* 75—80 v.: Oulu, Ii; n. 65 v.: Simo; n. 60 v.: Kal., Raahe, Kaj., Sotk., Pud., Rov.; n. 50 v.: Haapaj., Oul., Rants., Kaj., Kuus.; n. 40 v.: Kemij., Ylit., In.; 25—30 v.: Muon., Kitt.; n. 15 v.: Sär. Säätyl. s. t.: Rants., Sär., Hyr., Pud., Kemij., Rov.; h.: Haapaj., Muh., Ii, Sotk., Kuus., Muon., Kitt. Rahv. h.: Oul., Rants., Sär., Sotk., Pud., Kemij., Rov., Muon., Kitt. Entisaik. vilj. enemmän. S. 263, 269, 273. — E. a. (1894), Fr. Elfving (1897, s. 43): Pud. [luultav. *M. silv.* (Hj. Hjelt 1919, s. 431)]; Rosberg (1911, s. 139): In. Thul. lemmikki; Hj. Hjelt (1919, s. 430): Ob monin paik. villiytyn. puutarh. lähellä, In. Toiv. vilj. *M. silv.;* Parvela (1921 b, s. 74): Oul. kirkonk. muutam. puutarh. (*M. silv.*); ibid. (1923, s. 14): Kuus. 40 v. s., säätyl. h.; ibid. (1931, s. 73, 75, 78, 79): Pets. säätyl. ja rahv. h., talvehtii Salm.

M. palustris: Oulussa puutarh. (Leiviskä 1894, s. 11).

Myrrhis odorata: Ylit. Jolmalla s. 157. — Julin (1792, s. 20): Oulussa apt. puutarh. *Scandix odorata,* ei mainita mitään viljel. menestymisestä. Laji lienee ollut *M. odorata* (Hj. Hjelt 1911, s. 215).

Myrtus communis: 75 –80 v.: Haapav., Oulu, Ii, Kaj., Kemi; n. 70 v.: Kal., Raahe, Haapaj., Muh., Pud., Kuus., Simo, Alat.; n. 60 v.: Oul., Rants., Sotk., Hyr., Suom., Rov., Ylit., Kemij.; n. 50 v.:

Ouluns., Kärs., Sär.; n. 40 v.: Hail., Kitt.; 30—35 v.: Pello, Muon., In. Ennen yleisempi kuin nyt. Säätyl. yl.: Oul., Rants., Ii, Sotk., Pud., Ylit.; joks. yl.: Kal., Kärs., Sär., Hyr., Kuus.; s. t.: Muh., Rov., Kemij., Kitt. Rahv. s. t.: Kal., Rants., Hail., Muh., Ii, Hyr., Kemij., Rov.; h.: Oul., Ouluns., Kärs., Sär., Sotk., Pud., Kuus., Ylit., Kitt. S. 277, 287—288, 290, 298, 301, 304, 306. — Roos (1829, muist.): Kal. (mainit. myrttiruunun valmistamisesta häitä varten); Mustonen (1885, s. 42): Palt. säätyl. ja tytöillä nimikkonsa; Parvela (1921 a, s. 7): Oul. 7 säätyl. ja 15 rahv. kod.; ibid. (1921 b, s. 74): Oul. vilj. us. vuosikymm.; useimm. säätyl. kod., ei h. tal. eikä mökeissä; ibid. (1923, s. 16, 18): Kuus. n. 60-vuot., säätyl. tavall.; Paulaharju (1925, s. 159): Raahessa n. 80 v. s. kauppiaskod.

M. c. f. romana: 55—60 v.: Kal., Haapaj., Ii, Kaj., Sotk., Pud.; n. 50 v.: Raahe, Kärs., Kuus., Ylit.; n. 40 v.: Rov., Kitt.; n. 20 v.: In. Säätyl. s. t.: Kal., Ylit.; h.: Ii, Sotk., Rov., In. Rahv. s. t.: Ylit.; h.: Kal., Oul., Ii, Sotk., Rov., Muon. Ennen ollut nyk. yleisempi. S. 290, 301. — Parvela (1921 a, s. 8): Oul. h. (laakerimyrtti); ibid. (1923, s. 17): Kuus. n. 40 v. s. (laakerimyrtti); ibid. (1931, s. 86, 88, 89): Pets. Pumm.

Narcissus poëticus: 70—80 v.: Kaj.; n. 60 v.: Kal., Haapaj., In.; n. 50 v.: Raahe, Oulu; n. 40 v.: Kemi; 30 v.: Kuus., Muon.; 20 v.: Oul. Säätyl. s. t.: Rants., Sotk.; h.: Kal. Rahv. h.: Kal. joskus huonekasv. S. 251, 263, 269, 273, 298, 301. — Nordling (1884 b, s. 316): In. Toiv. avom.; Hj. Hjelt (1892, s. 130): vilj. koko maassa, kukkii vielä Haaparannan puutarh.; Parvela (1921 a, s. 8; 1921 b, s. 74): Oul. etup. merkkipäiv. säätyl. ja kauppiaskod. ruukkukasv.; puutarh. h. (myös *N. pseudonarcissus*); ibid. (1923, s. 17): Kuus. säätyl. satunn.

Nasturtium palustre: Kal. 1 rahv. kukkapenk. S. 263.

Nemesia strumosa: n. 30 v.: Ylit.; 10—15 v.: Oul., Rants., Kitt., In. Säätyl. h.: Oul., Kitt., In. Rahv. h.: Ylit., Kitt., In. S. 263, 270.

Nemophila alba: In. Thul. (Rosberg 1911, s. 139). S. 268, 270.

N. insignis: 65—70 v.: Oulu, Kemi; n. 60 v.: Raahe, Ii, Simo, Rov., In.; n. 50 v.: Kal., Haapaj., Rants., Kaj., Sotk., Suom., Kuus., Kemij.; n. 40 v.: Kärs., Pud., Kitt.; 25—30 v.: Oul., Hail., Sär., Hyr., Ylit., Muon. Säätyl. yl.: Muon.; joks. yl.: Kärs., In.; s. t.: Ii, Sotk., Pud., Kuus.; h.: Haapaj., Kal., Muh., Hyr., Ylit., Kitt. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Hail., Ii, Kärs., Sotk., Hyr., Rov., Kemij., Ylit.,

Kitt., Muon., In. S. 261, 263, 270, 272. — Nordling (1884 b, s. 315): In. Toiv. avom.; E. A. (1894): Kemi—Terv. säätyl., Pud. *Nemophila* (Fr. Elfving 1897, s. 43); Parvela (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 74): Oul. tätä ja muita lajeja joskus säätyl. puutarh., rahv. kukkapenk. h.; ibid. (1923, s. 14): Kuus. 40 v. s., säätyl. h.; ibid. (1931, s. 73, 75, 78, 86, 90): Pets. säätyl. h., rahv. s. t.: 5 kylässä; h.: 3 kylässä. Huonekasv. h.

N. maculata: / *N. oculata:* In. Thulessa (Rosberg 1911, s. 139). S. 268, 270.

Nepeta glechoma: 70 –80 v.: Kal., Raahe; n. 50 v.: Ouluns., Kuus.; n. 40 v.: Rants., Oul.; n. 30 v.: Sär.; n. 10 v.: Kitt. Ennen nykyistä yleisempi. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Sär., Kitt. Se kasvoi etup. piham. metsist. (Oul., Raahe, Ouluns., Sär., Kuus); olipa paikoin (Oul.) läheisten peltojen pientar. ja tienvier. levinneenä. Säätyl. sitä ei ollut. S. 263, 269, 275. — Leiviskä (1894, s. 11): Oulun puutarh. ja hautuum.; Keckman (1896, s. 59): Simossa pappilan puutarh.; Kyyhkynen (1919, s. 120): Suom. kohtal. runs. ruder. pappilan ja Ämmänruukin puutarh.; Parvela (1921 b, s. 74): Oul. kirkonk. villiytyn. puutarh. ja asunt. läh.; ibid. (1923, s. 14): Kuus. 40 v. s.; Hj. Hjelt (1923, s. 199): k-kasv. monin paik. Pohj.-Pohjanm. villiytyn. Oulussa hautuum. ja puutarh. luona; Kemissä h.; Simon pappil.; Kuus. kirkonk. Väinölän puutarh., jossa on levinnyt.

N. Mussinii: Oul. Varilan k-tarh. kesti 1 talven, mutta kuoli sitten.

Nephrolepis Whitmanni: Oul. 2 säätyl. kod. Parvela (1921 a, s. 8). S. 290, 291, 295, 296, 302.

Nerium oleander: n. 80 v.: Haapav., Ouluns., Oulu, Ii, Kaj., Kemi; n. 70 v.: Kal., Haapaj., Raahe, Muh., Sotk., Pud., Kuus.; n. 60 v.: Oul., Hyr., Rov., Kemij., Ylit.; n. 50 v.: Kärs., Sär., Pello, Kitt., In.; 35 –40 v.: Hail. (t. Iistä), Muon. N. 30 v. s. oli säätyl. verrat. tavall., nyt etenk. rannikolla. Säätyl. yl.: Rants.; joks. yl.: Oul., Kärs., Hyr., Kemij.; s. t.: Kal., Muh., Pud., Kuus., Kitt., Muon.; h.: Sotk., Rov., Ylit. Rahv. joks. yl.: Muon.; s. t.: Kal., Muh., Kemij., Rov., Ylit., Kitt.; h.: Oul., Rants., Ouluns., Hail., Ii, Kärs., Sär., Sotk., Hyr., Pud., Kuus. S. 287, 288, 290, 301, 306. — Mustonen (1885, s. 42): Palt. säätyl. tavall.; Parvela (1921 a, s. 8; 1921 b, s. 74): Oul. 3 säätyl., 2 työl. kod.; ibid. (1923, s. 16, 18): Kuus. 60-vuot., säätyl. ja rahv. h.

Nicotiana affinis: 50 –55 v.: Raahe; 35—40 v.: Kal., Rants., Oulu, Sär., Sotk., Kemi; n. 30 v.: Haapaj.; 10—15 v.: Oul., Kärs. Säätyl. h.: Haapaj., Kärs. Rahv. h.: Muh., Kärs., Pud., Ylit. S. 263, 270.

N. alata: Oul. säätyl. puutarh. h. (Parvela 1921 b, s. 74); ibid. (1923, s. 17—18): Kuus. n. 20 v. s., nyt 1 säätyl. ja rahv. kod.

N. atropurpurea: In. säätyl. S. 268, 270. — Smirnoff (1909, s. 127), Hj. Hjelt (1919, s. 488): Ylit. Jolmalla, kukkinut runs.

N. grandiflora: vilj. In. Thulessa (Rosberg 1911, s. 139).

N. hybrida: 20—30 v.: Haapaj., Oul., Raahe, Kärs., Sotk., Kuus., Kemi, Ylit. Säätyl. h.: Haapav., Kärs., Sotk. Rahv. h.: Oul., Sotk., Kuus., Ylit. S. 263.

N. rustica: ylimuist. (luultav. yli 100-vuot.): Kal., Ouluns., Oulu, Ii, Sotk.; 80—90 v.: Haapaj., Kärs., Kem. mlk., Pello; n. 70 v.: Oul., Rants., Kemij., Rov., In. Ennen sitä vilj. melk. joka tal. N. 70 v. s. Iissä jokisuulla suurimmat talot eivät enää kasvattan., vaan ostivat joko kartuusia Ruotsista tai venäjänlehteä Pietarista, josta iiläisten laivat sitä toivat. N. 40 v. s. vilj. lakkasi useimm. paikoin melk. kokonaan, mutta maailmansodan aikana se alkoi uudelleen pian taasen loppuen. Aikaisempi laatu oli palturia. Säätyl. eivät sitä viljell., rahv. yl.: Kärs. (viljel. n. 50 %); joks. yl.: Sär. (n. 40 %), Sotk. (34 %); s. t.: Rants. (n. 21 %), Pud. (11 %); h.: Kal., Oul., Ouluns., Hail., Ii, Hyr., Kuus., Rov., Ylit., Pello, In. S. 34 –35, 60, *130—135*, *138*, *141*, 147—148, 151, 163. — Salmenius (1754, s. 43): Kal. joku taloll. alkanut kasvattaa; Gadd (1764, n:o 81): 15 v. s. vilj. Pyhäjoella 2—3 taloll. tupakkaa, nyt vilj. jokainen omaksi tarp., vain harvat ostavat, monet saavat siem. omasta viljel.; ibid. (1778 a, s. 8): vilj. Torn. asti; Carpelan (n. 1790, s. 72): vilj. jo 30 v. s. Oulussa; Julin (1792, s. 18): Oulun seud. ennätt. harv. kukkia, rahv. vilj. vähän omaksi tarp.; Carpelan (1798, s. 88): Kaj. olisi hyödyksi, jos tupakkaa viljeltäisiin yleisemm.; Deutsch (1819, s. 277, 374—375): Torn. ja Kemin kihlak. vilj. samaa lajia kuin Savossa, vilj. Kaj. kihlak.; Sjögren (1828, s. 33): Sod. sangen vähän; Rein (1847, s. 302; 1867, s. 151): rahv. vilj. useimm. paik. Oulun l. omaksi tarp.; Mustonen (1885, s. 101): Kaj. kihlak. riitti 1815 tupakka omaksi tarp.; Gebhard (1885, s. 53): Kaj. vilj., t. 1730—40-luv.; K. E. F. Ignatius (1890, s. 348): vilj. Kemij. asti; E. A. (1894): er. läänin etel. pitäj. (Sievi, Oul., Sär., Kuhm.) viljelys yl., muualla ± h.; vilj. aina In. asti. Varhemm. ollut melk. kaikk. yl., m. m. Pud., jossa 1870-luv. oli yl. ja siem.

saatiin omasta viljel.; LEIVISKÄ (1894, s. 12): vilj. Oulussa; FR. ELFVING (1897, s. 32—33, 100—102): yl.: Haapaj.; s. t.: Pyh., Palt.; h.: Alav., Siik., Sotk., Simo. Viljelys 64° pohj. lev. N-puol. vähäistä. Pud., Taiv. viljelty tyydyttäv. tuloksin, In. ei erikoisesti menest.; GROTENFELT (1897, s. 216): vilj. Utsj. asti; M. BRENNER (1899, s. 28): Torn. vilj. Clarken muk.; FELLMAN (1906 III, s. 330): menest. In.; (s. 493): Kuol. monin paik., Kuus. lukuunottam. ei muualla Lapissa. Siem. kypsyy harvoin; FR. ELFVING (1909, s. 35): Oulussa ja Torn. vilj. 100 v. s.; ROSBERG (1911, s. 138): In. Thul. 1901; PAULAHARJU (1915, s. 70): Hail. ennen vilj. »enempi tupakka kuin pottuja»; KYYHKYNEN (1919, s. 121): Suom. harv. vilj.; PARVELA (1921 b, s. 16, 74): Oul. yl., paik. myyty satojen markk. edestä; IBID. (1923, s. 27): Kuus. 40 –60 v. s. vilj. paljon, sitten vilj. keskeytyi; kesällä 1922 oli n. 120 viljelystä, niiden yht. ala 30—40 aaria; KARJALAINEN (1926, s. 39): Oulun pohj. ja Kaj. kihlak. yritetty vilj. 1700-luv. alkupuol. lähtien, ei menest.; LIAKKA (1928, s. 33): tupakan vilj. yl. Oulun l. 1830-luv.

N. Sanderae: 20—30 v.: Kitt., Muon., In. Säätyl. s. t.: Kitt. Rahv. h.: Muon., Kitt., In. S. 290, 297, 302.

N. tabacum: tupakan saantia varten kasvatus kahden viim. vuosikymm. aikana hyvin h.; paik. joskus ollut koristekasv. — APPELGREN (1775, s. 3): virginian tupakan siem. kypsyi Kaj. lään.; E. A. (1894): Raahe c^1, Oulu b^1, Hail 0^1, Pud. c^1 s. (ei ennätä kypsyä, poikk. 1894), Simo c^1 (korist.), In. s; FR. ELFVING (1897, s. 102): säätyl. joskus vilj. k-kasv. In asti; GROTENFELT (1897, s. 216): vilj. Torn. asti; FR. ELFVING (1909, s. 35): Oulussa ja Torn. vilj. 100 v. s.; PARVELA (1921 b, s. 74): Oul. säätyl. puutarh. h.

N. spp.: eri tupakkalajeja, joiden joukossa lienee ollut *N. affinis* ja *alata,* on ollut huonekasv. n. 60 v.: Oulu, Pud.; n. 50 v.: Raahe, Muh., Sär., Kaj.; n. 30 v.: Kal., Haapaj., Rants., Kuus., Kemi. Säätyl. s. t.: Kal., Kärs.; h.: Muh., Kuus. Rahv. h.: Kal., Muh., Rants., Kärs., Pud., Kuus. S. 290. — PARVELA (1931, s. 86, 90): Pets. Höyh. majatal.

Nigella damascena: 60—65 v. s.: Raahe, Oulu, Ii, Kaj., Kemi; 50—55 v. s.: Kal., Haapaj.; 35 –40 v. s.: Rants., Ouluns., Sotk., Pud., Kitt., In.; n. 30 v. s.: Kuus., Ylit.; n. 20 v. s.: Hyr. Säätyl. h.: Rants., Ouluns., In. S. 263, 269. — E. A. (1894): Sod. säätyl.; PARVELA (1921 b, s. 74): Oul. joskus säätyl. puutarh.; IBID. (1923, s. 14): Kuus. n. 20 v. s.

N. sativa: Oul. keuhkotautiparantol. k-tarh. 1932.

Nycterinia capensis: In. 1 säätyl. k-tarh. S. 263, 270.

Ocymum basilicum: lämpim. kesinä Oulussa apt. puutarh. siem. kypsyvät (Julin 1792, s. 23). S. 126.

Omphalodes (*Cynoglossum*) *linifolia:* ennen vilj. Oulun l. S. 268, 270. — Pud. vilj. *Cynoglossum* (Fr. Elfving 1897, s. 43), lienee ollut tämä laji (Hj. Hjelt 1919, s. 464—465); Parvela (1921, s. 74): Oul. joskus säätyl. ja rahv. kukkapenk.

O. verna: 1 säätyl. k-tarh. Iissä. S. 270. — Parvela (1921 b, s. 74): Oul. joskus säätyl. ja rahv. kukkapenk.

Onoclea struthiopteris: Oul. pappil. puist. S. 263. — Parvela (1921 b, s. 74): Oul. pappil. puutarh. tuotu 1918, on elänyt, mutta vielä 1932 ei kehittyn. itiölehteä.

Opuntia ficus indica: Kaj. ollut säätyl. S. 300, 302.

O. leonina: Oulussa 1 harrastel. kod. S. 299.

O. leucotricha: Oul. ja Oulussa säätyl. S. 290, 296.

O. microdacys: Oulussa 1 harrastel. kod. S. 299.

O. Mieckleyi (?)*:* säätyl. h.: Kal., Muh., Muon. S. 290.

O. papyracantha: Oulussa 1 harrastel. kod. S. 299.

O. polycantha:
O. spp.: } Oulun kasvihuon. S. 308.

O. sp.: säätyl. h.: Kuus. Rahv. h.: Oul., Rants., Ouluns., Ii, myös kaup. S. 290, 298.

Origanum majorana: 80—85 v. s.: Kal., Haapaj., Haapav., Muh., Ii, Kemi; n. 70 v. s.: Pud., Kuus., Simo; n. 60 v. s.: Raahe (?), Kärs., Sotk., Ylit., In.; n. 40 v. s.: Kitt.; n. 20 v. s.: Rants.; n. 10 v. s.: Muon. 30—40 v. s. oli säätyl. kasvitarh. verraten tavall., mutta nyt näin sitä vain 2 säätyl. Kal. Oulun torilla sitä on syks. säännöll. myytävänä. S. 126, 132, 148, 151, 157. — Salmenius (1754, s. 43): Kal. säätyl.; Julin (1792, s. 23): Oulussa kylvet. lavaan; Nordling (1884 a, s. 307; 1884 b, s. 315): In. Toiv. menestyy avom. erinom. hyvin; E. A. (1894): Haapav. o^1, Raahe c^1 o^2, Oulun seutu b^2, Simo c^1, Kemi Niemelä, Torn. —Alat. c^1, Ylit.—Turt., Kitt. c^1, In. c^1 s; Fr. Elfving (1897, s. 25, 100): säätyl. aina Kitt. asti, on menest. In., jossa kylvetty avom.; Smirnoff (1909, s. 127): Ylit. menestyy hyvin; O. Lundén (1921, s. 696): vilj. Torn. seud. asti ainak. säätyl. kasvitarh.; Parvela (1923, s. 26): Kuus. säätyl. satunn.

Ornithogalum umbellatum: ollut n. 20 v. 1 säätyl. k-tarh. Kal. S. 263.

O. sp.: Pets. Parkk. ja Kalastajasaar. joka kylässä s. t. (Maatt. h.) (Parvela 1931, s. 84, 86, 88, 89).

Oxalis purpurata (?)*:* n. 50 v.: Raahe, Oulu, Kaj.; 35—40 v.: Pud., Kuus.; 15—20 v.: Kal., Haapaj., Oul., Rants. (t. Raahesta), Ouluns., Sär., Rov., Kemij., Ylit., Pello, Kitt., Muon., In.; n. 10 v.: Sotk. (t. Kaj.). Säätyl. s. t.: Kal., Sär., Sotk., Rov., Muon.; h.: Oul., Ii, Kitt., In. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Muh., Ii, Sotk., Rov., Ylit., Kitt. S. 288, 290, 302. — Parvela (1921 a, s. 8; 1921 b, s. 74): Oul. kirkonk. 1 säätyl. ja 3 rahv. kod.; ibid. (1923, s. 17): Kuus. n. 20 v. s.; ibid. (1931, s. 83, 86, 88, 90): Pets. säätyl. s. t., rahv. h.

Oxalis sp.: Kaj. 1 säätyl. k-tarh., kukat vihreänkelt. S. 270.

Paeonia chinensis: vanhemmat *Paeonia*-lajit ovat mahdoll. olleet *P. officinalis*ta; n. 60 70 v.: Raahe, Oulu, Kaj.; 50—55 v.: Kal., Pud.; n. 30 v.: Rov.; 20—25 v.: Oul., Ii, Sotk. (t. Lohjalta), Kemi; 10—15 v.: Oul., Ouluns., Kärs., Hyr., Kitt. Säätyl. s. t.: Ii, Sotk., Kitt.; h.: Kal., Oul., Muh., Hyr., Pud. Rahv. h.: Oul., Ouluns., Kärs., Sotk., Pud. S. 263, 269, 273. — Parvela (1931, s. 86, 90): Pets. Kerv. huonekasv. 1 kod.

P. herbacea: Oul. Kaskelan k-tarh., menestyy.

P. officinalis: Oulussa apt. puutarh. v. 1790 todennäk. lääkekasv. (Julin 1792, s. 23); E. a. (1894): Raahessa vilj. P-laj.; Fr. Elfving (1897, s. 43), Hj. Hjelt (1906, s. 259): vilj. Sal. ja Raahen seud.; Parvela (1921 b, s. 74): Oul. kirkonk. säätyl. h.

Papaver bracteatum: 45—50 v.: Kaj.; n. 40 v.: In.; 30—35 v.: Ii, Kemi; 10—15 v.: Ouluns., Kärs., Rov. Säätyl. h.: Kal., Kärs., Rov., Muon. Rahv. h.: Kal., Kärs., Muon. S. 263, 270, 273. — Nordling (1884 b, s. 315): In. Toiv. avom.; Kyyhkynen (1919, s. 97): Suom. pappil. puutarh. kylvetty er. kesänä, kasvoi hoidotta us. vuosia.

P. glaucum: Sotk. Juholankyl. 1 rahv. k-tarh. S. 263, 270.

P. nudicaule: 70 - 75 v.: Kaj., Kemi; n. 50 v.: Haapav.; n. 40 v.: Kal., Raahe, Rants., Ii, Pud.; 30—35 v.: Ouluns., Kuus., Simo, Kemi, Kemij., Muon.; 20—25 v.: Haapaj., Oul., Hail., Rov., Ylit., In. Säätyl. joks. yl.: Kuus., Muon.; s. t.: Kal., Haapaj., Rants., Muh., Sotk., Pud., Ylit., Kitt., In.; h.: Oul., Ii, Rov., Kemij. Rahv.

h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Ii, Kärs., Hyr., Pud., Kuus., Rov., Ylit., Kitt.; Muon., In. S. 261, 263, 269, 273. — MUSTONEN (1885, s. 41): Palt. punervan kelt. unikko (*P. nudicaule?*) kasvaa melk. hoidotta avom.; HJ. HJELT (1906, s. 284): vilj. Oulussa ja Palt.; KYYHKYNEN (1919, s. 97): Suom. pappil. puutarh. kukkii joka vuosi; PARVELA (1921 b, s. 74): Oul. (*P. alpinum?*) säätyl. ja rahv. puutarh., ei niin yl. kuin. *P. somnif.;* IBID. (1923, s. 14—15): Kuus. 20 v. s., säätyl. ja rahv. tavall.; IBID. (1931, s. 75, 78, 79): Pets. Salm. h., talvehtii.

P. orientale: 40—45 v.: Haapaj., In.; n. 30 v.: Ii; 20—25 v.: Kal., Raahe, Rants., Kuus., Kemi, Muon.; 10—15 v.: Oul., Kärs., Sär., Sotk. Säätyl. s. t.: Sotk.; h.: Kal., Rants., Muh., Sär., Pud. Rahv. h.: Rants., Kärs., Sär., In. S. 263, 274. — PARVELA (1921 b, s. 74): Oul. säätyl. h.; IBID. (1923, s. 14): Kuus. n. 10—15 v. s.; IBID. (1931, s. 75, 78): Pets. Höyh. majatal.

P. paeniflorum nanum: E. A. (1894): Siik. vilj.

P. rhoeas (*umbrosum*): 75—80 v.: Kal., Haapaj., Haapav., Raahe, Oulu, Ii, Kaj., Sotk., Kemi; n. 70 v.: Oul., Rants., Ouluns., Muh., Hyr., Pud., Kuus., Simo; n. 60 v.: Suom., Rov., Kemij., Ylit., In.; n. 50 v.: Hail., Kärs., Sär., Kitt.; n. 40 v.: Muon. Säätyl. h.: Kal., Oul., Rants., Muh., Ii, Kärs., Sär., Sotk., Rov., Ylit., In. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Hail., Ii, Muh., Kärs., Sär., Sotk., Hyr. S. 263, 269, 272. — PARVELA (1921 b, s. 74): Oul. säätyl. ja rahv., ei niin yl. kuin *P. somnif.;* IBID. (1931, s. 75, 78): Pets. yleensä rahv. h.

P. Shirley: n. 40 v.: Kal., Raahe, Rants.; n. 20 v.: Simo, Kemi; n. 10 v.: Haapaj. Säätyl. h.: Haapaj., Rants., Kärs. Rahv. h.: Rants., Kärs. S. 263, 272. — PARVELA (1931, s. 73, 75, 78): Pets. säätyl. ja rahv. h.

P. somniferum: us. pitäj. kasvatettu niin kauan kun muistet. tai niin kauan kun siellä on ruohovartis. ulkokoristekasveja ollut. Saadut tiedot lajin viljelysajasta eri pitäj. ovat joks. samat kuin *P. rhoeas*ta koskevat. Säätyl. yl.: Kal., Rants., Sär., Sotk., Hyr., Rov., In. (joukossa ehkä joku *P. Shirley*); joks. yl.: Haapaj., Oul., Pud., Kemij., Muon. (joukossa ehkä joku *P. Shirley*); s. t.: Kuus., Ylit., Kitt. (joukossa joku *P. Shirley*); h.: Ii, Muh. Rahv. yl.: Rants., Hail., Sär., Sotk., Rov.; joks. yl.: Kal., Oul., Ii, Kärs., Ylit.; s. t.: Ouluns., Muh., Hyr., Pud., Muon., Kitt., In.; h.: Kuus. Oulussa kootaan siemeniä. S. 260—261, 268, 272, 275. — JULIN (1792, s. 23):

Oulussa apt. puutarhassa; LEIVISKÄ (1894, s. 1): Oulun puutarh.; PARVELA (1921 b, s. 74): Oul. yleisin ulkokoristekasveista; IBID. (1931, s. 73, 75, 78, 86): Pets. säätyl. h.; rahv. koko alueella s. t., myös huonekasv.

Seuraavissa *Papaver*-lajien viljelystä koskevissa tiedoissa ei mainita lajia, mutta useimmissa tapauksissa ne tarkoittanevat etup. *P. somniferum*ia ja ehkä myös *P. rhoeas*ta: NORDLING (1884 b, s. 315): In. Toiv. avom.; E. A. (1894): Kal., Pyh., Pulkk. joissak. paik., Raahe, Siik., Rev., Pud., Simo, Kemi-Terv. säätyl., Sod. säätyl.; FR. ELFVING (1897, s. 43): Kala-Siikajoen väl. rannikolla, Haapav. ja Pud.; ROSBERG (1911, s. 138): In. Thul. monta lajia; PARVELA (1921 a, s. 9); Oul. 4 säätyl. ja 58 rahv. k-tarh.; IBID. (1923, s. 13—15): Kuus. n. 60 v. s., säätyl. ja rahv. tavall. ulkokoristekasvi; HÄYRÉN (1925, s. 189—190): Pets. Pumm. 2 tal.; Trif. menestyy siem. kylvettynä avom., kesäk. lopulla taimella; AHOLA (kirj. ilm.): menestyy Utsj.

Passerina filiformis: Kaj. 1 säätyl. kod. 40—50 v. s. S. 300.

Passiflora coerulea: ollut ennen yleisempi, tavattu 1 säätyl. kod. Kemissä. S. 298, 301.

Pastinaca sativa: 1754: Kal.; n. 140 v.: Oulu; n. 80 v.: Haapaj., Ii, Muh., Sotk., Kemi; n. 70 v.: Kuus.; n. 60 v.: Raahe, In.; n. 50 v.: Hyr., Kemij., Ylit.; n. 40 v.: Kärs. Säätyl. s. t.: Kitt.; h.: Haapaj., Ouluns., Kuus., Rov., Muon., In. Rahv. h.: Ii, Kärs., Kuus., Rov., Kemij., Ylit., Kitt. S. 132, 148, 151, 154, *158*, 161, 163. — SALMENIUS (1754, s. 43): Kal. säätyl.; JULIN (1792, s. 20): Oulussa juuret heikkoja ja haaraisia; GRAPE (1804, s. 106), FELLMAN (1906 III, s. 503): En. pappil.; ROOS (1824, muist.): Kal. säätyl.; O u l u n V i i k k o s a n o m a t (1879, n:o 34): Ut. Kivarin tal.; NORDLING (1884 a, s. 307; 1884 b, s. 315): In. Toiv. menestyy avom., s. hyvä; E. A. (1894): Haapav. o^2, Pulkk., Raahe c^1, Oulun seutu b^1, Kuhm. c^1 o^2, Pud. b^1, Simo b^2, Kem. mlk. säätyl., Rov. b^1, Kitt. c^1, Muon. joskus, sormenpaks., In. joskus; FR. ELFVING (1897, s. 24, 97; 1927, s. 152): vilj. Muon. ja In. asti; GROTENFELT (1897, s. 216): vilj. Kitt. asti; FELLMAN (1906 III, s. 646): Kemij. pappil. 1809; SMIRNOFF (1909, s. 127): Ylit. siem. kypsyvät; O. LUNDÉN (1921, s. 207): vähän harv. kasvitarh. koko maassa; PARVELA (1921 b, s. 74): Oul. säätyl., taloll. satunn.; IBID. (1923, s. 25—26): Kuus. säätyl. ja rahv. satunn.; HÄYRÉN (1925, s. 189): Pets. Pumm. kasvaa tyydyttäv.; PARVELA (1931, s. 66): Pets. menestyy huonosti.

Peireskia amapola: 40 v.: Kärs., Sär.; n. 15 v.: Ouluns.; n. 10 v.: Sotk. Säätyl. s. t.: Sär. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Kärs., Sär., Sotk., Rov. S. 290, 296, 302. — PARVELA (1931, s. 81, 86, 88, 90, 91): Pets. Parkk. 1 rahv. kod.

P. grandifolia: Kaj. 1 säätyl. ja Rov. 1 rahv. kod. ollut n. 15 v. S. 290, 296, 302.

Pelargonium hybridum: n. 60 v.: Raahe, Simo, Kemi; n. 40 v.: Kal.; n. 30 v.: Hail., Kaj., Ylit.; 20—25 v.: Haapaj., Rants., Muh., Sotk., Hyr., Pud., Rov., Kemij.; 10—15 v.: Oul., Ii, Kärs., Sär., Muon., In. Säätyl. yl.: Rants., Kemij., Rov.; joks. yl.: Oul., Muh., Sär., Sotk., Hyr., Muon.; s. t.: Kal., Ii, Kärs., Pud., Kuus., Ylit., In. Rahv. s. t.: Kal., Ylit.; h.: Oul., Rants., Ouluns., Hail., Ii, Muh., Kärs., Sär., Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Kemij., Rov., Muon. S. 287—288, 290, 293, 298, 301.

P. odoratissimum: Pets. säätyl. h., rahv. s. t.: Pumm., Kerv., Vait.; h.: Alal. (PARVELA 1931, s. 84, 86, 88, 89).

P. peltatum: n. 35 v. s.: Kemi; 20 v. s.: Raahe; 10—15 v. s.: Kal., Haapaj., Oul., Kitt. Säätyl. h.: Kal., Oul., Muh., Muon. Rahv. h.: Ouluns. S. 290, 302. — PARVELA (1921 b, s. 74): Oul. 1 säätyl. kod.

P. zonale: 75—80 v.: Oulu, Ouluns., Ii, Kaj.; n. 70 v.: Raahe, Rants., Hail., Muh., Hyr., Pud., Kuus., Simo, Kemi, Alat.; n. 60 v.: Kal., Haapaj., Suom., Kemij., Rov., Ylit., Pello, Kitt., In.; n. 50 v.: Oul., Kärs., Sär., Sotk.; n. 40 v.: Muon. Säätyl. yl.: Oul., Rants., Ii, Muh., Kärs., Sär., Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Kemij., Rov., Ylit., Muon. (viljel. 80—100 %); h.: Kal. Rahv. yl.: Kal., Ouluns., Hail., Muh., Rov., Ylit.; joks. yl.: Oul., Rants., Ii, Kärs., Sotk., Hyr., Kemij., Kitt., Muon.; s. t.: Sär., Pud., Kuus., In. S. 286—288, 292—294 (kartta), 301, 304, 306. — PARVELA (1921 a, s. 7): Oul. 11 säätyl., 34 taloll. ja kaupp., 9 työl. kod. (joukossa myös *P. hybridum*); IBID. (1921 b, s. 74): Oul. kaikissa säätyl. kod., rahv. joks. yl.; IBID. (1923, s. 16—18): Kuus. n. 60 v. s., säätyl. ja rahv. tavall.; HÄYRÉN (1925, s. 190): Pets. Pumm. reheviä yks.; PAULAHARJU (1925, s. 122): Raahessa n. 60 v. s.; PARVELA (1931, s. 81, 83, 84, 86, 89 91): Pets. säätyl. yl., rahv. joks. yl.

Pennisetum villosum: Kaj. joskus vilj. säätyl. k-tarh. S. 267, 270.

Pentstemon grandiflorus: säätyl. h.: Haapaj., Sotk., ollut 10—20 v. S. 263, 270, 298.

Perilla nankinensis: 65 -70 v. s.: Simo, Kemi; n. 60 v.: Haapav., Raahe, Oulu, Kaj., In.; n. 50 v. s.: Sotk.; 40—45 v. s.: Rants., Hyr., Pud., Ylit., Kitt.; n. 30 v. s.: Kuus., Muon. Säätyl. varhemmin nyk. yleisempi. Säätyl. h.: Sotk., Hyr., Pud., Kuus. Rahv. h.: Sotk. On kaup. puist. S. 263, 269, 272. — Nordling (1884 b, s. 315): In. Toiv. avom.; Rosberg (1911, s. 139): In. Thul.; Parvela (1923, s. 14): Kuus. n. 20 v., säätyl. h.

Petasites frigidus: Utsj. huonekasv. S. 284.

Petroselinum sativum (l e h t i p e r s i l j a): vilj. ylimuist. ajoista asti: Kal., Haapaj., Raahe, Oulu, Ii, Muh., Sotk., Kemi; n. 70 v.: Pud., Kuus., Simo; 50—60 v.: Rants., Kärs., Hyr., Rov., Ylit., In. Säätyl. yl.: Kemij., Kitt., In.; joks. yl.: Kal., Kuus., Ylit.; s. t.: Haapaj., Oul., Rants., Ii, Kärs., Sotk., Pud., Muon.; h.: Ouluns., Hyr. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Hail., Ii, Kärs., Sotk., Hyr., Kuus., Rov., Ylit., Muon., Kitt., In. S. 147—148, 151, 154, *158*, *161*, 164. — Salmenius (1754, s. 43): Kal. vilj. säätyl.; Nordling (1884 a, s. 307; 1884 b, s. 315): In. Toiv. menestyy avom. erinom. hyvin; K. E. F. Ignatius (1890, s. 348): vilj. Utsj. asti; E. a. (1894): Kal. säätyl., Haapav. o^2, Pulkk., Raahe a^2 o^2, Oulu a^2, Hail. o^2, Ylik. c^1, Kuhm. b^1 o^2, Pud. b^1, Puol. säätyl., Simo b^2, Kemi—Terv. o^2 joillakin säätyl., Rov. b^1, Alat.—Torn. c^1 o^2 joillak. säätyl., Ylit.—Turt. vilj., Kuol. c^1 o^2, Sod. o^2, Kitt. b^1, Muon. s, In sc^1; Fr. Elfving (1897, s. 25, 96), O. Lundén (1921, s. 698): vilj. In. asti; Grotenfelt (1897, s. 216): menestyy Utsj.; Fellman (1906 III, s. 646): Kemij. pappil. 1809; Smirnoff (1909, s. 127): Ylit. menestyy; Rosberg (1911, s. 138): In. Toiv. ja Thul.; Parvela (1921 b, s. 75): Oul. säätyl. vilj., taloll. satunn.; ibid. (1923, s. 20): Kuus. säätyl. tavall.; Häyrén (1925, s. 189): Pets. kasvaa tyydyttäv.; Fr. Elfving (1927, s. 257): voidaan vilj. Pohj. jääme ren rantaseud.; Ahola (1929, s. 204): menestyy Utsj.; Parvela (1931, s. 61, 62, 64, 66, 67): Pets. säätyl. joks. yl., rahv. h.

J u u r i p e r s i l j a: vilj. aivan satunn. Säätyl. h.: Muon. S. 158. — Julin (1792, s. 21): juuri voi Oulussa talvehtia; Roos (1838, muist.): Kal. vilj. säätyl.; E. a. (1894): Haapav. o^1, Raahe c^1, Oulu c^1, Pud. c^1, Ylit.—Turt. vilj., Kitt. c^1, In. s.; Fr. Elfving (1897, s. 96): säätyl. vilj. kaikkialla Suomessa.

Petunia hybrida u l k o k a s v i n a: 50—55 v.: Raahe, Ii, Kaj., In.; n. 40 v.: Rants., Kemij., Rov.; n. 30 v.: Kal., Muon.; 10—12 v.:

Kärs., Sotk. Säätyl. s. t.: Haapaj., Kärs.; h.: Ii, Sotk., Rov., In. Rahv. h.: Rants., Ii, Ylit., Kitt. S. 263, 270, 272. — Huonekasvina: n. 50 v.: Oulu, Pud., Simo, Kemi; n. 40 v.: Kal., Haapav., Rov.; 30—35 v.: Raahe, Rants. (muotikasvi 20—25 v. s.), Ouluns., Kaj., Kuus., Kemij., Ylit., Kitt., Muon.; 20 v.: Haapaj., Oul., Sär.; 10—15 v.: Hail., Ii, Kärs., In. Säätyl. joks. yl.: In.; s. t.: Kal., Rants., Ii, Hyr.; h.: Kemij., Muon. Rahv. yl.: Hail.; joks. yl.: Kal.; s. t.: Kärs.; h.: Rants., Ouluns., Ii, Hyr., Pud., Rov., Ylit., Kitt., In. S. 287, 290, 301. — Nordling (1884 b, s. 315): In. Toiv. avom.; Parvela (1921 a, s. 7; 1921 b, s. 75): Oul. huonekasv. 2 säätyl. ja 7 rahv. kod.; ibid. (1923, s. 17): Kuus. säätyl. satunn.

P. violacea: Säätyl. h.: Kal., Kärs. S. 263.

Phalaris arundinacea: Oulun l. Talousseura tilasi 1858 siem. 1 puudan (16 kg) (Wegelius 1904, s. 168).

P. a. picta: n. 70 v.: Kal., Kemi; n. 60 v.: Haapaj., Raahe, Oulu; n. 40 v.: Pud.; 30—35 v.: Oul., Rants. (t. Haapav.), Kärs. (samoin), Rov., Ylit.; n. 10 v.: Muon. Oli 30 v. s. nyk. yleisempi. Säätyl. h.: Haapaj., Kärs., Pud. Rahv. h.: Kal., Haapaj., Rants., Muh., Kärs., Pud. S. 263, 269.

P. colorata: Oulun puutarh. (Leiviskä 1894, s. 18).

Phaselia tanacetifolia: 20 –25 v.: Kal., Muon.; 7—12 v.: Kärs., Sotk. Säätyl. s. t.: Kärs.; h.: Kal., Sotk. Rahv. h.: Kärs., Sotk. S. 263, 270.

Phaseolus multiflorus: viljelty Alamaan kotital. opist. Haapav., joskus saatu hyvä s. S. 158. — E. a. (1894): Haapav. o^2, Pulkk. 1 säätyl., Raahe i, vain lämpim. kesinä menestyy, Oulu b^1, Kuhm. c^1 o^2 (?), Pud. joskus k-kasv. k s, Simo c^1, Kemi—Terv. eritt. suot. olosuht. onnist., In. i; Fr. Elfving (1897, s. 92): Haapav. ei menesty oikein hyvin; joskus k-kasv. ulkona; Parvela (1921 a, s. 8; 1921 b, s. 75): Oul. 6 taloll. ja 2 työl. kod. huonekasv.

P. vulgaris: keittiötarhakasvina: vilj. vähän ja menestyy huonosti. S. 151—152, 158, 161. — Julin (1792, s. 25): Oulussa apt. puutarh. ei ole menest. paitsi 1789, jolloin siem. kyps.; E. a. (1894): Haapav. o , Pulkk. 1 säätyl., Raahe i, Oulu b^1, Hail. i, Kuhm c^1 o^2 (?), Kemi—Terv. eritt. suot. olosuht. menestyy, In. i; Leiviskä (1894, s. 5): vilj. Oulussa; Fr. Elfving (1897, s. 91): on onnist. Oulussa; Smirnoff (1909, s. 126): Ylit. aikaiset laadut menest.

— Ulkokoristekasvina: 60—70 v.: Kaj., Sotk., Pud.; 50—55 v.: Raahe; n. 40 v.: Ouluns., Sär.; 30—35 v.: Kärs., Ylit., Muon.; 20—25 v.: Hail., Rov. Säätyl. joks. yl.: Kärs.; s. t.: Sotk., Muon.; h.: Pud., Rov. Rahv. h.: Ouluns., Hail., Ii, Muh., Kärs., Sär., Sotk., Rov., Ylit. S. 263, 268. — Huonekasvina: n. 70 v.: Rants., Kaj., Sotk., Pud., Kuus.; n. 60 v.: Oul., Raahe, Oulu, Simo, Kemi, Torn.; n. 50 v.: Kal., Muh., Sär., Hyr., Rov.; n. 40 v.: Haapaj., Ouluns.; n. 20 v.: Kemij., In.; n. 10 v.: Hail. 30 v. s. oli yleisempi k-kasv. ja laajemm. levinnyt kuin nyt. Säätyl. h.: Pud. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Hail., Ii, Kärs., Sär., Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Rov., Kemij., Pello, Kitt., In. S. 288, 290, 297, 301. — Kyyhkynen (1919, s. 105): Suom. pirttien ikkun.; Räsänen (1922, s. 52): papu Pets. Kalastajasaar. lappal. huonekasv.; Parvela (1923, s. 16, 18): Kuus. 70 v. s. säätyl. keittiön ikkun., rahv. tavall.

P. v. nanus: ylimuist. Oulussa; 75—80 v.: Raahe, Muh., Ii, Kemi; n. 30 v.: Ylit.; n. 20 v.: Kal., Rants., Rov.; n. 10 v.: In. Säätyl. s. t.: Kal.; h.: Ii, Rov., Ylit., In. Rahv. h.: Sär. S. 148, 152, 158, 161. — K. E. F. Ignatius (1890, s. 348): vilj. Ouluun—Torn. asti; E. a. (1894): Haapav. o^2 d, lämpim. kesinä avom., Raahe i, Oulun seutu a^1, Kemi—Terv. menestyy eritt. suot. olosuht., Alat.—Torn. c^1, In. i; Leiviskä (1894, s. 5): vilj. Oulussa; Fr. Elfving (1897, s. 91): menestyy Haapav., Oulussa ja Kemissä; Smirnoff (1909, s. 126—127): siem. kypsyn. Ylit. Jolmalla; Hj. Hjelt (1919, s. 223): vilj. Oulussa; O. Lundén (1921, s. 443): Haapav. menestyy lämpim. kesinä avom.

Philadelphus coronarius: n. 50 v.: Raahe; n. 30 v.: Kaj.; n. 22 v.: Kal. Kaup. puist. Oul. Varilan k-tarh. kesti 1 talven. Säätyl. h.: Kal. S. 216, 221, *229*, 241, 246. — E. a. (1894): Haapav. c^1 bl, Oulun seutu c^1 bl, Simo c^1 bl s; Fr. Elfving (1897, s. 75): Haapav. kukkinut, mutta kuollut myöh., Oulussa pysynyt elossa 15 v., mutta ei kukkinut, myöhemmin istutetut kukkin.

P. grandiflorus: | Oul. Varilan k-tarh.
P. Lemoinici Bouquet blanc: | kesti 2 talvea.

Phleum pratense: syrjäisiä ja pohjoisia pitäjiä lukuunottamatta vilj. timoteita Oulun l. joks. yl., vaikka kylvöt monin paikoin ovatkin vielä vähäisiä. Lapissa on viljel. vielä harvin. Aina ei timoteita kylvetä yksin vaan sekotet. sen joukkoon muidenkin lajien siem.

E. A. (1894) mukaan käytet. m. m. seur. siemensekotuksia: *Alopecurus pratensis:* Pulkk., Ii; *Carum carvi:* Kemi.; *Dactylis glomerata:* Pulkk.; *Trifolium hybridum, pratense* tai *repens:* Pulkk., Siik., Ii, Palt., Pud.; *Vicia sativa*: Pulkk., Kemi. S. 100—103, 108, 116—123. — WAINIO (1878, s. 52): vilj. Kuus. Kirkonk.; Oulun Viikkosanomat (1879, n:o 17): Oulun pitäjän kylvöheinäsato 35,310 leiv.; NORDLING (1884 a, s. 306), PARVELA (1928, s. 164): In. Toiv. kokeiltiin timot; siem. kasvatettu; E. A. (1894): eräissä I ja II vilj. alueen pitäj. timot. kylvö yl. tai joks. yl., muualla vielä h., S-Lapissa jotkut taloll. sitä kylv. Kuus. ei siem. kypsy; HJ. HJELT (1895, s. 347): vilj. yl. Rist., paik. Kuus. ja Ylit. yleistynyt; KECKMAN (1896, s. 12): vilj. Simossa rannik.; FR. ELFVING (1897, s. 18, 20, 58): Kaj. seud. on heinän vilj. väh., mutta N-Pohjanm. se on lisääntymässä, sitä alettu kylvää Lapissakin; WEGELIUS (1904, s. 112, 168, 170—172, 241, 255, 263—264): kerrot. Oulun l. Talousseuran toiminnasta heinänvilj. edistämiseksi Oulun l.; PARVELA (1921 b, s. 75): Oul. timot. viljelyksestä; IBID. (1923, s. 12—13): tietoja Kuus. heinänvilj.; IBID. (1927, s. 5—7): tiet. Oulun l. heinänvilj.; Oulun lääni I, (1929, s. 150): Niv. timotein siementuotanto on n. 200,000 kg; PARVELA (1931, s. 44, 49, 53, 58—59): tietoja viljelyksestä Pets.; LAURIN (muist.): 1881 elätettiin Alav. Rajaniemen tal. 6 hev. ja 50 lehmää (niistä 40 lypsävää) etup. kylvöheinällä; AHOLA (kirj. ilm.): Utsj. saatu 4,000—5,000 kg suuruis. hehtaarisatoja kuivana.

Phlox cetacea:
P. decussata: } 1 säätyl. k-tarh. Kaj. S. 267.

P. Drummondii: 55—60 v.: Oulu, Raahe, Kaj., Simo, Kemi, In.; n. 50 v.: Haapaj., Rov., Kitt.; n. 40 v.: Kal., Rants.; 30—35 v.: Hail., Sotk., Kuus., Ylit.; n. 20 v.: Sär., Kemij.; 10—12 v.: Oul., Kärs. Säätyl. h.: Kal., Haapaj., Sär., Sotk., Kuus., Kitt., In. Rahv. h.: Rants., Hail., Kärs., Rov., Kitt., In. S. 263, 269, 272. — NORDLING (1884 b, s. 315): In. Toiv. avom. *P.;* ROSBERG (1911, s. 138): In. Thul.; PARVELA (1923, s. 14): Kuus. n. 20 v. s. *P.*, säätyl. h.

P. paniculata: In. 1 rahv. kukkapenk. S. 263, 269, 272, 274. — Huonekasv. säätyl. h.: Kal.; rahv. h.: Kiim., Sotk. S. 280, 296. — PARVELA (1931, s. 86, 90): Pets. Kerv. 1 rahv. kod.

P. reptans: Kaj. 1 säätyl. k-tarh., samoin Oul. S. 267.

Phoenix canariensis: 55—58 v.: Kaj., Simo; 47 v.: Kemi; 40—45 v.: Raahe, Oulu; 35—40 v.: Kal., Haapaj., Rants., Kuus., Kitt.; 25—

32 v.: Oul., Muh., Sotk., Hyr., Pud., Kemij., Rov., Ylit.; n. 20 v.: Kärs., Muon. Edellä main. aikamäärät koskev. myös *Ph. dactylifera*'a, jota vars. rahvas on yrittänyt monin paikoin kasvattaa huonekasv. Paitsi kaup., etenk. säätyl., ja kasvihuon., oli se maaseud. joks. yl.: Ylit.; h.: Rov. S. 288, 302, 308. — PARVELA (1923, s. 17—18): Kuus. n. 30 v. s. *P.*, säätyl. h.; IBID. (1931, s. 86, 88, 90): Pets. Parkk. 1 rahv. kod.

P. dactylifera: säätyl. s. t.: Kal., Rants., Kärs., Kuus., Muon.; h.: Oul., Sotk., Hyr., Pud. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Kärs., Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Ylit., Kitt., Muon. S. 290, 302. — PARVELA (1923, s. 17—18): Kuus. n. 30 v. s., rahv. satunn.

Phyllocactus Feastii: Oulussa 1 harrastel. kod. S. 299.

P. lanatus: kuten ed.

P. Pelacia: kuten ed.

P. phyllanthoides: 60—65 v.: Raahe, Oulu, Ii, Kuus.; 50—55 v.: Kal., Pud., Rov.; 40—45 v.: Ylit.; 37 v.: Sotk.; 27—30 v.: Kemij., Kitt.; 18—25 v.: Ouluns., Muon., In.; 13 v.: Hail. Säätyl. yl.: Kal., Kuus., Rov., Muon.; joks. yl.: Muh., Ii, Sär., Kitt.; s. t.: Oul., Sotk., Pud., In.; h.: Ylit., Kemij. Rahv. s. t.: Rov.; h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Hail., Ii, Muh., Kärs., Sär., Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Ylit., Kitt., Muon., In. S. 287—288, 290, 301. — PARVELA (1923, s. 17—18): Kuus. säätyl. ja rahv. tavall.; IBID. (1931, s. 83, 86, 89, 90): Pets. säätyl. s. t.; rahv. s. t.: Alal.; h.: Näs., Salm.

P. spp.: etenk. kaup., maaseud. harrastel. kod. S. 299. — PARVELA (1931, s. 86, 88, 90): Pets. Alal. rahv. kod.

Physalis alkekengi: In. Toiv. avom. NORDLING (1884 b, s. 316). S. 268, 270, 300—301.

Picea alba: etup. kaup., Haapaj. 1 säätyl. puistik. S. 216, 220, *230*, 240, 241. — E. A. (1894): Simo c^1, nuor. taimia t. Evolta; TAMMELANDER (1900, s. 45; 1914, s. 19): viihtyy Oulussa.

P. Engelmannii (*glauca*)*:* Raahen, Oulun, Kaj. puist., Sotk. säätyl. puistik. n. 20 v. ja er. mökin ikkun. alla. S. 216, 220, *230*, 241, 243, 248. — TAMMELANDER (1900, s. 45; 1914, s. 19): talvehtii Oulussa suojat. paik.; ILVESSALO (1920, s. 80): Oulussa Ainolassa 1—3.5 m kork. puiden alkuja; PARVELA (1923, s. 12): Kuus. kansanop. 4-vuot. taimia (hopeakuusi); PAULAHARJU (1925, s. 120): Raahessa säätyl. puistik. n. 60 v. s. (hopeakuusi).

P. excelsa: osa rahvasta istutti tätä jo us. vuosikymm. sitten, vaikka se tumman värinsä ja ruumisarkk. ympär. käyttämisensä vuoksi on tullutkin kuoleman symboliksi; tästä syystä toiset sitä vierovat. Säätyl. puist. yleisempi kuin rahv. istutuks. Säätyl. yl.: Kal., Muh., Kärs., Sär., Rov.; joks. yl.: Rants., Ylit., Kitt.; s. t.: Oul., Sotk., Hyr., Kuus., Kemij., Muon., In.; h.: Haapaj., Ii, Pud. Rahv. s. t.: Kal., Rants., Sär., Rov.; h.: Oul., Ouluns., Hail., Ii, Muh., Kärs., Sotk., Pud., Kuus., Kemij., Ylit., Kitt., Muon. S. 215, 216, 248. — E. A. (1894): Raahe; PARVELA (1921 b, s. 75): Oul. kirkonk. ja as.; IBID. (1923, s. 12): Kuus. kirkonk. istutettu; IBID. (1931, s. 70—71): Pets. h.: Salm., Alal. ja luost. — Huonekasvina: Pud. 1 säätyl. kod. S. 283, 290.

P. pungens (*f. argentea*)*:* paitsi kaup. Ylit. 1 säätyl. puistik. S. 216, 218, *230*, 240 –241, 243, 248. — A. K. CAJANDER (1917, s. 215): Oulussa er. puist. yli 10 m pitkä yks.

P. p. Kosteri glauca: Kaj. S. 218, *230*, 243.

Pimpinella anisum: Ylit. ja In. 1 rahv. kod. S. 283, 290, 291. — PARVELA (1931, s. 82, 86, 88): Pets. Parkk. 1 rahv. kod.

Pinus cembra sibirica: 60—65 v.: Kaj. (raatim. P. Hedmanin Takkaranta-nimisellä tilalla Kuluntalahdessa. Puut, joiden siemenet kylv. ensin kukkaruukkuihin, menest. hyvin. Kaj. Rantapuistoon niitä istut. pian sen perustamisen (v. 1872) jälkeen ja on siellä nyt muutamia isoja puita); n. 55 v.: Pud. (ylimetsänhoit., kamarineuv. E. Forsström istutti 2 yks. nyk. metsänhoit. virkatalon Lepolan puistikk.); 40 –45 v.: Haapaj., Kiim. (sydänmaalla joku iso yks. vieläkin), Simo, Kemi; 30 –35 v.: Haapav. (t. Mustialasta), Oul., Oulu (hautuum. ja Ainolassa, josta syks. 1930 nyk. kirjastotalon rakentam. tähden ne piti poistaa), Ii, Ylit.; n. 30 v.: Rov., Muon.; 15 –20 v.: Raahe, Rants., Ouluns., Sär., Vuol., Kuus., Torn.; 10 –12 v.: Kärs., Kitt., In. Paitsi kaup. ja niiden läheisten huvil. puist. oli se säätyl. joks. yl.: Rov.; s. t.: Ii, Kuus., Kemij.; h.: Kal., Haapaj., Oul., Muh., Kemij., Kitt., Muon., In. Rahv. h.: Kal., Rants., Ouluns., Ii., Kärs., Sär., Sotk., Pud., Kuus., Rov., Ylit., Kitt., Muon., In. S. 216, 220, *230—231*, 240, 242. — NORDLING (1884 a, s. 307): In. Toiv. t. viime vuonna; HJ. HJELT [1888 (1895), s. 103]: vilj. s. t. Torniojokilaaks. aina 67° pohj. lev.; E. A. (1894): Haapav. o^2, äskettäin ist., Oulu b^1, Ylik. c^1, Kaj. 3 varjossa kasvavaa, tuskin 1 m kork. yks., jotka menest., Simossa, taimet Evolta, Alat. o^2 1 tilalla,

Kemissä koetettu, ei menest., Sod. kylvetty kruununmets., menestyy; In. s; Fr. Elfving (1897, s. 45), Hj. Hjelt (1897, s. 154): Torn. viihtyy hyvin, In. matala, kääpiöm., maahan painunut; Tammelander (1914, s. 20): In. pensasm.; A. K. Cajander (1917, s. 256): Oulun Ainolassa 10 m kork., sangen kaunis puu, Kiim. sangen kaun. yksil.; Ilvessalo (1920, s. 95): 1919 Oulun Ainol. 9 m ja 6 m kork. puita, Kaj. 1916 34-vuot. yks. 6.5—7.5 m kork., niissä on käpyjä; Parvela (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 75): Oul. kirkonk. Väinölän piham. 4 -5 m kork. yks.; ibid. (1923, s. 12): Kuus. kirkonk. 3 puutarh. nuor. taimia; Laurin (muist.): Yliv. ist. 1899, talvehtii hyvin.

P. montana: 20—25 v.: Oulu, Kaj., Sotk. (1930 istut. Oulussa Raatin saarelle us. yks.). Säätyl. h.: Sotk. S. 216, 220, *231*, 241, 246. — Tammelander (1900, s. 45): kasvaa koko maassa äärimm. pohjolaa lukuunottam.; A. K. Cajander (1917, s. 336): menest. ainak. Oulussa asti; Ilvessalo (1920, s. 97): Oulun Ainol. 2 2 m kork. pens., joissa käpyjä.

P. m. f. arborea: Kaj. S. 218, *231*, 242.

P. silvestris: viimeisten vuosikymm. aikana istut. vähemm. säätyl. puistik. kuin rahv. istutuks. Säätyl. h.: Kal. Rahv. s. t.: Rov.; h.: Kal., Oul., Ouluns., Kärs., Sär., Kemij., Ylit., Kitt., In. S. 201, 211, 215—216, 248—249. — Salmenius (1754, s. 32): Kal. istut. pieniä mäntyjä humalatarh., jotta ne tulisivat miellytt.; E. a. (1894): Raahe; Parvela (1931, s. 70—71): Pets. luost. hautuum. menestyy.

P. strobus: ollut Oulussa. S. 220, *231*, 243—244. — Fr. Elfving (1897, s. 45): Pukissa Oulun l. talvehti lumen suojaamana; Tammelander (1900, s. 45): Oulun seud. elää.

Pirus baccata: n. 45 v.: Oulu; n. 10—15 v.: Haapav., Ouluns., Ii. Paitsi Oulussa, sen läh. olev. huvil. puistik. ja Kaj. näin Iissä 1 säätyl. (Tannilankyl. metsänhoit. S. Nordbergin tal.) ja Ouluns. Pelttarin talon puist. Alamaan puist. Haapav. S. 216, 220, *231*, 241, 242, 248—249. — A. K. Cajander (1917, s. 584): vilj. Torn. asti.

P. communis: S. *177*. — Julin (1792, s. 22): Oulussa apt. puutarh. jalost. yksil., elivät 2 v.; E. a. (1894): Oulu i; Fr. Elfving (1897, s. 82), A. K. Cajander (1917, s. 585): Oulussa n. 15-vuot., 2 dm kork. pensas, joka talvehtii lumen suojaamana, ei kuki; Laurin (muist.): 1899 istut. Yliv. Hamarin taloon 2 päärynäp., seuraavan talven pysyivät elossa.

P. malus: Oul. Piipsjärven kyl. Kaskelan tal. hedelmätarh., joka on 12—13 v. vanha, on 40 omenap., vanhimmat n. 16-vuot. ja ovat ne (11 kpl.) hedelmöineet 6—7 v., s. 30—50 kg. Seur. lajit ovat menest. hyvin tai kohtal.: Anisowka, Astrakani, Charlamowski, Mustialan valkoinen, Punainen kaneeli ja Säfstaholm. Oulun puutarh. on hedelmöiviä omenap., v. 1926 oli m. m. puutarhuri Schuriginilla n. 12-vuot. 3 m korkea puu, jossa oli 18 6—8 cm läpimitt. omenaa. Laanilan kansak. puutarh. ovat useat puut hedelmöineet. Maaseudun omenanvilj. yrityksistä mainittakoon: Muh. kaupp. Nousiaisen perik. huvilassa on n. 1900 istut. omenapuu, hedelmät pienten perun. suur., eivät kypsy. Kemp. kirkonk. Tirilän tal. 48-vuot. puu, kukkinut 25 v., suurin omenasato n. 20 kg. Hauk. Sahankylän kansak. puutarh. joitakin hedelmöiviä, n. 20-vuot. omenapuita. Sär. nuor. yks. 4 puutarh. Sotk. kirkonk. Tervon puutarh. 3 n. 10-vuot. puuta, jotka eivät olleet kukkin.; muualla kitukasv. puita. N. 30 v. s. tuotiin Ut. siemenpuita. 25—30 v. s. tilasi rov. Töyry Simon pappilaan 35 kpl. isonl. yks., joista 1 oli syötäviä hedelmiä. S. 166—175, 177—178. — Julin (1792, s. 22): Oulun apt. puutarh. jalost. ja siemenpuita, kuolivat 3. talvena; Weckström (1850, s. 16): Oulussa kasvoi omenapuu kasvihuon.; Rein (1853, s. 77): Böckerin kokoelm. muk. oli Saloisten pitäj. Vihannissa 10 säätyl. ja Pyhäjärven pitäj. 1 rahv. puutarh. hedelmäp. (luultav. omenap.); Mustonen (1885, s. 41): Kaj. kukkii pappil. puutarh. 1 omenap.; K. E. F. Ignatius (1890, s. 342): Oulussa ja Torn. harvoja vaivaispuun tapaisia, eivät hedelmöi; E. a. (1894): Haapav. o[1], 2 v. s. t. Pietarista pappil. puutarh. kääpiöomenapuita, jotka kerran hedelmöineet. On myös siemenpuita; Kaj. 2 kpl. 1.5 m kork. puuta, juurijalost; Oulussa 2 paik. paratiisiomenap., jotka kukkin., hedelm. eivät kypsyn.; Pud. 2 paik. n. 1 m kork. pens., jotka joka talvi palelt. lumen yläp., eivät kukkin.; Taiv. koetettu vilj. siemenestä kasvatett. omenap., eivät menest.; Alat.—Torn. 1 paik. 7 v. s. istut., n. 1.8 m kork. puu, 1895 kukki ensi kerran; Muon. kes. 1893 1 siementaimi, jonka hiiret talv.tuhosivat; Leiviskä (1894, s. 6): Oulussa Hietasaar. puutarh.; Fr. Elfving (1897, s. 80): Kaj. oli 1890 1 n. 50-vuot. omenapuussa 5 hedelmää; Oulussa 2 m kork. puussa raakal.; Haapav. äskett. jalost. taimia; Pud. ja Torn. on omenap.; Grotenfelt (1897, s. 217): Haapav. saatu hyviä ruokaomen.; Oulun l. Talousseur. vuosik. (1906, s. 127): Kemp. kasvitarhakoul. omenap.,

menestys epävarma; P u u t a r h a (1914, s. 145): Oulun Laanilan kansak. puutarh. oli 3 charlamowski-omenap. 34 omenaa; BLOMQVIST (1915, s. 24): Oulun Hietasaar. Villa Vavan huvilapuutarh. omenapuut hedelmöineet; A. K. CAJANDER (1917, s. 584): kituvia omenap. Torn. (joskus kukkin.) ja Pud.; HJ. HJELT (1919, s. 9): Nylanderin puutarh. Oulussa oli pieni omenapuu; Oulussa omenap. kukkivat, mutta omenat vain 1 tuuman läpimitt.; Kemp. Pirilän puussa oli 1909 3 omenaa, 1910 oli 40; PARVELA (1921 b, s. 75): Oul. kirkonk. joitak. yks., eivät kukkin.; IBID (1923, s. 27): Kuus. yritetty vilj., ei menest.; IBID. (1927—28 (1927), s. 28): Kitt. omenap. talveht. 1 talven; LAURIN (muist.): 1899 istut. D. Hamarin taloon Yliv. 8 omenap., jotka seur. talven pysyiv. elossa. — H u o n e k a s v i n a viimeisten vuosikymm. aikana us. kod. Säätyl. h.: Kal., Ii, Pud., Rov. Rahv. h.: Kal., Rants., Ii, Hyr., Rov., Ylit., Muon., In. S. 283, 290, 291. — PARVELA (1931, s. 82, 86, 88): Pets. er. kylissä ruukkukasv.

P. prunifolia: ollut Oulussa (A. K. CAJANDER 1917, s. 584). S. 219, *231.* — P u u t a r h a (1900, s. 34): menestyy Oulussa.

Pisum arvense ja *sativum:* Kun us. viljelystiedoissa ei mainita mitä h-lajia ja -laatua ne koskevat, esitet. herne kollektivisena ryhmänä. Harvat, etup. etelämpää muuttaneet vilj. sitä pellossa läänin S-os. aina Oulun seud. asti. Sitä on vilj. tutkim. alueella ainakin 1750-luv. lähtien. Useissa etel. ja kesk. pitäj. se on ylimuist. 1700-luv.: Oulu, Kaj. lääni (Palt.), Pud., Kuus., Kemi; 75—80 v.: Kal., Haapaj., Haapav., Raahe, Ouluns. (Remeksen tal. Ouluns. vilj. hernettä pellossa us. vuos. kunnes hallan tähden siemen loppui. Er. taloissa s. ollut yli 100 kg), Muh., Ii, (60—70 v. s. vilj. Iin Hietalassa niin paljon herneitä, että niitä myytiin Ouluun vuositt. n. 15 –20 kg ja palkoja vietiin myytäväksi saavittain. Herne menestyi hyvin ja oli se eritt. hyvää laatua), Ut., Sotk.; n. 70 v.: Rants., (70 v. s. pellossa viljelty herne riittää omaksi tarpeeksi melk. joka tal.; 40—50 v. on oltu sitä viljelemättä, mutta n. 15 v. s. uudelleen alettu), Kärs., Sär., Hyr., Suom., Simo, Rov., Kitt.; n. 60 v.: Ylit.; n. 50 v.: Kemij., In. Puutarh. säätyl. yl.: Kal., Haapaj., Oul., (yli 40 v. s. vilj. Petäjäskosken kyl. peltoh. kauan aikaa kunnes eräänä hallavuonna se hävisi; 10—15 v. s. ruvettu taasen viljelem., 8 litran kylvöstä saatu 1—2 hl), Rants., Ii, Kärs., Sotk., Hyr., Pud., Kemij., Rov., Ylit., Kitt.; joks. yl.:

Kuus., In.; s. t.: Ouluns., Sär., Muon. Rahv. s. t.: Ouluns., Rants., Kärs. (viljel. taloll. 30 %), Sotk., Pud., Rov., Ylit.; h.: Kal., Oul., Hail., Ii, Sär., Hyr., Kuus., Kemij., Kitt., In. S. 112 –113, 118, 132, 134, 136—137, 140, 143, 146—149, 151, 154, *158*, *161—164*. - E. Castrén (1754, s. 49): Kaj. lään. ei menesty hyvin; Lagus (1772, s. 78): Kuus. kokeeksi vilj.; E. Castrén (1776, s. 87): Pud. harv. kypsyy; Julin (1792, s. 25): peltohern. ei vilj. Oulun l., sokeriherne menestyy joks. hyvin, lämpim. kes. kypsyy Oulussa; *M.* Castrén (1803, s. 336): Kemissä 1790-luv.; Grape (1804, s. 106), Fellman (1906 III, s. 503): En. ei kypsyn.; Roos (1823, muist.): Kal. säätyl; Sjögren (1828, s. 34): ei käytetä Kemin Lapissa; Warelius (1848, s. 107): vilj. hyvin vähän koetteeksi Ouluun asti; Oulun Viikkosanomat (1879, n:o 43): Ut. pit. Kivarin tal. 0.5 naulan kylvöstä s. 5 kappaa; Nordling (1884 a, s. 305—306): In. Toiv. aikaiset sokerihernelaadut eivät tahdo menestyä; 1882 tuleent. $^{22}/_{8}$, kylvö 1/4 naulaa, s. 1.5 kappaa; ibid. (1884 b, s. 314): In. Toiv. kuivuus vaivasi, kovakuor. turm. pahasti; K. E. F. Ignatius (1890, s. 347—48): peltoh. vilj. onnistuu Oulun—Kaj. seud., sokerih. Sod.—Kitt. asti; E. a. (1894): tiedonant., joista ei tietoa, mitä lajia ne koskevat: harmaa herne: Sal. c^1, Hyr. harv. til., Sod. viime vuos. säätyl. koettaneet vilj. pellossa, ei menest. Vihreä herne: Kest., Sal. c^1, Oulu b^2, Sotk. b^1. Valkea herne: Kest., Temm., Kiim., Ylik., Sär. c^1, Oulu b^2, Sotk. b^1. Sokerihernettä vilj. us. pit. vain säätyl., rahv. kasvattaa vähän tai ei ensink.; lämpim. kesinä menestyy Kemin —Pud. seud.; Leiviskä (1894, s. 5): vilj. Oulussa; Keckman (1896, s. 12): Simossa rannik. s. t.; Fr. Elfving (1897, s. 20, 25, 33, 89 -91): hernettä vilj. pellossa paik. kauran kanssa In. asti, jossa us. kypsyy; sokerih. puutarh. yl.: Ii; s. t.: Simo; h.: Siik., In.; s. Oulun seud. epäv., Pud. menest. aikais. laadut., Utsj. ja In. s. heikko; Grotenfelt (1897, s. 101, 215): vilj. Ouluun asti, 1890 kylv. Oulun l. hern. 2 hl, s. 17 hl; Wegelius (1904, s. 82, 145): Utsj. vilj. menestyks.; Fellman (1906 III, s. 594): Utsj. kirk. v. 1820—21, 1826, 1829 saatiin syötäv. sokerih. palk.; ibid. (1906 III, s. 646): Sod. sokerih. palot syötäv. elok. alussa; Smirnoff (1909, s. 126—127): sokeri-, silpo- ja silpoydinhern. siem. Ylit. kypsyn., Muon. menest. hyvin; Rosberg (1911, s. 138): In. Toiv. ja Thulessa joskus hyvä s.; Kyyhkynen (1919, s. 107): Suom. kylvet. rehukauran joukkoon; O. Lundén (1921, s. 473, 476): aikais. sokerihernelaaduista hyvä

sato Kemissä ja Ylit.; In. ja Utsj. saad. syötäv. palkoja suojat. paik. useimpina kes. Aikaisista silpo- ja silpoydinhern. saadaan hyvä s. Oulussa ja Ylit. saakka; PARVELA (1921 b, s. 75): Oul. peltoherne puutarh. ja pelloissa, sokerihernettä vilj. säätyl. ja rahv.; IBID (1923, s. 25 –26): Kuus. 65 v. s. peltoh., nyt säätyl. tavall., rahv. h.; HÄYRÉN (1925, s. 189): Pets. kasvatt. palkoja, siem. eivät kypsy; FR. ELFVING (1927, s. 72): sokerih. vilj. kasvitarh. Oulussa asti; PARVELA (1927, s. 18 –19): Oulun l. herneenvilj. hist.; IBID (1928, s. 163): In. Toiv. saatiin 1886 3 kappaa sokeri- ja peltohern.; AHOLA (1929, s. 204): Utsj. menest. silpo- ja sokeriherne tyydyttäv.; PARVELA (1931, s. 61, 62, 64, *66*): Pets. säätyl. s. t., rahv. Töll. joks. yl., Salm. s. t., muualla h.; LAURIN (muist.): 1886 Reisj. vilj. hernettä.

H u o n e k a s v i n a: rahv. h.: Kuus., Rov., Kitt., In. — RÄSÄNEN (1922, s. 52): Pets. Kalastajasaar. lappal. huonekasv.; PARVELA (1923, s. 18): Kuus. Paanajärv. mökeissä k-kasv.; IBID. (1931, s. 82, 86): Pets. Maatt. huonekasv. h.

Polemonium campanulatum: säätyl. s. t.: In.; h.: Kitt. S. 261, 263. — PARVELA (1923, s. 14): Kuus. etup. rahv. kukkapenk.; IBID. (1931, s. 75, 77): Pets. Höyh. majat.

P. coeruleum: n. 75 v.: Kal., Haapav., Raahe, Oulu, Pud., Kemi; n. 70 v.: Ii, Kaj., Simo; n. 60 v.: Ouluns., Hyr., Ylit.; n. 50 v.: Haapaj., Oul., Rants., Kuus., Kitt., In.; n. 40 v.: Sär., Sotk., Rov., Pello; n. 20 v.: Hail., Kemij. Säätyl. yl.: Haapaj., Oul.; joks yl.: Ii, Hyr., Ylit.; s. t.: Kal., Rants., Kärs., Sotk., In.; h.: Muh., Pud., Kuus., Rov. Rahv. joks. yl.: Rants.; s. t.: Hail., Muh., Ii, Ylit.; h.: Kal., Oul., Rants., Kärs., Sär., Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Rov., Kemij., Muon., Kitt. S. 261, 263, 265, 269, 273, 275. — *Mustonen* (1885, s. 41): Palt. puutarh. yl., kasvaa melk. hoidotta; E. A. (1894): Simo, Kemi, Kemi—Terv. säätyl.; LEIVISKÄ (1894, s. 11): Oulun puutarh.; KECKMAN (1896, s. 56): villiytyn. Simon pappil. rann.; FR. ELFVING (1897, s. 43): Simossa vilj.; HJ. HJELT (1919, s. 414): Oulussa mahdoll. metsist. Hietasaar. ja Oulunsaar., samoin metsist. Hupisaar., hautuum., Varjakassa Ouluns., Simossa pappil. rannassa ja lähiympär., Kemissä Peterin ja Knuutin vanh. puutarh., Kaj. hautuum. Suom. istut. puutarh., joiden ympäristöön levinnyt (kirkonk., Ämmänruukki), siirretty muuallek.; KYYHKYNEN (1919, s. 119): Suom. kuten edellä; PARVELA (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 75): Oul. 6 säätyl., 1 tal. k-tarh.

Polygonum fagopyrum: ennen vilj. vähän yleisemm. kuin nyt; Sär. ja Sotk. näin pienen viljel. Pud. kylv. n. 50 v. s., tuleentui; maailmansodan aik. vilj. joissakin tal., mutta oudon maun vuoksi ei ruvettu käyttäm. ravinnoksi. S. 112. — Julin (1792, s. 21): Savosta t. Ouluun kenr. Carpelanin puutarh. 1789, kukki, mutta halla vei ennenk. tuleentui; K. E. F. Ignatius (1890, s. 347): joks. yl. Oulun l. rajalle asti; E. A. (1894), Fr. Elfving (1897, s. 66): Ii h., Simo kokeiltu, epäonnist.; Parvela (1923, s. 28): Kuus. ei menest.; ibid. (1927, s. 5): viljelystiet. Oulun l.; ibid. (1928, s. 163): In. Toiv. puutarh. 4 neliösylen suur. kylvö (Laurinin muist. muk.).

P. lapathifolium: Pets. Kalasaarenn. lappal. huonekasv. (Räsänen 1922, s. 52). S. 284.

P. sachalinense: 30—35 v. s. ollut: Haapav., Kaj., Kuus., mutta myöh. kuollut. S. 267, 270. — Fr. Elfving (1897, s. 67): Oulussa 3 m kork. yks.; Parvela (1923, s. 14): Kuus. n. 25 v. s., eli 2—3 v., tuli 1.5 m kork.

P. Sieboldii: Raahessa 1 säätyl. k-tarh. ollut n. 25 v. S. 267. — E. A. (1894), Fr. Elfving (1897, s. 67): Haapav. menest. hyvin.

Polypodium glaucum(?) Pud. pappil. 1922, t. Ahvenanm. S. 290, 296, 302.

Polystichum spinulosum: Sotk. 1 säätyl. k-tarh. S. 263.

Populus alba: Oulussa. S. 219, 220, *231.* — E. A. (1894): Raahessa, Ouluun t. 2 yks.; Fr. Elfving (1897, s. 63): Oulussa 4—5 m kork. yks. 1896, istut. 3 v. s.; A. K. Cajander (1917, s. 479): suojais. paik. Oulussa menest.

P. balsamifera: 70—75 v.: Kal., Raahe, Oulu; 50—55 v.: Simo; 30 v.: Kaj.; 20—25 v.: Haapaj., Oul., Kemi; 15 v.: Ii; n. 10 v.: Kuus. Säätyl. joks. yl.: Kal.; h.: Haapaj., Oul. Rahv. h.: Kal., Kuus. (kuollut). Saatujen tiet. muk. Haapav. 3 paik. S. 216, 220, *231—232,* 240, 242. — E. A. (1894): Simo c^1 bl, viihtyy hyvin; Fr. Elfving (1897, s. 63), A. K. Cajander (1917, s. 467): Simossa kukkii, viihtyy hyvin; Leiviskä (1894, s. 14): Oulun puist., Rinaldin kart.; Parvela (1921 b, s. 75): Oul. kirkonk. joissak. puutarh. 4—5 m kork. yks. (*P. sp.*); ibid. (1923, s. 12): Kuus. istut., myöh. kuollut.

P. candicans(?): Oulussa. S. 218, *232,* 242.

P. cordata(?): Raahessa konsulin rouva Rosa Soveliuksen puist. S. 220.

P. laurifolia: Oulussa, Raahessa (n. 30-vuot.), Kaj. (20—25-vuot.). S. 218, 220, *232*, 240. — E. A. (1894): Oulu c^1; Fr. Elfving (1897, s. 63), A. K. Cajander (1917, s. 468): menestyy hyvin Oulussa.

P. nigra: Raahessa n. 20-vuot. S. 218, *232*.

P. rasumowskiana: Alat. pappil. puist. S. 216, 220, *232*, 240.

P. tremula: Pohjois-Suomen vanhimpia istutusp., osassa Oulun l. vieläkin rahv. yleisimpiä koristepuita. Runs. juuriversojen välityks. tapahtuvan lisääntym. tähden sekä siksi, että se »pilaa maan» tunkemalla juuriaan laajalle ja varistam. kovapint., hitaasti lahoavia lehtiään pihamaalle, sitä ruvettu puistop. hylkimään, vaikka se 60—70 v. s. olikin ensimm. asunt. ympär. istutett. puita. Säätyl. yl.: Sär., Muon.; joks. yl.: Rov., Kitt.; s. t.: Haapaj., Oul., Muh., Kärs., Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Kemij., Ylit.; h.: Kal., Ouluns., Ii. Rahv. s. t.: Kal., Hail., Muh., Sär., Rov., Kemij., Kitt., Muon.; h.: Oul., Rants., Ouluns., Ii., Kärs., Hyr., Pud., Kuus., Ylit., In. S. 215 -216, 248. — E. A. (1894): Kal. vähän, Raahe, Rev., Pud. joillak., Simo joskus, Kemi harv., Ylit. joissak. tal.; Fr. Elfving (1897, s. 44, 63): Oulun l. joskus talojen l. istutettu; Parvela (1921 b, s. 75): Oul. paikoin istut. asunt. ympär.; ibid. (1923, s. 12): Kuus. istut. yli 50 v. s.

P. trichocarpa: Oulu, Torn. S. 218, *232*, 242.

Populus spp.: S. 218.

Portulaca grandiflora: Kaj. 1 säätyl. k-tarh. ollut. S. 267, 270. — E. A. (1894): Pud. c^1.

P. oleracea (sativa): n. 140 v.: Oulu; 75 –80 v.: Raahe, Ii, Pud., Kemi; n. 70 v.: Haapaj.; n. 60 v.: Ylit.; n. 50 v.: Kal., Kitt. Viljeltiin vielä n. 40 v. s. m. m. Haapaj., Muh., Pud., Ylit., mutta nyt tuskin missään. S. 126, 151, 152, 158. — Julin (1792, s. 22): kylvet. lavaan, lämpim. kesinä kasvaa hyvin; 1789 siemensi kylm. lavassa; E. A. (1894): Haapav. o^1, Pulkk., Raahe c^1, Hail. i, Oulu c^1 d, Kuhm. c^1 o^2, Simo c^1, Kuol. c^1 o^1, In. s.; Fr. Elfving (1897, s. 69); Hj. Hjelt (1906, s. 150): säätyl. vilj. Simossa asti, Haapav. menestyy huon.; Grotenfelt (1897, s. 216), O. Lundén (1921, s. 165); Fr. Elfving (1927, s. 174): viihtyy Oulun seud., jonne asti sitä vilj.

Potentilla atrosanguinea: 2 säätyl. k-tarh. Haapaj. S. 263, 270.

P. fruticosa: 55—60 v.: Oulu, Ii; 45 v.: Simo; n. 35 v.: Oul., Kemi, Ylit.; n. 20 v.: Haapaj., Rants., Sotk., Rov.; n. 12 v.: Kärs. Säätyl. s. t.: Ii; h.: Haapaj., Oul., Ouluns., Muh., Sotk., Rov. Rahv.

h.: Rants., Kärs., Rov., Ylit. S. 216, 221, *232*, 240, 244. — E. A. (1894): Haapav. ens. v., Oulu b^1 bl, Simo c^1 bl; LEIVISKÄ (1894, s. 6): Oulun puist.; FR. ELFVING (1897, s. 82—83): kukkinut Oulussa ja Simossa; P u u t a r h a (1900, s. 34): menestyy Torn. asti.; PARVELA (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 75): Oul. as. ja kirkonk. 2 puist.

P. hybrida: 1 säätyl. k-tarh. Haapaj. ja Kitt. S. 263, 270, 273.

Primula auricula: 60—65 v.: Simo, Kemi; n. 55 v.: Oulu, Kaj., In. (*Primula sp.*); 45—50 v.: Kal., Raahe; 40—45 v.: Sotk., Kitt.; n. 30 v.: Rov.; n. 20 v.: Oul., Ylit. Paitsi kaup. ja huvil. k-tarh. oli se säätyl. s. t.: Sotk.; h.: Kal., Oul., Rov. Rahv. kukkapenk. en nähnyt. S. 263, 269, 273. — NORDLING (1884 b, s. 316): In. Toiv. avom.; LEIVISKÄ (1894, s. 13): Oulussa vilj.; PARVELA (1921 b, s. 75): Oul. kirkonk. säätyl. joks. h.

P. obconica: us. kaup. kodeissa. Säätyl. h.: Muon. Rahv. h.: Ouluns., Muh., Sotk. S. 290, 302, 308. — PARVELA (1923, s. 18): Kuus. nuori tulokas, säätyl. satunn. *Primula sp.*

P. sibirica: Silénin k-tarh. Kitt. (SILÉN 1906, s. 94; HJ. HJELT 1919, s. 394.) S. 268, 270.

P. sinensis: 50—55 v.: Oulu, Kaj., maaseud. myöhemm. Säätyl. s. t.: Rants., Pud., In.; h.: Ii, Hyr., Kuus. Rahv. h.: Rants., Ouluns., Hail., Ii, Hyr., Pud., In. S. 290, 301.

P. stricta: Kitt. Silénin k-tarh. (SILÉN 1906, s. 93). S. 268, 270.

P. veris officinalis: 55—60 v.: Raahe, Oulu, Kaj.; n. 30 v.: Oul. (villiytyy), Rov., Ylit.; n. 20 v.: Haapaj., Kemi; 8—12 v.: Kal., Hail., Sär., Muon. Säätyl. h.: Kal., Haapaj., Oul., Sär., Sotk., Rov., Ylit. Rahv. h.: Hail., Sär., Sotk., Rov. S. 263, 270, 274. — LEIVISKÄ (1894, s. 12): Oulun puutarh.; HJ. HJELT (1919, s. 386): Oulun puutarh. Hietasaar.; KYYHKYNEN (1919, s. 118): Suom. pappil. puutarh. t. muualta 1 pieni yks.; omin varoin kukkin. monena kes.; PARVELA (1921 b, s. 58, 75): Oul. apt. puutarh. villiytynyt. — H u o n e k a s v i n a: Muon.

P. v. elatior: Oul. Varilan k-tarh. 2 v., menestyy.

Prunus cerassus: Oul. Kaskelan hedelmätarh. 1 yks., joka on kukkinut ja hedelm. S. 166, 175—*176*, 178. — E. A. (1894): Haapav. istutettu 1—2 v. s. joitak. pens., eivät hedelmöi, Oulu i; FR. ELFVING (1897, s. 84), A. K. CAJANDER (1917, s. 574): Oulussa muutam. pens., jotka eivät kasva lumirajaa korkeamm.; HJ. HJELT (1919, s. 170): mainit. kukkin. Torpetin puutarh. Alat., tieto tuntuu epäilt.

P. domestica: Haapaj. pappil. oli 1923 7-vuot. pens., sillois. apt. puutarh. oli n. 20 v. s. istut. matal. pens., jotka eivät ole kukkin. S. 176. — Ringius (1868 b, s. 39), Wulf (1907, s. 15): Torn. 4 jalkaa korkea yks., ei hedelmöi; E. A. (1894), Fr. Elfving (1897, s. 86): Haapav. 2 v. s. istut. joitakin yks., eivät hedelmöi; Oulu i. — Huonekasvina: Muh. 1 rahv. kod. S. 283, 290, 296. — Parvela (1931, s. 82, 86): Pets. Salm. 1 rahv. kod.

P. padus: istut. asunt. luo monta vuosikymm., ehkä jo 100 v. s. Säätyl. yl.: Muh., Sär., Pud., Rov., Ylit., Kitt., Muon.; joks. yl.: Kal., Oul., Sotk., Hyr., Kuus., Kemij., In.; s. t.: Rants., Ii, Kärs. Rahv. joks. yl.: Kal., Muh., Hail; s. t.: Oul., Rants., Ouluns., Kärs., Sotk., Kemij., Rov., Ylit., Kitt., Muon., In.; h.: Ii, Sär., Hyr., Pud., Kuus. S. 213, 215—216, 248. — E. A. (1894): Kal. vähän, Raut., Mer. c^1, Haapav. o^2, Pulkk. joissak. tal., Sal., Raahe yl., Rev., Hail. joillak., Oulu a^3 bl, Ylik. c^1 bl, Hyr. säätyl., Kuhm. a^1 bl, Pud. b^1 bl, Kuus. h., Simo a^3, Kemi h., Alat.—Torn., Alat. a^1 o^2, Ylit. joissakin tal., Pello, Kitt., Muon., In.; Fr. Elfving (1897, s. 44, 87): Oulun l. tavat. joskus asunt. luo istut. tai jätett. kasvam; Simossa se säästet. niittyjä perkatt., rahv. syö hedelmiä; Parvela (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 75): Oul. joskus istut. asunt. luo; ibid. (1923, s. 11—12): Kuus. ist. 67 v. s.; ibid. (1931, s. 70—71): Pets. luost. ja Salm. pensasm., matalia yks.

P. triloba: Oulussa. S. 219, *232,* 241.

P. virginiana: Raahe, Oulu, Rov. metsäkoulu. S. 218, *232,* 240—241, 246. — A. K. Cajander (1917, s. 580): vilj. Oulussa.

Pseudotsuga Douglasii: Rov. metsäkoulu. S. *232,* 241, 244.

Pteris Wimsetti: 1 säätyl. kod. Torn. S. 298, 302, 308.

Pyrethrum parthenifolium: n. 60 v.: Raahe, Oulu; n. 50 v.: Kaj., Sotk., Simo, Kemi, Kitt.; n. 40 v.: Kal., Oul., Rants., Haapaj., Hyr.; 28 –32 v.: Kuus., Ylit., In. Säätyl. joks. yl.: Haapaj., Kärs.; s. t.: Rants., Kuus.; h.: Oul., Muh., Sotk., Rov. Rahv. h.: Kal., Rants., Kärs., Sotk., Ylit. Joskus vilj.: Hyr., Pud. S. 263, 270, 272, 274. — Rosberg (1911, s. 139): In. Thul.; Parvela (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 75): Oul. säätyl. h.

Pyrola minor(?): In. rahv. huonekasv. (Paulaharjut). S. 284.

Quercus pedunculata: n. 75 v.: Torn.; 40—45 v.: Oulu; n. 30 v.: Haapaj.; n. 20 v.: Ut. Raahen semin. puist. n. 5-vuot., 60 cm korkea yks., joka on talveht. lumen suojaam. Ylit. Kaulirannan kansak.

piham. istutti K. Kalervo 1913 nuoren taimen, se kuoli pian. S. 216, 220, *232—233*, 240, 244, 245 (kartta). — Blomqvist (1892, s. 223): Oulun läheisten huvil. puutarh., etenk. asessori Westerlundin huvil.; E. A. (1894): Oulu pensasm., Torn. 1 yks.; Fr. Elfving (1897, s. 64): Oulussa 1 yks., päärungon kork. 109 cm, ei kukkinut; Oulun mlk. Pukin tilalla suojais. paik. 15 v. s. istut. pensasm., 3 m kork., tyven ympärys 20 cm; 1896 siinä oli pieniä terhoja; Hj. Hjelt (1897, s. 152): menestyy Oulussa ja Torn.; ibid. (1902, s. 68): Schübelerin muk. Oulussa pensaana, Hougbergin muk. kork. puuna; Torn. tammen kork. ilmoitettu 1884 3 m, 1891 kuitenkin vain 1.78 m, 1898 oli läpim. 13 cm; Reuter (1904, s. 144; 1905, s. 77): mainit. Torn. tammen suuruus; A. K. Cajander (1917, s. 438): mainit. menest. Oulussa, Kaj., Torn.

Ranunculus asiaticus: Oul. Varilan k-tarh. ei menestynyt.

R. glacialis: Kitt. Silénin k-tarh. (K. O. Elfving 1912, s. 520). S. 268, 270.

R. japonicus: Kaj. 1 säätyl. k-tarh. S. 267, 270. — Nordling (1884 b, s. 316): In. Toiv. avom. *Ranunculus sp.*

R. repens: Kitt. rahv. kukkapenk. lasten istuttam. S. 257.

Raphanus sativus: n. 140 v.: Oulu; 75—80 v.: Kal., Haapaj., Raahe, Muh., Ii, Sotk., Kemi; n. 70 v.: Pud., Kuus., Kemi; n. 60 v.: Rants., Hyr., Rov., Ylit., In.; n. 50 v.: Kärs., Kemij., Kitt. Säätyl. yl.: Kitt., In.; joks. yl.: Ii, Kärs., Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Rov., Ylit., Muon.; s. t.: Kal., Oul., Ouluns., Kemij. Rahv. h.: Kal., Oul., Ouluns., Ii, Kars., Sär., Sotk., Pud., Kuus., Rov., Ylit., Kitt., In. S. 134, 137, 143, 147—148, 151, 154, *158*, *162*—161. — Julin (1792, s. 25): Oulussa apt. puutarh.; Fellman (1823, 116): 1822 kypsyi In. siem. alimm. liduissa; Ervasti (1884, s. 110): Pets. Vait.; Nordling (1884 a, s. 307; 1884 b, s. 315): In. Toiv. avom. hyvä s.; K. E. F. Ignatius (1890, s. 348): vilj. Utsj. asti; E. A. (1894): Kal. säätyl., Haapav. o^2, Pulkk. yl(?), Raahe c^1, Oulun seutu a^2, Hail. o^2, Ylik. c^1, Puol. säätyl., Kuhm. b^1 o^2, Pud. b^1, Simo b^2, Kemi—Terv. o^2 säätyl., Alat.—Torn. b^1, Ylit.—Turt., Rov. b^1, Kuol. c^1 o^2, Sod. 0^2 säätyl., Kitt. b^1, Muon. säätyl. yl., In. c^1 s, Utsj. c^1; Leiviskä (1894, s. 2): vilj. Oulussa; Fr. Elfving (1897, s. 25, 74): Utsj. ja In. menestyy; Grotenfelt (1897, s. 216): vilj. Oulun asti penk., Utsj. lavassa; Suomen Matkail. yhd. vuosik. (1902, s. 80): vilj. Ylit.: Fellman (1906 I, s. 138): Utsj. menestyy hyvin; Hj. Hjelt (1906,

s. 400): onnist. kokeita tehty En. Naimakan uudistal.; SMIRNOFF (1909, s. 127): siem. kyps. Ylit.; ROSBERG (1911, s. 138): In. Thul.; O. LUNDÉN (1921, s. 235): vilj. niin pohjois. kuin kasvitarhavilj. voidaan harj.; PARVELA (1921 b, s. 75): Oul. säätyl., rahv. satunn.; IBID. (1923, s. 25 -26): Kuus. säätyl. tavall., rahv. h.; HÄYRÉN (1925, s. 189): Pets. tulev. hyviä; FR. ELFVING (1927, s. 149): vilj. Utsj. asti; AHOLA (1929, s. 204): Utsj. menest. hyvin; PARVELA (1931, s. 60 —62, 66 -67): Pets. säätyl. s. t., rahv. etup. h. — H u o n e k a s v i n a: Kitt. 1 tal. S. 283, 280. — PARVELA (1931, s. 82, 86): Pets. Vait. 3 rahv. kod.

R. s. nigra: lienee yhtä vanha viljelysk. kuin edell., mutta harvinaisempi. Paitsi kauppapuutarh. olen sitä nähnyt 1 säätyl. (Oulu) ja 1 rahv. (Rov.) kasvitarh. Vilj. myös: Pud., Ylit., Kitt. viime vuosikymm. aik. S. 134, 148, 151, 152, *158, 162.* — JULIN (1792, s. 25): Oulussa apt. puutarh.; FELLMAN (1823, s. 116): In. kyps. 1822 siem. alimm. liduissa; NORDLING (1884 a, s. 307; 1884 b, s. 315): In. Toiv. avom. hyvä s.; K. E. F. IGNATIUS (1890, s. 348), FR. ELFVING (1927, s. 149), GROTENFELT (1897, s. 216): vilj. Utsj. asti; E. A. (1894): Haapav. 0^2, Raahe i (kes. 1894 kasvoi paremm.), Oulu c^1, Hail. 0^2, Kuhm. c^1 o^2, Pud. c^1, Simo c^1, Alat.—Torn. c^1, Kemi—Terv. o^2 h., Rov. b^1, Kuol. c^1 o^1 h., Sod. o^2 säätyl., Kitt. i, Muon. joskus, In. s.; FR. ELFVING (1897, s. 25, 74): vilj. In. asti; FELLMAN (1906 I, s. 138), AHOLA (1929, s. 204): menestyy Utsj. hyvin; ROSBERG (1911, s. 138): In. Thul.; O. LUNDÉN (1921, s. 230): vilj. Suomessa niin pohj. kuin kasvitarhanvilj. on mahdoll.; PARVELA (1931, s. 61): vilj. Pets. luostar.

Reseda odorata: 75—80 v.: Kal., Haapav., Ii, Kaj., Pud.; n. 70 v.: Haapaj., Raahe, Rants., Muh., Sotk., Kemi; 55—60 v.: Ouluns., Hyr., Kuus., Alat., Rov., In.; n. 50 v.: Oul., Kärs., Kitt.; n. 30 v.: Hail., Sär., Ylit. Varsinkin säätyl. varh. nyk. yleisempi. Säätyl. yl.: Rov., Muon.; joks. yl.: Kal., Oul., Rants., Sär., Sotk., In.; s. t.: Pud., Kuus., Kemij., Kitt.; h.: Ii, Muh., Hyr., Ylit. Rahv. s. t.: Rants., Rov., Muon.; h.: Kal., Oul., Ouluns., Hail., Ii, Muh., Kärs., Sär., Sotk., Pud., Kuus., Kemij., Ylit., Kitt., In. Pidet. huonekasv. S. 257, 261, 263, 269, 272, 291. — NORDLING (1884 b, s. 315): In. Toiv. avom.; MUSTONEN (1885, s. 42): Palt. monessa puutarh.; E. A. (1894): Raahe, Sal., Pud., Kemi—Terv. säätyl.; FR. ELFVING (1897, s. 43): Raahen seud., Pud., Simossa (siem. saatu Amerikasta); ROSBERG (1911, s. 139): In. Thul.; PARVELA (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 75):

Oul. 4 säätyl., 4 rahv. kod.; IBID. (1923, s. 14—15): Kuus. säätyl. tavall., rahv. h.; IBID. (1931, s. 73, 86, 90): Pets. säätyl. h., huonekasv. rahv.; AHOLA (kirj. ilm.): menestyy Utsj.

Rhamnus cathartica: Raahe, Oulu. S. 218, 221, 233, 241. — FR. ELFVING (1897, s. 94), HJ. HJELT (1897, s. 166; 1911, s. 159), A. K. CAJANDER (1917, s. 565): menestyy Oulussa, kukkivia miehenkork. pens.

R. frangula: rahv. istuttaa silloin tällöin piham. 32 v.: Sotk. Naapurinvaara; 27 v.: Pello; 17 v.: Kärs., Rov.; 10 v.: Sär. Säätyl. h.: Kal. Rahv. h.: Kärs., Sär., Pud., Rov., Pello. S. 216. — LEIVISKÄ (1894, s. 4), FR. ELFVING (1897, s. 95): Oulun puist.

Rheum hybridum: varh. vilj. yks. mahdoll. olleet toista laatua. Oulussa ylimuist. 75—80 v.: Kal., Raahe, Muh. (pappilassa, mistä levinnyt suurimp. tal.), Ii, Simo; n. 70 v.: Haapaj., Ouluns., Hyr., Suom. (hautakoristekasvi ensi aluksi), Pud., Kuus.; n. 60 v.: Oul., Rants., Kärs., Kemij., Rov., Ylit., In.; n. 50 v.: Sär.; 40 v.: Hail., Muon. Säätyl. yl.: Oul., Rants., Muh., Kärs., Sär., Sotk., Pud., Kuus., Kemij., Ylit., Kitt., Muon., In.; joks. yl.: Kal., Haapaj., Ii., Hyr., Rov. Rahv. yl.: Rants., Muh., Sär., Pud., Rov., Kemij., Ylit., Kitt.; joks. yl.: Oul., Ouluns., Ii, Sotk., Hyr., Muon., In.; s. t.: Kal., Hail., Kärs., Kuus. Etenk. läänin N-os. pitää rahv. sitä k-kasv., harvat ravintokasv. Hautakasvi Sod., Muon. Paikoin se kasvoi hoidotta villiytyn. ja ilman käytäntöä. S. 138, 146—151, *158*, *162*—164, 254, 256, 260—261, 265. — NORDLING (1884 b, s. 315): viihtyy In. Toiv.; MUSTONEN (1885, s. 41): Palt. tavall., lehdet melk. kyynärän pituisia; K. E. F. IGNATIUS (1890, s. 347), GROTENFELT (1897, s. 216): vilj. Utsj. asti; E. A. (1894): Kal. eritt. yl., Haapav. o^2, Pulkk. keittiökasv., Raahe c^1 o^2, Oulu a^2, Hail. o^2, Ylik. c^1, Kuhm. b o^2, Puol. säätyl., Pud. b^1, Simo b^1 o^2 (Victoria), Kemi c^1 o^2 joillakin rahv., Alat.—Torn. b^1, Ylit.—Turt., Rov. b^1, Kuol. c^1 o^2, Kitt. b^1, Muon. h., In. s t talvehtii ilman peitettä; FR. ELFVING (1897, s. 25, 28, 68): viihtyy vielä In., rahv. vilj. sitä hyvin vähän, esim. Kemin seud. joku taloll.; WEGELIUS (1904, s. 241): Oulun l. Talousseura jakoi kirjaa raparp. viljelyksestä; ROSBERG (1911, s. 138): In. Thul.; PARVELA (1921 b, s. 75): säätyl. tavall., rahv. alkanut vilj.; IBID. (1923, s. 13, 15, 26): Kuus. säätyl. tavall. kasvitarhak., rahv. tavall. k-kasvi.; HÄYRÉN (1925, s. 190): Pets. vilj. kauan; Pumm. kyl. 5 tal., vilj. korist. ja ravinnoksi; FR. ELFVING (1927, s. 177): tavat. In. asti; AHOLA (1929,

s. 204): menestyy Utsj.; PARVELA (1931, s. 60, 61, 62, *67*): Pets. säätyl. joks. yl., rahv. yl.: Pumm.; s. t.: Alal., Näs., Parkk., Töll., Salm., Höyh.; h.: Kaakk., Trif.

R. palmatum: k-kasvi, säätyl. h.: Kitt.; rahv. 1 taloll. Pud. (ollut 42 v.). Varhemmin vilj.: Kemi (n. 65 v. s.), Raahe (n. 20 v. s.). S. 126, 263, 268, 270. — JULIN (1792, s. 22): 1776 Oulussa apt. puutarh., siem. kyps. 1789; E. A. (1894): Pud. c^1.

Rhipsalis Regelii: Raahessa ja Oulussa säätyl. kod. h. S. 298.

R. saglionis: 30—32 v.: Simo, Kemi; 10—12 v.: Kal., Oul., Muon. Säätyl. s. t.: Kal.; h.: Oul., Pud., Kitt. Rahv. h.: Muh. S. 290, 296, 302. — PARVELA (1921 b, s. 75): Oul. 2 säätyl. kod.; IBID. (1931, s. 84, 86, 88, 90): Pets. säätyl. h., rahv. h.: Parkk.

R. salicornioides: säätyl. h.: Oulu, Kemi. S. 302. — PARVELA (1931, s. 83, 88, 90): Pets. säätyl. s. t.

Rhodanthe Manglesii: 50—60 v.: Raahe, Kaj., Sotk., Kemij.; n. 45 v.: Kal.; n. 20 v.: Haapaj. Säätyl. s. t.: Haapaj.; h.: Kitt. Rahv. h.: Muh. S. 290, 296, 306.

Rhodiola rosea: lappal. huonekasv.: In., Utsj. S. 284. — PARVELA (1931, s. 73, 75—77, 82, 84, 87): Pets. huonekasv. säätyl. ja rahv. h.

Rhododendron hybridum: etup. kaup., maaseud. säätyl. satunn. Kal. S. 290, 291, 296, 302.

Ribes alpinum: paitsi kaup. ja rautatieas. (Oul., Rov.) puist. on se h. säätyl. (Haapaj.) ja rahv. (Oul.). Tuotu k-tarh. rantaniityltä kahden viime vuosikymm. aikana. S. 216, *233*, 240. — LEIVISKÄ (1894, s. 7): Oulun puist.; PARVELA (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 75): Oul. as. puist. ja 1 rahv. puist.

R. americanum: Oulun puist. (LEIVISKÄ 1894, s. 7). S. 219.

R. aureum: Oulu, Kaj. ja huvil. puist. S. 218, 221, *233*, 240, 246. — E. A. (1894): Oulu c^1 bl, Kemi Niemelä; LEIVISKÄ (1894, s. 6), FR. ELFVING (1897, s. 76), HJ. HJELT (1911, s. 325): kukkii Oulun puist.; P u u t a r h a (1900, s. 34): menestyy Torn.

R. grossularia: rannikkopitäj. ollut us. vuosikymm. (Kal., Ii, n. 60 v.), kauempana sisäm. nuorempi (30-vuot.: Rants., Iin Tanniian kylä). Säätyl. yl.: Kal., Haapaj., Muh.; joks. yl.: Oul., Rants. (t. Kal.), Ouluns., Kärs.; s. t.: Ii, Sotk., Pud., Rov.; h.: Kuus., Ylit., Kitt., In. Rahv. s. t.: Kal., Haapaj.; h.: Oul (Kaskelan hedelmätarh. 57 pens.), Rants., Ouluns., Hail., Muh., Ii, Kärs., Sär., Sotk.,

Pud., Kuus., Rov., Kemij., Kitt., Muon. S. 166, *185—187*, 191. — Julin (1792, s. 20): Oulussa apt. puutarh.; Roos (1824, muist.): Kal. säätyl; Mustonen (1885, s. 41): Palt. kyps. hyvin, etenk. hietikkom. (Sutela, pappila), Kaj. (Karoliinapori), Sotk. (kirkkoh. virkatalo, Rauramo); K. E. F. Ignatius (1890, s. 342): Oulussa ja Kaj. hedelmät eivät kypsy; E. A. (1894): Kal. a^1 o^2 istut. oksasta, Alav. säätyl., Haapaj. kihlak. kyps. lämpim. kesinä, Raut. kypsyy, Niv. säätyl. o^1, Oul. o^1, Haapav. o^1, Pulkk. moniaissa puutarh., menestyy, Pyh. o^1, Sal. kypsyy, Paav. c^1, Raahe c^1 o^1, Siik. o^1, Oulu b^2, jotkut lajit kestävät, harv. kyps. täyd., Hail. i, Kaj. kihlak. säätyl., Kaj. marjat eivät tahdo kypsyä, Palt. säätyl. h., Kuhm. b^1, Simo i, Kem. mlk. h., Rov. hedelmät eivät kypsy, Sod. c^1 i säätyl.; Leiviskä (1894, s. 6): vilj. Oulussa; Fr. Elfving (1897, s. 44, 76), Hj. Hjelt (1897, s. 168): 64° pohj. lev. N-puol. vilj. epävarma, Oulussa marjat harv. kyps., rahv. vilj. Pyh.; Bergman (Vanamo) (1903, s. 91): paremmat laadut talvisin palelt. Kemissä; ibid. (1911, s. 13): Kemin seud. menest. pienimarj. laadut joltisestikin; Smirnoff (1909, s. 126): Ylit. Jolmalla joitak. raakal.; Hj. Hjelt (1911, s. 305): 19 % 00 oli Oulussa raakoja hedelmiä, kukkii Palt. Sutelassa; Parvela (1921 b, s. 75): Oul. kirkonk. säätyl marjasato niukka; ibid. (1923, s. 27): Kuus. kirkonk. joitak. pens., marjasato merkityksetön; Collan (1924, s. 52—55): tietoja viljelyksen levinneis. Suomessa ja N-Suomessa viihtyvistä laaduista; Wacklin (suomennos 1924, s. 87): 50 v. s. Oulussa 1 pens., jonka marjat oliv. raakal.; Paulaharju (1925, s. 120): Raahessa 1860-luv.; Parvela (1828, s. 164): In. Toiv. eivät marjat kypsyn.; G. Ignatius (1929, s. 170): Pellervo-laatu menestyy Oulun l. paremm. kuin vuoristokarviaismarjapensas.

R. nigrum ja *rubrum:* rannikkopitäj. viljelty kauemmin kuin sisäm. Paikoin on riittänyt myytäv. (Ii). Sisämaassa vilj. 50—60 v.: Rants., Sotk.; n. 40 v.: Pud.; 10—15 v.: Hyr. Säätyl. yl. kaikissa tutkit. pitäj. paitsi In. joks. yl. Viljel. oli 60—80 %: Haapaj., Ouluns., Hail., Muh., Kärs., Sotk., Pud., Kemij., Rov., Ylit., Kitt., Muon. 40—60 %: Kal., Oul, (Kaskelan hedelmätarh. n. 100 pens.), Rants., Ii, Hyr., Kuus. Rahv. yl.: Ouluns. (taloll. vilj. 65 %, työl. 36 %); joks. yl.: Kal., Rants. (54 % ja 24 %), Hail., Ii, (50 % ja 33 %), Muh., Kärs., Sär. (n. 34 %), Sotk. (50 % ja 20 %), Rov., Ylit., Kitt., Muon.: s. t.: Hyr., Pud. (n. 20 %), Kemij., In.; h.: Kuus. S. 69, 166, *178—185*, 190—192. — Julin (1792, s. 20): Oulussa apt.

puutarh. *R. nigr.* ja *rubr.;* M. Castrén (1803, s. 330): Kemissä 1790-luv. *R. rubr.;* Fellman (1823, s. 116): In. marjat eivät kypsyn.; Nordling (1884 a, s. 307): In. Toiv. jalost. musta- ja keltamarj. laatuja; Mustonen (1885, s. 41): vilj. Palt. puutarh.; E. a. (1894): etup. säätyl. vilj., rahv. h., menestyy Lapissa asti, punamarj. paremmin kuin mustamarj., Pud. ja Simossa päinvast.; Leiviskä (1894, s. 6—7): vilj. Oulussa; Fr. Elfving (1897, s. 44, 76): vilj. In. asti. Simossa niittyjä perkatessa joskus säästet. viinimarjapens. Valkomarj. ovat h., niitä vilj. vielä hyvällä menest. Simossa ja Alat.; Bergman (Vanamo) (1903, s. 91): Kemin puolessa h.; Fellman (1906 III, s. 646): Kemij. pappil. kyps. marj. (*R. nigr.* ja *rubr.*) elok. lopulla 1809; Martikainen (Parvela) (1908, s. 74): Pud. puutarh. molemp. lajeja; Smirnoff (1909, s. 126): molemm. lajeista Ylit. runs. satoja; Hj. Hjelt (1911, s. 319): 1882 viety valkomarj. laatu In. Toiv.; Kyyhkynen (1919, s. 100): molemp. laj. istut. Suom. pappil. puutarh., mustamarj. myös Jänismäelle; Parvela (1921 b, s. 75): Oul. säätyl. molemm. lajit joks. yl., rahv. vilj. verrat. väh.; ibid. (1923, s. 27): Kuus. vilj. n. puolet säätyl., taloll ja mökkil. väh., syrjäkyl. aniharv. paik.; Collan (1924, s. 55): tietoja N-Suomessa viihtyv. laaduista ja viljel. N-rajasta; Häyrén (1925, s. 190): Pets. Pumm. punamarj. pens. tuulensuoj. paik. runs. marj.; Paulaharju (1925, s. 120): Raahessa vilj. 1860-luv. *R. rubr.*; G. Ignatius (1929, s. 171): Perä-Pohjolan musta on arvokas pohjoist. seut. marja; Parvela (1931, s. 68–69): Pets. h., luonnonvar. pens. marjovat., jalost. laatujen menestym. vielä epätiet.

R. nigrum var. *fol. incisis:* ollut Oulussa k-pens. (Fr. Elfving 1897, s. 76). S. 219, 221.

Ricinus communis: n. 50 v. s. se oli k-tarh.: Haapaj., Raahe, Oulu, Muh., Kaj., Sotk., Simo, Ylit.; 15—20 v. s. Lapissa. S. 268.

R. sanguineus: 1 taloll. k-tarh. Sotk. S. 257, 263, 270. — E. a. (1894): Kemi—Terv. säätyl.; Fr. Elfving (1897, s. 43): Simossa *R. sp.*, siem. Amerikasta; Parvela (1921 b, s. 76): ollut Oul. as.

Rochea falcata: Raahen semin. kasvihuon. S. 307.

Rosa alba(?): E. a. (1894): Haapav. o^2 bl t, Raahe, Simo b^1 bl t, Alat. c^1 o^2. Mainitut tiedonannot tarkoitt. todennäk. jotakin toista lajia, ehkä tarharuusua.

R. centifolia: E. a. (1894), muk. eräissä pitäj. Tiedonannot todennäk. eivät liene oikeita.

R. c. blanche Moreau (Olssonin muk.): Oul. Varilan k-tarh. havuilla peitett. elänyt yli talven, ei kukkinut.

R. chinensis semperflorens: Pets. säätyl. s. t.; rahv. s. t.: Alal., Töll.; h.: Näs., Trif., Salm. (Parvela 1931, s. 83, 87, 89).

R. cinnamomea: 70—80 v.: Kal., Raahe, Ii, Sotk., Kuus., Simo, Kemi; 50—65 v.: Haapav., Ouluns., Hyr., Pud., Rov., Ylit., In.; 35—45 v.: Rants., Sär., Kemij.; 25—30 v.: Oul., Hail., Kärs., Kitt., Muon. Säätyl. joks. yl.: Muh., Sär., Pud., Kuus., Muon.; s. t.: Kal., Oul., Ii., Kärs., Sotk., Hyr., Rov., Kemij., Ylit., Kitt., In. Rahv. joks. yl.: Muh.; s. t.: Rants., Ii, Kärs., Sär., Sotk., Ylit.; h.: Kal., Oul., Ouluns., Hail., Hyr., Pud., Kuus., Kemij., Rov., Kitt., Muon., In. S. 215—217. — Dahlgren (1797, s. 88): Oulussa apt. Julinin puutarh. *R. canina*, todennäk., *R. cinnam.*; Roos (1926, muist.): Kal. säätyl. k-tarh.; E. A. (1894): Sal. vähän; Silén (1906, s. 84): Kitt. puutarh.; Martikainen (Parvela) (1908, s. 74): Pud. puutarh.; Parvela (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 76): Oul. t. josk. asunt. ympär.; ibid. (1923, s. 13): Kuus. vilj. lähes 70 v.

R. c. fecundissima: Oulun l. vanhimpia k-pens. Oulussa luultav. 1790-luv.; 75—78 v.: Kemi; 65—70 v.: Raahe, Kaj., Sotk., Simo; n. 60 v.: Haapav., Ouluns., Ii, Kärs., Hyr., Pud.; 45—50 v.: Haapaj., Rants., Sär.; 30—38 v.: Ylit., Pello. Säätyl. yl.: Ylit.; joks. yl.: Haapaj., Rants.; s. t.: Kal., Ii., Muh., Sär., Sotk., Pud., Kemij., Kitt., Muon.; h.: Hail., Rov. Rahv. s. t.: Ylit.; h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Ii, Kärs., Sär., Sotk., Hyr., Pud., Kemij., Rov., Kitt., Muon. Yleisin Torniojokilaaks. ja Oulun S-puol. olev. rantapitäj. S. 215—216, 221, *233*, 240. — Mahdoll. tätä lajia tarkoitt. seur. kirjall. tiedonannot: Dahlgren (1797, s. 88): Oulussa Julinin puutarh. ruusuja, joiden kukat kerrott.; Nordling (1884 a, s. 307; 1884 b, s. 316): In. Toiv. avom.; Mustonen (1885, s. 41): Palt. punakukk. ruusut puutarh. yl., kasv. melk. hoidotta avom.; Fr. Elfving (1897, s. 43, 83): Sal. ja Raahen seud., Torn. menest. »tavall. puutarharuusut», Kemissä ne siirret. talveksi sisään, In. talveht. peittämättä; Paulaharju (1925, s. 120): Raahessa 1860-luv.

R. gallica: Kaj. muunnos n. k. valamonruusu. S. 221, *233*, 241. — Julin (1792, s. 23): Oulussa apt. puutarh. ist. 1790; E. A. (1894): Haapav.

R. hybrida amoena (mustialanruusu): 40 v.: Kaj., Pud.; 10—15 v.: Kal., Haapaj.; 2 v.: Oul. (kukkii). Kaikkialla h.; Kal., Pud. levinn. ositt. rahv. keskuut. S. 216, 221, *233*, 240.

R. lutea: tavattu vain säätyl., kaikkialla h. 1890-luv.: Raahe (t. Ruotsista), Oulu, Simo; 10—15 v.: Hail., Ii, Kaj. S. 216, 221, *233*, 241, 246. — E. A. (1894): Raahe, Oulu bl, Simo c^1 bl t, In.; Fr. Elfving (1897, s. 83), A. K. Cajander (1917, s. 571): kukkii Raahessa, Oulussa ja Simossa, jossa peitetty talveksi.

R. l. bicolor: Oul. Varilan k-tarh. ollut 1 v., ei kukkinut.

R. pimpinellifolia: 75 v.: Kal., Kaj., Sotk.; 60—65 v.: Raahe, Oulu, Ouluns., Ii, Pud., Simo, Kemi; 45 -50 v.: Haapaj. (t. Kal.), Haapav., Muh., Kuus.; 35—40 v.: Oul., Sär., Hyr., Suom. (t. Evijärv.), Rov., Ylit., Kitt.; 25—30 v.: Rants., Kärs., Kemij., Pello; 23 v.: Hail.; 12 v.: Muon. Tutkimusal. toiseksi yleisin k-pens. Säätyl. yl.: Kal., Haapaj., Oul., Muh., Kärs., Pud., Kemij., Ylit.; joks. yl.: Rants., Ii, Sär., Sotk., Hyr., Kuus., Kitt.; s. t.: Rov., Muon., In. Rahv. s. t.: Kal., Rants., Ouluns., Muh., Kärs., Sotk., Ylit.; h.: Oul., Hail., Ii, Sär., Hyr., Pud., Kuus., Rov., Kemij., Kitt., Muon., In. S. 215, 217, 221, *233*, 240, 244. — Mustonen (1885, s. 41): Palt. joissakin puutarh., kasvaa avom. melk. hoidotta; E. A. (1894): Haapav. o^2, Oulu a^2 bl, Kaj. 1.5 m kork., Kuhm. c^1 bl, Simo b^1 bl t; Leiviskä (1894, s. 6): vilj. Oulussa; Fr. Elfving (1897, s. 83), A. K. Cajander (1917, s. 571): kukkii: Oulu, Kaj., Kuhm., Simo; Parvela (1921 b, s. 76): Oul. kirkonk. muutam. puutarh.; ibid. (1923, s. 13): Kuus. ollut 40—50 v.; ibid. (1931, s. 70—72): Pets. Alal. nuori pens., menestys epäv.

R. rubrifolia: 35 v.: Oulu; 20 v.: Raahe; 15 v.: Kärs.; 10 v.: Haapav., jossa oli 1 säätyl. k-tarh. S. 216, 221, *233*, 241, 246. — A. K. Cajander (1917, s. 571): vilj. Oulussa.

R. rugosa: Ylit.—Kemij. S-puol. etup. säätyl. k-tarh. N. 50 v.: In.; 30—35 v.: Oulu, Kaj., Kemi; 20—27 v.: Haapaj., Sotk., Rov.; 10—15 v.: Oul., Ouluns., Ii, Kärs., Ylit. Säätyl. s. t.: Sotk.; h.: Haapaj., Ii, Rov., Ylit. Rahv. h.: Ouluns., Kärs., Sotk. Kaup. puist. tavall. S. 216, 221, *233—234*, 240, 244. — A. K. Cajander (1917, s. 571): vilj. Oulussa.

R. spp.: varsink. kaup. puist. kasvaa useita *R*-lajeja, joiden määrääminen on ollut mahdot. S. 213, 218. — E. A. (1894): Raahe; Parvela (1931, s. 70, 72): Pets. Salm. ei menest., Alal. nuori pens., menest. ei tietoa. — Huoneruusut: niitä on us. laatuja, joista mainittak. *Rosa polyantha*, *R. chinensis*, *R. fragrans* (teeruusu); jälkimm. muotoja ovat m. m.: *Kaiserin Augustin Victoria*, *Madame Caroline Testaut*,

La France. Ruusut ovat vanhimpia huonek. 75—80 v.: Kal., Haapaj., Haapav., Oul., Raahe, Ouluns., Oulu, Ii, Kaj., Pud., Kemi; 65—70 v.: Rants., Muh., Kärs., Sotk., Kuus., Rov., Simo, Ylit., Kitt.; 50—75 v.: Hail., Sär., Hyr., Kemij., In.; n. 40 v.: Muon. Oli säätyl. kaikkialla yl., kasvattajien %-luku vaiht. 42—100. Rahv. yl.: Kal., Rants., Ouluns., Hail., Ii, Rov., Kemij., Ylit., Kitt.; joks. yl.: Oul., Muh., Kärs., Sotk., Hyr., Pud., Muon.; s. t.: Sär., Kuus., In. S. 277, 286—288, 292, 293, 301, 304, 306. — Roos (1820-luv., muist.): Kal. säätyl.; Mustonen (1885, s. 42): Palt. säätyl.; Parvela (1921 a, s. 7; 1921 b, s. 76): Oul. ollut us. vuosikymm., ne ovat 4. yleisimmät huonekasvit, oli 9 säätyl., 48 taloll. ja 21 työl. kod.; ibid. (1923, s. 16—18): Kuus. n. 60 v. s., säätyl. ja rahv. tavall.; Häyrén (1925, s. 190): Pets. Pumm. ruusut olivat kituvia; Parvela (1931, s. 81, 83, 84, 86, 89, 91): Pets. 20—30 v. s., säätyl. yl.; rahv. yl.: Peurav., Pumm., Kerv.,; joks. yl.: Alal., Näs.; s. t.: Parkk., Trif., Vait., Salm.; h.: Kaakk., Höyh.

Rubus arcticus: 1928 vilj. Oulussa keveähk. hyvässä puutarhamaassa, oli runs. kukkia ja raakal., muutamia kypsiä hedelm.; 1929 istut. siementaim., jotka ensi kes. olivat hidaskasv. (Saastamoinen 1930, s. 399—401).

R. fruticosus: 1890-luv. Oulussa k-kasvi (Fr. Elfving 1897, s. 82). S. 219, 221, *234.*

R. idaeus: luonnonvar. laatua vilj. monta vuosikymm. us. pitäj. (Ouluns., Muh., Sotk., Pud.), jalost. laatuja ruvettu viime aik. kasvattam. Säätyl. yl.: Rov., Kemij.; joks. yl.: Muh., Pud., Kuus., Kitt.; s. t.: Ii, Sotk., In.; h.: Kal., Haapaj., Oul., Hyr. Rahv. joks. yl.: Pud. (työl. yleisempi kuin viinimarjap.), Rov.; s. t.: Ouluns. (viljel. 35 % taloll. ja 7 % työl.), Hail., Muh., Ii, Sär.; h.: Kal., Oul., Rants., Kärs., Sotk., Hyr., Kuus., Kemij., Ylit., Kitt., Muon., In. S. 166, *187—188*, 192. — Nordling (1884 a, s. 307; 1884 b, s. 315): In. Toiv., hedelmät kyps. syysk. alussa; E. a. (1894): etup. säätyl. vilj., rahv. hyvin h., Muon. ja In. hedelmöiv. lämpim. kes.; Fr. Elfving (1897, s. 44, 82), Hj. Hjelt (1897, s. 161): Oulun seud. ja Iissä säätyl. yl., Pud. puutarh. arvokkain hedelmä, Muon. ja In. hyvinä vuos. hedelm. kyps.; Fellman (1906 III, s. 646): Kemij. pappil. elok. lop. 1809 kyps. hedelm.; Martikainen (Parvela) (1908, s. 74): Pud. vilj. puutarh.; Bergman (Vanamo) (1911, s. 13): kestäv. kelt. laadut menest. vielä 67° pohj. lev.; Parvela (1921 b, s. 76): Oul. jalost.

laatuja joissak. säätyl. puutarh.; IBID. (1923, s. 27): Kuus. vilj. 70 v. s.; ovat yleisempiä kuin mansikat; COLLAN (1924, s. 52, 55): Oulun l. menest. etup. kotim. metsävaarain tai sen siemenjälkel.; puutarh. antavat jotakuinkin tyydyttäv. s.; PARVELA (1931, s. 68—69): Pets. Alal. istut. jalost. laatuja, talvehtim. epätiet.

R. odoratus: 35—40 v.: Oulu; n. 15 v.: Ouluns. Huvil. k-tarh., Raahen semin. puutarh. Rahv. h.: Ouluns. S. 216, 221, *234,* 240. — K. E. F. IGNATIUS (1890, s. 344): tavat. Oulussa asti; E. A. (1894): Haapav. o^2, Oulu b^1 bl; LEIVISKÄ (1894, s. 6): Oulun puist.; P u u t a r h a (1900, s. 34): menestyy Torn. asti.

R. spectabilis: Oulun puist. 1890-luv. (LEIVISKÄ 1894, s. 6). S. 219

Rudbeckia laciniata: huvil. k-tarh. ja kaup. istutuks. satunn. S. 259, 267, 270, 273—274.

Rumex patientia: Oulussa vilj. h., vielä 1890-luv. S. 151. — JULIN (1792, s. 21): Oulussa apt. puutarh. menest. hyvin; FR. ELFVING (1897, s. 67), O. LUNDÉN (1921, s. 178): entisaik. vilj. aina Oulussa asti; FR. ELFVING (1927, s. 173): menestyy viljelt. Sod.

Ruscus aculeatus: 40—50 v.: Kaj., Kemi; 11 v.: Sotk. (t. Kaj.). Paitsi kaup. (Oulu, Kaj., Kemi) näin säätyl. 2 kod. Muh. Rahv. h.: Sod., Pud., Kem. mlk. Ollut Rants. n. 35 v. s. Ilmoitet. kasvatetun hautasepp. otetuista oksista. S. 290, 302.

Ruta graveolens: lämpim. lavassa apt. puutarh. Oulussa, ei menesty avom. (JULIN 1792, s. 22). S. 126.

Salix alba f. splendens: 30—35 v.: Oulu, Raahe, Kaj., Torn. ja niiden läh. huvil. puist., maaseud. satunn. Säätyl. h.: Haapaj., Haapav. Rahv. h.: Kärs. S. 216, 221, *234,* 240. — E. A. (1894): Haapav. äskett. istut.; FR. ELFVING (1897, s. 64): Kaj. 2—3 m kork. yks.; A. K. CAJANDER (1917, s. 486): menestyy Kaj.

S. (alba × fragilis?): n. 70 v.: Oulu, Kaj.; 50—55 v.: Rants. (t. Oulusta), Sotk.; 25—32 v.: Haapaj., Oul.; n. 10 v.: Sär. Säätyl. s. t.: Rants.; h.: Kal., Haapaj., Oul., Sotk. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Sär. S. 216, *234,* 241. — *S. fragilis*ta koskev. kirjall. tiedot, joista ainakin eräät tarkoittanev. kysym. olevaa sekamuotoa, mainit. seur.: JULIN (1792, s. 27): Ouluun t. Tukholmasta oksia, jotka kasv. hyvin 2 v., sitten kuolivat; E. A. (1894): Oulu c^1; LEIVISKÄ (1894, s. 14): Oulun puist. ja puutarh.; FR. ELFVING (1897, s. 63), HJ. HJELT (1897, s. 155): Raahessa muutam. yks.; IBID. (1902, s. 87): Pyh.

pappil., Kemin Lautiosaaressa (epävarma tieto); PARVELA (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 76): Oul. kirkonk. joissak. puist. ja hautuum.

S. amygdalina: Rov. metsäkoululla. S. 234.

S. aurea: Haapaj. pappil. puistik. S. 216, 221, *234*, 241. — LEIVISKÄ (1894, s. 15): Oulun puist.

S. austriaca: Oulun puist. (LEIVISKÄ 1894, s. 15). S. 219.

S. caprea: etup. rahv. istutuspuuna S-Lappiin asti. Säätyl. s. t.: Kuus.; h.: Haapaj., Hyr., Rov. Rahv. h.: Kal., Oul., Hail., Muh., Kärs., Sär., Sotk., Kuus., Rov., Ylit., Kitt., Muon. S. 216, 248. – E. A. (1894): Raahe; PARVELA (1923, s. 12): Kuus. hautuum. n. 60 v.s.

S. caspica: Kemp. Oulun l. Kotiteoll. yhdist. ja Oulun l. Talousseur. yht. koealalla (NORDBERG 1919, s. 15). S. *234*.

S. decipiens: Oulun puist. 1890-luv. (LEIVISKÄ 1894, s. 15). S. 219

S. fragilis: S. 220, 241. Katso *S.* (*alba* × *fragilis?*)

S. helix pyramidalis: ei menesty Haapaj. pappil. puistik. S. 221, *234*, 241.

S. lanceolata (= *S. viminalis* × *S. cinerea*)*:* Rov. metsäkoul. puist. (NORDBERG 1928, s. 41, 45). S. 234.

S. lapponica: kauniiden hopeankiilt. lehtiensä tähden se oli Rov. säätyl. ja rahv. puistik. k-pens. yht. 15 kod. S. 216.

S. laurina: Oulun puist. 1890-luv. (LEIVISKÄ 1894, s. 14). S. 219.

S. pentandra: kiiltäv. leht. tähden varsinkin rahv. suosima istutuspuu. Säätyl. s. t.: Kal.; h.: Oul., Rov. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Sär., Kuus., Kitt. Kal. istut. n. 80 v. s. S. 216. — KYYHKYNEN (1919, s. 79): Suom. siirr. asunt. luo; PARVELA (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 76): Oul. h. k-puu; IBID. (1923, s. 12): Kuus. kirkonk. er. istutuks.

S. p. lucida: Oulun puist. 1890-luv. (LEIVISKÄ 1894, s. 14). S. 219.

S. phylicifolia: Kitt. säätyl. ja rahv. h. S. 216.

S. polyphylla (= *S. amygdalina* × *S. viminalis*)*:* Rov. metsäkoul. (NORDBERG 1928, s. 42, 45). S. *234* –*235*.

S. prunifolia: Oulun puist. 1890-luv. (LEIVISKÄ 1894, s. 15). S. 219.

S. purpurea: Oulun seud. (NORDBERG 1919, s. 15) ja Kaj. (A. K. CAJANDER 1917, s. 499). S. *235*. — E. A. (1894): Oulu c[1]; LEIVISKÄ (1894, s. 14): vilj. Oulun puist.

S. rosmarinifolia: Oulun puist.(?); [BERGMAN (VANAMO) 1903, s. 90].

S. rubra (= *S. purpurea* × *S. viminalis*): Kemp. koealalla (Nordberg 1919, s. 15). S. *235*. — A. K. Cajander (1917, s. 499): menestyy Oulun seud. eritt. hyvin.

S. Russeliana: Oulun puist. 1890-luv. (Leiviskä 1894, s. 15).

S. Smithiana: kuten edell. S. 219.

S. undulata (= *S. amygdalina* × *S. viminalis*): Rov. metsäkoul. (Nordberg 1928, s. 43–45). S. *235*.

S. viburnoides: Oulun puist. 1890-luv. (Leiviskä 1894, s. 14). S. 219.

S. viminalis: Kemp. koealalla menestyy tyydyttäv. (A. K.. Cajander 1917, s. 497; Nordberg 1919, s. 15, 17); Rov. metsäkoul. (ibid. 1928, s. 42, 45); Raahen kauppaopiston, Oulun ja Kaj. puist. S. 218, *235*, 244. — E. A. (1894): Kaj. 2—3 m kork.

Salix spp.: kaup. ja huvil. puist. tuntem. laeja. S. 218. — Parvela (1931, s. 70): Pets. ist. eril. luonnonvar. lajeja asunt. luo.

Salpiglossis variabilis: Haapaj. 1 säätyl. k-tarh. S. 263, 270, 272. — Nordling (1884 b, s. 315): In. Toiv. avom.

Salvia argentea: 40–50 v. s. oli nykyistä yleisempi. Säätyl. h.: Sotk. S. 263, 270. — Rosberg (1911, s. 139): In. Thul.; Parvela (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 76): Oul. säätyl. h.; ibid. (1923, s. 14): Kuus. 20 v. s.

S. officinalis: Oulussa jo 1790-luv., vielä n. 50 v. s. sitä kasvatett. (J. Lahdenperä). S. 126. — Julin (1792, s. 17): Oulussa kylvettävä lämpim. lavaan, ei talvehdi.

S. patens: In. 1 rahv. kod. S. 290, 297.

S. splendens: säätyl. h.: Hail., Oulu, Kitt. Rahv. h.: Hail., In. Ollut tunnettu 10–12 v. Ollut: Kuus., Ylit. S. 290, 297, 302.

Sambucus canadensis: Oulussa ollut (Fr. Elfving 1897, s. 103). S. 219, 221, *235*. – P u u t a r h a (1900, s. 34): menestyy Torn.

S. nigra: ollut Oulussa (Fr. Elfving 1897, s. 103). S. 219, 221, *235*. – E. A. (1894): Oulu c^1 bl, Kemi Niemelä.; Leiviskä (1894, s. 7): Oulun puist. 1890-luv.

S. racemosa: 50—55 v.: Haapaj., Raahe, Oulu; 30–40 v.: Oul., Kaj., Hyr., Rov., Kemij.; 20—28 v.: Rants., Piipp., Sotk.; 10–17 v.: Hail., Ii, Pud. Säätyl. joks. yl.: Haapaj.; s. t.: Muh., Ii, Sotk., Rov.; h.: Oul., Hail., Hyr., Pud. Rahv. h.: Kal., Rants., Sotk. S. 216, 221, *235—236*, 240, 241, 246. — K. E. F. Ignatius (1890, s. 343): tavat. Oulussa asti; E. A. (1894): Raahe 2 paik., Oulun pit. c^1 bl, Kaj.

3 m kork. kestävä; LEIVISKÄ (1894, s. 8): Oulun puist.; FR. ELFVING (1897, s. 103), HJ. HJELT (1897, s. 168), P u u t a r h a (1900, s. 34): menestyy hyvin Oulussa ja Kaj.; PARVELA (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 76): Oul. h. kirkonk. puutarh., 4 m kork.

Saponaria officinalis: 45 -55 v.: Oulu, Kaj.; n. 27 v.: Ylit.; 10—18 v.: Muh., Kärs., Kitt. Säätyl. 1 k-tarh. Pud. Rahv. h.: Muh., Kärs., Kitt. S. 263, 270, 274. — HJ. HJELT (1906, s. 46): Oulussa 1880-luv. Raatinsaar. ja siltojen luona, todennäk. puutarhakarkul.; PARVELA (1921 b, s. 76): Oul. säätyl. puutarh. h.

Satureja hortensis: 1790-luv.: Oulu; 70—75 v.: Pud., Simo, Kemi; 65 v.: Ylit.; n. 50 v.: Kal., Kitt., In. Nyt vilj. tuskin missään. S. 126, 132, 151, 152, 158. — SALMENIUS (1754, s. 43): Kal. säätyl.; JULIN (1792, s. 23): Oulussa apt. puutarh. kasvaa hyvin avom., siem. kyps. 1789; NORDLING (1884 b, s. 315): In. Toiv. menestyy erinom. hyvin; E. A. (1894): Raahe c^1, Oulu b^2, Simo c^1, Kemi—Terv. c^1, Alat. c^1; FR. ELFVING (1897, s. 100): vilj. Simossa ja Torn. asti; SMIRNOFF (1909, s. 127): menestyy Ylit.; O. LUNDÉN (1921, s. 686): varhemmin vilj. Ouluun ja Torn. asti.

Sauromatum venosum: Kaj. 1 säätyl. kod. S. 298, 302.

Saxifraga (Bergenia) cordifolia: kaupunkilaisten ja huvil. k-tarh. Säätyl. h.: Oul. (n. 5 v.), Haapav. S. 263. — E. A. (1894), FR. ELFVING (1897, s. 43), HJ. HJELT (1911, s. 293): vilj. Simossa.

S. (rotundifolia?): Oul. 1 säätyl. kod. S. 290, 296, 302.

S. sarmentosa: n. 75 v.: Oulu, Kemi; 60—70 v.: Muh., Kaj., Pud., Kuus.; 50 -60 v.: Kal., Haapaj., Oul., Rants., Sotk., Hyr., Rov., In.; 40 -50 v.: Ouluns., Ii, Simo, Ylit., Kemij.; 30—40 v.: Raahe, Hail., Sär., Pello, Kitt., Muon. Säätyl. s. t.: Sotk., Rov., Muon., In.; h.: Oul., Ii, Hyr. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Hail., Ii, Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Kemij., Rov., Ylit., Kitt., Muon. Ennen ollut: Kärs. S. 290, 301. — PARVELA (1921 a, s. 8; 1921 b, s. 76): Oul. 1 säätyl., 7 rahv. kod.; IBID. (1923, s. 16): Kuus. n. 60 v.s.; IBID. (1931, s. 87, 89, 90): Pets. Höyh. s. t.

S. spp.: metsänhoit. Silénin alpinumissa eri lajeja, joita osaksi tuotu ulkomailta (K. O. ELFVING 1912, s. 520). S. 268, 270.

Scabiosa atropurpurea: 50 -60 v.: Oulu, Kaj., In.; 40 -45 v.: Raahe, Simo; 20 -25 v.: Haapav., Ouluns., Sotk., Pud., Kuus., Ylit.; 10—17 v.: Kal., Muon. Tavattu kaupunki- ja huvilakoristetarh.

(Oulu, Kaj.). Maaseud. satunn. (In.). S. 267, 269. — Nordling (1884 b, s. 315): In. Toiv. avom.; Parvela (1923, s. 14): Kuus. 20 v. s.

Scandix cerefolium (= *Cerefolium sativum*): Oulussa (Julin 1792, s. 20). S. 126, 151.

Schizanthus wisetonensis: n. 25 v.: Rants.; n. 15 v.: Haapaj., Muon. Säätyl. h.: Kal. Rahv. h.: Kal., Haapaj., Rants. S. 263, 270. — Parvela (1931, s. 75, 78, 87, 90): Pets. Höyh. sisä- ja ulkokasv.

Scilla sibirica: n. 55 v.: Raahe, Oulu, In.; n. 40 v.: Kaj., Kemi; 10—15 v.: Haapaj., Kal. Säätyl. h.: Kal., Haapaj. Myös huonekasvi. S. 267, 270.

Scorzonera hispanica: n. 50 v.: Raahe, Oulu, In.; n. 30 v.: Muh., Kuus., Kemi; n. 10 v.: Ylit., Muon. Säätyl. h.: Muh., Ylit., Muon. S. 136, 148, 151—152, 158, 162. — Nordling (1884 a, s. 307; 1884b, s. 315): In. Toiv. avom. saatu hyvä s.; E. A. (1894): Haapav. 0^1, Oulu b^2; Fr. Elfving (1897, s. 107—108): vilj. Oulussa, Haapav. se lopetettu; Smirnoff (1909, s. 126): Ylit. menestyy; O. Lundén (1921, s. 276), Fr. Elfving (1927, s. 154): vilj. Oulussa ilman vaikeutta; Parvela (1923, s. 26): vilj. Kuus., ei menest.

S. humilis: Oulussa apt. puutarh. (Julin 1792, s. 25). S. 126.

Secale cereale: S. 98, 100, 101, *108—110*, 117, 120—123. — E. Castrén (1754, s. 47): Sotk. kylv. melk. yksist. kaskimaahan; Salmenius (1754, s. 43): Kal.; E. Lagus (1773, s. 77—78): Kuus. kylv., pellot jaetut 3—4 os., joista 1 kylv. ruista, s. 4—6 j.; Stiervald (1774, s. 98): Hail. 3-vuor. viljelys, osaan syysviljaa, osaan kevätviljaa, osa kesantona; Appelgren (1775, s. 4), Tidn. af ett Sällsk. i Åbo (1777, s. 134): Palt. ruista ainoast. kaskim., s. 10—20 j., kaskesta 20—100 j.; E. Castrén (1776, s. 87): Pud. vilj.; Johan Frosterus (1791): Kuhm. kylv. ruista etup. kaskim.; Julin (1792, s. 18): ruissato Oulun l. 5—6 j.; Deutsch (1819, s. 277): Oulun l. kesäruista hätäviljana; Soldan (1859, s. 745): Kitt. ja Sod. vilj. vähän; Rein (1867, s. 149): Kitt. saatu joskus 1 kapan kylvöstä 1 tynnyrin s.; Oulun Viikkosan. (1879, n:o 17): Oulun pitäj. kylv. r. 390 tynn.; Nordling (1884 a, s. 303, 305): In. Toiv. kylv. kanadal. ruista, tuleent. 22/8; ibid. (1884 b, s. 316): In. Toiv. ruis tuleent. 10 viime vuotena, 3 viime vuotena monissa muissa paikoin; Hjelt och Hult (1885, s. 67): Kitt. Alakyl. täytyy r. us. leikata vihr.; Mustonen (1885, s. 95, 98, 101—108, 111):

selost. rukiin viljel. Kaj. kihlak.; K. E. F. IGNATIUS (1890, s. 344): vilj. menest. napapiiriin asti, varsink. W-os., edull. vuos. saatu hyvä s.: Kuol., Sod., Kitt., Muon., pohjoisin viljelys In. Toiv.; ROSBERG (1891, s. 43): Sod. Korvasessa pieni r-viljel., s. 6—8 j., useimmiten sen vie halla; E. A. (1894) s y y s r u i s: vilj. yl. Kemiin—Terv.—Kemij.—Kuol. asti pohjoiseen, jossa viljelyks. pienet. Lapissa vilj. vähän aina Muon. ja In. (Toiv., Thule) asti, edull. vuos. saatu tuleent. s. En. on tuntemat. Läänin S-os. s. keskim. 5—10 j., hyvinä vuos. suurempi, pohjois. esim. Alat. 10—25, joskus 35 ja 50 j., Sod. saatu 45 j. K e v ä t r u i s: vilj. vähän, sillä s. (4 5 j.) on huonompi kuin edellisen. Tästä syystä vilj. paik. heitetty siks. (Sievi, Kest.). Jonkin verran vilj. etup. Iin—Ylikiim. S-puol. (Haapaj., Pulkk., Siik., Hail., Oulun seutu, Kuhm. j.n.e.) ei kuitenk. kaik. pitäj. J u h a n n u s r u i s: edellistä harvinaisempi. Kest., Oulun pit., Etelä-Ii c^1, Pud. c^1, kes. 1894 kylv. ensi kerr. 1 tal. kauran ja virnan kanssa rehun ja seur. syks. viljan saantia varten; rehusato hyvä, Kem. mlk. kylv. heinäk. puoliväl. ja tuon tuostak. niitet. eläimille, korjataan kuin syysr., Rov. b^1, s. 6 j.; LEIVISKÄ (1894, s. 19): vilj. Oulussa; HJ. HJELT (1895, s. 459): tuleent. Sod. (1855 Mobergin muk.); KECKMAN (1896, s. 12): Simossa melkein kaikkialla; FR. ELFVING (1897, s. 20—21, 49—52): syysr. vilj. In. ja Muon. asti, joskus tuleentuu. Sod. kirkonk. seud. suuri osa taloll. sitä vilj., Rov. ja Kuus. se on yl. Helppo ulkol. vilja vähent. viljel.; GROTENFELT (1897, s. 67—68): syysruista vilj. yl. napapiir. asti, edullis. vuos. s. joks. tyydyttävä Sod. (67° 24′ pohj. lev.); kevätruista vilj. 65° pohj. lev. N-puol. Luetell. eri ruislaatuja; WEGELIUS (1904, s. 173, 264): Oulun l. Talousseuran toimesta kokeiltu 1850- ja 1880-luv. Muravieffin eli Stjernsundin ja Probsteier-rukiilla. Edellisen suht. tulokset tyydyttäv., jälkimm. ei mainita mitään; FELLMAN (1906 III, s. 414): Sod. harvat vilj., tarvits. kyps. 1 v 32 vrk., geometr. tynn. alalle kylv. 16 kappaa; (s. 451): Kuus. vuot. s. keskim. 720 tynn.; (s. 492): Kuol. menest. huon., hyvinä vuos. 20 j., sellais. vuos. 1 kymmenessä; ROSBERG (1911, s. 138): Lapissa vilj. ennen ruista enemm. kuin nyt; CALAMNIUS (1912, s. 61): Suom. saatu kaskiviljel. toisin. 20 j., silloin myytiin sitä Ouluun ja Kaj. Kuurtolan tal. saatu kerran 1800-luv. alussa r. 190 tynn.; 1903 kylvettiin 341 hl, s. 0.05 hl 1 asuk. kohti; KYYHKYNEN (1919, s. 54): 1911 oltiin Suom. sitä mieltä, että ruk. vilj. ei kannata; PARVELA (1921 b, s. 76): mainit. Oul. kylvöaloja ja s.; PAULAHARJU (1922,

s. 141—146, 151—152): tietoja vilj. Kainuussa; IBID. (1923, s. 183 – 184): tiet. vilj. Perä-Pohj. ja Lapissa; PARVELA (1927, s. 1—2): piirt. vilj. historiasta Oulun l.; FR. ELFVING (1927, s. 25): vilj. N-raja 69° pohj. lev. kohdalla, napapiirin S-puol. viljelys yl.; LIAKKA (1928, s. 11): 1830-luv. vilj. Oulun l. ruista puolet siitä mitä ohraa, Oulun mlk. ja Ouluns. se »piti puoliaan ohran rinnalla»; Paav., Rants. vilj. kokeeksi kevätruista; PARVELA (1928, s. 161): In. Toiv. kylv. 1886 1 tynn. 20 kappaa ruista, siitä 90 kappaa kevätruista, s. 3 tynn. 2 kappaa erinom. hyvää viljaa (Laurinin muist. muk.); IBID (1931, s. 52): tietoja Pets. rukiin vilj. yrityksistä.

K a n a d a n r u i s: In. Toiv. kokeiltiin, kuivuuden tähden ei menest. (NORDLING 1884 b, s. 316).

L a p i n r u i s: In. Toiv. kylv. 1882 2 kappaa, niistä saatu s. 2 tynn. 2 kappaa (NORDLING 1884 b, s. 313, 316).

Sedum maximum: n. 65 v.: Pud., Kuus., Kemi; n. 60 v.: Raahe, Rants.; 45—50 v.: Kal., Oul., Ouluns., Kärs., Sär., Rov., Pello, Kitt. 30—35 v.: Muh., Kaj., Hyr., Ylit., Kemij., Muon., In.; n. 15 v.: Hail. Säätyl. h.: Hyr., Pud. Rahv. s. t.: Hyr., Kuus.; h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Hail., Kärs., Sär., Sotk., Pud., Kemij., Rov., Ylit., Kitt., Muon., In. Kaup. rahv. asunn. S. 290, 297, 301. — PARVELA (1921 a, s. 7; 1921 b, s. 76): Oul. 2 säätyl., 6 taloll. ja 4 työl. kod.

S. Sieboldii: kaup. h., maaseud. satunn. Muh. 1 tal., ostettu Oulusta S. 290, 302.

S. subulata: Oul. apt. k-tarh. 3 v.

S. telephium: Kal. 1 säätyl. k-tarh., huonekasv. samassa paik. S. 263, 270, 283, 290. — PARVELA (1931, s. 87—90): Pets. Salm. huonekasv. h.

S. spp.: kaup. ja huvil. puist. ja k-tarh. S. 267, 270.

Selaginella procumbens: Kaj. 1 säätyl. k-tarh. S. 267, myös huonekasv. Kaj. S. 300, 301.

Sempervivum sp.: etup. kaup. puist. ja kaupunkil. k-tarh. Maaseud. säätyl. satunn. Huonekasv. 1 säätyl. kod. Muon. S. 290, 296 297, 302.

Senecio elegans: In. Toiv. avom. (NORDLING 1884 b, s. 315). S. 268, 270.

Silene armeria: Oul. säätyl. h. Ennen vilj. Ylit. S. 264, 269. — HJ. HJELT (1906, s. 7): Oulussa Korkeasaar., ehkä ennen vilj.; PARVELA (1921 b, s. 76): Oul. joskus sekakukk. jouk.

S. inflata: 1 säätyl. k-tarh. Kal. S. 264. — PARVELA (1931, s. 75, 77): Pets. Höyh. ulkokoristekasv.

S. sp.: rahv. h.: Oul., Kitt. S. 264.

Silybium marianum: Haapav. 1 säätyl. k-tarh. Vilj. varhemmin. S. 267.

Sinapis alba: sinapin saantia varten entisaik. vilj., vielä 1890-luv. oli Oulussa. Käytön pienuuden tähden täytyi vilj. jättää, vaikka se menestyi (J. Lahdenperän suull. ilm.). S. 126, 151, 158, 163. – JULIN (1792, s. 25): lämpim. kes. kypsyy Oulussa hyvin.

Sium sisarum: S. 152. – E. A. (1894): Haapav. 0^1, Oulu c^1, Kuhm. c^1 0^2 (ilmoit. ehkä paikoin sekot. sokerijuurikkaaseen); FR. ELFVING (1897, s. 96): Haapav. menestyy huon.; HJ. HJELT (1911, s. 227): vilj. Ylit. ja In. Toiv.

Solanum capsicastrum: n. 50 v.: Raahe, Oulu, Sär., Sotk., Pud.; 25—30 v.: Rov., Ylit., Muon., In.; 15—20 v.: Oul., Kärs., Kuus., Kemi; 8—15 v.: Kal., Haapaj., Rants., Kemij., Pello, Kitt. Säätyl. h.: Kal. Rahv. s. t.: Rants., Rov., Muon.; h.: Kal., Oul., Ouluns., Ii, Muh., Kärs., Sär., Kuus., Kemij., Ylit., Kitt. Kaup. työl. asunn. S. 290, 296, 297, 301. — PARVELA (1921 a, s. 7; 1921 b, s. 76): Oul. rahv. (16 kod.) huonekasv. eräs S-laji; IBID. (1923, s. 18): Kuus. rahv. tavall., ollut ennen yleisempi; IBID. (1931, s. 83, 87—90): Pets. säätyl. yl., us. kylissä rahv. huonekasv.

S. dulcamara: Oulussa apt. puutarh. t. Tukholmasta (JULIN 1792, s. 20). S. 126. — LEIVISKÄ (1894, s. 12): vilj. Oulussa.

S. laciniatum: In. Thul. (ROSBERG 1911, s. 139). S. 268, 270.

S. lycopersicum: 20—25 v.: Haapaj., Raahe, Oulu, Muh., Sotk., Kemi, Ylit.; 10—18 v.: Kal., Oul., Rants., Ii, Kärs., Hyr., Pud., Kuus., Rov., Kemij.; n. 10 v.: Muon. Säätyl. h.: Kal., Haapaj., Rants., Muh., Ii, Kärs., Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Kemij., Rov. Rahv. h.: Kärs., Sotk., Ylit. Varhemmin huonekasv.: Sotk., Kuus., Kitt. S. 143, 148, 152, 153, *158*, *162*, 163, 290, 291, 296. — E. A. (1894): Pulkk., Oulu c^1 d, Simo b^1 (sisällä); FR. ELFVING (1897, s. 103): In. Toiv. kokeiltu, hedelmät punertuivat ja olivat käyttökelp.; SMIRNOFF (1909, s. 126): Ylit. vilj. menestyy; JOLMA (1916, s. 135): Ylit. vilj. yli 10 v., aina saatu ruuaksi kelp. hedelm.; O. LUNDÉN (1921, s. 628): vilj. suojais. paik. kaukana Pohjanm., menestyy Oulussa ja Sotk.; PARVELA (1921 b, s. 76): Oul. h. säätyl.; lämpim. kes. kypsyy; IBID. (1923, s. 17—18, 26): Kuus. nuori tulokas, säätyl.

h., rahv. huonekasv. h.; HÄYRÉN (1925, s. 189): Pets. vilj. jonkinl. menest. lavassa 2 paik.; PARVELA (1931, s. 61, 67, 82, 87): Pets. Höyh. 1 rahv. kod. k-kasv.; lavassa hedelmöinyt; AHOLA (kirj. ilm.): Utsj. antaa suojattuna välttäv. tuloks.

S. melongena: Kaj. n. 35 v. s. 1 säätyl. kod. huonekasv. hedelmöi. S. 152, 158.

S. robustum: Kaj. 1 säätyl. k-tarh. S. 267, 270.

Solanum tuberosum: I osassa (s. 114) mainittujen, tutkimusalueella viljeltyjen jalostettujen perunalaatujen lisäksi mainittakoon seuraavassa Oulaisten pappilassa viljellyt jalostetut laadut sekä niistä tehdyt havainnot. Ne ovat seuraavat:

Prof. Edler, viljelty 4 v., s. keskinkert., laatu verraten hyvä, kehitys nopea. Vilj. edelleenkin, samoin muuallakin nimellä Haapaveden peruna. Eldorado, ollut 4 v., s. keskinkert., verraten hyvä ruokaperuna. Vilj. edelleen. Great Scott, viljeltiin 3 v., ei enää, satoisa, mutta huonomakuinen, kehitys hitaanlainen. Majestic, viljelty 3 v., satoisa, ei erikoisen maukas, siksi käytetty rehuperunana; perunat isoja, tasakokoisia. Vilj. edelleen. Tammiston Upto date, hyvin satoisa, muuten samanl. kuin edellinen. Viljellään edelleen. Witch Hill, ollut 2 v. ja vilj. edelleen, verraten aikuinen, s. pienehkö, hyvä ruokaperuna. Arran Comrade, satoisa, kehitys hitaanlainen, huonomakuinen, siksi 3-vuot. viljelemisen jälkeen lakattu viljelemästä. S. 101, 102, 108, *113—114,* 118, 121—123, 139, 155. — JULIN (1792, s. 18): joku säätyl. vilj. Oulun seud., rahv. ei siihen luota; CARPELAN (n. 1790, s. 72). Oulussa menestyy hyvin, vilj. sangen vähän; M. CASTRÉN (1803, s. 330—331): vilj. Kemissä 1790-luv.; GRAPE (1804, s. 106), FELLMAN (1906 III, s. 503, 513): En. joku uudisasuk. alkanut vilj.; DEUTSCH (1819, s. 277): Torn. ja Kemin kihlak. säilytys huon. kannalla; FELLMAN (1823, s. 116), IBID. (1906 I, s. 138): Utsj. perunat kananmunan suuruis., s. 15-kert.; AJMELAEUS (1824, s. 28—29): Palt. kylv. vähän; JACOB FROSTERUS (1824, s. 39—40): Iissä riittäv. rahv. 2 kk. aikana joiksikin ater., säätyl. vilj. enemm.; MONTIN (1824, s. 21): Pud. kaikki vilj., harv. riittää koko vuod. 1 tai 2 ateriaksi päivässä; ei käyt. viinan valmist. eikä karjan ruuaksi; FELLMAN (1826, s. 50; 1906 III, s. 335): In. vilj. 3 uudisasuk. jo 1822, menest.; SJÖGREN (1828, s. 34): Sod. vilj. vähän, menest. hietamaassa; Mehiläinen (1837, huhtik.): Kiannan kappeliseurak. vilj. vähän,

ensimm. siem. saatu yli 30 v. s. Harvat voivat säil. siem. yli talven, siksi vilj. ei edisty; ANDELIN (1858, s. 221): In. Kyrön kyl ja Inarinjärven saarissa, Utsj. ei monessa paik.; SOLDAN (1858, s. 343): Torn. piirilääkärin piir. yllin kyllin; REIN (1867, s. 150 –151): vilj. lisäänt. vuosi vuodelta; vilj. Utsj. asti; Oulun Viikkosan. (1879, n:o 43): 1878 tuli In. Toiv. 3 kapan kylvöstä läh. 3 tynn.; NORDLING (1884 a, s. 306—307): In. Toiv. kylv. seur. laatuja: Alpha (aikain., ei talvehdi hyvin), Early ros ja Extra Early Vermont (edell. aikaisempi, mauk., mutta pehmeä, s. keskink., talvehtii hyvin, poistanut paikkakunn. vanhat pyöreät ja pitkul. laadut; kauan samalla paik. kasvaessaan huononevat), Eureka (maukas, keskikok., satoisa, talvehtii hyvin, Alphaa vähän myöhäisempi, laatu vuositt. parantunut, tulee leviäm. koko pitäjään), Brownels Beauty (iso, maukas, kiinteä, keskinkert. aikainen, kadottaa helposti itävyytensä), Comptons Surpris (keskikok., tummanpun., keskinkert. myöh.), King of the flukes (aikainen, suuri vaaleanpun., äsken t. In.), Ashtop fluke (pitkul., kelt., maukas, keskinkert. aikainen, kiinteä, ei kovin satoisa), King of the earlies (suuri, valk., keskinkert. aikainen, äskett. t.); IBID. (1884 b, s. 315): In. Toiv. hyvä perunasato, 22—26/5 kylv. 5 –6 tynn. seur. laatuja: Alpha, Extra Early Vermont (syötäv. kelp. 4/7, kovakuor. vaivasiv.), Eureka (kuivuus vaiv.), s. yht. 60 tynn. hyviä perun.; MUSTONEN (1885, s. 99—106, 110): vilj. tietoja Kaj. kihlak.; K. E. F. IGNATIUS (1890, s. 347): Utsj. vilj. kokeet onnist.; ROSBERG (1891, s. 43): Sod. Korvasessa jäävät perun. pien., kylvö 3 tynn.; E. A. (1894): vilj. yl. koko läänissä. En. koko pitäj.; kun ei halla vie, on keskim. s. 7 –9 j.; LEIVISKÄ (1894, s. 12): vilj. Oulussa; FR. ELFVING (1897, s. 20—21, 102), O. LUNDÉN (1921, s. 502): Utsj. Outakosk. kansakoul. oli s. 1894 45-kert., koko maassa 5—6.5-kert.; GROTENFELT (1897, s. 103): vilj. Utsj., Magnum Bonum levinn. N-Suomeen asti; WEGELIUS (1904, s. 30, 82, 87, 94, 95, 169, 174, 310): selostet. Oulun l. Talousseur. toimintaa perun. vilj. edistämiseksi; FELLMAN (1906 I, s. 290): Rov. vilj. perun. niin paljon, että se useimm. tal. riittää 1 ater. päivässä; (1906 III, s. 415): Suomen Talousseur. jakan. Sod. siemenperun., vilj. tullut yleisemm. Talvella ne säilyt. maakuopissa, jossa ne palelt., asunt. alla olev. kellarit ovat liian lämpimät; (s. 451): Kuus. vilj. jonkin verr.; (s. 493): Kuol. jotkut vilj., s. tyydytt.; (s. 513): En. säilyt. perun. liian matal. maa-

kuop., joissa palelt.; Rosberg (1911, s. 136): Utsj. saatiin 1901 ja 1911 hyvä s.; Andersson (1912, s. 191): Kemij. vilj. perun. 1820—30-luv. yl., mutta vähän, sillä se antoi pienen s.; 1910 kylv. 1,258 hl, s. 10,696 hl.; R. Calamnius (1912, s. 65): Suom. kylv. 1903 perun. 1,584 hl, s. 0.23 hl. 1 asuk. kohden; Paulaharju (1915, s. 68): Hail. vilj. enemmän Saxbäckin ajoilta (1840—57) läht.; Granö (1918, s. 50): Patsjokilaaks. s. parhaissa tapauks. 9—10-kert.; Hj. Hjelt (1919, s. 482): Kuol. vilj. yl.; In. 1826 s. 12 j., 1829 vain 2 j. En. vilj. menestyy Naimakan uudistal. asti, huon. menestyy Mukkavuomassa; Markkinan tal. Lätäsenon suussa oli s. 1889 erinom., 1 per. painoi 467 gr, Hirvasvuop. uudistal. ei kuki, perunat sormenpään suur.; Kyyhkynen (1919, s. 121): Suom. t. ehkä 1800-luv. alkup., vilj. yl.; Parvela (1921 b, s. 76): tiet. Oul. perun.vilj.; Paulaharju (1921, s. 19): suomal. uudisasukk. Luttojoen varr. vilj.; Grotenfelt (1922, s. 146), Fr. Elfving (1927, s. 138): menestyy 69° 50′ pohj. l. Utsj.; Jutila (1923 III, s. 75, 77): Itä- ja Keski-Lapissa perunaa viljelemättömiä perh. n. 11 %; kauimmin on kasvatettu puikuloita; Parvela (1923, s. 29): Kuus. perun.vilj. vaiheita; Häyrén (1925, s. 189): Pets. vilj. kauan, Pumm. kylvöt pienet., kukkii elok. alussa; Luoma (1926): selost. vilj. kokeita Pets. Salm.; Parvela (1927, s. 12—18): Oulun l. perunanvilj. hist.; Liakka (1928, s. 12): selost. perunanvilj. Oulun l. Böckerin kokoelm. muk. (1830-luv.); Parvela (1928, s. 163): In. Toiv. kylv. 1886 5 tynn. 7 eri lajia perunaa, s. 12.5 tynn., erinom. hyviä laadult. (Laurinin muist. muk.); Ahola (1929, s. 217): Utsj. Early Puritanin s. aarilta 272 –479 kg, Ruusuperunan 255—382 kg; Onnela (1929, s. 161): Sod. vilj. ruusuperunaa ja Magnum Bonum-laatua; Parvela (1931, s. 44, 49, 52—57): tiet. perun.vilj. Pets.; Laurin (muist.): 1880-luv. oli p. vilj. Kuol. väh., er. tal. 3—5 kappaa, Tuulijärven seud. 5—7 tynn. Ennen vilj. enemmän. Muon. Ylimuon. kyl. kylv. tavall. tal. 2—4 tynn. En. Palojoensuussa kylv. perunaa Mats Baasin tal. 1886 1 tynn., Vuopion tal. (vastap. Karesuannon kirkkoa) ja vanhassa pappil., Könkämäjoen varr. perun. ja naur. 1886 kylv. Kitt. Hanhivaaran tal. perun. 4—5 tynn., In. Kyrön kyl. Samuli Törmäsen tal. 4 tynn., Veskonniemessä 6 tynn. 20 kappaa, kaupp. Kangasniemi kylvi Muddusjärvellä 8 tynn., lappalaiset joitak. kappoja. En. Siilastuvalla 1931 oli perunaa kylvössä, toinen sarka oli n. 20 m pitkä, 10 m leveä, toinen pienempi (taiteilija A. Koiviston suull. ilm.).

— Huonekasvina Pets. Kalastajasaar. lappal. kod. (RÄSÄNEN 1922, s. 52). S. 284.

Solidago aspera: Raahessa säätyl. k-tarh., Oul. apt. k-tarh. S. 267, 274.

S. canadensis: Torn. seud. satunn. k-tarh. S. 274.

Sorbaria sorbifolia: 70—75 v.: Kal., Raahe, Oulu; 60—65 v.: Sotk.; n. 50 v.: Haapaj., Rants., Kaj., Simo, Kemi; 30—35 v.: Oul., Rov., Kemij., Ylit., Pello; 20—25 v.: Muh., Hail., Ii; 15—18 v.: Ouluns., Kärs., Kuus. Säätyl. yl.: Haapaj.; joks. yl.: Kal., Muh.; s. t.: Oul., Rants., Kärs., Sotk., Rov., Kemij.; h.: Ouluns., Ii, Kuus. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Hail., Muh., Kärs., Sotk., Pud., Kuus., Rov., Ylit. S. 215—216, 221, *236*, 240, 244. — K. E. F. IGNATIUS (1890, s. 344): tavat. Oulussa asti; E. A. (1894): Haapav. 0^1 bl, Simo c^1 pensasait.; LEIVISKÄ (1894, s. 6): Oulun puist.; FR. ELFVING (1897, s. 43, 77): Sal., Raahen ympär. *Spiraea*-laj. puutarh., Oulussa kauniita yks.; PARVELA (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 76): Oul. joissak. kirkonk. puutarh., hautuum.; IBID. (1923, s. 13): Kuus. nuor. siem. kasvatett. pens. kansanop.; IBID. (1931, s. 72): Pets. luost. elänyt n. 15 v.

Sorbus aria: Raahen kauppaopist. puist. S. 218, 221, *236*, 241.

S. aucuparia: rahv. yleisin k-puu, jota istut. jo yli 100 v. s. jonkin perhetapauks. muist. Säätyl. yl.: Kal., Oul., Rants., Muh., Ii, Kärs., Sotk., Pud., Kuus., Rov., Kemij., Ylit., Kitt., Muon.; joks. yl.: Sär., Hyr.; s. t.: In. Rahv. yl.: Kal., Rants., Muh., Ouluns., Hail., Sär., Rov.; joks. yl.: Oul., Ii, Kärs., Sotk., Kemij., Ylit., Muon.; s. t.: Hyr., Pud., Kitt., In.; h.: Kuus. S. 201, 213, 215, 217, 248. — SALMENIUS (1754, s. 32): Kal. jotkut istutt. sitä asunt. luo; E. A. (1894): Kal. vähän, Alav. hyvin vähän, Raut. ist., Mer. c^1, Haapav. 0^2, Pulkk. joissakin tal., Paav. harv. paik., Sal. ist., Raahe yl., Rev. ist., Siik. harvoissa tal., Kemp. joku, Hail. joillakin, Oulu a^3 bl, Ylik. b^1, Hyr. säätyl., Kuhm. a^3 0^2 bl, Pud. b^1 bl, Kuus. h., Simo a^3 marjoja käytet., Kem. mlk. h., Kemi—Terv. joillakin, Alat. — Torn. a^1 0^2, Ylit. joissakin tal., Muon. h., In. h.; FR. ELFVING (1897, s. 44): Oulun l. joskus istut. asunt. luo, Simossa säilyt. niittyjä perkatessa; PARVELA (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 75): Oul. tavall.; IBID. (1923, s. 11—12): Kuus. kirkonk. us. paik., istut. yli 70 v. s.; HÄYRÉN (1925, s. 190): Pets. Pumm. istut. asunt. luo; PARVELA (1931, s. 69—70): Pets. Pumm., Kerv., Salm. istut.

S. fennica: Haapav., Raahe, Oulu. S. 218, 221, *236*, 241, 244. — E. A. (1894): Oulu c^1, Kaj. 1 miehenkork. kituva yks.; Fr. Elfving (1897, s. 77), Hj. Hjelt (1897, s. 152), A. K. Cajander (1917, s. 591): Oulussa ja Kaj. ± pensasm.

S. scandica: Oulun Keskipuist., Raahen kauppaopiston puist. ja Kaj. semin. puist. ja Kirkkopuist. S. 218, 221, *236*, 241, 244. — Fr. Elfving (1897, s. 77), A. K. Cajander (1917, s. 592): Oulussa ja Kaj.; P u u t a r h a (1900, s. 34): menestyy Torn.

Spinacia oleracea: 100 –140 v.: Oulu, Kemi, En.; 75—80 v.: Kal., Haapaj., Raahe, Ii, Muh., Kuus.; 65—70 v.: Sotk., Pud., Simo; 55 -60 v.: Ouluns., Kärs., Hyr., Rov., In.; 45—50 v.: Rants., Kemij., Ylit. Säätyl. yl.: Kal., Sotk., Muon., Kitt.; joks. yl.: Oul., Rants., Ii, Rov., In.; s. t.: Haapaj., Kärs., Pud., Kemij., Ylit.; h.: Hyr. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Ii, Muh., Kärs., Sär., Sotk., Kemij., Rov., Ylit., Kitt., Muon., In. S. 132, 134, 140, 143, 147—149, 151, 154, 158, 162, 163—164. — Julin (1792, s. 27): siem. kyps. Oulussa joka vuosi; M. Castrén (1803, s. 338): 1790-luv. vilj. Kemissä; Grape (1804, s. 106), Fellman (1906 III, s. 503): vilj. En. pappil.; ibid. (1823, s. 116): Utsj. menest. 1822; Nordling (1884 a, s. 307; 1884 b, s. 315): In. Toiv. menest. hyvin; K. E. F. Ignatius (1890, s. 347), Leiviskä (1894, s. 13): vilj. Oulussa; Fr. Elfving (1897, s. 25, 68; 1927, s. 173), Grotenfelt (1897, s. 216), Wegelius (1904, s. 82), Fellman (1906 I, s. 138), Rosberg (1911, s. 138), O. Lundén (1921, s. 157), Ahola (1929, s. 204): menestyy In. ja Utsj. asti; E. A. (1894): *Sp. o. f. inermis:* Haapav. 0^2, Pulkk. vilj., Raahe c^1 0^2, Oulu a^2, Hail. 0^2, Kuhm. b^1 0^2, Pud. b^1, Simo b^2 säätyl., Alat. b^1, Ylit.—Turt. vilj., Rov. b^1, Kuol. 0^2 c^1, Muon. säätyl., In c^1 s. *Sp. o. f. spinosa:* Kal. vilj., Raahe c^1, Pulkk. vilj., Oulu b^2, Ylik. c^1, Simo c^1 säätyl., Alat. b^1, Kemi—Terv. joskus koetettu, Kuol. c^1 0^2, Kitt. b^1, In. s, Utsj. c^1; Leiviskä (1894, s. 12): vilj. Oulussa; S u o m e n M a t k a i l. y h d. v u o s i k. (1902, s. 80): vilj. Ylit.; Hj. Hjelt (1906, s. 133): Muon. hedelmöinyt Zetterstedtin muk. 1800-luv. alkup.; Smirnoff (1909, s. 127): siem. kyps. Ylit.; Kyyhkynen (1919, s. 89): Suom. säätyl.; Parvela (1921 b, s. 76): Oul. säätyl. h.; ibid. (1923, s. 26): Kuus. säätyl. tavall.; Häyrén (1925, s. 189): kasvaa Pets. tyydyttäv.; Parvela (1931, s. 61, 62. 64, 67, 82, 87): Pets. säätyl. joks. yl., rahv. h.; huonekasv. 1 rahv. asunn. Vait.

Spiraea betulaefolia: 30 v. s. istut. 1 säätyl. puist. Rov. S. 216, *236*, 240.

S. Billardii: E. A. (1894): Simo (?) c^1.

S. cana: E. A. (1894): Haapav. 0^2 bl.

S. chamaedryfolia: 50—60 v.: Kal., Haapav., Raahe; 34—40 v.: Haapaj., Oul., Rants., Kemij.; 25—30 v.: Muh., Ii, Ylit. Säätyl. yl.: Haapaj.; s. t.: Kal., Rants., Muh.; h.: Oul., Ii, Rov. Rahv. h.: Haapaj., Kal., Oul., Rants., Muh., Ylit. S. 213, 215—216, 221, *236*, 240, 244. — E. A. (1894): Simo c^1; LEIVISKÄ (1894, s. 6): Oulun puist.; A. K. CAJANDER (1917, s. 569), HJ. HJELT (1919, s. 157): Ouluun asti vilj.; PARVELA (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 77): Oul. joissak. kirkonk. puist., hautuum. ja as. puist.

S. corymbosa: E. A. (1894): Simo c^1 bl.

S. Douglasii: E. A. (1894): Haapav. (?) c^1 bl.

S. hypericifolia: Oulussa ja Raahessa huvil. puist. h. S. 216, 221, *236*, 241.

S. laevigata: Raahen kauppaopist. puist. S. 218, 221, *236*, 241.

S. media: Oulussa, Raahen semin. puist. S. 218, *236*, 241.

S. opulifolia: Oulussa, Raahen semin. puist. S. 218, 221, *236*, 241, 246. — LEIVISKÄ (1894, s. 6), HJ. HJELT (1919, s. 158): Oulun puist.

S. salicifolia: 70—80 v.: Kal., Oulu, Ii, Kaj., Sotk., Kemi; 60—65 v.: Raahe, Haapav.; 50—60 v.: Haapaj.; n. 40 v.: Oul., Rants., Pud., Ylit.; 25—30 v.: Ouluns., Hail., Muh. (?), Rov., Pello; n. 17 v.: Kärs. Säätyl. joks. yl.: Haapaj.; s. t.: Kal., Oul., Ii, Sotk., Pud., Rov., Kemij. Rahv. s. t.: Muh., Ylit.; h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Hail., Kärs., Sotk., Pud., Rov., Pello. S. 213, 216, 221, *236*, 240, 244. — K. E. F. IGNATIUS (1890, s. 344): tavat. Oulussa asti; E. A. (1894): Haapav. 0^2 bl, Pulkk. joissak. puutarh. S-lajeja, Raahe joitakin laj. harv. yks., Oulu *S*-laj. a^2 bl, Kaj. kaunis yks., Simo c^2 pensasait., Kemi—Terv. h.; LEIVISKÄ (1894, s. 6): Oulun puist.; FR. ELFVING (1897, s. 43, 76), HJ. HJELT (1919, s. 156—157): Raahen seud. puutarh. *S*-laj.; Oulussa hyvin kaunis, Kaj. kaunis; MARTIKAINEN (PARVELA) (1908, s. 74): Pud. vilj.; PARVELA (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 77): Oul. joissakin kirkonk. puutarh., hautuum.; IBID. (1931, s. 70, 72): Pets. Alal. 1 puutarh. nuori taimi.

S. ulmaria: viime vuos. siirretty k-tarh. Säätyl. h.: Sotk. Rahv. h.: Kärs., Hyr., Kuus., In. S. 264. — PARVELA (1923, s. 14): Kuus. rahv. kukkapenk.; IBID. (1931, s. 77): Pets. k-tarh. siirr.

S. sp.: Taiv. 1 säätyl. kod. (t. Haaparann.). S. 290, 296.

Stachys affinis: Haapav. kerran kokeiltu. S. 158. — O. Lundén (1921, s. 553): Oulun seud. vilj. vaikeudetta, talvehtinut maassa.

S. lanata: Sotk. 1 säätyl. k-tarh., tuskin varhemmin kasvatettu. Kaup. ja huvil. puist. S. 264, 274.

Stapelia gigantea: Oulussa. Säätyl. h.: Kitt., Muon. S. 290, 296, 298.

S. grandiflora: Oulun kasvihuon. 1930. S. 308.

S. normalis: 10 v. s. 1 säätyl. kod. Raahessa. S. 302.

S. variegata: Oulussa 1 harrastel. kod. S. 298, 299, 302. — Parvela (1931, s. 83, 88, 90): Pets. säätyl. s. t.

Statice sinuata: 30—40 v. s. 1 säätyl. k-tarh. Kaj. S. 267.

Stellaria nemorum: Pets. Salm. 1 rahv. k-tarh. (Parvela 1931, s. 75, 77).

Stipa pennata: 30—40 v. s. 1 säätyl. k-tarh. Kaj. S. 267.

Streptocarpus hybridus: Kaj. S. 308.

Symphoricarpus racemosus: n. 50 v.: Kaj.; 25—30 v.: Kal., Raahe, Sotk., Ylit.; 13—18 v.: Haapaj., Ii. Säätyl. s. t.: Kal.; h.: Haapaj., Ii, Rov. Rahv. h.: Muh., Sotk., Ylit. S. 216, 221, *237*, 240, 246.
K. E. F. Ignatius (1890, s. 343): tavat. Oulussa asti; E. A. (1894): Oulu c^1 bl, Simo c^1 bl, Alat. c^1, Kemi Niemelä; Leiviskä (1894, s. 8): Oulun puist.; Fr. Elfving (1897, s. 104): kukkii Oulussa ja Simossa; P u u t a r h a (1900, s. 34): menestyy Torn.; Parvela (1921 b, s. 77): Oul. as. puist.

Syringa chinensis(?): ollut Oulun Hietasaar. Villa Vavan puist., joka on jo hävinnyt. S. 218, 221, 237, 241. — E. A. (1894): Simo c^1 bl.

S. japonica: ollut Simon pappil. puist.; Ut. (t. 1912). S. 221, *237*.

S. Josikaea: rautatien valmistuttua, n. 45 v. s. istut. as. ja kaup. puist. Rahv. istutuks. ollut 15—20 v. paitsi Turt. Pellon kyl., jonne se t. 32 v. s. Ruotsista. Säätyl. h.: Muh. Rahv. h.: Oul., Muh., Rov., Pello. S. 216, 221, *237*, 240, 246. — E. A. (1894): Haapav. 0^2 bl, Oulu b^1 bl; Fr. Elfving (1897, s. 99): viihtyy Oulussa paremm. kuin seur.; P u u t a r h a (1900, s. 34): menest. Oulussa asti; Parvela (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 77): Oul. kirkonk. säätyl. puist. hyvin h., Kilpuan ja Oul. as. puist.

S. vulgaris: 1780-luv. Oulussa, josta lienee levinnyt maaseud. Siellä er. pitäj. melkein ylimuist. k-pens. Yli 100 v.: Kal.; 75—80 v.:

Muh., Ii, Kaj., Kemi; 60—65 v.: Haapav., Raahe, Sotk., Hyr., Pud.; 50—55 v.: Haapaj., Oul., Ouluns., Rants.; 35—40 v.: Sär., Suom., Ylit., Rov.; 25—30 v.: Hail., Ut., Kärs., Pello; 18 v.: Kuus., 12—15 v.: Kemij., Kitt., In. Oulun l. yleisimpiä ulkol. k-pens. Säätyl. yl.: Kal., Haapaj., Oul., Ii, Sotk.; joks. yl.: Rants., Muh., Rov.; s. t.: Kärs., Hyr., Pud., Kuus., Kemij., Ylit. Rahv. s. t.: Kal., Rants., Ouluns., Ii; h.: Oul., Hail., Muh., Kärs., Sär., Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Kemij., Rov., Ylit., Pello, Kitt., In. S. 193, 213, 214 (kartta), 215 -216, 220, *237*, 240, 246. — Julin (1792, s. 17—18), Dahlgren (1797, s. 88): Oulussa apt. puutarh. istut. 1788, talveht. peittämättä; Roos (1826, muist.): Kal. säätyl.; K. E. F. Ignatius (1890, s. 343): tavat. Oulussa asti; E. A. (1894): Haapav. 0^2 bl, Pulkk. 2 puutarh., Sal. vähän, Raahe harv. paik., Oulu a^2 bl, Oulun ympär. c^1 bl, Kaj. 1.5 m kork., kärsinyt, toisin paikoin 2.5 m korkea kest., Kuhm. b^1 bl, Pud. c^1 bl, Simo c^1 bl, Kemi—Terv. kituvia yks. s. t.; Leiviskä (1894, s. 10): Oulun puist.; Fr. Elfving (1897, s. 43, 99), Hj. Hjelt (1897, s. 168): Kukkii Pud. ja Simossa, Kemissä surkast. yks., Kuus. kukkinut tämä tai edell. laji; Martikainen (Parvela) (1908, s. 79): vilj. Pud.; Kyyhkynen (1919, s. 118): Suom. istut. pappil. puutarh., ei menest.; Parvela (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 77): Oul. useimm. säätyl. puist., kirkonk. joissak. pikku asunt. pihoilla; Hj. Hjelt (1923, s. 270): Puol. joks. h., ei menest. Suom., kukkii Kaj., Kemi, Torn.; esiintym. Kitt. ei liene täysin varma; Parvela (1923, s. 13): Kuus. ollut 10 v. kansanopiston kasvitarhakoul., kukkinut; Paulaharju (1925, s. 120): Raahessa 1860-luv.; Parvela (1931, s. 70, *72*): Pets. Alal. ja Salm. nuor. taimia, jotka lumen suojaam. ovat talveht.

Tagetes patula ja *T. erecta* huonekasvina: monin paikoin ensimm. sisäkasvi (samettiruusu), joka esim. Iissä on ylimuist. (ainak. 80 v.). 65—70 v.: Haapaj., Kärs., Suom., Kuus., Pud., Simo; 55—60 v.: Kal., Oul., Raahe, Ylit.; 45—50 v.: Kemij., Kitt., In.; 35—40 v.: Muh. (?), Pello, Muon.; n. 20 v.: Sär.; n. 10 v.: Hail. Säätyl. h.: Kärs., Kuus., Kitt., Muon. Rahv. s. t.: In.; h.: Oul., Ouluns., Ii, Muh., Kärs., Sär., Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Kemij. (tullut äskett. huonekasv.), Ylit., Kitt., Muon. Kaup. työläisasunn. S. 278, 290, 301, 306. Ulkokasvina: n. 140 v.: Oulu; 75 v.: Kemi; 60—55 v.: Ii, Kuus.; 55—60 v.: Raahe, Rants., Kaj., Sotk., Rov., In.; 45—50 v.: Haapaj., Haapav.; 30—40 v.: Ouluns., Kärs., Sär.; n. 20 v.: Hyr., Kemij. Säätyl. joks. yl.: Kärs.; s. t.: Sär., Sotk.; h.: Haapaj., Oul., Muh., Hyr.,

In. Rahv. h.: Rants., Ouluns., Hail., Kärs., Sär., Sotk., Hyr., Kuus., Kemij., Rov., In. Kaupunkil. ja huvil. k-tarh. esiint. S. 254, 257, 264, 268, 272. — Julin (1792, s. 26): Oulussa apt. puutarh. *T. patula*, kuolee 0°; Nordling (1884 b, 315): In. Toiv. avom.; E. A. (1894), Fr. Elfving (1897, s. 43): Pud. (suosittu), Simossa, siem. saatu Amerikasta; Rosberg (1911, s. 139): In. Thul. *T. erecta;* Parvela (1921 a, s. 7; 1921 b, s. 77): Oul. huonekasv. 15 rahv. asunn.; Räsänen (1922, s. 52): Pets. Kalastajasaar. lappal.; Parvela (1923, s. 13, 16, 18): Kuus. n. 60 v. s., säätyl., h., rahv. tavall. myös sisällä; Hj. Hjelt (1926, s. 71): Sotk. asunt. ikkun.; Parvela (1931, s. 75, 87—89): Pets. ulko- ja huonekasv. yleensä h. (*T. patula* ja *erecta*).

Tanacetum vulgare: n. 75 v.: Ii, Pud.; 35—45 v.: Haapav., Kal., Kuus., Kitt.; 25 –30 v.: Rants., Kärs.; n. 20 v.: Oul., Hyr.; n. 12 v.: In. Säätyl. s. t.: Kuus., Kitt.; h.: Ii, Pud., In. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Kärs., Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Kemij., Kitt., Muon., In. S. 128, 129, 254, 256, 264, 269. — Parvela (1921 a, s. 8; 1921 b, s. 77): Oul. rahv. kukkapenk. tai seinust.; ibid. (1923, s. 14 -15): Kuus. n. 60 v. s., säätyl. ja rahv. h.; Häyrén (1925, s. 190): Pets. Pumm. 2 tal. k-kasv.; Hj. Hjelt (1926, s. 135): istut. Kaj. puolessa mon. paikk., Sotk. Pirttimäelle, Hyr. Lietekylän Rakkulaan sanot. mustal. kuljettaneen; Parvela (1931, s. 75—77): Pets. Kalastajasaar., Salm., Höyh.

Tetragonia expansa: Oulun l. säätyl. satun. 50 v. aikana. Tavattu Muon. 1 säätyl. kasvitarh. S. 148, 151, *158*. — E. A. (1894): Pulkk., Alat. -Torn. säätyl., Rov. b^1, Kuol. c^1 0^1, In. s; Fr. Elfving (1897, s. 69), O. Lundén (1921, s. 163): vilj. avom. Torn., Rov., Kuol., In., tulokset eivät oik. tyydyttäv. (Kuol.); Parvela (1931, s. 61, 67): Pets. säätyl. h., menestyy hyvin.

Tetragonolobus purpureus: Kaj. ollut 1 säätyl. k-tarh. S. 267.

Thalictrum dipterocarpum: Raahessa 1 säätyl. k-tarh. 1925. S. 267.

T. flavum: satunn. k-kasvi säätyl. (Muh.) ja rahv. (Kem. mlk.). S. 264.

Thuja compacta nana: Oulun kasvihuoneessa. S. 308.

T. occidentalis: Oulussa ja Kaj. ulkokasv. S. 218, 220, *237*, 243. — E. A. (1894): Oulu c^1, Kaj. 1 pens. 6—7 dm korkea, peitet. talveksi, kärsii vähän, on kasvava, hyötyisä ja tiheä; Muon. 2 yks. kasvat.

kesällä kukkaruuk., 8 cm kork.; Fr. Elfving (1897, s. 46), Tammelander (1900, s. 45; 1914, s. 21): Oulussa suojais. paik. talvehtii pensasm. — Huonekasvina: Kemi, s. 301, Oulussa kasvihuone., s. 308.

T. orientalis: Oulun kasvihuoneessa. S. 308.

T. spp.: eri laj. huonekasv.; n. 70 v.: Oulu; 60 –65 v.: Simo, Kemi; 50—55 v.: Haapav., Raahe, Pud., Ylit.; 45—50 v.: Kal., Haapaj., Kaj., Kärs., Hyr., Kitt.; 35—40 v.: Rants., Hail., Kuus., In.; 25—34 v.: Oul., Kemij., Rov., Pello; 18 v.: Muon. Säätyl. h.: Kal., Kemij., Ylit., Kitt. Rahv. h.: Ii, Kärs., Rov., Ylit., Pello. Ennen ollut: Rants., Hail., Muh., Hyr., Pud., Kuus. S. 290. – Parvela (1923, s. 17): Kuus. n. 30 v. s., ei enää.

Thymus vulgaris: n. 140 v. s.: Oulu; 70 –80 v. s.: Kal.; 50—60 v. s.: Raahe, Ylit. Näin Muon. 1 säätyl. kod. sisällä kasvam. nuorena taim. S. 126, 148, 151 –152. – Julin (1792, s. 23): Oulussa tulee lämpim. kes. lavassa taimelle, ei kuki; E. a. (1894), Fr. Elfving (1897, s. 100): Raahe c^1 0^2, Torn. c^1, Ylit.; vilj. vain rannikkopitäj.

Tilia americana: Raahessa (ja Oulussa ?). S. 218, 220, *237*, 241. Fr. Elfving (1897, s. 95), A. K. Cajander (1917, s. 537): pensasm. Oulussa.

T. (cordata): 60 70 v.: Oulu; n. 50 v.: Kaj., Palt., Pud.; 34—40 v.: Oul., Kal.; n. 30 v.: Haapav., Raahe, Ylit.; 20—25 v.: Haapaj., Ii; 15—20 v.: Torn., Rov. Paitsi kaup. ja kaupunkil. puist. oli säätyl. h.: Kal., Haapaj., Oul., Ii, Palt., Pud., Ylit. Rahv. h.: Ii, Pud. S. 195, 216, 220, *237* –*238*, 240, 241, 245 (kartta). — Mustonen (1885, s. 41): Palt. Sutelassa vasta istut., menestys epätiet.; E. a. (1894): Oulu b^1, Kaj. 1 kituva 3 m korkea puu, Alat. c^1 0^1; Leiviskä (1894, s. 4): Oulussa Hupisaar.; Fr. Elfving 1897, s. 95): Oulussa Hupisaar. oli 1896 6 –7 m kork. puu, jonka ympärysmitta tyvestä oli 53 cm (laji määräämättä); Puutarha (1900, s. 34): menestyy Torn.; Hj. Hjelt (1911, s. 95 –96): Torn. Goveniuksen puutarh. lautaaidan S-puol. 3.5 m korkea pensas; Parvela (1921 a s. 9; 1921 b, s. 77): Oul. kirkonk. kansakoulun puutarh. 2 n. 6 m. kork. yks.; ibid. (1927 –1928 (1927), s. 28): Kitt. Tepsan kyl. elivät n. 10 v.

T. platyphyllos (= *grandifolia*): Haapaj. pappil. puist. S. 216, 220, 238.

Tradescantia discolor: 70 –75 v.: Oulu, Sotk., Kemi; n. 60 v.: Kal., Oul., Raahe, Ii, Kaj., Hyr., Pud., Kuus., Simo; 45 –50 v.:

Haapaj., Rants., Ouluns., Muh., Kärs., Rov., Kemij., Ylit., Pello, Kitt., In.; 35—40 v.: Hail., Muh. Ennen säätyl. nykyistä paljon yleisempi, nyt puuttuu heiltä. Säätyl. yl.: Muon.; h.: Kal., Oul., Ii, Sär., Sotk., Hyr., Pud., Rov. Rahv. s. t.: Kuus.; h.: Oul., Rants., Ouluns., Hail., Ii, Kärs., Sär., Sotk., Hyr., Pud., Kemij., Rov., Ylit., Kitt., Muon. Kaup. työl. asunn. S. 290, 295, 301. — PARVELA (1921 a, s. 7; 1921 b, s. 77): Oul. 1 säätyl. ja 10 rahv. kod.; IBID. (1923, s. 16, 18): Kuus. n. 60 v. s., rahv. tavall.; IBID. (1931, s. 83, 87—89): Pets. säätyl. s. t.; rahv. s. t.: Salm., Höyh.; h.: Parkk., Trif.

T. zebrina: Oulussa ja Haapaj. 1 säätyl. kod. S. 290, 296.

Tragopogon porrifolius: 20—25 v.: Oulu, Muh., jossa 1 säätyl. kasvitarh. S. 148, 152, *158.* — E. A. (1894): Haapav. 0^1, Oulu c^1; FR. ELFVING (1897, s. 107; 1927, s. 155): vilj. Oulussa asti, Haapav. tulos ei täysin tyydyttävä; SMIRNOFF (1909, s. 126), O. LUNDÉN (1921, s. 282): vilj. Ylit.

Trifolium hybridum: rannik. ja läänin S-os. h. S. 117. — E. A. (1894): Kemi—Torn. asti pohj. (Sod. säätyl.) vilj. vähän, tavallis. timotein tai toisten apilalajien kanssa; KECKMAN (1896, s. 54): Simossa vilj. joku rannik.; FR. ELFVING (1897, s. 20, 59): vilj. Iissä ja Kemissä asti; HJ. HJELT (1919, s. 267): Palt. ei yl.; KYYHKYNEN (1919, s. 106): Suom. heinäpell., jonne kulkeut. toist. siem. mukana; PARVELA (1921 b, s. 77): Oul. vilj. nimeksi; LAURIN (muist.): Reisjärv. kylv. 1885 1 naula alsikeapil. siem.

T. pratense: havaintoj. muk. kylvi Sotk. taloll. 20 %, Sär. 14 %, Ouluns., Ii, Hyr., Kemij., Ylit., Muon. 4—7 %, Kitt. 3 %, In. 2 %, Kuus. $^3/_4$ % puna-apil., muista pitäj. ei tarkkoja merkintöjä. S. 116, 117. — E. A. (1894: viime vuos. alettu vähän kylvää toisten heinänsiem. kanssa Torn.—Kuhm. seud. asti (Sod. säätyl.); KECKMAN (1896, s. 12): Simossa kylv. rannik.; FR. ELFVING (1897, s. 20, 59), HJ. HJELT (1919, s. 258): vilj. Kemiin asti, Kemij. vilj. ei onnist.; WEGELIUS (1904, s. 112, 115—116, 168, 263—264): tiet. Oulun l. Talousseur. toiminn. apilan viljel. edistämiseksi; PARVELA (1921 b, s. 77): Oul. vilj. vähän; IBID. (1923, s. 28): Kuus. apilan vilj. niin pientä, ettei kannata mainita; IBID. (1927, s. 6): tiet. apilan vilj. Oulun l.; IBID. (1931, s. 59, 75, 77): Pets. katoaa pellosta talven aikana, kylvet. harvoin; LAURIN (muist.): In. Toiv. ei talvehdi; AHOLA (kirj. ilm.): talvehtii Utsj. huonosti. — K o r i s t e k a s v i n a: Pets. Alal. 1 rahv. kukkapenk.

T. repens: kylvet. aniharv. puna-apil. y.m. heinälaj. joukkoon, viimeaik. laidunmaillekin. S. 116. — E. A. (1894): kylvet. vähän samalla alueella kuin edell. lajeja; Fr. Elfving (1897, s. 20, 59): In. vilj. vähän; Wegelius (1904, s. 112, 162, 263 –264): tiet. Oulun l. Talousseur. toiminnasta valkoapil. viljel. edistämiseksi.

Triticum vulgare: n. 70 v. s. kylvettiin us. pitäj. Oulun seud. vehnää, us. vuos. se menestyi hyvin. Toisista pitäj. sen hävitti 1860-luv. katovuodet (Hail.), tois. sitä vilj. vielä myöhemmin. Rants. kylv. 1 tynn., Ouluns. kappal. G. A. Montin (1858 –66) vilj. niin paljon, että sitä puitiin 2 –3 riihellistä. Hail. se menestyi oikein hyvin, Sotk. käytett. leipomiseen kotivehnää. 2 viimeisen vuosikymm. aikana alettu taasen vilj. paikoin kylvetty jopa 1—2 hl, mutta useimmissa tapauks. niin vähän, että viljelys on taloudell. merkityksetön. Havaintoj. muk. vilj. talollisista Rants. 30 %, Ouluns. 17 %, muualla vain hyvin harvat. S. 110. — E. Castrén (1754, s. 49): Sotk. jotkut kylv. hyvin vähän; Salmenius (1754, s. 43): Kal. vilj. joku säätyl.; E. Castrén (1776, s. 87): Pud. vilj. harv. tal., ei kypsy joka vuosi; Deutsch (1819, s. 277): vilj. Oulun l. N-os. (Kuus.), menestyy huon.; Warelius (1848, s. 107): kevätvehnää vilj. Ouluun asti; Rein (1867, s. 151): vilj. läänin S-os. mitättömän vähän; Mustonen (1885, s. 101, 106): vilj. tietoja Kaj. kihlak.; E. A. (1894): K e v ä t v e h n ä: Kal. c[1], Haapaj. kihlak. c[1], Sievi entisaik. pien. al., Sal. c[1], s. 4 –10 j., Paav. c[1], Temm. c[1], Siik. b[2], hyvinä vuos. s. 10—30 j., Oulun seutu c[1], Hail. b[1], Kest. 5 v. s. vilj. lakkautettu hallavuoden johdosta, menestyi hyvin, Sär. c[1], Kem. mlk. kokeiltu, menestyi, Alat.—Torn. kokeeksi 1 tilalla. S y y s v e h n ä: Alav. c[1], Pulkk. ei menesty; Hj. Hjelt (1895, s. 458): kevätvehnä menestyy Sotk. 1888 Oulun l. s. 56 hl, melkein yksist. Haapaj. kihlak.; Fr. Elfving (1897, s. 56 –57; 1927, s. 31): kevätv. vilj. Ouluun ja Hail. asti. 1890 oli 6 pitäj. yhteinen vuotuinen s. 61.2 hl; Grotenfelt (1897, s. 75): syysvehnää vilj. vielä Alav. (64° 10′ pohj. lev.), kevätvehnää Oulun tien.; Paulaharju (1915, s. 67 –68): Hail. koetettu aikoin. vilj.; alussa kasvoi kauniisti, mutta vähitellen muuttui nokipääksi; 1860-luv. katovuodet lopett. vilj.; Parvela (1921 b, s. 77): Oul. vilj. vain nimeksi, syysvehnä harvinaisempi; ibid. (1923, s. 28): Kuus. joinakin vuos. kylvet., joskus menestyy. Siperial. vehnä ollut hallaa vast. kestävämpi kuin ohra; ibid. (1927, s. 2—3): tietoja vehnän vilj. Oulun l.; Liakka

(1928, s. 11): joillakin paikkak. kokeilt. kevät- ja syysvehnällä 1830-luv. — Huonekasvina: Pets. Kalastajasaar. lappal. (Räsänen 1922, s. 52).

Trollius asiaticus: 20 –25 v. aikana satunn. s. t. Säätyl. h.: Rov. Rahv. h.: Rants. S. 264.

T. europaeus: 60—70 v. s.: Kaj. Viimeis. vuosikymm. aikana siirr. k-tarh. Säätyl. s. t.: Kärs.; h.: Haapaj., Muh., Sotk., Kemij., Kitt. Rahv. h.: Ouluns., Muh., Kärs., Sotk., Pud., Kuus., Rov., Kitt. S. 264. — Parvela (1923, s. 14): Kuus. rahv. istutti kukkapenkk.; ibid. (1931, s. 73, 76, 77): Pets. säätyl. h.

Tropaeolum canariense: Pets. säätyl. ja rahv. h. (Parvela 1931, s. 73, 75, 78).

T. Lobbianum: säätyl. s. t.: Rants. Rahv. h.: Kärs. S. 264, 270, 272.

T. majus: n. 70 v.: Raahe, Rants., Simo, Kemi; 55—60 v.: Kal., Kaj., In.; 45—50 v.: Haapaj., Oul., Ouluns., Hail., Rov., Kemij.; 35—40 v.: Pud., Ylit., Kitt.; 25—30 v.: Sotk., Kuus., Pello; n. 20 v.: Sär., Hyr., Muon. Säätyl. yl.: Kal., Oul., Kärs., Sär., Sotk., Hyr., Kuus., Muon.; joks. yl.: Pud., Rov.; s. t.: Ii, Ylit.; h.: Muh., Kemij. Rahv. s. t.: Rants., Hail., Rov.; h.: Kal., Oul., Ouluns., Muh., Ii, Kärs., Sär., Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Kemij., Ylit., Kitt., Muon., In. Paikoin kasvat. huonekasv. (Kal., Kitt., In.). S. 126, 260, 261, 264—266, 268, 269, 272, 286, 288, 290. — Julin (1792, s. 21): Oulussa apt. puutarh.; Nordling (1884 b, s. 315): In. Toiv. avom.; Mustonen (1885, s. 42): Palt. krassi (*T. maj.?*) monessa tarh.; E. A. (1894): Haapav. 0^2, Pulkk. k-kasv., Oulu b^1, Ylik. c^1, Kuhm. c^1 0^2 d, Pud. b^1, Simo c^1 siementää, Kemi—Terv. joillak. säätyl., Kitt. c^1, In. s c^1 k; Fr. Elfving (1897, s. 92): säätyl. vilj. Kitt. ja In. asti k- ja kasvitarhakasv.; rahv. harv. k-kasvi; Smirnoff (1909, s. 127): vilj. Ylit.; Rosberg (1911, s. 138): In. Thul.; Kyyhkynen (1919, s. 108): Suom. kirkonk. T-lajeja; O. Lundén (1921, s. 384): säätyl. ja rahv. vilj. melk. yksist. k-kasvina kauas pohjoiseen; Parvela (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 77): Oul. 5 säätyl., 1 rahv. k-tarh.; ibid. (1923, s. 14—15): Kuus. n. 20 v. s., säätyl. ja rahv. tavall.; Häyrén (1925, s. 190): Pets. Pumm. 1 tal., ei menesty ulkona; Parvela (1931, s. 73, 75, 81, 87, 89, 90): Pets. ulkokasv. säätyl. s. t.; rahv. h. paitsi Alat. s. t.; huonekasv. Pets. luost. ja rahv. Kalastajasaar. ja Pets. vuonon. varr.

T. peregrinum: säätyl. h.: Haapaj. S. 264, 270, 272. — Blomqvist (1915, s. 24): Oulun Hietasaar. Villa Vavan huvilapuutarh. kasvoi 1914 7 m pitk.

Tulipa Gesneriana: yli 100 v.: Kal.; 50—60 v.: Oulu, In.; 45—50 v.: Ii, Kaj.; 35—40 v.: Raahe, Sotk., Simo, Kemi; 25—30 v.: Kuus., Ylit., Muon. Rautatien valmistuttua tuli entistä yleisemmäksi. Kaup. lähistöllä näkee useammin kuin syrjäseud., missä satunn. — U l k o k a s v i n a säätyl. h.: Oul., Rov. Rahv. h.: Rants., Ii. S. 251, 264, 269. — H u o n e k a s v i n a etup. kaup., maaseud. etup. säätyl. satunn. — Nordling (1884 b, s. 316): In. Toiv. avom.; Parvela (1921 a, s. 8; 1921 b, s. 77): Oul. säätyl. k-tarh. h.; huonekasv. merkkipäivinä satunn.; ibid. (1923, s. 14): Kuus. 10—15 v. s.

Ulmus campestris (?): E. a. (1894): Oulu arka; Alat. c^1 0^1.

U. effusa: ollut Oulussa huvil. puist. S. *238*, 241, 244. — Leiviskä (1894, s. 14): Oulun puist.; Fr. Elfving (1897, s. 65), Hj. Hjelt (1897, s. 151; 1902, s. 195): Oulussa paleltuu maahan asti, mutta voimakk. tyviversot pitävät sitä elossa.

U. montana: n. 45 v.: Kaj.; 40 v.: Kal.; 25—30 v.: Oulu; 15—18 v.: Raahe, Haapaj., Ylit. Säätyl. h.: Kal., Haapaj., Rov., Ylit. Rahvas ei liene sitä istutt. S. 216, 220, *238—239*, 240—241. — Borenius (1891, s. 223): jalavia vilj. Oulun läheis. huvil. puutarh.; Leiviskä (1894, s. 14): vilj. Oulun puist., hautuum.; Fr. Elfving (1897, s. 65): Oulussa joitak. äskett. istut. puumais. yks., jotka hyvin talveht. (ehkä tämä laji ?); Parvela (1921 b, s. 77): Oul. asem. puist. 4 n. 7—8 m kork. yks.

Urtica dioica: Kitt. lasten k-kasvi. S. 257.

Valeriana officinalis: rahv. h.: Muh., Sotk., Hyr. Pud. S. 264. - Parvela (1931, s. 75, 77): Pets. Kerv. ja Vait. joissakin rahv. k-tarh.

Waschingtonia robusta: 35—40 v.: Kal.; 25—32 v.: Kaj., Pud., Kuus., Kemij., Kitt. Säätyl. h.: Pud., Kuus., Kemij., Kitt. S. 290, 296, 302, 304. — Parvela (1923, s. 17): Kuus. n. 20 v. s.

Veratrum Lobelianum: Häyrén (1925, s. 190; 1927, s. 16): Pets. Pumm. asukk. us. ovat istutt. sitä puutarhatilkk. komean muotonsa tähden; Parvela (1931, s. 75—78): Pets. Pumm. rahv. s. t. ulkokoristekasvina.

Verbascum longifolium: Kärs. Porkkalankyl. 1 rahv. k-tarh. S. 264, 270.

V. olympicum: ollut Haapav. Alamaan k-tarhassa.

Verbena hybrida grandiflora: Haapaj. 1 säätyl. k-tarh. Varhemmin kasvatettu Pud. S. 264, 270.

V. officinalis: kasvatet. Oulussa (Leiviskä 1894, s. 18; Hj. Hjelt 1923, s. 158).

V. spp.: n. 50 v.: Raahe, Oulu, Kaj., Simo; n. 40 v.: Kemi.

Veronica longifolia: rahv. h.: Pud., Kuus. Puutarhamuoto säätyl. h.: Kemij. Rahv. h.: Ouluns. S. 264, 268. — Julin (1792, s. 17): Oulussa apt. puutarh.; Parvela (1923, s. 14): rahv. vilj. Kuus.

V. sp. (Diosmaefolia?): n. 50 v. s.: Oulu, Kaj., myöhemmin kulkeutui maaseud. Säätyl. h.: Ii. Rahv. h.: Kal., Oul., Ii, Sotk., Kuus., Rov., Ylit. Ollut: Rants., Muh., Pello. S. 290, 301. — Parvela (1921 a, s. 8; 1921 b, s. 78): Oul. rahv. h. (puolanmyrtti); ibid. (1923, s. 17): Kuus. (puolukanmyrtti) n. 50 v. s., näkee vielä joks. yl.; ibid. (1931, s. 84, 87—89, 91): Pets. säätyl. h., rahv. joks. yl.:Pumm.; h.: Alal., Parkk.

Viburnum edule, roseum ja *sterile:* Leiviskän (1894, s. 7) muk. 2 ensiksi main. vilj. Oulun puist., jälkimm. Haapaj. *V. roseum* Oul. Ovat *V. opulus*'en puutarhamuotoja (Hj. Hjelt 1923, s. 356).

V. lantana: Oulussa. S. 218, 221, *239*, 240. — E. a. (1894): Oulu c^1, Kemi Niemelä; Fr. Elfving (1897, s. 103): Oulussa ei menesty hyvin.

V. opulus: n. 70 v.: Kal., Kaj.; 50 –60 v.: Raahe, Haapav., Oulu; 40 –50 v.: Ouluns., Simo, Kemi; 30 –40 v.: Haapaj., Oul., Ii, Pud.; 20—30 v.: Rants., Sotk., Rov.; n. 10 v.: Sär., Hyr. Säätyl. s. t.: Rants., Ii, Sär., Sotk., Pud.; h.: Kal., Haapaj., Oul., Rants., Rov. Rahv. h.: Kal., Oul., Rants., Ouluns., Ii, Sotk., Hyr., Pud., Rov. Kaup. ja huvil. puist. S. 221, *239*, 240. — Mustonen (1885, s. 41): Palt. vilj. puutarh.; E. a. (1894): Oulu b^1 bl.; Leiviskä (1894, s. 8): Oulun puist., myös muodot *roseum* ja *edule;* Fr. Elfving (1897, s. 103): löydetty luonnonvar. Kemin luota, siirr. joskus puutarh.; Martikainen (Parvela) (1908, s. 74): Tavat. Pud. puutarh.; Parvela (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 77): Oul. pappil. ja as. puist., joskus rahv. siirtää niitä asunt. luo.

V. tinus: Oulussa 1 säätyl. kod. Ennen ollut yleisempi. N. 50 v.: Kal., Raahe, Oulu; n. 30 v.: Kaj., Kemi; n. 25 v.: Sotk. (t. Kaj. 1905). S. 298, 301, 307.

Vicia cracca: Fr. Elfving (1897, s. 89): on Lapissa edullisempi

kuin myöhään kehittyvä *V. sativa;* WEGELIUS (1904, s. 168, 171): 1858 Oulun l. Talousseura tilasi hiirenherneen siem. n. 1,050 litraa, kokeiltu sen viljel.

V. faba: n. 140 v.: Oulu; n. 70 v.: Kal., Muh., Ii; 50—55 v.: Pud., In.; 35 v.: Rants.; n. 30 v.: Ylit.; n. 20 v.: Kuus.; 10 15 v.: Haapaj., Oul., Kärs., Rov., Simo, Kitt. Säätyl. h.: Ii, Kärs., Sotk., Pud., Rov., In. Rahv. h.: Oul., Rants., Kärs., Sotk., Rov., Kitt. Ennen vilj.: Muh., Sär., Pud., Kuus. In. huonekasv. 1 työl. kod. S. 148, 151 -152, 158, 162—163, 257, 284. — JULIN (1792, s. 25): Oulussa apt. puutarh. kasvaa hyvin; lämpim. kesinä siem. kyps., muulloin kukkii, ei hedelmöi; ROOS (1825, muist.): Kal. säätyl. vilj. papuja; NORDLING (1884 a, s. 307; 1884 b, s. 314 –315): In. Toiv. vilj. Sevilla-, Mazagam-, Wälska- ja Windsorlaatuja, s. erinom. hyvä; E. A. (1894): Kest. c^1, Oulu c^1, Pud. jotkut mökkil. kylväv. hyvin vähän, tuskin säännöll. kypsyy, Kuus. ei ehdi kypsyä, Rov. c^1, Muon. jäävät suuren hern. suuruis.; LEIVISKÄ (1894, s. 5): vilj. Oulussa; FR. ELFVING (1897, s. 88; 1927, s. 77), BERGMAN (VANAMO) (1911, s. 13), O. LUNDÉN (1921, s. 462): säätyl. yritt. vilj. Muon.; Pud. ja Rov. ovat pohjoisimmat vilj. seudut, mutta tuskin ehtiv. kunnoll. kyps.; PARVELA (1921 b, s. 77): etup. muualta muuttan. vilj. hyvin vähän; IBID. (1923, s. 26): Kuus. kansanopiston kasvitarhakoul. vilj. 5 v. s.; AHOLA (1929, s. 204): Utsj. kesä liian lyhyt pavuille; LAURIN (muist.): 1883 kylvi Haapaj. Matti Kauppinen papuja 10 syl.^{2} alalle.

V. lens: vilj. Oulussa (LEIVISKÄ 1894, s. 5).

V. sativa: vilj. h.: Rants., Ouluns., Sär. S. 118, 284. — E. A. (1894): Kest. c^1, Pyh. c^1, Sal. c^1, Raahe vähän, Temm. b^1, Oulu b^2, Oulun pit. c^1, Ylik. c^1, Palt. ei yksin, Sotk. c^1, Suom. c^1, Pud. harvat vilj. kauran kanssa, ei kosk. yksin, Simo c^1, Kemi ei voi perehtyä, Rov. c^1, Sod. c^1 säätyl., In. c^1,; KECKMAN (1896, s. 12): Simossa ja Kemissä vilj. etup. rannikk.; FR. ELFVING (1897, s. 20, 89): säätyl. vilj. kokeeksi vähän Rov. ja Sod. asti; Simossa, Pud. ja In. tulokset eivät ole olleet tyydyttäv.; WEGELIUS (1904, s. 115 –116): 1845 möi Oulun l. Talouss. 3 tynn. vikkeriä; Palt. pappil. kylv. 1 tynn., s. 10 kuormaa; KYYHKYNEN (1919, s. 107): Suom. vihantareh. jouk.; PARVELA (1923, s. 29): Kuus. aniharva kylvää kokeeksi; IBID. (1927, s. 19): selost. viljel. Oulun l. — H u o n e k a s v i n a Pets. Kalastajasaar. lappal. (RÄSÄNEN 1922, s. 52).

Vinca minor: Kaj. 1 säätyl. k-tarh. S. 267.

Viola cornuta: Oul. Varilan k-tarh. istutettu.

V. tricolor: Palt. orvokki (tämä laji?) ylennetty tarhakasv. joukkoon (Mustonen 1885, s. 41); Parvela (1931, s. 75, 77): Pets. Höyh. majat. istut. kukkapenkk.

V. tricolor maxima: vanhimpia ja suosituimpia k-kasv. etenk. säätyl. 70—75 v.: Kal., Raahe, Oulu, Ii, Kaj., Kemi; 60—65 v.: Haapaj., Sotk., Simo; 50—55 v.: Hyr., Suom.; 45—50 v.: Rants., Ouluns., Hail., Muh., Kärs., Kemij., Ylit., Kitt., In.; 35—40 v.: Oul., Kuus., Rov.; 25—30 v.: Sär., Muon. Säätyl. yl.: Kal., Rants., Kärs., Sotk., Kuus., Kemij., Rov., Kitt., Muon., In.; joks. yl.: Oul., Ii., Sär., Hyr., Pud., Ylit.; s. t.: Haapaj., Muh. Rahv. joks. yl.: Rov., Kemij.; s. t.: Kal., Rants., Muh., In.; h.: Oul., Ouluns., Hail., Ii, Kärs., Sär., Sotk., Hyr., Pud., Kuus., Ylit., Kitt., Muon. S. 260—261, 264, 265—266, 269, 273, 276. — E. a. (1894): Kal., Raahe, Pud., Sod. säätyl.; Leiviskä (1894, s. 3): Oulun k-tarh.; Fr. Elfving (1897, s. 43): rahv. vilj. Raahen seud. ja Pud.; Rosberg (1911, s. 138): In. Thul.; Parvela (1921 a, s. 9; 1921 b, s. 77): Oul. 4 säätyl., 5 rahv. k-tarh.; ibid. (1923, s. 14, 15): Kuus. n. 30 v. s., säätyl. ja rahv. tavall.; Häyrén (1925, s. 189): In. Ivalon matkailijamajan pikku puutarh.; Parvela (1931, s. 73, 75, 78, 79, 87): Pets. säätyl. s. t.; rahv. s. t.: Maatt., Pitk., muualla h., kasvat. myös sisällä; Ahola (kirj. ilm.): Utsj. menestyy.

Viscaria sp.: In. Toiv. avom. (Nordling 1884 b, s. 316): S. 268, 270.

Vitis vinifera: satunn. huonekasvi, varhemmin nyk. yleisempi. 50—60 v.: Raahe, Kaj.; n. 30 v.: Sotk.; n. 10 v.: Pud., Kuus., Kemi. Rahv. h.: Pud., Kuus., Kemij., Kitt., In. Oulun kasvihuon. S. 283, 290, 296, 301, 307, 308. — Finska Trädgårdsodl. årskr. (1839, s. 9): vilj. Oulussa; Parvela (1923, s. 18): Kuus. ollut er. torpassa 3 v.; ibid. (1931, s. 82, 89, 90): Pets. h.: Pumm., Kerv., Salm., Höyh.

Yucca aloefolia: Kaj. 1 säätyl. kod. Joku Y-laji ollut aiemm. Rants., Pud. S. 300, 301. — Nordling (1884 b, s. 316): In. Toiv. avom. *Y. sp.*

Y. recurvata: Oulun kasvihuoneessa. S. 308.

Zea japonica: pyör. kukkapenk. keskuskasv. ennen nyk. yleisempi. N. 70 v.: Kemi; 50—60 v.: Kal., Raahe, Kaj., In.; 40—50 v.:

Haapaj., Oul., Haapav., Simo; 25—30 v.: Muh., Sotk., Ylit. Näin Sotk. 1 säätyl. ja rahv. k-tarh. S. 264, 269, 272. — NORDLING (1884 b, s. 316): In. Toiv. avom. maissi; E. A. (1894): Kemi—Terv. säätyl.

Z. mays (huonekasvi): säätyl. h.: In.; rahv. h.: Rants., Sär., Pud., In. S. 290, 296. — PARVELA (1921 b, s. 77): Oul. säätyl. k-tarh. h.; IBID. (1923, s. 18): Kuus. 1 rahv. asunn. huonekasv.

Zephyranthes rosea: Kuus. kirkonk. 1 säätyl. kod. S. 290, 295, 296.

Z. candida(?): Pets. Salm. 1 säätyl. kod. (PARVELA 1931, s. 84, 87, 88, 90).

Zinnia elegans: 50 -60 v.: Raahe, Kaj., In.; 20—30 v.: Kal., Haapav., Ylit.; 20—25 v.: Oul., Sotk.; 10—13 v.: Rants., Hail., Ii, Muh., Kärs., Pud. Säätyl. h.: Rants., Ii, Sotk., Rov., In. (sisällä). Rahv. h.: Oul., Hail., Kärs., Sotk., Pud. Ennen ollut: Muh., Ylit. S. 264, 270, 272. — NORDLING (1884 b, s. 316): In. Toiv. avom.; ROSBERG (1911, s. 138): In. Thul.; PARVELA (1921 b, s. 77): Oul. säätyl. k-tarh. h.

Xeranthemum annuum: Kaj. säätyl. k-tarh. S. 267. — NORDLING (1884 b, s. 316): In. Toiv. avom.

Seuraavassa tuntemattomiksi jääneet lajit kansanomaisine suomalaisnimineen:

A l p p i r u u s u: 1 säätyl. ja rahv. kod. Hyr. Laji on ikivih. puuvart. kasvi, mahdoll. kuuluva *Myrtaceae* heimoon. Se oli tuotu paikkak. S-Suomesta. S. 290.

J o h a n n e k s e n l e i p ä: 1 säätyl. kod. Iissä, ikivih. puuvart. kasvi. S. 290, 298.

J ä ä m e r e n m y r t t i: kulmikas- ja meheväleht., *Sedum*-lajeja muistuttava ruohokasvi, jonka lehdet ovat vastapuik., lyhytruotisia, kulmikk., 2 -3 cm pitkiä. Sitä on ollut 2—3 vuosikymm. Oulussa, josta se on viety Pud. Näin Raahessa, Torn. ja Alat. S. 290, 296, 302.

Kesä ja talvi: ruohovart., tuuhea, pensasmaiseksi kasvava kasvi. Lehdet kerrot. päätöpariset, ruusun lehtiä muistutt., 1—2 dm pitkiä, jotkut lehdykät vaalealait. Pets. säätyl. h., rahv. yleisempi varsinkin Patsjokilaaks. ja Kalastajasaar. Tuotu Norjasta 20—30 v. s. (PARVELA 1931, s. 84, 87, 89).

Eräs o r k e i d i: Raahessa 1 kod., samoin Oulussa 1 säätyl. kod. 1932 toinen laji. Oulun kasvihuoneessakin. S. 297, 308.

T e r p e t t i p u u: puuvartin., lehdet kerrott., päätöpar., pihlajan lehtiä muistuttavia, suurimmat niin suuriakin. Saattaa kasvaa 2—2 $^1/_2$ m korkeaksi. 50—60 v.: Raahe, Kaj.; 40 –50 v.: Rants. (t. Ruukista), Kärs., Sär. (t. Piipp. 1887), Sotk.; 30—35 v.: Hail. (t. Yliv.), Rov.; 10—20 v.: Kemi, Kitt., Muon. Ennen nyk. yleisempi. On Raahessa, Oulussa, Kaj. Säätyl. joks. yl.: Sär.; h.: Rov. Rahv. h.: Kal., Rants., Hail., Kärs., Sär., Sotk., Rov. S. 290, 301.

KIRJALLISUUSLUETTELO.

Brenner, M. M., 1899, Observationer rörande den nordfinska floran under adertonde och nittonde seklen, särskildt med afseende å kärlväxterna Öster-Norrbotten, Nord-Österbotten och Kajanien. A. Soc. F. Fl. Fenn. 4. 1892.

Ervasti, A. W., 1884, Suomalaiset Jäämeren rannalla. Oulu.

Granö, J. G., 1918, Talouselämä. Itä-Karjala ja Kuollan Lappi s. 50—67. Helsinki.

Lindén, J., 1891, Beiträge zur Kenntnis des westlichen Theiles des russischen Lapplands. Fennia 9.

Lundén, O., 1921, Keittiökasvikirja. Helsinki.

Luoma, S., 1926, Eräitä viljelyskokeita Petsamon Salmijärvellä. Rovaniemi 1926, n:o 115.

Palmén, J. A., 1907, *Monstera deliciosa* (= *Philodendron*) kukalla. Luonnon Ystävä 1907, s. 8—10.

Parvela, A. A., 1928, En trädgårdsodlingens pionier i nordligaste Finland. Trädgårdsodlaren 1928, s. 162—165.

—»— 1931, Petsamon alueen viljelyskasviston historia ja levinneisyys. Suomen Maataloustiet. Seuran julk. 23.2.

Paulaharju, S., 1921, Kolttain mailta. Helsinki.

—»— 1922, Kainuun mailta. Helsinki.

Rosberg, J. E., 1891, Nordöstra Sodankylä. Geogr. Fören. Tidskr. s. 1—51.

Saastamoinen, S., 1930, Mesimarja (*Rubus arcticus*) Suomessa. Suomal. Eläin- ja Kasvitiet. Seuran Vanamon julk. 13 n:o 2.

Tanner, V., 1927, Voidaanko Petsamon aluetta käyttää maan hyödyksi? Keinoja ja tarkoitusperiä. Maatalousminist. julk. 9.

Wainio, E., 1878, Kasvistonsuhteista Pohjois-Suomen ja Venäjän-Karjalan rajaseuduilla. Helsinki.

Kansanvalistusseuran kalenteri 1887.

DEUTSCHES REFERAT.

ÜBER DIE KULTURPFLANZEN IM LÄN OULU—ULEÅBORG, IHRE GESCHICHTE UND VERBREITUNG.

II. SPEZIELLER TEIL.

In dem vorliegenden speziellen Teil, der eine Fortsetzung des ersten, in den »Annales Societatis Zoologicae-Botanicae Fennicae Vanamo» Tom. 15, N:r. 1 (Helsinki 1930) veröffentlichten Teiles bildet, gibt der Verfasser ein alphabetisch geordnetes Verzeichnis der sämtlichen im Län Oulu—Uleåborg vorkommenden Kulturpflanzen. Für jede Art werden genaue Angaben über das Vorkommen derselben in den verschiedenen Kirchspielen des Läns Oulu—Uleåborg sowie über die Zeit, wann sie dort als Kulturpflanzen verwendet worden sind, gemacht. Die Angaben gründen sich sowohl auf die in der Literatur veröffentlichten Mitteilungen als auf eigene Beobachtungen des Verfassers.

Aarno Cajander: **Carex holostoma Drej. in Petsamo.**

Carex holostoma Drej., eine Seggenart, die auf Grönland, der Halbinsel Kanin und in Fennoskandia gefunden worden ist, bildet in dem letzteren Gebiete eine Seltenheit. In Norwegen sind (nach Norman) vier Fundstellen, Bardø, Reisendalen, Alten und Skogerøen bekannt. Für das finnische naturwissenschaftliche Gebiet kannte man bisher nur ein Vorkommen auf dem Hibinä-Fjeld auf Kola.

Der Fundort Skogerøen in S-Varanger liegt ganz nahe an der W-Grenze von Petsamo, und in den letzten Jahren ist *Carex holostoma* auf manchen Fjelden dieses Gebietes festgestellt worden. 1926 fand H. Roivainen diese Art in Akanpää in der Nähe des Sees Pitkäjärvi und auf dem Fjeld Housutunturi, der zu den sogen. Petsamofjelden gehört. 1930 hatte ich Gelegenheit ihr Auftreten auf Tserdekaisi an der E-Seite der Mündung des Petsamo-Fjords (15. VIII.), auf Maattert südlich von Yläluostari (17. VIII.) und auf dem Kammikivi (18. VIII.) und Kuorbgas (19. VIII.), die zu Petsamofjelden gehören, festzustellen. Im Sommer 1931 fand N. Söyrinki die Art auf dem Illemoaiv, der zum östlichen Teil der gleichen Fjeldgruppe gehört.

Alle Fundstellen in Petsamo sind ausgesprochen alpin. Auf den Fjelden, wo ich diese Art in Augenschein nehmen konnte, begann sie in vereinzelten Exemplaren erst ziemlich hoch in der Regio alpina aufzutreten; nach oben wurde sie häufiger und am reichlichsten trat sie, soweit geeignete Standorte vorhanden waren, auf den Gipfeln der Fjelde auf. Auf dem Maattert und Kammikivi fand ich sie jedoch auch ziemlich weit nach unten, an steilen Felswandungen nur etwas oberhalb der subalpinen Grenze.

Die Standorte von *Carex holostoma* waren in Petsamo sehr typisch. Am häufigsten habe ich diese Seggenart in kleinen, dünntorfigen, braunmoorartigen Moorbeständen in Felsvertiefungen und Bachbetten gefunden. Gewöhnlich bildete sie kleine Gruppen innerhalb

der dominierenden Pflanzenart (sehr oft *Scirpus austriacus*); viel seltener traf ich kleine, bisweilen jedoch einige Quadratmeter grosse selbständige Siedlungen. Besonders auf den oberen Teilen der Fjelde fand ich die Art sehr gewöhnlich auch in Felsritzen auf kahlen, sehr nassen Felsenflächen und in feuchten Felswandungen, seltener auf frischeren an die Betten von Schmelzwässern grenzenden Rändern von Zwergstrauchbeständen. Der Felsuntergrund war überall mehr oder weniger basisch und die Begleitflora zeigte ein ausgesprochen kalkholdes Gepräge.

Ökologisch erinnert somit *Carex holostoma* in der Hauptsache deutlich an die am nächsten verwandte Art *Carex Halleri*, deren vertikale Standortsamplitude jedoch viel grösser ist. So sah ich in Petsamo fast auf allen Fundstellen von *Carex holostoma* häufig unmittelbar daneben *Carex Halleri* wachsen. Die beiden Arten waren indessen immer, auch wenn die Pflanzen steril waren, sehr leicht voneinander zu unterscheiden; Zwischenformen habe ich nie angetroffen. Da ich reichlich Gelegenheit hatte die beiden Arten miteinander zu vergleichen, weise ich kurz auf einige der auffallendsten Unterschiede hin. *Carex holostoma* treibt immer ähnlich wie eine ziemlich zarte *Carex rigida* deutliche Ausläufer (*Carex Halleri* kann im alpinen Gebiet oft sehr lockere Bülten bilden, aber keine eigentlichen Ausläufer). Die Blätter sind etwas schmaler, oft länger, die Halme dünner, die ganze Pflanze ist überhaupt zarter gebaut als *C. Halleri*. Die Farbe der Blätter ist sehr hell und spielt deutlich ins Graublaue (die Blätter von *C. Halleri* sind rein grün und zwar im alpinen Gebiet häufig sehr dunkelgrün); nach dem Herbst zu werden die Blattspitzen, oft die ganzen Blätter bräunlich, wodurch die Sprosse eine sehr charakteristische bunte Farbe erhalten. Die Anzahl der Ähren schwankt zwischen 1 — 3; sie sitzen im allgemeinen nicht so regelmässig wie bei *C. Halleri;* besonders die unterste Ähre ist oft deutlich von den übrigen getrennt und länger gestielt; die oberste Ähre hat oft, aber durchaus nicht immer, nur männliche Blüten. Das Deckblatt ist gewöhnlich kleiner und weniger blattähnlich. Die Ähren sind länger und schmaler. Die Schläuche haben einen sehr kurzen Schnabel (die Ähren haben deshalb einen viel glatteren Rand als bei *C. Halleri*); sie sind hellgrau (bei den in der Regio alpina auftretenden *C. Halleri*-Individuen sind die Schläuche dagegen, wenigstens in Petsamo, ziemlich ausnahmslos dunkelgrün).

Aarno Cajander: **Carex atrata × Halleri auf der Fischerhalbinsel.**

Carex atrata und *C. Halleri*, die beide auf der Fischerhalbinsel recht verbreitet sind, gleichen einander in ihren ökologischen Ansprüchen vor allem darin, dass beide ausgesprochen kalkhold sind, unterscheiden sich jedoch darin, dass *C. atrata* sehr feuchte Standorte meidet, während *C. Halleri* im allgemeinen trockene nicht zusagen. Diese beiden Arten wachsen demnach auf der Fischerhalbinsel häufig nebeneinander: an frischen Felssteilhängen und Felsenwandungen, an Bächen, die durch Fjeldzwergstrauchbestände fliessen und vor allem auf verschiedenartigen frischen Wiesenböden.

Auf solchen Wiesen fand ich in den Sommern 1928—1930 häufig einen Bastard von beiden Arten. So stellte ich ihn auf zahlreichen Wiesen in der Nähe des Dorfes Kervanto, in Santa- und Niittymukka, in Muotkanperä und in der Nähe der Dörfer Pummanki und Maattivuono fest.

Die Bastardindividuen sind in bezug auf Habitus und Grösse sehr verschieden: im allgemeinen vermitteln sie mehr oder minder zwischen den Eigenschaften der beiden Arten, oft jedoch erinnern sie mehr an *Carex atrata* (von typischen *C. atrata*-Individuen konnte man den Bastard häufig schon in weiter Entfernung an den steil aufrechtstehenden Ähren erkennen). Bisweilen waren die Individuen nach Art vieler anderer Bastarde vegetativ sehr üppig und grösser als die Stammarten; die Ähren waren meist ganz steril.

Der in Frage stehende Bastard ist nach Lindman aus Schweden bekannt, dagegen früher noch nicht in dem naturwissenschaftlichen Gebiete Finnlands gefunden worden.

V. Heikinheimo. **Seltene Rostpilze aus Finnisch-Lappland.**

1. *Puccinia Halosciadis* Heikinheimo n. sp.

Teleutosporenhäufchen sehr klein, 0.2—0.4 mm im Durchmesser, gerundet, auf der Unterseite der Blätter in einige mm grosse, längliche oder ganz runde Gruppen zusammenfliessend (Abb. 1), bisweilen an den Blattstielen kleine Hypertrophien hervorrufend, erst von der weisslichen Epidermis bedeckt, bald nackt, schwarzbraun. Teleutosporen (Abb. 2) ellipsoidisch, oblong oder etwas unregelmässig und eckig, in der Mitte nicht eingeschnürt.

Membran braun, glatt, gleichmässig 2—3 μ dick, oberhalb der Keimporen 1 –3 μ hohe, hyaline Papillen bildend. Keimporus der oberen Zelle meist scheitelständig oder etwas nach der Seite gerückt; derjenige der Bazalzelle um $^1/_3$, seltener $^2/_3$ herabgerückt. Stiel

Abb. 1. Zwei Blätter von *Haloscias scoticum* aus Petsamo mit Sporenhäufchen von *Puccinia Halosciadis*. Natürl. Gr. (Original.)

hyalin, zart, hinfällig, c. 6 μ dick. Länge der Sporen (29 –) 35—45 μ, Breite derselben 20—26 μ.

Auf *Haloscias scoticum* (L.) Fr. (*Ligusticum scoticum* L.): Finnland, Petsamo, Pummanki, im Gebüsch im Tundragebiet, 8. VII. 1927, leg. V. Heikinheimo.

Die in Fig. 2 abgebildeten anormalen 1- und 3-zelligen Sporen waren wenigstens bei den von mir untersuchten *Haloscias*-Blättern viel reichlicher als bei den *Puccinia*-Arten im allgemeinen. Die Sporenform war recht variabel, die für die betr. Art typische Form war aber immer leicht zu erkennen.

Nach den Artenbeschreibungen in der Literatur zu schliessen ist

die obige Art am nächsten verwandt mit den Arten *Puccinia Astrantiae* KALCHBR. (1865 p. 309) und *P. Imperatoriae* JACKY (1899 p. 78), sie unterscheidet sich aber deutlich von der Art *Puccinia Ligustici* ELL. & EV. (1895 p. 363), als deren Wirtpflanzen *Ligusti-*

Abb. 2. Normale und anormale (1- bzw. 3-zellige) Teleutosporen von *Puccinia Halosciadis*. 350-fach vergr. (Original.)

cum apiifolium GRAYI und *L. scopulorum* A. GRAY in N-Amerika erwähnt werden. — *Puccinia aphanicondra* LINDROTH (1902 p. 86), deren Wirtpflanze *Ligusticum alatum* BOISS. in Türkisch-Armenien ist, unterscheidet sich hauptsächlich durch die Sporenwand und Grösse. *Puccinia ligusticicola* T. MIYAKE (Sylloge fung. XXI p. 630), als deren Wirtpflanzen *Ligusticum »soticum»* und *L. ibukiense* in Japan auftreten, unterscheidet sich ebenfalls morphologisch »teleutosporis · — – leniter constrictis — – – —, poro germinationis cellulae inferioris ad septum sito». Ausserdem ist zu erwähnen, dass die japanische Art Sommersporen bildet und demnach offenbar zu einer ganz anderen biologischen Gruppe gehört als *Puccinia Halosciadis*, die deutlich eine *Micropuccinia* ist. Nach dem Obigen zu schliessen scheint also der hier beschriebene Rostpilz eine selbständige Art zu bilden.

2. *Melampsora alpina* JUEL II in *Salice herbacea* (Petsamo, Pummanki, 7. VII. 1927) und in *S. lanata* (Petsamo, Heinäsaari, 6. VII. 1927).

3. *Melampsora saxifragarum* (DC.) SCHRÖTER I in *Saxifraga*

rivulari (Petsamo, Haikarapahtaat, 8. VII. 1927); I + III in *Saxifraga caespitosa* (Petsamo, Pummanki, 8. VII. 1927).

Literatur. Ellis, J. B. & Everhart, B. M., 1895, New Fungi, mostly Uredineae and Ustilagineae from various Localities etc. (Bulletin of the Torrey Bot. Club. Vol. XXII). — Jacky, E., 1899, Untersuchungen über einige schweizerische Rostpilze. (Berichte der schweiz. bot. Gesellschaft. Heft IX). — Kalchbrenner, C., 1865. Verzeichniss der Zipser Schwämme. (Mittheilungen d. Ungarischen Akademie d. Wissensch. zu Pest. Bd. 3). — Lindroth (= Liro), J. I., 1902, Die Umbelliferen-Uredineen. (Acta Soc. pro Fauna et Flora Fennica, XXII, N:o 1. vgl. besonders p. 122—124). — Miyake, K., 1906, An Puccinia parasitic on the Umbelliferae of Japan. (Journal of the Sapporo Agricult. College, II, 1906, p. 97—132).

Hilkka Linkola. **Trifolium medium L. f. quinquefolium in Tyrväntö.**

Die polyphylle Mittelrasse (de Vries) von *Trifolium medium*, die die Penzig'sche Pflanzenteratologie (1921—22) nicht kennt, habe ich seit 10 Jahren mehrmals in Südfinnland im Kirchspiel Tyrväntö bei der Villa Kariniemi im Dorfe Mälkiäinen gefunden. Die vielblätterigen Individuen, bei denen ein kleiner Teil der Blätter 4-, zuweilen 5-blätterig, sehr selten sogar 6-blätterig ist, wurden alle in einer Sandgrube oder neben einem als Kinderspielplatz benutzten Sandhaufen festgestellt.

Laini Pantsar: **Carex silvatica Huds. in Finnland gefunden.**

Diese für Finnland neue Seggenart fand ich Ende Juni 1931 auf der Karelischen Landenge im südöstlichsten Finnland. Die Fundstelle liegt im Kirchspiel Valkjärvi auf dem Südabhange der wegen ihrer reichen Flora bekannten Anhöhe Pähkinämäki. Der Wuchsplatz befindet sich in einer Entfernung von ungef. 2 km vom Dorfe Valkeakylä und $^1/_2$ km SE von den Ruinen der zum ehemaligen Gut Pähkinähovi gehörenden Mühle.

Auf den untersten Abhängen der Anhöhe Pähkinämäki liegen von Gräben durchzogene feuchte »natürliche» Wiesen, die am oberen Rande in den von Grauerlen und Haselgebüsch umsäumten Mischwald des steilen oberen Hanges vorspringen. In einem solchen Wiesenvorsprung, ganz an der Grenze der Wiese und des Waldes und beiderseits eines stark zugewachsenen Grabens, kommt unsere *Carex silvatica* vor und zwar auf einem Fleckhen von nur 2 m².

Mit zahlreichen sterilen und mehreren zehn fertilen Sprossen bildet sie hier beinahe eine eigene Siedlung; die Höhe der fertilen Triebe beträgt 30—55 cm. Zusammen mit *Carex silvatica* oder in der nächsten Nähe kommen u. a. folgende Pflanzenarten vor: *Scirpus silvaticus*, *Orchis maculatus*, *Ulmaria pentapetala*, *Cirsium oleraceum*, *C. heterophyllum* und *Athyrium filix femina*. Den Baumbestand des Waldes unmittelbar neben dieser Stelle bilden Espen, Birken und Kiefern, unter denen *Corylus avellana*, *Lonicera xylosteum*, *Melica nutans*, *Rubus saxatilis*, *Eupteris aquilina* u. a. reichlich auftreten. Obwohl *Carex silvatica* hier auf einem unbeschattetem Waldrande auftritt, ist sie offenbar doch als typische Hainpflanze anzusehen.

Die nächste Fundstelle dieser Seggenart liegt nach den Literaturangaben (Meinshausen: Flora Ingrica, St.-Petersburg 1878, S. 414) zu schliessen bei Narva, an der Grenze zwischen Estland und Ingrien, ungef. 150 km SW von Pähkinämäki. Ohne Zweifel ist die betr. Art aus Ingrien nach der Karelischen Landenge eingewandert und gehört zu den zahlreichen südöstlichen Einwanderern Finnlands.

Wegen des spärlichen Vorkommens unserer Seggenart in Pähkinämäki wäre es wichtig, sie unter Naturschutz zu stellen.

Uuno Perttula: **Samenkeimlinge der Linde in der Hainvegetation von Solböle, Südfinnland.**

Die fruktifikative Verjüngung von *Tilia cordata* ist heute in Finnland mehr oder weniger selten. Hertz, der eine Spezialuntersuchung über die Verjüngung der Linde in Finnland ausgeführt hat (Acta forest. fennica 29, 1925, S. 1—121), hat nur zweimal Samenkeimlinge gefunden und zwar in Monrepos bei Viipuri (Viborg) und in Padasjoki am Päijänne-See. Zu diesen Funden kommen noch Keimlingsfunde von Kujala und Linkola, die je einen Samenkeimling festgestellt haben, und zwar beide in der Landschaft Häme. Die nördlichste Lindenkeimlingsfundstelle liegt ca. 61° 22′ n. Br., während die Nordgrenze der Linde in Finnland ungef. bei 63° 30′ n. Br. verläuft.

Im Zusammenhang mit Keimlingsuntersuchungen der Hainwaldvegetation in Solböle, Kirchsp. Bromarv im südlichsten Finnland (60° 2′ n. Br.), fand ich 1928 und 1929 bei der Linde ziemlich zahlreiche junge Keimlinge. Diese wachsen in der Nähe jedes samentragenden Baumes und zwar auf sehr verschiedenen Standorten: auf schattigen Hainabhängen mit sehr spärlicher Bodenvegetation und

relativ reichlicher Streudecke, in Ackergräben auf nackter Erde, auf Hainwiesen mit dichter Pflanzendecke und sogar in niedriger Grasnarbe mit felsigem, trockenem Untergrund. Doch waren die Keimlinge hier mehr oder weniger verkümmert.

Anfang Juli 1928 markierte ich mit Stäbchen alle 27 Keimlinge, die ich in einem schattigen Hainbestande auf einem Areal von 3 a entdeckte. Die Jungpflanzen waren 7—9 cm hoch und hatten frische Kotyledonen und 1—2 kleine Primärblätter. Ende September waren alle diese Keimlinge, die im Frühling und Frühsommer aus Samen gekeimt waren, spurlos verschwunden. Aber 23 neue Keimlinge, ungefähr in demselben Entwicklungsstadium wie die früheren im Juli, waren nun zu finden. Als ich dieselbe Probefläche und andere Keimlingsstellen im Juni 1929 wieder durchmusterte, waren keine von den Keimlingen des Sommers 1928 mehr anzutreffen, wohl aber wieder 25 neue Jungpflanzen, von denem 3 schon im Begriff waren abzusterben. Das weitere Schicksal dieser Keimlinge wurde nicht mehr verfolgt.

Wie ersichtlich, kommt das Keimen der Lindensamen hier häufig vor und zwar nicht nur im Frühling sondern auch noch viel später. Die Keimlinge sterben aber regelmässig ab. Ältere Samenkeimlinge wurden auf der Probefläche nicht gefunden und trotz eifrigen Nachsuchens in Solböle überhaupt nur äusserst selten festgestellt. Die vegetative Verjüngung der Linde in Solböle ist dagegen sehr gewöhnlich.

Über die Ursache des Absterbens der Lindenkeimlinge in Solböle lässt sich nichts Sicheres sagen. Weidegang trägt an dieser Vernichtung keine Schuld, weil er auf den Ländereien von Solböle, das zur Forstwissenschaftlichen Forschungsanstalt gehört, strengstens verboten ist. Frostschaden kann wenigstens in dem betr. schattigen Hainwalde während der Zeit Juli—September 1928 nicht in Frage kommen, ebensowenig Vernichtung durch Trockenheit, weil der ganze Sommer sehr regnerisch war (Regenmenge im Juli 113 %, im August 134 % der normalen). Die Möglichkeit der Beschädigung durch Insekten ist nicht ausgeschlossen; jedenfalls waren einige Keimlinge offenbar von Insekten vernichtet worden.

Bekanntlich keimen die Lindensamen in der Natur erst im zweiten Frühling. Aller Wahrscheinlichkeit nach stammten die von mir beobachteten Keimlinge aus der Samensaat des Sommers

num, Mnium affine und *Brachythecium salebrosum*. Die Gefässpflanzenflora ist trotz ihrer geringen Dominanz verhältnismässig artenreich. Die bemerkenswertesten Arten sind *Juniperus communis, Sorbus aucuparia, Rubus idaeus, Calluna vulgaris, Vaccinium vitis idaea, Agrostis vulgaris, Brachypodium pinnatum, Deschampsia flexuosa,*

Abb. 2. Felsenvegetation auf der Insel Korpisaari in Vesilahti. In der Mitte ein grosser *Carex pediformis*-Rasen, nach hinten rechts kleinere Rasen; ausserdem u. a. *Festuca ovina*-Rasen. 28. VIII. 1930. N. S:ki.

Festuca ovina, Achillea millefolium, Fragaria vesca, Galium boreale, G. mollugo, G. verum, Geranium silvaticum, Lathyrus pratensis, Pimpinella saxifraga, Pteris aquilina, Urtica dioica, Verbascum thapsus, Veronica chamaedrys, V. officinalis, Vicia cracca, V. sepium, Viola canina u.a.

Auf Felsboden bildet *C. pediformis* dichte, bisweilen fast einen Meter im Durchmesser betragende Bülten oder es wächst in Felsritzen mit dicker Humusschicht. Begleitpflanzen sind u.a. *Arabidopsis thaliana, Draba verna, Epilobium collinum, Myosotis micrantha, Polygonatum officinale, Polypodium vulgare, Potentilla argentea, Rumex acetosella, Scleranthus annuus, Sedum acre, S. annuum, Vicia tetrasperma, Viscaria vulgaris* und *Woodsia ilvensis*.

Auf solchen verhältnismässig trockenen, offenen Stellen, auf denen im Frühling der Schnee früh schmilzt und die im Sommer reichlich Sonne erhalten, scheint *C. pediformis* also am besten zu gedeihen. Stellenweise wächst die Art jedoch auch reichlich und üppig in schattigen *Alnus incana*-Beständen. Die Moosflora besteht hier aus *Brachythecium reflexum*, *Br. salebrosum*, *Cirriphyllum piliferum*, *Dicranum scoparium*, *Mnium affine*, *Rhodobryum roseum*, *Rhytidiadelphus triquetrus* und *Plagiochila asplenioides*. Von den Gefässpflanzen sind die wichtigsten *Rubus idaeus*, *Chaerefolium silvestre*, *Oxalis acetosella* und *Ranunculus repens*. — Also eine recht mesophile Vegetation.

Bisweilen tritt *C. pediformis* auch, ohne irgendwie zu dominieren und physiognomisch bestimmend zu sein, in eigentlichen Wäldern auf. So habe ich diese Art bisweilen in frischen Heidewäldern zusammen mit *Carex digitata* u. a. und an einer Stelle in einem Hainbestande mit üppiger Untervegetation angetroffen; hier scheint sie besonders in der Nähe von Steinen und auf höheren Stellen vorzukommen.

Die hier in Frage stehende Seggenart ist auf ihren Standorten reichlich fertil. Samenkeimlinge findet man ziemlich häufig auf entblösster Erde in der Nähe der Mutterindividuen, jedoch nicht reichlich.

Carex pediformis scheint unter den heutigen Verhältnissen ziemlich gut auf den typischen Standorten weiter zu kommen, dafür spricht sowohl die vegetative Üppigkeit dieser Art wie auch ihre ausgeprochene Neigung eigene Siedlungen zu bilden. Wie ist nun ihr zerstreutes Auftreten in Finnland und anderswo zu erklären? Vielleicht ist sie ein Relikt, doch findet diese Vermutung in dem heutigen Vorkommen in Vesilahti keine Bestätigung.

Wie war die Vegetation auf diesen Standorten von *C. pediformis* beschaffen, bevor die Kultur ihren Einfluss geltend machte? Die warmen, reichlich mit Humus bedeckten Hänge, auf denen diese Art vorkommt, waren früher wohl kaum unbewaldet. Wahrscheinlich wuchs hier eine hainartige oder halbhainartige Vegetation, worauf auch einige oben erwähnte, in Finnland als verhältnismässig anspruchsvoll bekannte Pflanzenarten hinweisen. Zu den Elementen einer solchen Vegetation dürfte auch *C. pediformis* gehören.

(Einen ausführlicheren Bericht gibt ein Aufsatz in finnischer Sprache in der Zeitschrift »Luonnon Ystävä» 1931, S. 81—94.)